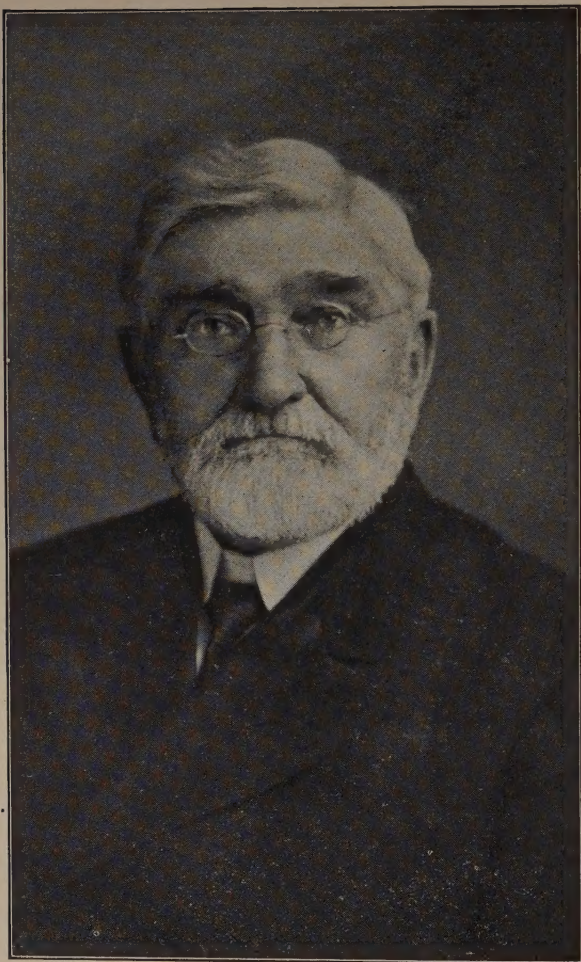

LEERREDEKEN

Door

Predikanten der
Gereformeerde Kerk
in Amerika

LEERREDENEN.

Nicholaas M. Steffens, D. D., LL. D.
Hoogleeraar aan het West. Theol. Seminarie.
Holland, Mich.

Leerredenen

Door

Predikanten der
Gereformeerde Kerk
in Amerika

Holland Printing Company

Holland, Mich.

1912

Door velen daartoe aangezocht trof ik eindelijk in Mr. Henry Holkeboer een vriend die zich vinden liet om met mijne medewerking, het te wagen dit werkje het lezend publiek aan te bieden.

Het akkoord was: De een zou de stoffe verzamelen, de ander zou die op het blad brengen.

Ofschoon deze verzameling nog al geduld kostte mocht zij zoo goed slagen, dat we voorraad te over kregen. Zoo hebben we, bij gewenschten aftrek van dezen eersteling, overjarig koren voor een tweeden bundel.

We zijn de broeders, die door hunne pennevrucht deze proefneming mogelijk maakten, onzen hartelijken dank verschuldigd, en we houden ons overtuigd dat de lezers hen hunne moeite zullen beloonen door in blijden dank aan te nemen wat zij schreven.

De keuze van de portretten verdient 'n verklaring.

Wat schrijver dezes aangaat, krijgt het Westersch Theologisch Seminarie profijt van het batig saldo dezer uitgave, derhalve dacht het ons goed om, bij de woorden der Hoogleeraars hierin vervat, hunne portretten den lezers voor te stellen.

De snipperuren aan deze uitgave besteed gaven genot in de hope, dat we daardoor onzen dag en ons geslacht een weinig mochten helpen dienen, waartoe we 's Heeren onmisbaren zegen bid-dend verwachten.

JAMES F. ZWEMER.

VOORWOORD.

De bundel leerredenen, die thans het licht ziet en het publiek wordt aangeboden, heeft haar ontstaan te danken aan een lang gevoelde behoefte, en die wij mogen beschouwen als vrij algemeen, aan leerredenen waardoor men in eigen woning gesticht kon worden en waarvan men zich in vacante gemeenten in den openbaren godsdienst kon bedienen.

Met des te grooter vrijmoedigheid hebben daarom de thans nog levende schrijvers zich willen laten vinden om in die erkende behoefte te helpen voorzien.

Immers, het mag nooit uit het oog verloren raken, dat wij geroepen zijn om te dienen en niet om gediend te worden.

Het is zulk een grootsche en heerlijke taak in de voetstappen van den grootsten der Apostelen te wandelen, wanneer hij zegt: „Wij zijn medewerkers uwer blijdschap.” Dit betaamt dubbel voor al de moeite aan de uitgave van een werk als dit verbonden.

Van zulk een arbeid, door de liefde en de belangstelling in den opbouw des Christelijken levens verricht, zal Jezus niet zeggen dat de arbeiders hun loon weg hebben. Neen, dat loon zal gezien worden in den zieletroost, in een vaster gang in de christelijke loopbaan, in grooter getrouwheid aan goddelijke roeping, in meer brandende liefde tot God en elkander in hen, die van het onderzoek dezer leerredenen zich willen laten leeren. Zoo vergeldt God in het openbaar.

Het was een schoone gedachte, dat niet alleen de thans nog levende evangelie-dienaars ook buiten hunne eigene gemeenten (een betrekkelijk klein arbeidsveld) zouden gehoord worden, maar dat

ook velen in verschillende deelen des lands hunne beminde voorgangers in vorige dagen weer mochten hooren spreken, ook nadat zij gestorven zijn. Wij meenen dat zulks de waarde van dit werk verhoogt.

De namen der schrijvers waarborgen den lezer, dat hij hier te vergeefs zoeken zal naar „kunstig verdichte fabelen,” of eene poging zal vinden ter ondermijning van de dierbare waarheden van het Woord Gods, zoo schoon uitgedrukt in onze Belijdenisschriften.

Deze leerredenen worden de wereld ingezonden met verzekering, dat zij een boodschap te brengen hebben aan hunne medereizigers, om hen een weinig voort te helpen op den levensweg. De verscheidenheid van inhoud raakt verscheidenheid van behoeften.

Voor een werk van dezen aard mogen wij immers wel rekenen op een goede ontvangst er van in de christelijke huisgezinnen. En, indien er ook maar één zondaar door een of alle dezer leerredenen verlost zou worden van de dwaling zijns wegs, dan zouden zich allen te zamen verblijden en Gods genade worden groot gemaakt.

Wij meenen het gevoel van al de nog in leven zijnde schrijvers uit te drukken, wanneer wij zeggen: Dat zij blij zijn dat de dag aangebroken is wanneer zij gelegenheid hebben om woorden van waarheid, onderwijs en leiding te spreken tot hen met wie zij een even dierbaar geloof ontvangen hebben.

We kunnen dit „Voorwoord” niet eindigen zonder een woord van waardeering uit te spreken voor den onvermoeiden arbeid van J. F. Zwemer, D.D., om deze onderneming tot stand te brengen. Die werkzaamheid is niet gering. Tijd en krachten heeft hij met lust ten offer gebracht om de dierbare zaak van 't geestelijk leven des volks te bevorderen.

Het plan was het zijne, en de uitvoering er van was grootelijks het zijne. De Heere zegene zijn arbeid, en die van al zijne medewerkers.

JOHN H. KARSTEN.

De Stem des Roependen.

DOOR WIJLEN ADRIAAN ZWEMER.

Lezen: Mal. 2:1—7; Luk. 1:5—17.

Tekst: Matth. 3:1—6.

Zingen: Ps. 81:1; 119:17; 19:4; 95:4.

Matth. 3:1—6: „En in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judea,

En zeggende: Bekeert u; want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

Want deze is het, van welken gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende: De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht!

En deze Johannes had zijne kleeding van kermelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lenden; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig.

Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judea en het geheele land rondom de Jordaan.

En werden van hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hunne zonden.”

Maleachi had een harde boodschap van God aan de priesters. En zij werd niet in de lucht gesproken, of verwaterd tot een onbepaalde algemeenheid. Neen, hij was trouw aan zijnen last; hij legde dien voor de deur van het hart, dat schuldig was: “ En nu, gij priesters! tot u wordt dit gebod gezonden; indien gij het niet zult hooren, en indien gij het niet zult ter harte nemen, om mijnen naam eer te geven, zegt de Heere der heirscharen, zoo zal Ik den vloek onder u zenden.” — En toch verheft hij de bediening der Levitische priesters meer dan eenig ander profeet. Hoor zijne getuigenis, die hij, in Gods naam van hunne bediening sprak: “Mijn verbond met hem was het leven, en de vrede; en Ik gaf

hem die tot eene vreeze; De wet der waarheid was in zijnen mond, en hij bekeerde er velen van ongerechtigheid. Want de lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijnen mond de wet zoeken: want hij is een engel des Heeren der heirscharen.” Dit is een woord voor de gemeente.— Al waren de priesters zondig, toch was hun dienst bij het altaar, en hun onderwijzen van Israel, eene instelling en gave Gods. Beide uitspraken waren inzonderheid toepasselijk op de dienaren des tempels in den tijd van Johannes den Dooper, en van Christus. — De profeet maakt ons dit duidelijk als hij zegt: “Ziet, ik zende mijnen engel, die voor mijn aangezicht den weg bereiden zal; en snellijk zal tot zijnen tempel komen die Heere, dien gijlieden zoekt. — Maar wie zal den dag zijner toekomst verdragen; en wie zal bestaan als hij verschijnt? Want hij zal zijn als het vuur van eenen goudsmid, en als de zeep des vollers — en hij zal de kinderen van Levi reinigen, en hij zal ze doorlouteren als goud. — De Heere heeft den stoel van Mozes aanbevolen als Gods instelling, doch ernstig gewaarschuwd tegen de overleveringen der ouden als leeringen die geboden van menschen zijn; — en tegen de blinde leidслиeden der blinden, die zoo nauwgezet waren om van anderen te eischen de voorgeschrevene, zelf uitgedachte plechtigheden na te volgen—die munte, dille en komijn vertienden, maar het zwaarste der wet, het oordeel, de barmhartigheid en het geloof nalieten. — Israels roeping was toen te onderscheiden tusschen de valsche en trouwe dienst en dienaren van het altaar en den tempel.

Onze tekst wijst ons op eenen der zonen van Levi, die in een tijd van diep volksbederf en kerkelijke trouweloosheid optrad, als in Achabs tijd, een Elia onder het volk. — Wie hij was, en in Wiens naam hij sprak bleef geen raadsel.—Wij zien:

- I. *Een trouwe prediker.*
- II. *Een groote tekst, en*
- III. *IIverige hoorders.*
- I. Het eerste wat Mattheus ons meldt van dien trouwen

prediker is *de tijd* waarin hij optrad onder het volk. In de doorgaande Evangeliebediening moge de ouderdom van den leeraar, of het jaar zijner bevestiging van het minste belang zijn voor de gemeente; Gods bijzondere instrumenten komen altijd in gebruik op den rechten tijd—den tijd dat Gods hand ze noodig heeft. De onhandige, gedachtelooze werkman moge naar de zaag grijpen als hij den hamer noodig heeft. — Kerkbesturen mogen zich vergissen in Jesaja's te willen vormen op de scholen, als de gemeente Gods noodig heeft een Amos van onder de veeherders, of een Petrus van de vischschuit; maar God vergist zich nooit in wat Hij geeft aan de gemeente.

Er waren nog velen in Jeruzalem die de verlossing Israëls verwachtten; die de woorden der herders, en van Simeon en Anna nog herinneren konden; maar de Heere dien zij zochten, kwam nog niet in zijnen tempel te Jeruzalem.

Jezus was nog niet geopenbaard. — Aan de schaaftank, in Nazareth, stond Hij nog te werken, wachtende op den tijd, dat de beloofde engel, de voorlooper des Konings, den weg voor zijn aangezicht zou bereid hebben. Wij haasten, in ongeloof; God haast nooit, doch is altijd zeker, in zijnen eigenen tijd. — Valsche profeten en Messiassen waren er geweest, om valsche hope te wekken onder het volk. — Mannen met stoute harten,—Volksmenners, die Israël beloofden vrij te maken van vreemde overmacht, hadden veel volks achter zich getrokken. Doch de tijdelijke hoop, gewekt door die eigengemaakte profeten en krijgshoofden, werd telkens uitgebluscht in bloed en verwoesting, en steeds klemmender banden. — Bange tijden bluschten bijna de hoop in het hart der geloovigen. — Valsche vorm-godsdienst kweekte een hooggevoelenden godsdienstzin, zonder troost, zonder geloof, zonder liefde. — De politieke gedachte der natie speculeerde alleen maar op afwerping van het juk der vreemde macht, op onafhankelijke volksvrijheid, en daaruit gehoopte rust, vrede en voorspoed.

In zulk een tijd komt Johannes—de “man van God gezondend;” de tweede Elias. Hij klopt op de conscientie der slapende natie, en zegt dat zij *bekeering* noodig heeft. Bekeering noodig! De priester, de politiek, of de krijgsman hadden daar in de verte niet aan gedacht. Tenminste niet als aan eene *eerste* behoefte.

Wat een jammerlijke tijd, en wat een ledige godsdienst, onder dat Joodsche volk, toen!—Is het niet zoo?—Ja, ja! zoo zeggen wij allen.—Hooft, hoort, mijne hoorders! Luistert, luistert, broeder!—daar staat er een te kloppen. Waar? Buiten aan de deur, zegt de Bijbel:—“Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop”—zijn wij gereed om voor Hem open te doen? Gelijk in Johannes’ tijd eerst moet de weg bereid worden eer Hij in ons hart binnen komen zal.—Ook wij, gelijk Israël, wij wachten naar opwekking; wij hopen op geestelijke wakkerheid; op de goede dagen van vroeger; heel wel, maar vergeten wij nooit dat God bekeering eischt, juist van die dorheid en droogte waar wij over klagen.

De *naam* en *titel* van dezen trouwen prediker was Johannes de Dooper. — Zijn persoonlijke naam duidt aan dat hij eene *gifte* Gods was aan Israël, zoowel als aan zijne ouders; en die gifte was uit genade, uit Gods toegenegenheid tot zijn volk.

De instelling der Evangelie bediening is nu nog eene gifte Gods aan de gemeente, en door de gemeente aan de wereld. De Kerk zoekt naar geschikte personen om te onderwijzen, en te vormen voor het werk der prediking. Doch de gifte Gods is voorafgaande, en onderliggende aan alle menschelijke toeleiding tot de bediening.

Paulus zegt, dat dezelfde Christus “die nedergedaald is, en die opgevaren is, verre boven al de hemelen” —diezelfde ook “heeft gegeven sommigen tot herders en leeraars.”—Herders en leeraars te geven is het werk en voorrecht van het Hoofd der gemeente.—Door onderzoek die gifte te kennen, der gemeenten die aan te

wijzen, en in den naam van den Heere te ordenen is het werk van de Opzieners der gemeente.

De Bijbel geeft aan dezen Johannes den ambts-titel van “den Dooper.”—Johannes “verkondigde het Evangelie,” zegt Lukas; en als een Elia, van vroeger, bestraft hij met ernst de zonden, zonder aanzien van personen, van den koning tot den krijgsman, en van de kerk-vaderen tot de scharen des volks.—Zijn ambtstitel echter is niet bedoeld om aanwijzing te geven van zijne kennis, gaven of kracht, maar van het werk dat hem gegeven was te doen.—*Hij moest doopen.* Israël moest zich bekeeren, en op belijdenis van zonden gedoopt worden. Haggai een der late profeten had reeds in Gods naam aan de priesters gezegd: gelijk het verontreinigde door een dood lichaam” alzoo is dit volk, en alzoo is deze natie voor mijn aangezicht, spreekt de Heere, en alzoo is al het werk hunner handen, en wat zij daar offeren, dat is onrein.”—Israël moest over hunne besnijdenis heen, door den doop der bekeering, als bij vernieuwing in het verbond weer ingelijfd worden. Dit was bij uitnemendheid het werk van Johannes. Het was het doel zijner zending van God.

Niet gaarne zouden we titels welke geleerdheid, voorrechten of kerkelijk gezag uitdrukken bestrijden. Wij laten die liever houden die ze hebben. Alleenlijk laten wij deze leering hieruit nemen: Gods rechtbank zal spreken gelijk Gods Woord spreekt: noemen een iegelijk met den naam die zijn werk uitdrukt, O, het is een heerlijke titel die Bijbelnaam van *herder* over Jezus' kudde, en *leeraar* van Jezus' gemeente. O, het is zalig *Christen* te heeten, en Christen te zijn door de zalving des Geestes in het hart. De profeten hadden Johannes genoemd de *engel* dien God zenden zou om voor zijn aangezicht den weg te bereiden, en de *profeet* Elias, en de *Stem des roependen* in de woestijn. Bij den laatsten naam wilde Johannes zich liefst gekend hebben: liever wilde hij zichzelf beschouwen als Gods *mond* om tot bekeering te roepen, dan als Gods engel of als de profeet Elia. Die in eigen

hart klein gevoelt, is in Gods schatting groot. De Heere zeide van Hem: „Voorwaar onder degenen die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het koninkrijk der hemelen is meerder dan hij.”

Zijn *werkplaats* was de *woestijn*. Daar was hij opgevoed zegt Lukas. En zijn beroepingsbrief, door Jesaja geschreven, noemde hem de „Stem des Roependen” in de woestijn. Daar moest hij zijne gemeente zoeken, en vergaderen. Daar was zijn plaats, en in die plaats was zijn dienst voorspoedig en gezegend, zoo als die in de voorhoven des tempels niet had kunnen zijn. De tempel was te vol gewijde priesters, vrome farizeën, en gestudeerde Schriftgeleerden. Johannes had gaven om onder de zondaars te werken, meer dan onder de heiligen. Gelukkig! die leert kennen, en wil innemen de plaats die God hem heeft toegewezen, en waarvoor hij geschikt is. De hartestemming van Israël in den tijd van Johannes was zeer gelijk aan de woestijn van Judea, waar ze vergaderden om hem te hooren. Het lag wel in Juda's erfdeel, maar was toch slechts een verwilderd land. Ook Israël was Gods erfdeel, Gods wijngaard, doch de verwilderde burgerlijke en kerkelijke ranken droegen maar weinig goede druiven.

Juist om deze redenen kon Jeruzalems school niet zijn de plaats der opvoeding voor Johannes. De man die Gods werk moest doen in de woestijn, moest ook in de woestijn voor dat werk voorbereid worden. Gij jeugdigen! hoort dit: Uwe opvoeding is niet in de woestijn. Gij zijt geboren en gekweekt in den schoot der gemeente, en opgegroeid onder de woorden der waarheid, en de smeekingen des gebeds. Brengt dan vruchten voort dier bearbeiding waardig, opdat ge niet door uwe voorrechten veroordeeld wordt.

In die woestijn van Judea—neen, veelmeer in het woeste en

verwoeste hart van de natie zelf, moest hij den weg des Heeren bereiden, en zijne paden recht maken. En dit moest hij doen door met den hamer van Gods dreigend Woord op de steenen harten te slaan, en den bijl aan den wortel des booms te leggen. Door zonden aan te wijzen, verschooning en weg te nemen, en op bekeering er van vergiffenis toe te zeggen, in Gods naam. Door toe te dienen den doop der bekeering, als een verzegeling van de vergiffenis der zonde, en wederinlijving in Gods verbond, om de beloftenissen te beërven. Waarlijk een groot werk.

Zijn *levenswijze* was overeenkomstig zijn werk. De boeteprediker moest geen „zachte kleederen” dragen, als die in der koningen hoven. Het priesterkleed des Ouden Testaments was voorbeeldende—was een leerboek—een schaduwbeeld van Hem die door den mond der profetie riep: „Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.” Het Nieuwe Testament kent geen gewijde kleeding, of *ambtgewaad*. Het eenige voorschrift er van is „omgord te zijn met de waarheid,” „geschoeid met bereidheid des Evangelies,” om tijdig en ontijdig te willen werken en een „reismantel,” want het is plicht voor de dienaars des Evangelies, in hun reizen en trekken voor hunne gezondheid te zorgen.

De kleeding van Johannes was „kemelshaar,” een overjas van grof laken zouden wij het noemen. Een gordel om het losse kleed toe te binden, niet van fijn linnen als de priesters droegen, maar een sterke, een van leder, een rechte woestijngordel. In zijn kleeding volgde hij de gewoonte en mode van zijnen tijd, alleen hij koos het eenvoudige en duurzame voor de stof er van. Zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig. Of dit uitsluitend zijn voedsel was, dan of hij het at als eene toespijs, zal moeilijk te beslissen zijn. Ik denk de Bijbel wil niet zoo zeer doen zien *wat* er al op Johannes' midagtafel stond, als wel dat hij eenvoudig was, zoowel in levensmiddelen als in kleeding. Ja, dat die eenvoudigheid aan strenge zelfverloochening van geoorloofd genot grensde. Doch hij was een boetprediker, in zijn geheele

bediening; en zijn levenswijze was in overeenstemming met zijn werk. Hierin is die levenswijze ons ten voorbeeld.

II. *Een groote tekst*, is het tweede waarover wij moeten spreken. „Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen,” was zijn tekst van eerst tot laatst in zijne bediening. Het was de tekst hem gegeven bij zijne roeping. Het was zijn levenstekst. Er zijn zulke woorden die God tot een levenstekst en levenstaak geeft; en gelukkig, indien wij die kennen, en aannemen voor ons werk; ook al zijn wij geen predikers.

David had twee zulke teksten. De eene was de tekst der belofte; als hij dien nam gaf zijn hart een goede rede op. Dan sprak hij zijne „gedichten uit van eenen koning,” en zijne tong was als eene pen eens vaardigen schrijvers. De andere tekst was die der levenservaring: „Ik ben bekommerd van wege mijne zonde. Maar mijne vijanden zijn levende, worden machtig.” Gelukkig zoo wij beide kennen: de schuld van ons hart, en de genade van onzen Heer. David zong zijn predikatiën over die teksten. Laten ze ons op de knieën brengen in gebed en dankzegging.

Paulus heeft veel gepreekt, doch hij wilde geen anderen tekst nemen, dan „Jezus Christus en Dien gekruist.” Liever wilde hij er over spreken met vijf woorden die goed verstaan konden worden in de gemeente, dan tien duizend die hem den roem van geleerd te zijn hadden kunnen verwerven.

Er zijn bijzondere, *persoonlijke* levensteksten, die God geeft zooals het zijne wijsheid goedvindt. Sommige kinderen Gods krijgen tot tekst: „Gij hebt lijdzaamheid van noode,” om er levenslang over te studeeren. Anderen wordt voorgeschreven: „Legt af allen last, en de zonde die ons lichtelijk omringt.” Nog anderen wordt het vermanende woord gegeven: „Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is.” En als al die geloovige kinderen Gods op het einde der baan gekomen zijn, hebben

zij hun tekst nog niet ten vollen geleerd, of gehoorzaamd. Daarom moeten ze van hier naar eene hoogere school.

Johannes' tekst was een praktikaal woord: „Bekeert u.” Het was een eerste behoefte voor Israel. Het was een noodig woord voor de tollenaars in Israel en voor de zondaars uit de heidenen. Het is de eisch van God ook voor ons, al zijn wij onder het Evangelie opgegroeid. Het is de bekeering van het hart daar Johannes op aandrong. Een kerkelijke vroomheid die belijden kon: „Wij hebben Abraham tot eenen vader,” keurde hij af als een grond van vertrouwen. Een bekeering tot fatsoenlijke deugden en godsdienstige vormen, rekende hij niet onder de goede vruchten die der bekeering waardig waren, al hing de boom der Farizeën en Sadduceen daarvan zoo vol dat zij er groote gedenkcédels en breede zoomen aan hunne kleederen voor noodig hadden.

De bekeering van het hart, die het van oud tot nieuw maakt. Een bekeering door de genade van Gods almacht, die „uit steenen Abraham kinderen kan verwekken,” zulk eene bekeering preekte Johannes, en eischte hij van het volk, zonder aanzien des persoons, en dat in den naam van God, die hem gezonden had om te doopen. Voor het oude, ongeloovige, zelfgenoegzame, zich zelven bedriegende hart had Johannes geen woorden van troost of goedkeuring.

De doop der bekeering was zijn groot levenswerk, en de noodzakelijkheid der bekeering het groote onderwerp zijner prediking. Er was veel zonde en schuld bij volk, en vorst, en priester. Jesaja's klachte dat het gansche hoofd krank en het gansche hart der natie mat was, kon met waarheid weer gesproken worden. De Farizeën werden beschouwd als de vertegenwoordigers van Israels vroomheid, doch Johannes scherpe blik op hun vormelijke plichtplegingen zonder leven, zonder liefde, zonder oprechtheid, ontscheurde dit kerkvroom kleed van hun hart en leven, met den ijver van een boetprediker, als hij hun toeriep: „Gij

adderen gebroedsels! wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn." De Sadduceën „dwaalden zeer niet wetende de Schriften noch de kracht Gods." De Schriftgeleerden hadden den sleutel der kennis weggenomen. Hunne Schriftverklaringen waren beuzelachtig en valsch; zoo sloten zij het koninkrijk der hemelen voor de menschen, wilden zelve niet ingaan, en verhinderden die ingaan zouden.

De volksmassa was gezonken, en leefde zondig. De politieke bestuurders des lands zagen meer naar de oogen van den keizer, om voordeelige bedieningen, en plaatsen van macht te verkrijgen of te behouden, dan naar de belangen van hun eigen volk. En de ijzeren voet die een vreemde overmacht zette op de teederste belangen der natie, wekte het hart des volks tot wrevel en oproer.

Geene van deze burgerlijke of godsdienstige toestanden waren het onderwerp van Johannes' prediking, maar de zonde in elk een van die toestanden werd niet verschoond, hetzij zij gevonden werd in het volk of in zijn leiders. Den krijgsman en de kerkvaderen, werden even trouw hunne zonden aangewezen, als de tollenaars en zondaren. En de bekeering die Johannes van allen eischte was die welke het Woord Gods hem had geleerd: eene bekeering die „het hart der vaders zou wederbrengen tot de kinderen, en het hart der kinderen tot hunne vaders." Israel moest teruggeleid worden tot een geheiligd gevoel van de banden des bloeds, en de banden des verbonds; er moest herstel komen van eene gezonde verhouding tusschen de maatschappelijke standen; en van eene volks- en vaderlandsliefde, groeiende uit de belofte gegeven aan Abraham. Om dit doel te bereiken moest bekeering gepredikt worden. Een waarachtige bekeering tot God, uit de zonde en zinkingen van een volk, is het begin, de grond en kracht van alle volksreformatie.

De prediking der bekeering werd door Johannes aangedrongen met eene heerlijke boodschap: „het koninkrijk der hemelen

is nabij gekomen.” O, welk een woord was dit voor een gedrukt en ontmoedigd volk. Zal nu de overheersching eener vreemde macht spoedig plaats maken voor het koninkrijk dat door de profeten beloofd is, waarvan David zong en waarnaar al de oude heiligen verlangd hadden? Geen wonder dat dit woord de natie wekte om van alle kanten te komen, en dien prediker te hooren. Doch Johannes schildert dat koninkrijk niet met de kleuren van stoffelijke grootheid. Niet zooals Israel naar den vleesche liet hoopte. Sauls regeering „kleedde de dochteren Israels met scharlaken en weelde, en deed sieraad van goud dragen over hare kleeding,” doch de Koning die na Johannes zou komen, zou met den Heiligen Geest en met vuur doopen, als eene inwijding tot het burgerschap van zijn rijk. David met het zwaard in de hand overwon Israels vijanden, de Heere zou komen met een wan in zijne hand om zijn dorschvloer te doorzuiveren. Salomo zat in heerlijkheid op een troon, zoo als in geen koninkrijk gemaakt was, doch als Johannes Jezus zag tot zich komen, en verrukt werd door de heerlijkheid der genade die hij in Hem zag, riep hij: „Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” Een vernederde Zoon des menschen, die gekomen was om in zijn eigen bloed een koninkrijk der genade op te richten, daar sprak Johannes van als hij zeide: „Het koninkrijk der hemelen is nabij.”

Gods koninkrijk, en de weg tot dat koninkrijk is altijd eene teleurstelling voor de redeneering van het vleeschelijk hart. Eene blijde wezenlijkheid echter voor hen die gelooven, gelijk het toen was voor allen die de verlossing van Israel, in Gods weg, wachtende waren.

Het koninkrijk was nabij gekomen, want de Koning zelf was gekomen; nog wel niet om op den troon te zitten, maar Hij was in het strijdperk gekomen om de verlossing te bewerken. Hij moest eerst door lijden geheilgd worden, en daarna in zijne heerlijkheid ingaan. Hij moest op den troon zitten tot dat zijne

vijanden gezet zouden zijn tot eene voetbank zijner voeten, eer Hij nog in heerlijkheid *geopenbaard* zou worden. Toch was het koninkrijk nabij, want de rechten des koninkrijks werden hun geleerd, en eene plaats onder de burgers er van aangeboden.

Dit nabij zijn van het koninkrijk was Johannes aandrang tot de bekeering. Hij zegt niet: bekeert u, opdat gij niet verloren gaat; maar bekeert u om eene plaats te kunnen hebben in dat koninkrijk hetwelk nu zoo nabij gekomen is. Die nederbuigende, zoekende liefde Gods om een verlorene wereld te redden door zijn koninkrijk er in te openbaren, die aanhoudende bemoeiingen Gods om verlorene menschenzielen te redden, en te wekken door tot de zaligheid te roepen; dat vriendelijk ernstig woord: „Ontwaak gij die slaapt, en Christus zal over u lichten,” is een veel *hoogere* aandrang, dan de dreiging met den toorn Gods, hoewel die zekerlijk, van den hemel geopenbaard is over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen.

Johannes durfde zeker wel spreken van den toekomenden toorn, van het kaf dat met onuitblusschelijk vuur verbrand zal worden, en van de wan die het kaf van het koorn afscheidt en onderscheidt. Doch het koninkrijk Gods aan te bieden, het *Evangelium* Gods aan te wijzen, en de bekeering die een waardige vrucht draagt, en voor dat koninkrijk bekwaam maakt, waren ook hem dierbare onderwerpen, om die den volke voor te houden, als was de boetprediking zijne groote roeping.

En waarlijk het koninkrijk Gods was nabij. Het oude woord van den profeet: „Ziet, ik leg eenen grondsteen in Zion, eenen beproefden steen, eenen kostelijken hoeksteen die wel vast gegrondvest is,” zou zoo straks geschiedenis worden. En schoon de bouwlieden dien steen zouden verwerpen, toch zou Hij worden tot een hoofd des hoeks, waarvan de getuigenis zou gegeven worden: „niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.”

Eenige maanden later dan Johannes sprak zouden de *wetten*

van dat koninkrijk voor de ooren van Israel gesproken worden. Koninklijke openbaringen van Goddelijke liefde, en hemelsche rechtheid. „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” Daaruit vloeyde dat troostend woord: „Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden.” Daarop rustten die waarschuwend bepalingen: „Tenzij dat gij het vleesch des Zoons des menschen eet, en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in uzelfen.” En „Tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij, dan der Schriftgeleerden en der Farizeën zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.”

De openbaring van de *kracht* van dat koninkrijk was nabij. Niet een kracht des zwaards om door verderven te overwinnen, maar een kracht ter redding van het verderf der zonde. Het beginsel der teekenen zou de openbaring der heerlijkheid zijn van Jezus, die het water wijn deed worden, en de bedeeeling der Wet zou doen wijken door het zenden van den Geest uit de hoogte.

De kracht zou, naar luid der profetie, de oogen der blinden openen, en de voeten der kreupelen doen wandelen. Zij zou de hongerige voeden, de dooden doen leven, de duivelen uitwerpen, en de zee, en den storm gebieden stil te zijn. En als stout ongehoor zou miskennen dat deze kracht van boven was, zou Hij die het koninkrijk kwam oprichten kunnen zeggen: „Indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het koninkrijk Gods tot u gekomen”

Het is onze opmerking waardig dat als dat koninkrijk nabij was, en straks zou komen, ook het koninkrijk der duisternis zich openbaarde zooals het misschien nooit te voren geopenbaard was. De booze geesten namen bezit van menschen, waar het hun werd toegelaten, om hun zoo duivelsch te maken als de menschelijke natuur dat worden kon. Tegenover God in 't vleesch geopen-

baard, openbaarde de duivel zich in de verdorvenheid van het vleesch.

Laten wij de macht des boozen nimmer licht achten. Waar de Heere groote genade geeft, zal de duivel er ook groote verzoekingën tegenover zetten. Wanneer het licht des Evangelies, op vele kandelaren helder brandende is, verwacht dan rook uit den put des afgronds, om dat licht te verduisteren, zoo de gemeente niet waakt. En als God ons als in een paradijs van voorspoed zet, staat de booze gereed om eene of andere *verbodene* vrucht ons aan te prijzen, en op te dringen.

Het koninkrijk der duisternis is voor de wereld aantrekkelijker dan het koninkrijk der hemelen. De zonde schijnt een grootere macht te hebben om te verderven, dan de genade om te behouden. En, de stroom der zonde die over de wereld vloeit, de volken verderft, en de harten doorweekt met ongerechtigheid, zou ons bijna doen besluiten dat het oprichten van het koninkrijk der hemelen eene mislukking is. Zullen dan de woorden der belofte, zonder vervuld te worden, ter aarde vallen? Dat zij verre! Het koninkrijk onzes Heeren zal het overwinnende koninkrijk zijn. God heeft gesproken: „Ik zal zijne vijanden met schaamte bekleeden; maar op Hem zal zijne kroon bloeien.”

Vergeten wij toch nooit dat dit koninkrijk in ons hart moet heerschen, of wij hebben er geen deel aan. Jezus' woord tot Nicodemus: „Zoo iemand niet geboren wordt uit water en geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan,” is ook voor ons eene uitspraak welke beslist, of wij wel of niet eene plaats zullen hebben in dat zalige koninkrijk.

We hebben van den prediker en den tekst gesproken, wij moeten nu nog onze oogen wenden op hen die de predikatie kwamen hooren.

III. *Het waren ijverige hoorders.* Zij gingen tot hem uit; en velen moesten daartoe een langen weg gaan. Zij gingen uit

want er ging een gerucht van Johannes uit door geheel het land. Hij kon prediken zooals anderen niet konden. En het was waar. Er was wat nieuws, een nieuwe manier van preeken, een nieuwe plaats van vergaderen, een nieuwe tekst voor de preek, en zeker een nieuwe toepassing voor de harten—eene toepassing op den man af, gelijk die van Nathan en van Elia. Gods waarheid is eene kracht, en die kracht werd gevoeld tegenover de machteloosheid van kerkvormen, en harteloze kerkdienst. In den tempel gingen de diensten steeds in den ouden kring rond. Het *altaar* kon geen levende behoefte zijn, want deugd werd geleerd in plaats van verzoening. De heilige feesten waren ontaard in volksfeesten vol zinnelijke vreugde; doch dat „de blijdschap des Heeren Israels sterkte was,” was vergeten. Nehemia had zoo gezegd, doch nu rekende men daar niet meer op. En de Sabbathdienst in de synagoge raakte ook het hart niet aan. Dat deed de prediking van Johannes. Allen getuigden daarvan. Die hem gehoord hadden zeiden: „die prediking laat niemand slapen.” Zijne woorden raakten het hart, tenminste de consciëntie.

O, dat uitgaan om Gods Woord te hooren! Hoeveel beter dan uitgaan naar volksfeesten, volkszonden, Sabbathsvernaken of avondzwerfen, die de vrucht van den Sabbathdienst wegnemen.

Zulke tijden van uitgaan tot de prediking, en tot de bidvergaderingen, en tot de gezelschappen dergenen die naar God zoeken, hebben wij gehad. Opwekkingen van geloof, bekeering van zondaren, vrijmoedigheid om te bidden, om elkander te vermanen, om het voorgebed te verzoeken. Toen gevoelden we warmte in onze harten, smaak in Gods goed Woord, en gemeenschap aan elkander. Waarom nog niet dezelfde levenswarmte in onze harten? Is de Geest des Heeren verkort? Wil de hemelsche Vader den H. Geest niet meer geven die Hem bidden? Zeker wij weten beter. Onze is de schuld van het gemis. Paulus zou ons zeggen: „Gij liept wel, wie heeft u verhinderd?” Een iegelijk

onderzoeken zichzelf, om uit te vinden aan welke plaats hij „zijne eerste liefde verloren heeft” Het is tijd dat wij bij vernieuwing, weer eens wakker worden. Het volk dat uitging om Johannes te hooren, moet ons een voorbeeld van navolging zijn, anders mochten ze eens opstaan in het oordeel, en ons veroordeelen.

Maar wie zijn ze, die zoo uitgaan naar de prediking van Johannes? Waren het de ontevredene, de nieuwigheidzoekers, of een klas van dweepers, die door Johannes' prediking in hun wanbegrip gesterkt werden? Dat gebeurt somtijds; en die prediker moge lof krijgen van menschen, en misschien zichzelf er in behagen, toch neemt God er geen welgevallen in.

Wie waren het die uitgingen om Johannes te hooren? De tekst zegt het ons: „Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judea, en het geheele land rondom de Jordaan.” Mattheus noemt Jeruzalem *eerst*. Kwamen zij *eerder* dan het volk van het land? Daar is geen zekerheid voor in den tekst, maar wel dat de evangelist ons op Jeruzalems burgers eerst wijst, als op een bewijs voor de kracht en invloed van Johannes' prediking. Dikwijls is het dat de prediking, die met blanke scherpte van het zwaard des Geestes wat onzacht de consciëntie raakt, en niet beleefd genoeg is om hen die in hooge plaatsen zijn te sparen, overgelaten wordt aan de eenvoudige uit de steden, en de bewoners van het land, die dat wel verdragen kunnen.

Maar hier gaat Jeruzalem uit. Jeruzalem de moederstad der natie, binnen haar muren is de plaats die God gekozen heeft om zijnen Naam aldaar te zetten. In haar tempel staan Gods priesters om te dienen. „Daar zijn de stoelen des gerichtts gezet,” en daar zijn de scholen der wetenschap. Toch gaan ze uit om Johannes in de woestijn te hooren.

Dit is geen vreemde zaak in de geschiedenis der Evangeliebediening. Menigmaal is een prediking in de woestijn aantrekkelijker geweest dan de pracht en welsprekendheid der groote

kerken. Gewoonlijk is dit zoo wanneer vormelijkheid boven het leven, en „uitnemendheid van woorden of van wijsheid” boven de eenvoudigheid des Evangelies, de voorkeur gekregen heeft in de bediening.

Spurgeon zal zeker wel niet de geleerdste of aanzienlijkste prediker geweest zijn in het groote Londen, en toch was zijn kerk voller, en zijn werk meerder, en misschien „zijn loon grooter in den hemel,” dan van velen.

Moody was vroeger een knecht in een schoenwinkel, en zijn voornaamste, en bijna eenige geleerdheid was bijbelkennis, verkregen door biddende bijbelstudie, en die geheiligd aan zijn hart door het geloof. Maar Moody's kerkveld was in al de groote steden van ons land, van Oost tot West, en in Engeland, Schotland en Ierland, en zijn naam is in eere, zoover Engelschsprekende christenen op aarde wonen.

Ook geheel Judea kwam: mannen van Gibeā Sauls, en van Samuel's Rama en David's Bethlehem. Jeremia moet nu niet meer klagen: „De wegen Sions treuren, omdat niemand op het feest komt.” Juda's burgers en dorpelingen, aanzienlijken en geringen, gaan uit om Johannes te hooren preeken. De wegen zijn vol van hen die begeerig haasten om te hooren, en van hen die met een verslagen hart terugkomen van de prediking die als een „scherp tweesnijdend zwaard doorgegaan is tot de verdeling der ziel en des geestes, als een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten.” Als komenden en gaanden elkander ontmoeten is er maar één woord te spreken, en dat is: „al het volk is overleggende in hunne harten van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus is.”

Ook komen er van rondom de Jordaan, van de West-, en van de Oostzijde, uit het gebied van Herodes. Sommigen van hen die kwamen moesten een verre weg loopen, maar als de Geest Gods aandrijft is er geen weg te ver om het brood des levens te

zoeken, voor den honger des harten naar het brood der kinderen, dat in het huis des Vaders is.

Als God eene verlevendiging geeft dan *is* er leven. Een en andermaal blies God dien adem des Geestes ook over onze gemeenten, en ze leefden—*alles leefde*: hart en mond en handelingen—bidden en zingen en spreken en preeken en hooren, alles was levendig.

Velen van de hoorders van Johannes kwamen uit behoefte aan het Woord Gods, het trouwe Woord dat het hart sterkt, zij kregen dat te schaarsch, of in het geheel niet, in de prediking der Synagoge, of in den dienst des tempels. Bedrukten kwamen om troost, en schuldgevoelenden om eene betere waarborg van vergeving dan het vormelijk geslachte zondoffer. Het woord van den Psalm: „Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijs-offer,” had hun hart wakker gemaakt, en zij wenschten te hooren van Hem die gezegd had: „Zie, ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.”

Zeker kwamen er ook wel door andere beweegredenen. Nieuwsgierigheid loopt altijd naar de plaats waar wat nieuws is, hetzij dan goed of kwaad. De grofste zondaars loopen soms tot den prediker die het scherpst bestraft. Inzonderheid is dit zoo wanneer de prediker geroepen is om publieke zonden, en kerkelijke fouten te bestraffen. Als Johannes de Farizeën en Sadduceën als adderen gebroedsels durfde aanspreken, heeft misschien menige bedrukte en overheerschte in het hart gezegd: „dat is uw rechte naam, en die man durft ze uitspreken, al zijt ge ontzien door de menigte des volks.” Toen Luther de valsheid van Rome's kerkleer, en Erasmus de zonden van hare geestelijken tentoon stelden, werden met genoegen hun woorden gehoord en hunne schriften gelezen van velen, die toch de waarheid tot zaligheid nog niet liefhadden, en de zonden der maatschapij niet haatten. Een preek tegen de zonden van een ander is voor het verdorven hart meestal aangenaam. Waken wij tegen zelfmisleiding

Als God tijden van opwekking, en ernstige predikers geeft, zouden wij, gelijk Israel, Johannes de boeteprediker kunnen nalopen, en als Jezus komt met zijn genade, Hem en zijn Woord niet aannemen.

Die ijverige hoorders, die van overal tot hem gekomen waren, werden van hem gedoopt in den Jordaen. Zeker wel niet elkeen, die tot hem gekomen was, want de voorwaarde welke Johannes voor den doop eischte was de belijdenis van zonden. „Hij predikte den doop der bekeering tot vergeving der zonden.” Onze doop, dien de Heere Jezus heeft ingesteld, is een teeken en zegel van Gods genade; een doop der belofte, dat de Heere onze God wil zijn; dat de Vader ons tot zijne kinderen wil aannemen; de Zoon onze zonden verzoenen, en de H. Geest ons wil toeëigenen hetgeen wij in Christus hebben, en daardoor bekwaam maken voor het erfdeel der heiligen in het licht.

Ze werden gedoopt belijdenende hunne zonden. Deze belijdenis geschiedde zeker wel niet uit gewoonte of bijgeloovigheid, gelijk wij in ons Formulier vermaand worden niet te doen. Welk eene overreding moet de prediking van Johannes gemaakt hebben, om zondaren en tollenaars, burgers en krijgslieden te bewegen tot een publieke belijdenis hunner zonden.

Als wij leven onder ontdekkende, bestraffende prediking, die op reformatie aandringt, zijn openbare klachten over de verdorvenheid der Kerk en maatschappij, niet zoo vreemd of moeilijk; maar eigen zonden te belijden voor God en menschen, zoover die den medemensch aangaan, is een bewijs van de oprechtheid en diepte der overtuiging van zonde.

Dit bedoelde God in de zending van Johannes. De engel had gezegd, dat hij kwam om te bekeeren de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk.

Hier moet de prediking ook ons brengen. Onze zonden moeten ons tot last worden. „Ik ben bekommerd van wege mij-

ne zonden," zeide David. Wij zijn niet geroepen om dat zoo publiek te doen als de hoorders van Johannes, maar doen wij het in 't verborgen? Is ons hart gebroken met de liefde der zonde, en hebben wij ijver voor het Woord en den dienst van God? Wete een iegelijk dat we met de wereld in het hart niet naar den hemel kunnen. Hoort wat de Heere zegt: „Van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.”

AMEN.

Biddag voor het Gewas.

Door J. H. KARSTEN, D. D.

Tekst: Psalm 146:7b. Lezen: Psalm 147.

Zingen: Morgenz.: 3; Ps. 65:7, 8; 36:2; 136:25, 26.

Psalm 146:7b: „Die den hongerige brood geeft.”

INLEIDING.

De woorden van onzen tekst brengen ons voor de aandacht het evangelie der Goddelijke tegenwoordigheid. De hongerigen behoeven brood en God zelf geeft brood. Voorwaar een blijde boodschap op een dag als deze. God blijft in en met zijne schepping. De mensch wordt, als ware het, op de armen Gods de wereld in gedragen, maar in eene wereld die zich bezig houdt om God van de wereld te scheiden. De openbaring die God van Zichzelven gegeven heeft, toont dat Hij de wereld niet aan haar lot wil overlaten. Ofschoon zij God niet in erkenenis houdt, heeft de scheidbrief dien zij aan God geeft toch niet die kracht, dat de liefde Gods jegens de wereld daardoor wordt uitgebluscht. *Hij* heeft geen scheidbrief gegeven. Hij vraagt aan het ontrouw geworden mensdóm: „Toon mij den scheidbrief.” „Hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.” Voorwaar, in de woorden van den tekst vinden wij den ankergrond voor ons geloof, dat God zelf zijne schepping in stand houdt, en dat de boosheid der boozen en de onrechtvaardigheid der onrechtvaardigen God niet uit zijne schepping kunnen verbannen. Hij houdt de

wereld in stand om zijns Rijks wil. Gelijk in de dagen des Ouden Testaments Hij het zondige, dwaze, dwalende Israël in aanzijn bewaarde, opdat de komst van den Messias, die uit Juda moest voortkomen, niet verijdeld zou worden, zoo houdt Hij ook nu de wereld in stand om Christus' wil. Het koninkrijk Gods is het einddoel der schepping, waardoor God op het hoogst verheerlijkt wordt. De wereld, of het tijdelijk, stoffelijk leven is om der gemeente Gods wil. Het tijdelijke is niet eerst, maar het eeuwige; niet het vleeschelijke, maar het geestelijke.

Wij mogen ons daarom op dezen Biddag wel benaastigen om te bidden alleen om hetgeen den Heere welbehagelijk is. Indien wij geen ander oogmerk hebben op dezen dag dan alleen tijdelijken voorspoed, dan vallen wij ver beneden de rechte bevattning van ons leven hier op aarde. Wij zijn in gevaar van God den maatstaf te zetten van hetgeen wij meenen noodig te hebben, terwijl het hoevele of het hoe weinige ligt in Gods raadsbesluit. De mensch zonder Christus ziet niet verder. Hij beweegt zich, naar Jezus' eigen getuigenis, op heidenschen bodem: „Laat ons eten en drinken want morgen sterven wij.” En de mensch die in Jezus zijne verlossing gevonden heeft worstelt vaak met het vraagstuk van zijn levensonderhoud op eene wijs, die zijn geestelijk leven niet bevorderlijk is en waarin hij het meeste gevaar loopt de wereld gelijkvormig te worden.

Wij meenen in den tekst te vinden den rechten sleutel voor de ontsluiting van het licht, dat ons beschijnen en de kracht die ons sterkte geven moet, om met vasten tred ons pad te bewandelen, en zoo te bewandelen, dat wij toonen niet van deze wereld te zijn, maar kinderen van den Vader die ons liefderijk verzorgt.

Om den rijken inhoud van ons tekstwoord eenigszins te ontsluiten willen wij er in zien:

I. *De zelfopenbaring van God in de wegen zijner Voorzienigheid.*

II. *Den weg waarin Hij ons van knellende banden wil verlossen.*

III. *Den weg waarin Hij ons brood geeft.*

IV. *Het einde waartoe.*

I. *De zelfopenbaring van God in de wegen zijner Voorzienigheid.* Hierdoor bedoelen wij dat God zichzelven altijd geopenbaard heeft als de Behouder zijner schepping. De mensch zonder geloof heeft altijd getoond, dat hij alleen verwoestend werken kan. Het is van den beginne af zoo geweest. Adam wilde zichzelven regeeren en zou daardoor de wereld beroofd hebben van eene geschiedenis, waarin God zich geopenbaard heeft als de erfenis der geloovigen. God verscheen hem onder de boomen des hofs en Adam was gered en met hem het menschelijk geslacht.

Bij de vermeerdering van het menschenras vermeerderde ook de zonde. De zondvloed kwam. En na den zondvloed, wat? De verschijning van Jehova, dat Hij de wereld niet aan zichzelf wilde overgeven als een prooi van de ongerechtigheid der menschen. Wij zien zijne trouw en almacht, die ons leeren dat de schepping Hem toebehoort. Zij is zijn eigendom.

Lot slaat zijne tent op onder Sodom. De vlammen stijgen omhoog om de ongerechtigheid harer inwoners. Het vuur predikt dat God schrikkelijk toornst over de zonde der menschen. Wij zien Jehova zich openbaren als een heilig Wezen tot behoud van zijn handenwerk. Verwoesting volgt op zondebedrijf.

Abraham komt in Egypte en brengt de geschiedenis van hemzelven, van zijn geslacht en van Gods rijk in gevaar door de Egyptenaren te misleiden aangaande de betrekking tusschen hem en Sara. Wie waakte over Abraham? Was het niet zijn God, die hem gezworen had zijn God en de God van zijn zaad te zullen zijn? Hoe weinig kan zelfs een geloovig mensch vertrouwd worden met het behoud der wereld en de groote belangen daarmee verbonden!

Juda versmaadde Gods wetten en instellingen en kwam in Babel. Het volk toonde zich niet in staat te zijn om zijn eigen geschiedenis door God bedoeld tot een goed einde te brengen. Zij toonden dat het behoud der natie niet in hunne macht lag. Maar *hoe* waren zij in Babel? Als Gods erfenis. Zij bleven zijn volk. De zeventig-jarige ballingschap was een schrikkelijk reinigend proces, een smeltkroes, maar om het goud te louteren. Zijne barmhartigheid roemde tegen het oordeel.

God heeft zich immer in de geschiedenis der wereld geopenbaard als de Rechtvaardige en Heilige, die de zonde aanmerkt als eene macht om zijn werk te vernietigen. Hij oordeelt om te behouden. Hij is niet minder de Behouder der schepping door de overtreding zijner wetten en de overtreders als eene zich tegen Hem verzettende macht te verdelgen, dan zich in zijne groote barmhartigheid te openbaren. Hij laat niet varen de werken zijner handen. Zijne goedheid is hemelhoog. Hij kent zijne schepping en zijne schepselen. Hij verwacht van hen niet dat zij zichzelf zullen behouden. Die taak behoudt Hij voor zichzelf alleen. En de openbaringen van zichzelf in de wegen zijner Voorzienigheid, beide door de zondemacht te verdelgen en zijne barmhartigheden te verheerlijken toonen ons een God van Wien de Psalmist getuigde: „Heere, Gij behoudt menschen en beesten.” Hij ontfermt zich over zijn handenwerk, en dit leidt ons tot de tweede gedachte in den tekst.

II. *Dat Hij ons van knellende banden wil verlossen.* En hoe doet Hij dat?

De tekst zegt, „Die den hongerige brood geeft.” Wij kunnen nooit diep genoeg in de rijke beteekenis van het laatste woord „*geeft*” indenken. Denk niet, geliefde hoorder, dat wij te veel nadruk leggen op dat woord „*geeft*” wanneer wij er in lezen

1. *De Leer onzer Afhankelijkheid.* God heeft den mensch niet gegeven het leven te hebben in zichzelf. Dat wordt gezegd

alleen van den Zoon van God (Joh. 5:26). Wij komen als hongerigen in de wereld. Dat is bewijs van een gezonden toestand. Het gezonde kind schreit dadelijk om de moedermelk. Het is bewust van zijne behoefte, maar kan zelf daarin niet voorzien. Het moet het voedsel als eene *gifte* ontvangen. Die fundamenteele levens toestanden worden nooit opgeheven wanneer hij bij het opgroeien zich bewust wordt van werkkraft om brood te krijgen. De mensch met verstandsvermogens om plannen te maken en uit te voeren meent daarin vaak de gelegenheid te vinden om zijn eigen meester te worden. Onder het juk van den Almachtige is hij onrustig, inzonderheid wanneer God niet wil wat hij wil. „Heeft de mensch geen strijd op aarde?” Die strijd heeft hij gewis met machten en invloeden, welke hem zijn geluk betwisten. Maar bovenal is die strijd met God en zijne regeering over hem. Dat is de wortel van allen strijd. Die zich aan de macht Gods kan overgeven komt daarmede onder een almachtig bestuur, 't welk hem van blijdschap doet opspringen wanneer hij zijne bestrijders tot zijne verwoesting ziet opdagen. Hij is onder Gods bescherming. Het is hem goed nabij God te wezen. Wie zal de wereld regeeren? Wie zal het persoonlijk leven regeeren? Als wij de geschiedenis der wereld lezen, dan zien wij dat die vragen nog niet voor het laatst gedaan zijn of beantwoord. Zij komen immer weer op ter beslissing. Wij staan immer voor eene crisis. Bijna elken dag. Vraagstukken komen ons in ons leven voor, waarin God als ware het ons vraagt, wie zal beslissen, gij of Ik? En de mensch, die het zou durven wagen om de beslissing in eigen handen te nemen en niet het einde van den beginne kunnende weten, zou zich in een zee van rampen storten, waarvoor God alleen hem kon bewaren. Zekerheid voor ons batende uitkomsten liggen alleen op den weg van de geloovige erkenning onzer afhankelijkheid van God. Dan zijn wij op het rechte spoor. Dan zijn wij waar God ons zegenen wil en kan. De opstandelingen tegen zijne regeering doet Hij immer gevoelen, dat Hij zijn troon niet met hen deelen wil. En Hij

noodigt hen niet alleen tot die onderwerping aan Hem, maar Hij *gebiedt het*. Er vloeit kracht uit de gehoorzaamheid aan zijn bevel: „Wentel uwen weg op den Heere, want Hij zorgt voor u.”

2. De Heere wil ons ook van knellende banden verlossen door ons te leeren, dat wij moeten bidden alleen om datgene wat *Hem welbehagelijk* is. Is het niet waar, dat God zijne kinderen heeft wedergeboren, opdat zij zouden leven tot zijne eer? Zij leven in de wereld, opdat zij het, een iegelijk in zijne mate, zouden openbaren wat er in God verborgen ligt voor ons menschen. En wat is dat? *Rust* in Gods bedeeeling. Wanneer wij het onze medegeloovigen door Gods genade kunnen zeggen: ik heb geleerd om alleen te bidden om hetgeen mijn God en Vader welbehagelijk is, dan denken wij niet aan de *mate* van aardsche zegeningen, die wij meenen te moeten hebben, maar alleen aan Gods wil en welbehagen over ons. Dan leven wij tot zijne eer. Hij bedeeft ons. En zijn wij in deze wereld immer omringd door menschen, die in de banden van de liefde tot het goud en zilver en zingenot gekluisterd liggen, dan moeten wij hen het geheim van onze zielerust kunnen meedeelen, dat wij in Gods welbehagen over ons rusten. Wij moeten predikers der gerechtigheid zijn en anderen tot jaloeschheid verwekken, om ook van de liefde tot de wereld verlost te worden en de vrijheid te genieten, welke wij smaken in de onderwerping aan het welbehagen Gods over ons. Het is ook in dezen waar, dat wij in het leven van onzen Verlosser moeten opklimmen toen Hij zeide: „Ik heb lust, o God, om Uwen wil te doen.” Als Gij mij zegent met overvloed, met volle schuur en kelder dan wil ik Uwen wil doen, o God, dien Gij aan rentmeesters gesteld heb. Valt de uitkomst van mijn arbeid beneden de verwachting die ik had, dan wil ik daar uw welbehagen in zien en leeren wat Gij mij te zeggen hebt in mijne teleurstelling.

De Biddag plaatst ons voor eene toekomst onzeker voor ons, maar bepaald door God. Wij zijn niet allen in dezelfde omstandigheden. Wij zijn vaders, moeders, jongelingen of jongedochters

die ieder van uit zijn eigen leven de toekomst-inzien en voor de-zelve plannen en werken. Wij denken ook hier inzonderheid aan de weduwen met wellicht een talrijk kroost en die de lasten des levens alleen moeten dragen. Dat zij zich door gebed oefenen om haar kracht en troost te vinden om te doen en te ontvangen hetgeen den Heere welbehagelijk is. Dat zij mogen ervaren dat God haar Rechter is, en de Vader der weezen. Hoe geloovig onbekommerd wordt de ziel die Gode welbehagelijk wil zijn. Hoe vrij van vreemde smetten wordt zulk een leven. Hoe smelten de knellende banden voor en door het vuur der liefde tot den Heere, Die ons in zijne almachtige liefdearmen besluit, opdat geen onheil ons nadere.

Doch wij moeten tot ons derde punt overgaan :

III. *De wijze waarop God ons brood geeft.* Er is maar *een* regel. God schiep de wereld zonder den mensch, maar Hij houdt de aarde in stand door de medewerking van den mensch. En dit is van zooveel gewicht, dat Paulus de stelling neerlegt, dat hij die niet werkt ook niet eten zal, en Salomo sprak het reeds uit dat de luiaard verscheurde kleederen zal dragen.

Doch welke waarde en beteekenis moeten wij aan ons werk hechten? Niet zulk eene waarde dat wij meenen dat wij God daardoor, als het ware onder verplichting brengen ons de vrucht van dien arbeid te geven. God blijft souverain in zijne betrekking op de schepping. Hij zou ons als schepselen geen onrecht doen als wij zouden werken zonder loon. Het schepsel heeft in absoluten zin niet zulk een recht van bestaan, dat hem onrecht zou aangedaan worden als God hem tot zijn vorig niet terugbracht. Mislukt de oogst dan hebben wij geen oorzaak van klacht tegen God, dat Hij ons onze rechten niet geeft. De Biddag doet denken aan den Dankdag en als wij op den Dankdag onze verwachting niet hebben bekomen, wat dan? Dan loopen wij in gevaar van te denken dat God ons niet goed heeft behandeld. Wij waren vroeg op, wij arbeidden getrouw, even getrouw als onze buurman. Hij

oogst veel meer dan wij, of heeft veel meer in zijn handel gewonnen dan wij. Mijne hoorders, wij ontvangen wat God ons heeft toegedacht. Wij moeten gelooven; dat God ons regeert en dat zijne regeering over ons de beste is die Hij ons geven kan. Ieder heeft duizendmaal meer dan hij verdiend heeft. God geeft altijd het beste wat Hij heeft.

Wij moeten werken, omdat het Gods bestelling is, dat Hij ons langs dien weg onderhouden wil. Wij zijn daarin medearbeiders Gods, om de wereld in stand te houden. Zoo beschouwd is de arbeid veredelend. Wat is meer veredelend dan met God zelf mede te werken. Zien wij het zoo in dan wordt ook de geest der jaloezie in ons overwonnen. De jaloezie is zulk een groote bron van bitterheid des levens. Uit die bittere fontein kan geen zoet water opwellen. Wij zijn doorgaans het best tevreden, wanneer wij wat meer hebben ingezameld dan onze buurman, al hebben wij ook geen slag werk meer gedaan. En ontvangen wij minder dan hij, zelfs met evenveel zoo niet meer arbeid dan hij, dan bekruipt ons de geest der jaloezie als verrotting in onze beenderen. Wij zien hem met nijdige oogen aan en als wij niet door edeler gedachten bezielde worden, dan wordt de band der liefde gebroken. Beschouwen wij ons werk als eene van God gegevene verordening en ontvangen wij wat Hij als de hoogste en soevereine Macht ons daarvoor toedeelt, dan worden wij eenerzijds bewaard voor dat socialisme, hetwelk zoo verwoestend inwerkt in de maatschappij en ter andere zijde voor dien moedbenemen-den geest, die ons zoo licht aankleeft bij teleurgestelde verwachting.

Maar wij zouden ons onderwerp onafgehandeld moeten rekenen, wanneer wij nog niet bij het laatst gemelde punt stilstonden.

IV. *Het einde waartoe.* Dit is, wel bezien, lang niet het onbelangrijkste. Een redeloos dier heeft geen hooger einde dan

het voortbestaan van zijn eigen leven. Van niets anders kan daar sprake zijn dan van het grofste, zuivere materialisme. Bij den mensch moet het stoffelijke onderworpen zijn aan het geestelijke. Bij den geloovigen Christen vooral moet dit aan het licht komen. Hij moet zichzelf openbaren. Christus openbaarde zichzelf als de Zone Gods. Dit was het groote doel van zijne komst in de wereld. Zijn discipel moet ook tot zelfopenbaring komen. De Christus in hem, of gelijk Paulus zegt de „nieuwe mensch” moet te voorschijn treden. En daarvoor krijgt hij zulk eene schoone gelegenheid in zijne betrekkingen op de dingen dezer wereld en hoe hij daaronder gesteld is. De ervaring leert dat de discipel des Heeren murmureeren kan. Dat kan de wereldling ook. Het kind Gods kan ontevreden zijn over bijzondere bedee-lingen; dat kan de ongeloovige ook. Maar de wedergeborene heeft toch iets geleerd, waarvan de onwedergeborene een vreemde-deling is. En dat is, onder anderen aangaande het doel dat hij in het oog moet houden, wanneer de Heere hem brood geeft. En door brood moeten wij verstaan alles wat wij noodig hebben. De Geest Gods maakt ons dat duidelijk wanneer Hij ons door Paulus laat zeggen: „Hetzij dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter eere Gods.” (1 Cor. 10:31.) God wil verheerlijkt worden door hen, die Paulus noemt Gods medearbeiders. Zijn zij Gods medearbeiders dan moeten zij ook hetzelfde einddoel voor oogen hebben dat God heeft. En dat is zijne eer en verheerlijking. Menigeen die dit leest zal zeggen, wanneer ik mijne wettige levensroeping najaag dan denk ik met bewustheid niet aan de eere Gods. Zoo ver en hoog gaan mijne gedachten niet. Wat mij voor den geest staat en wat mijn werk drijft is het onderhoud van mijzelf en van hen die van mij afhankelijk zijn. Nu in de gehoorzaamheid aan de wet dat wij moeten arbeiden om brood eeren wij God, die ons dit heeft opgelegd. Arbeiden wij om iets anders dan om *brood* dan stellen wij ons bloot aan vele verzoeken. De Schrift zegt niet, die *brood* wil

hebben valt in vele verzoeken, maar die *rijk* wil worden. En dezulken eeren God niet. En dit is waar niet alleen in den engen zin van 's levensonderhoud maar in alle levensroepingen, gelijk de tekst zegt: „Of zoo gij iets anders doet,” Wij moeten de gerechtigheid doen gelden op alle huiselijke, maatschappelijke en gemeentelijke betrekkingen. Doen wij dat dan handelen wij ter eere Gods. Zijn wij verdraagzaam dan wordt God grootgemaakt. Leeren wij er iets van wat Jezus zegt: „Indien iemand u op de rechter wang slaat, keer hem ook de linker toe,” dan vertegenwoordigen wij daardoor onzen Heer en Heiland, die, wanneer Hij schold, niet wedschold. Zijn wij geduldig onder lijden dan toonen wij daardoor dat wij ons onderwerpen willen aan de regeering Gods en juist daardoor eeren wij Hem.

De belangen die dezen dag onze aandacht vragen, zijn, 't is waar, maar voor het tijdelijk leven. Wanneer wij de laatste betebroods gegeten en de laatste dronk waters gedronken hebben in dit leven dan zijn wij voor eeuwig ontheven van de bekommernissen die ons zoo vaak in onszelf doen zuchten. Bidden wij om genade dat de levenslasten en de levenszorgen ons mogen zijn als de vleugelen der vogelen om ons naar boven te doen stijgen.

Dat zij die nog niets anders zoeken dan brood voor hun lichaam mogen zien dat beide buik en spijs zullen vergaan. Dat zij luisteren naar het Woord des Heeren: „Die de wereld liefheeft zal met de wereld vergaan.” Dat het besef hunner zonde en afhankelijkheid hen de spoorslag zij om het Brood des levens te zoeken.

Kinderen Gods! schamen wij ons over ons wantrouwen van den Heere, die altijd uitkomst gaf in de duizend nooden en duizend zorgen die ons drukten. Maar dat schaamte over ons wantrouwen ons er ook van genezen moge, opdat wij wanneer wij ervaren gelijk wij doen, dat God de hongerigen brood geeft, wij Hem mogen eeren en verheerlijken.

AMEN.

Een Uitverkoren Geslacht.

DOOR E. J. BLEKKINK, D. D.

Lezen: I Petrus 2. Tekst: 1 Petrus 2:9.

Zingen: Ps. 65:2; 97:7; 89:7, 8; 73: 13.

1 Petrus 2:9. „Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.”

Petrus, zooals hij zelf het ons te kennen geeft, schreef zijn zendbrief aan de vreemdelingen, verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocie, Azie, en Bithynie. Wie deze verstrooiden waren is niet met zekerheid te zeggen. De vraag of zij bekeerde Joden of geloovige Christenen uit de heidenen waren, wacht nog een beslissend antwoord. Het is ook niet duidelijk of zij verstrooiden genaamd werden omdat zij verjaagd waren om het geloof in Christus dat zij beleden hadden, of slechts omdat zij buiten Palestina woonden.

Er zijn er die gedacht hebben dat zij het volk waren, vermeld door een van de evangelisten, waar gezegd wordt, dat toen Jezus de Joden toesprak en zeide dat zij Hem zouden zoeken en niet vinden, zij schaterend tot elkander zeiden: „Waar zal deze heengaan, dat wij Hem niet zullen vinden? Zal Hij tot de verstrooide Grieken gaan en de Grieken leeren?” Te meer wordt dit verondersteld omdat op den eersten Pinksterdag, waarvan wij het verhaal hebben in de Handelingen der Apostelen, en waar gezegd wordt van een voornaam deel van hen die tegenwoordig waren bij die groote gebeurtenis, de uitstorting van den Heiligen

Geest, dat zij inwoners waren van Cappadocië, Pontus en Azie, dezelfde streken van welke Petrus melding maakt in het inleidingswoord van zijnen brief.

Er is ook een veelbestredene overlevering uit de oudheid, vermeld door Origenus, en die ons wordt medegedeeld door Eusebius, de vader der kerkgeschiedenis, dat Petrus zelf het evangelie in deze streken heeft verkondigd en dat de vervolging, die altijd gepaard ging met het aannemen van de waarheid, ook hen overviel, en dus terdege als verstrooiden mogen worden toesproken.

Maar hoe dit ook zij, op historisch gebied, wij laten het ont-knoopen van deze interessante vraag voor het tegenwoordige rusten, dit is zeker, dat zij tot wie Petrus dit woord richtte, geloovigen waren, die Jezus als hun Zaligmaker hadden aangenomen, hun kruis Hem dagelijks nadroegen, en die dezen hartelijken, leerrijken, opbeurenden en hoop instortenden brief van den Apostel hoogst van noode hadden, en, wij mogen het gelooven, diep waardeerden.

Maar het zijn niet alleen de geloovigen in Klein Azië, waarheen Petrus zijnen brief zond, die verstrooiden mogen heeten. Wij allen zijn gasten en vreemdelingen op de aarde, en verwachten de stad die fondamenten heeft, welks kunstenaar en bouwmeester God is. En evenzoo heeft de rijke inhoud van ons tekstwoord groote beteekenis en waarde voor het volk van God in alle eeuwen, en onder alle omstandigheden van het menschelijk leven. Het apostolisch woord is daarom evenzeer tot ons gericht als tot de geloovigen van dien tijd wanneer hij zegt: „Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die U uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.”

In de overweging van de woorden van Petrus zooals zij hier voor ons liggen, vergun ons uwe aandacht te bepalen:

- I. *Op het volk ons hier zoo nauwkeuriglijk beschreven, en*
- II. *Op hunne schoone en verhevene roeping.*

I. *Het volk ons hier beschreven.* Het wordt ons uit een viervoudig oogpunt voorgesteld. *Zij zijn een uitverkoren geslacht.*

Hoewel de liefde Gods de grondslag is van alle heil, en daarom breeder en dieper is dan eenige andere waarheid, nochtans is het ook evenzeer waar dat de uitverkiezing een fundamenteel feit is in het ontstaan en in het leven van den Christen. Hieromtrent zijn de schrijvers van de Heilige Schrift het volkomen eens, hoezeer ook de beoordeelaars en uitleggers der Schrift daarover in tweestrijd mogen zijn. Paulus leert ons dit in zijn brief aan de Efeziërs, waar hij zegt: „Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde: in Hem, in welke wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordineerd waren naar het voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil.” En in Rom. 8: „Die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.” Het is eene onverbreekbare keten van den raad Gods, die de apostel hier aaneenschakelt, en die ons de geestelijke historie van de verlossing des zondaars voorstelt als beginnende in de nooit begonnen eeuwigheid en doorlopend tot in de eeuwige heerlijkheid.

Lukas, een van de evaṅgelisten, verklaart zich, op het gebied van de verkiezing door deze ingrijpende woorden, wanneer hij zegt in de Handelingen der Apostelen: „Als nu de Heidenen dit hoorden, verblijdden zij zich, en prezen het woord des

Heeren; en er geloofden zooveel, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven."

Jezus heeft herhaaldelijk dit groote feit op den voorgrond geplaatst. In het hooge priesterlijk gebed, in Joh. 17, sprak Hij het uit: „Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe." En op een andere plaats, „Gij hebt mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen."

Wij vinden deze waarheid ook in het Oude Testament in de geschiedenis van Faraö; en in de openbaring van God aan Mozes toen Hij hem zijne goedheid liet voorbijgaan en uitriep: „Ik zal genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal mij ontfermen, over wien Ik mij ontfermen zal." Zoo ook in de Spreuken van Salomo, als op vele andere plaatsen: „De Heere heeft alles gewrocht om zijns zelfs wil; Ja ook den goddeloozen tot den dag des kwaads."

Zegt iemand, vergist gij u niet om te spreken over de eeuwige verkiezing, wanneer er hoofdzakelijk in den tekst sprake is van een volksverkiezing? Het is waar, er is eene tijdelijke en beperkte verkiezing die op Israël als eene natie en op Gods volk als een geheel wordt toegepast. Israël was een verkoren volk onder de volkeren. Uit den stamvader Abraham waren zij ontsproten en op velerlei wijze werd het ten duidelijkste bewezen in hun nationaal leven dat zij zulk een hoogst bevoorrecht volk waren. Maar deze verkiezing waarvan de tekst spreekt, heeft tot grondslag de persoonlijke en eeuwige verkiezing van alle Gods kinderen. Abraham is de vader van alle de geloovigen maar achter de tijdelijke verkiezing van Abraham is de eeuwige, en in welke ook wij geloovigen zijn ingesloten. Alle geloovigen, waar zij ook mogen zijn, en in welke eeuwen zij geleefd hebben, behooren tot het uitverkoren geslacht. En niet alleen omdat de beloften van Abraham de onze zijn geworden, maar hoofdzakelijk worden wij bepaald bij het feit van de eeuwige verkiezing, die indertijd in Israël als eene natie, in den Is-

raëliet in het bijzonder, en in elk kind van God, is verwezenlijkt door de inwerkende kracht van den Heiligen Geest. Aldus zijn wij een nieuw geslacht in Christus Jezus. Wij roepen u, geloovigen, daarom allen vrijmoediglijk en hartelijk toe: „Gij zijt een uitverkoren geslacht.”

Het spreekt vanzelf, en daarom behoeft het geene verdediging, dat wij de verkiezing, die de grondslag van ons Godsbegrip als Schepper en herschepper is, niet zoo mogen doordrijven, dat de mensch zijne verantwoordelijkheid, als een redelijk schepsel, verliest. Dit doet de Schrift nergens. Het evenwicht tusschen de voor ons ondoorgrondelijke verkiezing van den zondaar, in de barmhartigheid van God, en de verantwoordelijkheid van den mensch, tot in het kleinste toe, wordt ten allen tijde zorgvuldig en op de schoonste wijze bewaard. Daarom zegt Jezus: „Gij wilt tot mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben; en dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht: want hunne werken waren boos.” Het is een van de krachtadigste bewijzen van de echtheid van de openbaring Gods dat niet één van de Bijbelboeken in verschillende eeuwen en omstandigheden voortgebracht, noch tot den eenen, noch tot den anderen kant overslaan. De Heilige Schrift bewaart ons aan de eene zijde van te verzinken in het Mohammedaansch stelsel van fatalisme en aan de andere van te rusten op eigen kracht, roem en schandelijke zelfverheffing. De souvereiniteit van God en de verantwoordelijkheid van den mensch, hoe tegenstrijdig zij ook mogen schijnen voor ons kortzichtig verstand, beide behouden hunne volle waarde in den Bijbel. Wij gevoelen het, wij staan hier voor eene groote verborgenheid; en in aanbiddelijke bewondering en ware zelfvernederig roepen wij uit met den diepzinnigen en godgewijden apostel: „O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen en onnaspeurlijk zijne wegen. Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn

raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem weder vergolden worden? Want uit Hem, en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid."

Er wordt verder verklaard dat zij een *koninklijk priesterdom zijn*. Jezus is de koninklijke priester, en de vrijheid, die zondaren verkrijgen door het geloof in Christus, maakt hun waarlijk koninklijk in hun leven. Zij zijn niet langer dienstbaar aan de zonde. Zij zijn vrij van de slavernij waarin zij zich eens bevonden.

Onder de oude bedeeling was Israël, als een volk, de priester onder de natiën. Aan Abraham werd de heerlijke belofte gedaan: „Voorzeker zal Ik u grootelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en als het zand dat aan den oever der zee is. En in uw zaad zullen gezegend worden alle de volkeren der aarde." Israël stond dus als middelaar tusschen God en de volkeren der aarde. Maar met de komst van Christus en de voltooiing van de Godsopenbaring, kwam in dit opzicht hunne positie als natie ten einde. Echter, de plaats en betrekking van den geloovige als onderdaan in het koninkrijk van God is niet minder geworden met het optreden van het Christendom, maar grootelijks verhoogd, en van wijderen omvang. De priesterlijke betrekking van het volk van God, als vertegenwoordigers van de genade Gods en van den weg ter zaligheid heeft niet opgehouden met de komst van Christus, noch met het ten einde komen van Israël in het jaar 70, toeri de tempel en de stad verwoest werden, maar blijft voortbestaan en openbaart zich in veranderde vormen. Jezus is de koninklijke priester en zijn volk, hetwelk deelnemer is in alles dat Hij is en doet, is een koninklijk priesterdom. De belofte dat alle volkeren der aarde gezegend zullen worden moet nog zijne vervulling hebben, in het volbrengen van de taak die Jezus aan zijne discipelen heeft gegeven, en door hen aan zijne navolgers in alle eeuwen, toen Hij zeide: „Mij is gegeven alle macht in hemel en op

aarde. Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve doopen-
de in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes,
leerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.” Als ver-
tegenwoordigers en getrouwe dienaars van Jezus Christus, die
zichzelf heeft opgeofferd, en nu de voorbidder is voor hen
aan de rechterhand des Vaders, bekleedt nu zijn volk de heer-
lijke positie van een koninklijk priesterschap. „Ik bid u dan, broe-
ders! door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot
eene levende, heilige en Godewelbehagelijke offerande, welke is
uwe redelijke godsdienst.” In diep besef van de verhevene po-
sitie die God ons geeft te bekleeden in deze wereld als zijn volk
zeggen wij met den man van Patmos, „Hem, die ons heeft lief-
gehad, en ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed,
en die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en zij-
nen Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle
eeuwigheid.”

Verder wordt ons dit volk beschreven als een *heilig volk*.
Afgezonderd te zijn van de wereld is het kenmerk van elke ge-
loovige. Alles te verlaten, de zonde te haten en God te gehoorza-
men, zijn de eischen van het Christelijk leven. Dit deed Abram
toen hij Ur der Chaldeëen verliet, en deze was de afzondering
der Israelieten tijdens hun vertrek uit Egypte.

Dit leert Jezus ons wanneer Hij zegt: „Zij zijn niet van de
wereld, gelijkterwijs Ik van de wereld niet ben.” Ons burger-
schap is in den hemel, en op aarde zijn wij gasten en vreemde-
lingen. Door de wederbarende kracht van den Heiligen Geest
hebben zij een nieuw leven ontvangen en door de toenemende
heiliging als Gods kinderen, zijn zij niet alleen in naam maar
in werkelijkheid in alle eeuwen het heilig volk geweest. Dat zijn
zij ook nu. Nog niet in volmaaktheid, maar dan toch in begin-
sel, in een hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, en een
voortdurend streven naar een Gode welbehagelijk leven.

De dagelijksch uiting van hun hart is,

„O Vader! Gij, die op 't gebed
Van zondaars, om Uws Zoons wil, let,
Sta ons in onze nooden bij,
En maak ons van de zonde vrij.”

Het betaamt den Christen nooit hoogmoedig te zijn aangaande zijne positie in de wereld als een volgeling van Jezus, want al wat hij bezit is uit genade het zijne geworden, maar hij mag ook niet vergeten dat hij een Christen is, een afgezonderde van de wereld, een die niet tot de wereld behoort, maar die een plaats bekleedt onder de heiligen, in het midden van eene zondige wereld.

Wij worden verder op het feit gewezen dat Gods kinderen een *verkregeu volk zijn*. Zulk eene uitdrukking duidt aan dat zij op practische wijze in Gods bezit zijn gekomen. Zij waren het eens niet. Er was een tijd toen zij tot de wereld behoorden. Zij zijn gekocht met zijn eigen bloed, hetwelk voor hun vergoten werd. Door het offerbloed en de aanneming tot kinderen zijn zij de zijne geworden. Zij behooren Hem toe. Het wordt zoo wonder schoon uitgedrukt in den Heidelbergschen Catechismus wanneer de onderwijzer het antwoord geeft op de vraag: „Welke is uw eenige troost, beide in leven en in sterven?” „Dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en in sterven, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus, eigen ben.”

Het is waar dat God in zijne souvereiniteit, als Koning over het heelal, nooit zijn recht verloren heeft of verliezen kan over eenig schepsel. Hij is de God des hemels en der aarde, en Hij doet met alle dingen naar zijn welbehagen. Nochtans is het ook waar dat door de inbreuk die de zonde gemaakt heeft de wereld in het booze ligt, en dat in een zekeren zin Hij hier niets bezit dan hen die door de verlossende genade wederom de zijne zijn geworden. Vergun ons het voorrecht om het groote en het eeuwige bij het kleine en nietige te vergelijken. Er zijn menschen in Amerika die bezittingen in Europa hebben. Zij hebben die aangekocht en spreken terecht van goederen in verre landen.

Zoo is het ook met God. Door de zonde heeft de mensch zich moedwillig losgescheurd van God en is in zijn zieleleven, door moedwillige overgave van zichzelf, het eigendom van den Satan geworden. Door den koopprijs van het bloed van zijnen geliefden Zoon, aan zijne gerechtigheid betaald, en door de toepassing van de gerechtigheid van Christus aan den zondaar door de krachtadige werking des Heiligen Geestes, is God wederom eigenaar geworden, en nu spreekt Hij van zijn volk als een verkregen volk, en dat Hij gadeslaat als zijn eigendom, een dierbare schat op aarde. Zoo zegt dan ook de apostel terecht wanneer hij ons wijst op het zoenoffer van Christus, „Gij zijt duur gekocht.”

Ziedaar geliefden, de viervoudige beschouwing die Petrus ons geeft van het volk van God, en die gangbaar is voor alle eeuwen. „Zij zijn een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk.

II. Ten tweede wenschen wij u te bepalen bij: *De schoone en verhevene roeping* van dit volk. Volgens den apostel is het „Opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.”

Wat die deugden zijn laat zich gemakkelijk verstaan. Het zijn niet alleen de eigenschappen van het goddelijk wezen, zooals zij zich openbaren in de natuur, in het geweten van den mensch en in de Heilige Schrift, maar voornamelijk die deugden welke wij in onze overwegingen van het overdachte deel van ons onderwerp in beschouwing hebben genomen. Het is de wondervolle liefde Gods, die alle verstand te boven gaat, de fontein van alle heil, die alle andere deugden insluit, die liefde van den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, die ons heeft doen worden „een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk,” m.a.w., de verkondiging van de blijde boodschap van eeuwige heil in Christus Jezus.

En hier is groote behoefte aan. De wereld kent God niet.

Zij ziet geene deugden in Hem. Onder de heidenen hebben zij de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en de waarheid Gods veranderd in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend boven den Schepper. Het heidendom kan nooit tot de kennis komen van de deugden Gods dan door de verkondiging er van door zijn volk. En onder het Christendom zijn er velen die God in waarheid niet kennen. Zij behooren tot de wereld. Met sprekende daden zeggen zij, „wij willen niet dat deze over ons Koning zij.” Zij verwerpen het aanbod van genade; ontkennen Gods recht over hen, en, gedreven door eigen ik, gaan zij voort op het pad dat tot het eeuwige verderf leidt.

Het is in zulk eene wereld van twijfel, ongeloof, bijgeloof, afgoderij, schrikkelijke en onbeschrijfelijke zonden, dat de volgeling van Christus de deugden van God heeft te verkondigen. Benevens zijn eigene ontwikkeling in het geestelijk leven, is dit het groote doel Gods met den geredden zondaar op aarde. Van af het oogenblik dat hij voor het eerst het Abba Vader op de lippen neemt totdat hij aan het einde van zijn loopbaan mag zeggen, Vader ontvang mijnen geest, is dit zijn werk.

Om dit werk nu met ernst en geestdrift voort te zetten, is het hoogst noodzakelijk om de taak recht te verstaan. Hoewel de gedachte van het redden van zondaren door de prediking van het evangelie op den voorgrond staat, nochtans is het hoofd- en einddoel niet de zondaar, maar de glorie van God.

God schiep den mensch naar zijn beeld en gelijkenis. Het doel van den Schepper was om zichzelf in zijn maaksel te aanschouwen. Oorspronkelijk was de mensch, naar het oordeel van God, zeer goed, dat wil zeggen, dat hij aan 't doel waartoe hij geschapen was ten volle beantwoordde. God kon zich in hem verheugen. Maar door de verwoestende kracht van de zonde is het beeld van God in den mensch vernietigd dat hij nu in menig opzicht meer aan den Satan gelijkvormig is dan aan den Schepper. Het doel der verlossing is hetzelfde als dat van de

schepping, namelijk om den mensch zoo te herstellen dat hij wederom beelddrager van God zal zijn, en dat God wederom zichzelf zal verblijden in het zien van zijn eigen beeld in de herschapene menschheid. En dit is het, boven alles, dat ons noopt en dringt om het evangelie, de deugden Gods, te verkondigen aan alle volkeren. Het menschedom ligt daar voor ons als in duizende stukken verbroken, geheel en al onbekwaam om de glorie van God te weerkaatsen; maar door de prediking van het evangelie wordt het kreupele genezen en het verbrokene hersteld, en dus wordt het weer mogelijk voor God om er zichzelf en zijn werk in te zien en in den mensch behagen te scheppen. Er kan geen grooter voorrecht tot den mensch komen dan om iets toe te brengen aan zulk een heerlijk werk als de wederoprichting van het gevallen menschedom. Het geeft betekenis en waarde aan het leven van den Christen op aarde.

De fundamenteele vereischte tot het volbrengen van deze schoone roeping, rustend op elk gered zondaar in het bijzonder, en op Gods gemeente als een geheel, is een Gode-gewijd leven. In het midden van zijne medemenschen, moet de Christen het bewijs leveren in zijn dagelijksch leven, dat hij het verderf is ontkomen en een nieuw mensch is in Christus Jezus. Een mondelijk getuige te zijn van de deugden Gods is de plicht van elk geloovige, maar zijn getuigenis moet in overeenstemming zijn met zijne daden; want het koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden maar in kracht.

En is dit noodzakelijk in het gewoon lid, zooveel te meer in den geordenden dienaar des Woords. Hij moet zich benaastigen, om zich Gode beproefd voor te stellen, een arbeider die niet beschaamd maakt, en die het Woord recht snijdt, en hij moet in zekeren zin die waarheid zelf zijn. Het is onder zulk eene oprechte verkonding van de deugden Gods, in het midden der gemeente en door de gemeente, dat het koninkrijk van God op aarde komt en den naam des Heeren verheerlijkt wordt.

En terwijl wij denken aan de prediking van het evangelie, mogen wij niet vergeten hoe hoogst noodzakelijk het dikwijls is te strijden voor de waarheid om ze in zuiverheid te behouden. En te meer vanwege het feit dat het volk in Klein Azië, waaraan Petrus zijnen brief zond, waar de Kerk van Christus eens groende en bloeide, zoo ook als in Noord Afrika, ja zelfs Palestina, er al voor eeuwen van beroofd is, en in grooten deele tot het heidendom teruggekeerd. Het kon ook wel eens gebeuren in ons land. Wij zijn niet buiten gevaar. Wij zijn op het grondgebied van den vijand en daarom moeten wij ten allen tijde op onze hoede zijn. Op het gebied van de leer is er behoefte om te waken en te bidden. Er zijn dwalingen die als moordenaars de Kerk zoeken binnen te dringen om het geestelijk leven van het volk van God te verslinden. Hij zal in dit opzicht het best voldoen aan den plicht die hem is opgelegd, als voorganger of gewoon lid in Gods gemeente, die zonder menschenvrees en met een toegenegen hart, in woord en wandel, in huisgezin, maatschappij en Kerk, den vollen raad Gods belijdt en verkondigt.

Maar hij mag te Jeruzalem niet blijven. Hij moet een ernstig verspreider zijn van het blijde evangelie tot de uiterste einden der aarde. Of in zijn eigen persoon of door middel van een ander moet hij aan het bevel van Christus voldoen. Gelijk de engel, die Johannes in zijne openbaring zag, vliegende in het midden des hemels, met het eeuwig evangelie om te verkondigen den genen die op de aarde wonen, en aan alle natie, en geslacht, en taal en volk, zoo moet hij zich ook beijveren om de kennis van het evangelie dat alle de deugden Gods insluit, te verspreiden onder de volkeren.

Voor deze schoone en verhevene taak is hij dan ook op de heerlijkste wijze in staat gesteld. Zelf werd hij geroepen uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Hij heeft de dingen van welke hij melding moet maken beproefd. Hij kent bij ondervinding de deugden Gods. Zij schitteren niet alle in zijn leven, maar

hij belijdt vrijmoediglijk met Johannes: „Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben.” De volgeling van Jezus is geen blinde leidsman van de blinden. Zijne oogen zijn geopend en hij ziet. Hij die de duisternis is ontkomen en nu het wonderbaar licht aanschouwt, is wel zeker de beste getuige van de deugden Gods, zooals zij aan hem geopenbaard zijn in de redding van zijn eigen ziel. Het is daarom dat niet aan engelen of troongeesten de verkondiging van het evangelie is toevertrouwd, maar aan hen die kunnen zeggen tot hunne medezondaars: „Komt met ons; wij hebben den Verlosser gevonden.”

Geachte hoorders, wij hebben getracht de geloovigen van alle eeuwen, zooals in ons tekstwoord beschreven, u voor te stellen. Hoe wonderschoon toch zijn zij in gedaante en hoe onovertreffelijk de taak, die hen is opgelegd. Zij zijn een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat zij zouden verkondigen de deugden Desgenen, Die hen uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht. Het schijnt ons toe, zagen zij het, dat de geheele wereld niet alleen met Bileam zou zeggen: „Mijne ziel sterve den dood der oprechten,” maar ook: „Laat het leven van den rechtvaardige het mijne zijn.” Dat het niet zoo is, is het schrikkelijk bewijs van de diepte der zonde waarin het menschdom verzonken is, en de blindheid waarmee het geslagen is.

In diep besef van het heil, van de verlossing en van den liefdedienst die de onze zijn geworden, door de onbeschrijfelijke genade Gods, zelfs in de raadsbesluiten der eeuwigheid, laat het geen stamelenden dank zijn, dien wij Hem toebrengen voor alle de weldaden aan ons bewezen, maar de weergalmende halleluja, van dankbare en bereidvaardige dienstknechten en dienstmaagden:

„Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er daar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit in bitt're smart
Of bangen nood, mijn vleesch en hart,
Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.”

Dat God de waarheden van zijn Woord moge toepassen aan
onzer aller harten, door de inwerkende kracht van den Heiligen
Geest, is de vurige bede van hem, die uw dienaar is om Jezus'
wil.

AMEN.

De Hemel Geopend.

DOOR JAMES DE PREE.

Lezen: Hand. 10:1—33. Tekst: Hand. 10:11.

Zingen: Ps. 84:5; 105:1; 17:7, 8; 16:6.

Hand. 10:11. „En hij zag den hemel geopend.”

Een gesloten hemel, beschouwd van de zijde Gods, Die aldaar zijne woning heeft, en Die in zijne schepselen de innigste belangstelling in zijn hart gevoelt, en nauwen omgang met hen begeert; ja, Die geheel in en voor zijne schepselen leeft, zou een besliste tegenstrijdigheid zijn. Wij kunnen ons maar nauwelijks voorstellen dat onze Schepper met genoegens des harten, de deur van zijne hemelwoning voor zijne schepselen zou sluiten, en hen buiten zijne gemeenschap aan zichzelf overlaten, al hebben wij Hem daarvoor overvloedige aanleiding en reden gegeven; de Heere kon daarin geen welgevallen vinden. En voor ons, menschen, die alleen in de gunst van onzen Schepper en in gemeenschap met Hem, en onder zijne leiding en zorg gelukkig kunnen zijn, zou een gesloten hemel zeer droevig en noodlottig zijn. Hoe diep ongelukkig toch zou het zijn voor een kind, de deur van der ouderen woning voor zich gesloten te vinden, en geheel voor eigen rekening te staan; zonder gelegenheid om ooit eenig verkeer met, of raad en zorg van de ouders te genieten; zonder ooit zich aan moeders tafel te mogen verkwikken, of het hart voor vader te kunnen ontlasten, en raad van hem te ontvangen; zonder zelfs eens bericht van hen te ontvangen. En niet minder

treurig moest dan ook ons lot zijn, wanneer voor ons Gods Vaderhart en Vaderwoning voor altoos gesloten waren.

Toch heeft de zonde verwijdering tusschen God en ons, zijne schepselen veroorzaakt, en zelfs de hemeldeur voor ons zoodanig gesloten, dat het voor ons zelf ten eenenmale onmogelijk geworden is om toegang tot des Vaders woning te verkrijgen. Ware het niet dat God in zijne ontfermende liefde en ten gevolge van zijne vurige begeerte tot des menschen heil en leven dien toegang weer had bereid, dan waren wij voor altoos rechtvaardiglijk buiten gesloten. Van wege onzen moedwilligen afval van onzen hemelschen Vader, en als een vruchtgevolg van de bittere vijandschap die onze harten tegen Hem heeft ingenomen, zouden wij als arme, hulpelooze weezen voor altoos buiten des Vaders huis moeten omdolen.

Hoe jammer echter dat de mensch zoo onverschillig en zorgeloos is, dat hij over het rampzalige van dien toestand zich niet bekommert; zoo stekeblind ook, dat hij geen wezenlijk besef of gevoel van dien nood heeft; en zelfs zoo verkeerd en vijandig dat, nu God den hemel geopend heeft, en de toegang voor zijn afdwaland schepsel, weer bereid is, hij er geen trek of begeerte heen heeft. Neen, het is niet genoeg dat de hemel heropend is; onze oogen moeten er voor ontsloten worden om dien hemel geopend te zien;—en onze harten moeten er opmerkzaam op gemaakt en heengetrokken worden. Onze harten moeten voor den hemel geopend worden, er begeerig naar gemaakt, en er voor gevormd en voorbereid worden. Wij zien dien hemel niet geopend, of onze oogen moeten er voor ontdekt worden; en wij maken van de toegangs-gelegenheid geen gebruik, indien onze zielen niet dorstende daarnaar gemaakt zijn. En dit blijft eene bepaalde behoefte zelfs na ontvangene genade; telkens moeten wij met Petrus weer op nieuw op het dak komen, ten einde het gezicht op dien geopenden hemel helder te houden, en in het licht daarvan te blijven voortwandelen. Het zal dus voor ons allen, geloovigen en ongelooovigen, nuttig kunnen zijn ons te laten bepalen bij

EENEN GEOPENDEN HEMEL.

En *eerst* willen wij uwe aandacht noodigen tot de overweging van de gedachte dat *het plan daarvan zijn oorsprong had in God, en de grondslag er voor in het borgwerk van Christus*. De rechte beschouwing van dit punt zal dienen om het duidelijk te maken dat de geopende hemel niet maar een hersenschim is van menschen, waarmede wij bedrogen uitkomen; niet maar eene opvatting of denkbeeld, of eene zaak die men zich heeft laten wijsmaken zonder eenigen grond van verzekering er voor te kunnen aanbrengen. Dat het ook niet iets is waarvoor wij onszelven hebben te prijzen, of dat door menschen is ontworpen en uitgevoerd, want dan zou het niet zulk een uitnemend voorrecht kunnen genoemd, of met vol vertrouwen kunnen aangenomen worden. Wat meer is, dan zal het blijken dat die geopende hemel een duurgekocht voorrecht is, niet op lossen grond verkregen, maar verworven en aangebracht „door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk lam.” En dit moet ons leeren dat wij daar wel hoogen prijs op mogen stellen, en er trouw gebruik van behoorden te maken; dat de verwaarloozing of veronachtzaming daarvan de noodlottigste gevolgen moet hebben, en ons het rechtvaardig ongenoegen Gods duizendmaal meer waardig zal maken.

Toen de mensch zich van God had losgerukt, en van Hem was afgefallen, ten gevolge waarvan de hemelpoort voor hem gesloten werd, zou hij nooit weer naar God gevraagd, of nimmer naar toegang tot den hemel gezocht hebben, totdat het althans voor eeuwig te laat was; hij zou daarom voor altoos buiten het heerlijk Vaderhuis omgezworven hebben. En al had hij ook naar God gevraagd, of weer verlangen naar het hemelsch paradijs in zijn hart gekregen, hij zou zich nimmer een weg daarheen hebben kunnen vinden of banen, noch ooit de geslotene hemeldeur kunnen openen. Het vermogen en de genegenheid beide ontbraken hem tot God weder te keeren, en zich in zijne gunst te verlustigen. Zelfs nu God naar ons zoekt, en de hemel ontsloten heeft, en ons roept en noodigt om tot Hem weder te keeren, is de mensch nog

ongenegen om gehoor te geven;—nu God naar ons omziet van boven, en naar ons vraagt met de welmeenende woorden: „Keert weder gij afkeerige kinderen en Ik zal uwe afkeerigheid genezen,” gaat men in verharding voort, en zegt met sprekende daden: „Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust.” Willens en wetens gaat de mensch voort op den weg naar een geopende hel, liever dan de oogen eens opwaarts te heffen naar dien geopen den hemel. Zoo verkeerd en boos van hart zijn wij van natuur; zulk een krom en verdraaid geslacht, de oogen en harten van den hemel, en van den hemelschen Vader afgewend. En al wilde de mensch zulks ook, wie zou het vlamming lemmer des zwaards in de handen van de cherubim aan den ingang des hofs kunnen afweren, en daar doorheen breken? Die weg is zoodanig bewaakt, dat er voor het schepsel geene mogelijkheid is daar door binnen te treden. Duidelijk dus blijkt het daaruit dat, indien het schepsel zichzelven een plan had moeten beramen om toegang tot den hemel te erlangen, of indien hij de deur had moeten ontsluiten, dan was die voor altoos gesloten gebleven. Of ook, indien de Heere gewacht had op den mensch, totdat die kwam aankloppen aan de hemelpoort—indien er van onze zijde eerst een verlangen naar den hemel had moeten openbaar worden, dan was die Vader-woning voor eeuwig gesloten en ledig gebleven.

En toch, wij weten dat die weg niet geheel gesloten is gebleven; zelfs in den Ouden Dag vernemen wij reeds vroeg van communicatie met den hemel—van omgang met God bij menschen; ja, van een geopen den hemel. God kwam tot Adam en Eva, al waren zij van Hem afgeweken; God zag naar hen om, al waren hunne harten voor Hem gesloten; God zocht hen op, en zijn hart ging naar hen uit. Gelukkig, dat dit sluiten van den hemel geen vruchtgevolg was van een onverschillig of gesloten hart aan de zijde van den Schepper; geen bewijs van afkeerigheid, of van onbereidvaardigheid om ooit weer zich met het van Hem afge-

vallen schepsel in te laten. Van Henoch immers, lezen wij dat hij met God wandelde, en door Hem werd opgenomen in den hemel. Van Noach evenzeer meldt de Schrift dat hij met God wandelde, en dat hij genade in Gods oogen vond. Van Abraham zien wij dat God hem bezocht, en hem in zijne geheimen inliet. En van Mozes wordt gezegd dat de Heere tot hem sprak van aangezicht tot aangezicht, gelijk een man met zijn vriend spreekt. Van Jacob lezen wij dat hij een ladder zag gesteld op de aarde, welks opperste aan den hemel raakte, en de engelen Gods klommen daarbij op en neder; en God stond op dezelve, en sprak tot hem van gunst en zegeningen. En van Elia wordt het ons meegedeeld dat hij met een vurige wagen en vurige paarden ten hemel gevoerd werd. Dus, al hing in den Ouden Dag het voorhangsel voor het heilige der heiligen in den tempel, te kennen gevende dat er scheiding was gekomen tusschen den Schepper en zijn schepsel als een gevolg van den zondeval, gedurig toch gaf de Heere schaduwen en voorboden van een geopenden hemel.

In het Nieuwe Testament echter treffen wij meer heldere gevallen daarvan aan,—ervullingen, of zelfs besliste verwezenlijkingen van wat in het Oude Verbond nog maar schaduwachtig werd voorgesteld. Bij gelegenheid van Jezus geboorte zond God een hemelbode, die spoedig werd vergezeld door een menigte des hemelschen heirlegers, om de komst van den Zaligmaker op aarde te bezingen, en aan een verloren mensdom de eerste verkondiging daarvan te brengen. Toen Jezus op dertig-jarigen leeftijd gedoopt was, werden de hemelen geopend, „en Hij zag den Geest Gods nederdalen, en op Hem komen; en ziet, eene stem uit de hemelen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.” Een gelijksoortig verschijnsel had er plaats bij gelegenheid van des Heilands verheerlijking op den berg. Hemellingen gaven de eerste getuigenis van Jezus opstanding, en van Zijn hemelvaart. De Heiland Zelf verzekerde Nathanael met een dubbel voorwaar: „Van nu aan zult gij den

hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.” Later werden deze woorden bevestigd bij gelegenheid van Stefanus’ marteldood—van Saulus’ bekeering op den weg naar Damaskus—van Johannes’ openbaringen op het eiland Patmos,—en ook hier in ons tekstverband, aan Petrus.

In elk geval echter, dit moet worden opgemerkt, was het begin van de toenadering aan de zijde van God, waaruit wij kunnen afleiden dat God de Ontwerper van dezen geopenenden hemel is; dat de aanleiding er toe, of het plan daarvan niet bij menschen moet worden gezocht. Het verlangen daarnaar ontstond niet bij het gevallen schepsel, hoewel men zulks had kunnen verwachten, omdat het eigenlijke voordeel er van voor ons is; maar neen, de blinde mensch bekommert zich niet over den hemel, of die gesloten, dan of die geopend voor hem ware. En waar er in eenig geval bij menschen eene begeerte naar ontstaan was in het hart, daar was dit er in gelegd door God; de Heere Zelf moest het gezicht van behoefte daaraan geven. Ook wordt het zeer klaar aangetoond dat de grondslag waarop God den hemel weer voor ons openstelde, op Golgotha werd gelegd. Jezus opende en baande den weg ten hemel met Zijn kostbaar bloed; dus is het, gelijk wij reeds gezegd hebben, *eene duurgekochte gelegenheid*. Immers, eerst toen Jezus aan het vloekhout had uitgeroepen: „Het is volbracht,”—eerst toen Hij Zijn kostbaar leven op het altaar had gelegd als een rantsoen voor onze zonde schuld, werd het voorhangsel in den tempel gescheurd, en dat *van boven* tot beneden; daarmede te kennen gevende dat het plan hiertoe van uit den hemel kwam; en dat God in den hemel met dit zoenoffer volkomen tevreden was, en op grond daarvan den hemel voor ons wilde openen. Geene willekeurige ontsluiting dus, op een lossen grond, of door een veranderlijk schepsel aangebracht; maar door God zelf, Die de Onveranderlijke is; en dat rustende op een hechten grondslag; een grondslag waarvan de psalm-dichter te-

recht zingt: „Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen; Zoo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken, zoo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.” Omdat God den hemel heeft geopend in Jezus Christus, en om zijns volkomenen zoenoffers wil, kunnen wij verzekerd zijn dat wij in ons vertrouwen daarop nimmer beschaamd zullen uitkomen. Wel mogen wij er daarom naar staan om gezicht van dien geopenden hemel te krijgen,—om gelijk Petrus hier, *den hemel geopend te zien*; ja, om het te zien in al deszelfs voortreffelijke waarde, en in hare ruime beteekenis voor ons.

Dit leidt ons tot de beschouwing van eene tweede zaak, *wanneer wij gezicht van dien geopenden hemel krijgen, dan is dit vaak eene vrucht van- of in antwoord op het gebed*. Verstaat ons wel; wij zeggen niet dat de opening des hemels geschiedde in verhooring op ons gebed, want dat zou in strijd zijn met wat wij in het vorige punt hebben trachten aan te toonen, dat, namelijk, het voorrecht van *den hemel voor ons geopend* gekocht werd door Jezus volwichtig bloed. Maar *het gezicht* van dien geopenden hemel, dat ontvangen wij in verhooring op het gebed. Toen Jacob dat heerlijk gezicht zag van den ladder die hemel en aarde in vereeniging bracht, (wij kunnen het uit alles afleiden), was hij ernstig biddende geweest. Toen God tot Salomo sprak, was deze biddende geweest. Van Stefanus vernemen wij dat ook hij in eene biddende gestalte was toen hij den hemel geopend zag. En hier, van Petrus wordt het ons uitdrukkelijk gezegd, dat hij op het dak klom om te bidden, toen zijne oogen gezicht kregen van den geopenden hemel. Wat de bijzondere behoefte des gebeds hier van Petrus was, is ons niet meegedeeld; wel mogen wij veronderstellen dat de nood die hem in het gebed bracht, in verband stond met zijnen arbeid als Apostel des Evangelies. In elk geval, *terwijl hij daar biddende verkeerde*, zag hij den hemel geopend. Menschen die biddeloos zijn, en onverschillig daarheen

leven,—mensen die vergenoegd zijn met de genietingen der wereld en der zonde, krijgen niet licht gezicht van den geopenden hemel; zij kunnen het althans niet verwachten. Het is waar, wij mogen God geen paal of perk zetten, en kunnen niet bepalen wat God wil doen; wij weten immers hoe God Saulus ontmoette op den weg naar Damaskus,—hoe Hij den stokbewaarder omzette,—hoe Hij een Manasse in het hart greep; maar ook in elk een dier gevallen werden zij bidders gemaakt. Saulus moest voor drie dagen met blindheid geslagen zijn om een echte bidder te worden, en het getuigenis uit den hemel te ontvangen: „Want zie, hij bidt.” De stokbewaarder leerde uit den angst zijner ziel roepen: „Wat moet ik doen om zalig te worden,” eer hij in het heilgeheim van Gods ontfermende liefde voor verlorene zondaren werd ingeleid. En Manasse ook werd door God zelf biddende gemaakt, en ontving daarop het gezicht van Gods verhoorende genade. Zoo kwamen zij, en zoo komen ook wij tot het gezicht van den geopenden hemel.

Evenmin ook, zal de eigengerechte, zelfvertrouwende mensch ooit een recht gezicht van den geopenden hemel ontvangen, al is hij dan ook uiterlijk en vormelijk een godsdienstig persoon. Niet van den Farizeer, die de gunst des hemels zocht op grond van eigen waardigheid,—maar van den armen tollenaar, die enkel in een weg van genade grond tot hoop voor zijne schuldige ziel kon vinden, wordt het ons meegedeeld: „Deze ging af gerechvaardigd naar zijn huis.” Jezus' woord tot Nicodemus was dan ook beslist: „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.” Het moet ons daarom eene gebeds-behoefte worden; gelijk David moeten wij vragen: „Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen Uwer wet.” En met Bartimeus moeten wij leeren smeeke: „Heere, dat ik ziende mag worden.” Zonder gebed zullen wij nimmer vrucht van den geopenden hemel plukken; wij zullen er de volle beteekenis niet van kunnen

vatten. Met Petrus dus op het dak,—met Manasse in de gevangenis,—of met Jona in de diepte,—of met Israel tusschen Farao en de Roode Zee;—vanwaar ook, of in welken toestand, hetzij bekeerd of onbekeerd, er uit den nood tot God geroepen wordt, dan mogen wij gezicht in de uitnemende liefde Gods in het openen van den weg des heils voor een zondig menschen-geslacht, en van den hemel geopend voor afgedwaalde zondaars die buiten het Vaderhuis omdolen, ontvangen, want aan dezulken wil God het openbaren.

En nu komen wij tot een derde punt in betrekking tot dien geopenden hemel, namelijk, *Het gezicht daarvan moet menigmaal dienen om ons voor bijzonder werk, of voor bijzondere wegen, waardoor God ons leidt of leiden wil, voor te bereiden.* Voor Saulus moest het dienen om hem in een Paulus te veranderen; om hem van een bitteren vijand en vervolger van den Heiland Jezus en Zijn volk om te keeren in een ijverigen voorstander, en zelfs ernstigen prediker van den Christus Gods. Hij moest er door gevormd worden voor den dienst des Heeren, en voor het bijzondere werk waartoe hij van God verkoren was; alsmede voor de vele verdrukkingen en vernederingen die hij daarin zou moeten ondergaan. Voor Petrus hier moest het dienen om hem tot den arbeid onder de heidenen te roepen en bereidwillig te maken; ja, om hem met volle overtuiging van roeping, en met vertrouwen die te doen aanvaarden. Door de verschijning welke Petrus ontving moest hij tot de overtuiging gebracht worden dat hij de boden die aan zijne poort stonden, noch den heidenschen hoofdman die hen tot hem gezonden had zou gemeen achten, maar hen vrijmoediglijk de heilsboodschap kon brengen, al waren zij onbesnedenen, en dus buiten de gemeenschap van het oude Verbondsvolk. Voor Stefanus was het gezicht van den geopenden hemel ongetwijfeld bestemd om hem te ondersteunen en te versterken in den druk welke hem trof; om hem te vullen met moed en kracht tot den marteldood, die hij, als de eersteling der Christen gemeente

te Jerusalem, zou moeten ondergaan. Tegenover de woedende menigte, uit wier berstende harten zich niets anders dan bloeddorstigheid en wreed geweld tegen hem openbaarden, was het gezicht van den voor hem geopenden hemel, en van zijnen belangstellenden Heiland zeer versterkend; het gezicht van de rust, den vrede, de nauwste vereeniging met den Zaligmaker Die hem daar opwacht, en het eeuwige, gelukzalige leven dat daar voor hem bereid is, zijn genoeg om hem met gedachten van ontferming zelfs voor zijne moordenaars te vullen, en om genade voor hen bij God te doen smeeken.

En zoo worden Gods kinderen nog wel vaak voorbereid, al is het wellicht nu niet meer op die tastbare wijze, voor bijzonder werk, of voor zware proefwegen;—voor bange worstelingen en hevigen strijd, die hen op den weg ontmoeten, of voor droevige verliezen van dierbaren of aardsche goederen; of van lichaamslijden en ernstige krankheden. De Heiland Jezus werd op den berg der verheerlijking ook aldus voorbereid voor het bittere lijden dat Hem te wachten stond, want naar Zijne menschheid had Hij ook behoefte aan bijzondere versterking in het gezicht daarvan. God weet het wanneer wij het van noode zullen hebben, en Hij weet wat wij in alle omstandigheden behoeven; Hij zal het Zijn volk dan ook nimmer aan het noodige laten ontbreken, maar veel liever wil Hij hen vooruit reeds schenken de kracht en genade die ons in de ure der beproeving moeten schragen en troosten. Mozes werd bij den brandenden braambosch voorbereid voor de zware taak die Hem zou worden opgelegd. Elia, bij de beek Crith, en onder het dak van de weduwe van Sarepta, voor het groote wonderwerk op Carmel's hoogte. Daniel, en de drie jongelingen in den dienst van Babel's koning, voor den vuuroven en de leeuwenkuil. O, welk een rijkdom van genade! De Heere geeft het eer wij het behoeven, opdat wij de sterkte er van reeds mogen bezitten wanneer het op de beproevings ure aankomt.

En nu komen wij nog tot eene laatste overweging. *In het licht van den geopenden hemel worden zaken voor ons in een gansch ander daglicht geplaatst*; donkerheden worden opgeklaard, moeilijkheden uit den weg geruimd, en velerlei aanzienlijke veranderingen in onze denkbeelden en beschouwingen van zaken aangebracht. In het licht van den geopenden hemel krijgt *de werke-heilige mensch*, die meent God te kunnen dienen in eigen weg en naar eigen denkbeeld, eene geheel andere gedachte van zichzelf, alsook van zijn vermogen om God te kunnen dienen. Een Saulus bij voorbeeld, die door een lichtstraal van den hemel, boven den glans der zon, werd omschenen, werd daardoor ontdekt aan zichzelf als de grootste der zondaren; als een, die voor God verdoemelijk lag, en van noode had om door den Christus, Dien hij zoo bitterlijk vervolgte, gered te worden,—om door Zijn bloed gewasschen, en door Zijn zoenlijden en sterven zijne zondesschuld betaald te krijgen; als een die gansch onvermogen niet alleen maar ook gansch ongenegen was om den Heere naar waarde te dienen, en die daarom den gekruisten Christus als den eenigen en algenoegzamen Zaligmaker voor zichzelf moest aannemen; en die Hem alszulks gaarne zou verkondigen aan zijne medezondaren. Dan ook krijgt *de ontwaakte zondaar*, in het licht van den geopenden hemel eene geheel andere gedachte betrekkelijk zijne zondesschuld; de verontruste, neergebogene ziel vindt hier troost in de openbaring van de algenoegzame genade Gods. Daar ontdekt de boetvaardige tollenaar dat er een middel is beraamd tot ontkoming van de smet en de straf der zonde; dat er een weg gebaad is om van dien ondraagbaren last te worden verlost. Hij ziet, het is waar, zijne zware schuld, het heilig ongenoegen Gods daarover, en zijne algeheele hulpeloosheid om zich een weg van ontkoming te bedenken; maar in het heldere licht dat van den hemel straalt, klaren die zwarte wolken op, en de weg van genade in Jezus Christus brengt licht en rust in de ziel. En dan mogen, en kunnen wij ook *andere ontdekte zielen*, die tot ons

komen met de angstige vraag: „Wat moet ik doen om zalig *te worden?* wijzen op het van den hemel gezondene redmiddel, en zeggen: „Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden;” en „Ziet het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.” Wij behoeven dezulken niet in hunne verlegenheid te laten heengaan, ongetroost; maar mogen hen bemoedigen met het blijde woord, ons verkondigd door hem die van ondervinding sprak: „Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken; waarvan ik de voornaamste ben.” Paulus had door dat hemelsch gezicht grond tot hoop gevonden voor de grootste der zondaren, en kon met die boodschap de meest verschrikte zielen moed in spreken. En dan met het oog op *des Heeren werk*, of *onze beschouwingen daarvan*, krijgen wij in het licht van den geopenden hemel ook geheel andere denkbeelden. Alvorens de Heere Saulus op den weg naar Damaskus ontmoet was, meende hij waarlijk Gode een dienst te kunnen bewijzen met het vervolgen en doden van de Christenen, en met woedenden ijver ging hij er mee voort; maar daarna zag hij hoe schuldig hij zich daardoor had gemaakt bij den Heere, en die ijver werd hem tot zonde. En Petrus hier in ons tekst-verband had tot op het oogenblik van dit gezicht geene vrijmoedigheid om met de boodschap des heils tot de onbesnedenen te gaan; hij en evenzeer al de overige apostelen, waren de vaste meening toegedaan dat de heidenen eerst Jodengenooten moesten worden, eer zij hen den toegang tot den hemel mochten verkondigen. Maar in het licht van den nu voor hem geopenden hemel viel dit bezwaar weg, en het werd hem duidelijk dat de Christus voor de heidenen zoowel als voor de Joden tot Verlosser gezonden was. Zoo worden ook ons al de moeilijkheden en bezwaren van het groote Zendings-werk in dit licht opgeklaard; en wanneer onze ziel met dat licht vervuld wordt, kunnen wij niet koud of gevoelloos voor dat werk zijn. En verder, ten opzichte van *onze beproevingen en kruis,—de tranen en ver-*

volgingen waaraan Gods volk hier zijn blootgesteld, is er grond tot bemoediging, en worden die meer dragelijk, wanneer wij dezelve beschouwen in het licht des hemels. Hoe donker zien wij daar somwijlen met Asaf in, en zouden ook onze voeten haast uitglijden; maar in het licht des hemels krijgen de tegenheden en tranen welke God Zijnen kinderen hier vaak oplegt, een geheel ander uitzicht. Zelfs dood en graf verliezen hunnen schrik en somber geweld, want dan wordt het sterven gewin, en het graf de „Stille rustplaats van Gods dooden.” Dan „werkt het lijden dezes tegenwoordigen tijds een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid;” dan worden de louteringen slechts een smeltkroes, om ons te zuiveren, en van alle schuim der zonde te ontdoen, en ons te vormen en rijp te maken voor den hemel; om in ons het volmaakte beeld Gods te herstellen, en zoo voor de zalige gemeenschap des hemels ons gereed te maken. Voor Stefanus werd de marteldood slechts een overgang in het eeuwige leven; en Asaf juicht dan „Bezwijkt dan mijn vleesch en mijn hart, zoo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid.” En het is ook zoo vertroostend wanneer wij *het verscheiden van onze in Christus ontslapene dierbaren* in het licht van den geopenden hemel leeren bezien. Werpen wij onze blikken hier rondom ons, dan zijn er O! zulke pijnlijke leemten in ons dagelijks verkeer,—in onze woning, aan onze tafel, in onze werk-kringen, in het gemeentelijke leven, ja, overal worden zij gemist. Maar in het licht van den geopenden hemel zien wij de plaatsen, aldaar voor hen bereid, ingenomen, waar zij verheven zijn boven alle strijd en tranen,—boven alle moeite en verdriet,—boven alle zonde en verzoeking van den boozen; en dan zien wij ook de plaats voor ons bereid, en troosten onszelfen met de blijde hope Davids: „Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkeeren.” Of met Asaf zingen wij: „Gij zult mij leiden door Uw raad, O, God mijns heils, mijn Toeverlaat! En mij, hiertoe door U bereid, Opnemen

in Uw heerlijkheid.” Dus ook met het oog *op ons eigen sterven*, kunnen de geloovigen met Jacob zeggen: „Op Uwe zaligheid wacht ik, Heere;” of met Job: „Ik weet, mijn Verlosser leeft;” of met Paulus: „Het is zeer verre het beste om ontbonden te worden, en met Christus te zijn;” en: „Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geeindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal.”

Ook is het zeer belangrijk en bemoedigend om, betrekkelijk *de toekomstige hoop der gemeente*, die te beschouwen in het licht van den geopenden hemel. Wanneer wij somwijlen ons oog laten gaan over den toestand der gemeente, hoeveel ellende en verkeerdheid zich daarin nog openbaart, dan zou ons bij tijden de moed ontzinken, en angstig vragen wij: Waar gaat het toch met 's Heeren volk en erfdeel heen? Wanneer wij zien hoeveel wereldliefde er nog heerscht onder hen die den naam van Christus dragen—hoeveel lauwheid en nalatigheid—hoeveel vorm en schijn zonder het echte wezen—hoeveel klatergoud; of wanneer wij waarnemen de verdeeldheden en broedertwisten die er zijn—de miskenning en verdenking, zelfs onder hen die Jezus' volgelingen zijn—dat het juist omgekeerd is van wat Paulus zoozeer aanbeveelt, om „de een den ander uitnemender te achten dan zichzelf”—hoeveel ijver er is voor zichzelf, of voor zaken en voorwerpen, of kringen van eigen keuze, in plaats van voor den naam en zaak des Heeren, en in plaats van de eene groote zaak om verlorene zielen te winnen voor den Heiland—ach, dan zouden wij vaak moedeloos neerzinken, en beducht worden aangaande de toekomst der Kerk. Of ook, wanneer wij hooren van bittere vervolgingen, en vreeselijke slachtingen die er plaats hebben, waar vijanden van Jezus' kruis en gemeente zoo geweldig in hunne aanvallen zijn, dat Jezus Zelf als verstoord word in zijne verworvene rust en heerlijkheid, (gelijk in het geval van Stefanus' marteldood Hij gezien werd, *niet zittende*, maar *staande*,) dan

zucht God's volk daaronder, en vraagt: „Hoe lange, Heere, hoe lange?” Maar dan merken wij toch ook weer op in het licht van dien geopenden hemel dat de Heiland zijn volk in hunne verdrukkingen nimmer vergeet, al is Hij in zijne heerlijkheid ingegaan; zijne oogen waken over hen in hunne beproevingen, en Hij zal zorgen voor de uitkomst, en op zijn eigen tijd de volkomene verlossing schenken. Hij zal zijne gemeente straks, gelouterd en geheel gezuiverd door het vuur der verdrukking, als eene reine maagd aan den Vader voorstellen; Hij zal niet toelaten dat de vijand zijn doel bereikt, maar hem beschamen; Hij zal er voor zorgen dat de smeltkroes zijn reinigend werk bij elk individueel lid der gemeente, en bij de gemeente in haar geheel verricht, en zoo zal het eeuwigdurend heil van zijne duurgekochte kudde worden bevorderd, en Gods heilige Naam verheerlijkt.

Opene de Heere onzer aller harten, en verlichte Hij onze oogen gelijk die van Petrus hier, opdat wij het licht van den geopenden hemel ontvangen, en de velerlei zalige vrucht daarvan de onze zij; Geve Hij ons dat wij gevormd mogen worden om ons eeuwig in het volle licht des hemels te kunnen verblijden. Kinderen Gods, hoeveel reden hebben wij om ons te verblijden over het groote voorrecht, en de dierbare gelegenheid welke God ons heeft gegeven, om n. l. in dit strijdperk, en onder al de moeilijkheden en worstelingen die ons hier in de woestijn-reis dezer wereld ontmoeten, onze blikken opwaarts te mogen heffen, en die zelfs tot in den hemel te kunnen strekken. O, dat wij meer onzen wandel mochten hebben in de hemelen, vanwaar wij onzen Zaligmaker verwachten;—dat wij meer mochten bedenken, en zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods;—dat wij meer schatten mochten leeren vergaderen in den hemel, waar de mot en de roest dezelve niet kunnen verderven, noch de dief doorgraven en die stelen. Dat wij voor onszelven meer mochten grijpen en jagen naar de volmaaktheid, waartoe wij van Christus gegrepen zijn; dat wij „vreezen, dat

niet te eeniger tijd, de belofte van in zijne rust in te gaan nage-
laten zijnde iemand van ons schijne achtergebleven te zijn.” En
dat wij in het gezicht van den geopenden hemel ook onze dure
roeping jegens onze medemenschen mogen waarnemen en be-
trachten; als schijnende lichten, en als een behoudend zout een
invloed tot heil over hen uitoefenen, die nog op den weg ten ver-
derve voortgaan, en hen voor den weg ten hemel zoeken te
winnen.

Mijne onbekeerde hoorders! welk eene blijde boodschap is
het voor U, die van dezen geopenden hemel; voor U, die uwe
aangezichten gericht hebt ten verderve, en die een eeuwigten hon-
ger en kommer te gemoet zijt snellende. Keert uwe oogen eens
om, en ziet opwaarts, welk heil in uw bereik is; overweegt met
den verloren zoon wat uw lot gewis en zeker moet worden, indien
gij op uwen weg blijft voortdollen; en bedenkt welk een schat
van heil en zegeningen daarboven in het Vaderhuis voor U is te
verkrijgen. Sluit uwe oogen niet moedwillig voor dien geopen-
den hemel; noch voor het dreigend gevaar dat U wacht; noch
voor de schuld en zonde uwer ziel. In het licht van Gods Woord,
ons van den hemel toegezonden, kunnen wij van dit alles een
recht denkbeeld verkrijgen. Ziet *inwaarts—voorwaarts—om-
waarts—en opwaarts; inwaarts*, om tot een vol besef te komen
van uwe verdorvenheid en doomschuld;—*voorwaarts* ten einde
den verschrikkelijken nood te kennen, die U wacht;—*omwaarts*,
opdat gij verzekerd moogt worden dat er nergens ter wereld
hulp, of ontkoming voor U is;— en *opwaarts*, om het heil dat U
van den hemel verkondigd wordt, en dat *in* den hemel voor
zondaars bereid is te kennen, en te leeren zoeken met waarachtig
geloof des harten. Bidt den Heere, dat Hij zelf uwe oogen
opene voor dien geopenden hemel, en voor al de schatten van
geluk en zaligheid daar weggelegd voor elk, die dezelve oprecht
leert zoeken.

AMEN.

Een Vertroostende Verzekering.

DOOR JACOB P. DE JONG.

Lezen: Joh. 14. Tekst: Job. 19:25a.

Zingen: Ps. 100:2; 38:15, 22; 73:12, 13; 138:4.

Job 19:25a. „Want ik weet, mijn Verlosser leeft.”

Wie heeft in deze dagen niet over verzekeringen gedacht! Wie hoort daar niet gedurig weder over; er zijn verzekeringsmaatschappijen tegen brand, tegen stormen, tegen dieven, tegen ziekten en ongelukken, en waar al niet tegen! Vooral prijzen agenten ons de zoogenaamde levensverzekeringen aan, en herinneren ons daardoor aan de zekerheid van ons komend sterven. Een levensverzekering van deze soort kan inderdaad een stervensverzekering heeten, want omdat wij zekerlijk sterven zullen is er gevaar dat zij die afhankelijk zijn van onzen arbeid onverwachts in verlegenheid zullen komen.

Zoo is het van al die andere verzekeringen waar dat de gevaren die daarin genoemd worden, bestaan. Men zoekt ons te vrijwaren van al te groote verliezen door de onheilen die ons zeer zekerlijk kunnen overkomen in deze wereld. Ons leven is vol gevaren.

Het grootste gevaar echter waarvoor de mensch bloot staat is het gevaar van zijn ziel te verliezen. Ja, wat beteekenen verliezen door brand, of stormen, of roovers, of ziekten, of door het sterven van een dierbaar familielid vergeleken met het verlies der ziel!

Een groot aantal dergenen die verzekeringen zochten tegen verliezen van aardische goederen verloren nooit iets, en hielpen dus slechts anderen, wien wel het onheil trof. Maar zoo is het niet met de ziel; „er is geen onderscheid” leert ons Gods Woord, „want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods.” De zonde is algemeen, en daardoor ook het verlies.

Maar er is verlossing door Jezus Christus: dat is de blijde boodschap van het evangelie. En Job, uit wiens geschiedenis wij dezen tekst nemen zag door het geloof deze verlossing verzekerd; zijn Verlosser leefde, zeide hij. En dat troostte hem in de smarten die hij leed. Hij had veel verloren; hij had zwaar geleden, maar hij had eene vertroosting—hij wist zijn Verlosser leefde. Dat was een verzekering die voor hem alles waard was. Wij mogen haar in 't gezicht van Job's ellende wel de meest vertroostende verzekering noemen.

Laat mij uw aandacht bij *de stof, den grond, en de waarde* van deze vertroostende verzekering bepalen.

I. *De stof dezer verzekering.*

„Ik weet mijn Verlosser leeft.” Job verklaarde daarmede dat hij in een ellende zat waaruit hij zichzelve niet kon redden. Hij wist hij zou verlost worden, maar op het oogenblik van zijn spreken was hij in diepe ellende.

Immers de geschiedenis van Job geeft ons een voorbeeld van opeengehoopte ongelukken die eene rilling ons door de leden jaagt. Op eenen dag waren zijne tien kinderen gestorven en al zijne bezittingen hem ontfrofd. Daarna, toen hij in eenzame rouw het hoofd had gebogen, en gezegd had, „de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd,” en in dat zeggen Gode „niets ongerijmds” had toegeschreven, trof hem nog verdere smart. Zonder dat hij wist waarom hij zoo fel beproefd werd begonnen zweren over zijn gansche lichaam uit te breken, wier last en pijn hem het leven zoo ondragelijk maakten dat Job eindelijk zijn geboortedag vervloekte, en wenschte dat

hij nooit geboren ware geweest. Er kwamen vrienden om hem te troosten maar die vrienden gaven geen troost. Zij meenden dat zij Job eerst tot schuldbelijdenis moesten brengen, omdat een mensch zoo zwaar bezocht wel een bijzonder groot zondaar moest zijn; en daar zij van geen openbare zonde van Job wisten, veronderstelden zij dat hij in geheime zonde had geleefd. Die booze verdenking vergrootte daarom Job's ellende des te meer.

Wat bleef er over in al deze ellende? Gij hoort het in de woorden van onzen tekst: „Ik weet mijn Verlosser leeft.” Door al de ellende die Job had doorgestaan was dit zijn eenige troost. Hij liet God niet los. De Heere had wel alles van hem weggenomen maar Job was zeker dat er verandering zou komen, dit zou niet zoo blijven; de Heere zou hem verlossen.

Ja, Job kreeg een gezicht van een verlossing die verder reikte dan het tegenwoordige leven; al moest hij ook sterven, en zijn lichaam in het graf worden weggelegd, zag Job door het geloof dat hij uit het graf weder zou opstaan omdat zijn Verlosser leefde; Job zag een volkomene verlossing verzekerd in de toekomst. En daarmee verklaarde hij dat hij van al zijne ellende zoowel die naar de ziel als naar het lichaam, verlost zou worden.

Van leven in heimelijke zonden hadden de vrienden van Job hem beticht. Wanneer zou het valsche van die beschuldiging aan den dag gebracht worden? Wel zekerlijk, als in den oordeelsdag zijn Verlosser zou spreken: Die zou hem vrij verklaren. Job was zeker van een volkomene vrijspraak als eenmaal God uitspraak zou doen over hem, want zijn Verlosser leefde.

O het is een heerlijke verzekering te weten dat wij van al onze zonden en ellenden zullen verlost worden! Niets minder dan dit is er opgesloten in hetgeen de Verlosser ons verzekert. Job leefde onder de oude bedeeeling en sommige schrift uitleggers meenen dat Job met deze verklaring niet kan bedoeld hebben, de verzekering dat hij voor tijd en eeuwigheid behouden was. Zij meenen dat de Heere toen nog niet zoo veel had geopenbaard

van zijne genade jegens den gevallen mensch. Doch wij weten dat God toen reeds Henoch tot zich had genomen, en dat in deze oude bedeeling Elia met een onweder ten hemel opgenomen werd; waarom zouden wij dan er aan twijfelen of Job wel verstond wat hij zeide aangaande zijne verlossing?

De Heere vertroost naar de behoeften zijner kinderen; toen Abraham door vijanden was omringd en zich arm gevoelde omdat hij nog geen eigen zoon had, zeide de Heere tot hem: „Vrees niet, Abraham! Ik ben u een schild, uw loon zeer groot.” En toen Hij Abraham gebod zijn zoon Izak te offeren gaf Hij hem te gelooven in de opstanding der dooden; dit was Abraham's troost. God was „machtig Izak ook uit de dooden te verwekken.” Zoo heeft ook Job in eene zalige opstanding mogen gelooven.

Job geloofde in de almacht van zijn Verlosser.

Om in de verlossing ware vertroosting te vinden is het noodig te gelooven dat de Verlosser machtig is om eene volkomene verlossing te schenken uit alle ellende. Zoo sprak Job en zeide, „Ik weet mijn Verlosser *leeft*.” Zijn Verlosser was niet gelijk de stomme afgoden, dood, en daarom machteloos. Hij kon verlossen, volkomenlijk verlossen.

Zoo groot kon de ellende niet zijn, zoo donker niet de geschiedenis van zijn leven, of zijn Verlosser kon hem daarin bijstaan en daaruit redden. Zijn Verlosser kon niemand anders zijn dan de komende Messias, en dan heeft Job leeren verstaan dat die Messias de machtige God zelf zou zijn.

En zoo blijft het waar dat de verzekering van verlossing berust in het geloof dat de Verlosser de Almachtige is. Er is geen verzekering van verlossing dan wanneer wij ten volle verzekerd zijn dat Jezus Christus Gods Zoon is, en alle macht heeft in hemel en op aarde. De Heere toch heeft gezorgd dat daaromtrent geen twijfel zou bestaan; Hij gaf zoovele en zoo groote teekenen van zijn almacht door de wonderen die Hij verrichtte dat allen moesten toestemmen dat een nooit te voren bekende macht openbaar was geworden. Ook de dooden werden opge-

wekt. En zijn eigene opstanding is de kroon der bewijzen dat hij volkomene heerschappij heeft over alle macht des doods. En daardoor weten wij dat onze Verlosser leeft.

Er is ook eene persoonlijke bewustheid van deelgenootschap aan dezen Verlosser; een „vertrouwen dat niet alleen aan anderen maar ook aan mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid geschonken zijn.”

Wij kunnen, indien de behoudenis onzer ziel ons ernst is, niet tevreden zijn met een algemeen geloof dat Jezus voor zondaren gestorven is en dat daarin opgesloten ligt dat wij dan ook behouden zijn; wij begeeren te weten dat Jezus onze persoonlijke verlosser is. Deze troostende verzekering sluit dat in, het zegt Jezus is *mijn* verlosser. En die dan beseft wat het beteekent verlost te zijn van de heerschappij der zonde, en het eigendom te zijn van Jezus Christus, heeft een stof van vertroosting die alle andere overtreft.

Er was eens een man in de staatsgevangenis van Ohio, wordt er verhaald, die Ruben Johnson heette. De gouverneur had voor hem en vier anderen voor langdurig goed gedrag een pardon uitgeschreven. Ruben's naam werd het eerst afgelezen, en hij werd bevolen naar voren te komen en het papier aan te nemen, en dan heen te gaan. Er waren elf honderd gevangenen en Ruben kon niet gelooven dat het zijn naam was; hij keek in de rondte en meende dat een andere Ruben bedoeld werd; de boodschap was te goed om te gelooven. „Ruben,” riep de bevelhebber „gij zijt de man; gij zijt vrij!” Met bevende hand en betraande oogen stond de man eindelijk op en nam zijn pardon aan. Hij was werkelijk vrij!

Maar wat beteekent vrijheid uit een staatsgevangenis als men haar vergelijkt met de vrijheid der kinderen Gods; die zijn voor eeuwig vrij! Vrij van alle macht der hel! Vrij, om altijd bij den Heere te zijn.

II. *De grond voor deze verzekering.*

Er is goede grond voor deze verzekering. Laat mij daarom ook den grond dezer verzekering aanwijzen. Job veronderstelde het niet; hij zeide „ik weet het.” En van zulk een man van wien de Heilige Schrift zegt dat hij „oprecht was en vroom, en Godvreezende en wijkende van het kwaad” mogen wij vast stellen dat hij goeden grond had voor zijne bewering.

Wij weten niet met zekerheid wanneer Job geleefd heeft; men veronderstelt in de dagen der Patriarchen of in de dagen toen Israël in Egypte woonde. Trouwens er was toen noch geen beschreven Woord van God, maar toch moeten wij het Woord Gods als de grond van Job's verzekering noemen.

Wij zijn allen zondaren, en door de zonde verloren, en zouden van een verlosser zelfs niet weten indien God ons niet met Hem bekend had gemaakt. En dat was ook voor Job waar. De belofte in het Paradijs gegeven dat het zaad der vrouw de slang den kop zou vermorzelen was door overlevering Job wel bekend. En daar God gedurig zijne kinderen troostte met eene goede hoop voor de toekomst, gelooven wij dat God ook door zijnen Geest tot Job aangaande zijn Verlosser heeft gesproken. Job geloofde God, en had daarin den grond van zijne verwachting.

En de geloovige die het Job nazegt heeft ook allereerst daarin grond voor zijne verzekering: het Woord Gods is onze verwachting. Toen Abraham God geloofde rekende Hij het hem tot gerechtigheid.

Als gij gelooft dat in de verklaring dat „God de wereld zoo lief heeft gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet zou verderven maar het eeuwige leven hebben,” Hij ook u bedoelde, hebt gij grond voor de verzekering dat uw Verlosser leeft. Als gij aanneemt dat de Heere ook van u heeft gezegd, „Ik delg uwe overtredingen uit als eenen nevel en uwe zonden als eene wolk; keer weder tot Mij want Ik heb u verlost,” weet gij even zeker als Job, dat uw Verlosser leeft.

En voor de verzekering dat Jezus de machtige is om ons te verlossen hebben wij het woord van Paulus, die verklaard heeft dat, „Hij volkomenlijk kan zalig maken die door Hem tot God gaan, alszoo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.”

Er is grond voor de verzekering van ons persoonlijk deel in hem als „Gods Geest getuigt met onzen geest dat wij kinderen Gods zijn,” en als wij weten dat wij God liefhebben want „wij hebben hem lief omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.”

Maar de eigenlijke, en de onwankelbare grond van verzekering is in den Heere zelf. Omdat Hij de onveranderlijke, getrouwe God is, kan zijn woord niet feilen. Omdat Hij nooit terugtrekt wat Hij heeft gesproken weet de christen dat zijn Verlosser leeft. Petrus had Jezus driemaal verloochend, maar Jezus verloochende Petrus niet; hij had hem geroepen om zijn volgeling te zijn, en die roeping bleef onberouwelijk.

Gij moet in de getrouwheid van Jezus uwe gerustheid vinden; dan eerst hebt gij de vertroostende verzekering waarvan wij hier spreken.

Eindelijk nog een woord:

III. Over *de waarde* van deze verzekering. Niet alle christenen hebben deze verzekering. Ja er zijn velen die zich wel onder de christenen rekenen, en die toch als gij hen vraagt of zij weten dat hun Verlosser leeft antwoorden „ik denk het wel,” of „ik hoop zoo, maar zeker ben ik daarvan niet.”

En zoo zullen hier ook in deze vergadering wel zulken zijn. En in den regel bekommeren velen zich daar ook zoo zeer niet over. Het is voor hen meenen zij toch niet zoo noodzakelijk; zij zijn toch geen leeraars of ouderlingen of sabbatschoolonderwijzers, van wie men zulks wel zou moeten verwachten.

En toch zullen allen toestemmen dat in het stervensuur het een groote vertroosting zal zijn geen twijfel te hebben aangaande deze zaak. En niemand toch weet de ure zijns doods. Dat uur

kan zeer onverwachts komen; laat ons toch niet gering denken van een getroost sterven.

Maar ook is er in deze verzekering een bron van troost voor tijden van rouw en droefenis; wat rust en kalmte kan die mensch dan niet genieten die weet dat God zijn God is! Job wist dat zijn lijden niet altoos duren zou. En daarom is het zoo versterkend te kunnen zeggen op grond van Gods Woord,

„Een oogenblik moog' ons doen beven,
Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.”

Paulus zeide „wij hebben dan altijd goeden moed;” en dat zeide hij omdat ook hij „wist wien hij geloofd had.”

En al heeft Job het gemis van zijne dierbare kinderen diep gevoeld, hij murmureerde niet; ook zijne kinderen kon hij overgeven in de handen van zijn Verlosser. Die leefde, en in hem was leven ook voor de vroeg gestorvene dierbaren.

Deze verzekering had zulk een waarde tegenover de mannen die hem beschuldigden, en die hem tot twijfel aan zijn deel in Gods liefde wilde brengen. Zij geloofden niet dat Job in 's Heeren gunst deelde; voor het uiterlijke zag het daar ook niet naar. Maar wat zij ook dachten of uitdrukten, Job zeide „ik weet mijn Verlosser leeft.”

Tegenover de wereld dienen ook wij het getuigenis af te kunnen leggen dat onze Verlosser leeft. Ons geloof moet vast staan tegenover hen die er ons van af zoeken te brengen.

Ook zullen wij den Heere hartelijker liefhebben wanneer wij verzekerd gevoelen van ons aandeel in Hem.

Laat ons met niets minder tevreden zijn dan te kunnen zeggen: Jezus is de mijne en ik ben de zijne, want er is maar één Verlosser ons gegeven.

„Zoekt uwe roeping en verkiezing vast te maken,” schrijft

Petrus, en dat is hetzelfde als deze verzekering. Het is een zalige vertroosting te mogen gelooven dat God aan ons heeft gedacht eer wij aan Hem konden denken. Zulk een Verlosser te hebben neemt alle gevaar van verloren te gaan geheel weg. „Alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

Zulk een ingaan heeft waarde; dat is Gode-verheerlijkend. Laat ons sterven getuigen van den rijkdom van Gods genade. Jezus is zulk een dierbare verlosser, zulk een machtige en getrouwe en volkomene Verlosser! Hij verlost uit allen nood en dood. Laat ons altijd rekenschap willen geven van de hoop die in ons is; en dat kunnen wij wanneer wij weten dat onze Verlosser leeft.

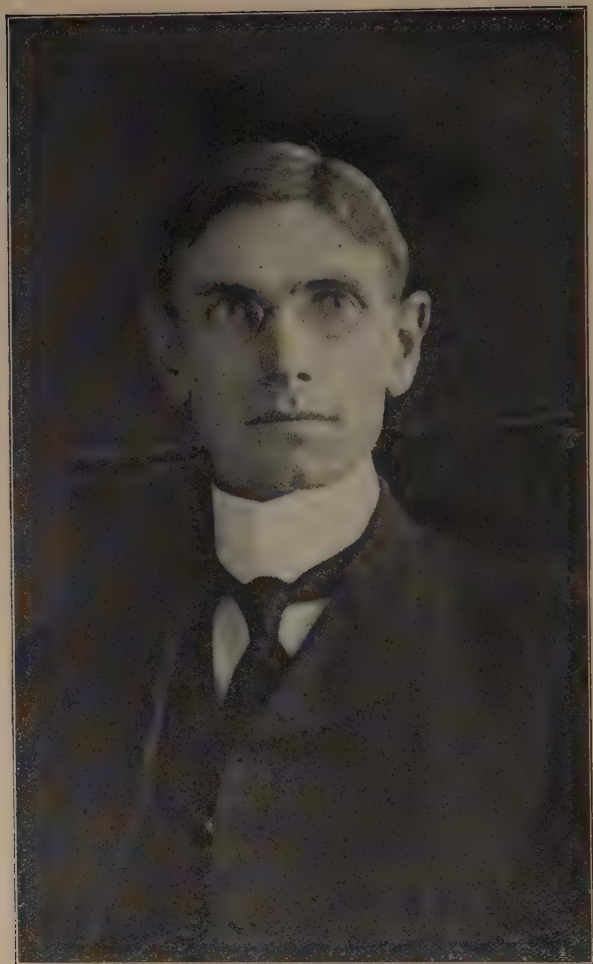
Hebt gij geliefde toehoorders kennis aan deze verzekering? Wellicht zoudt gij antwoorden dat gij wel zekerlijk weet dat de Verlosser Jezus Christus leeft maar niet dat hij uw Verlosser is; dat gij geen persoonlijke verzekering gevoelt dat deze Jezus uw Jezus is. Maar is het u waarlijk ernst deze verzekering te ontvangen?

Indien wel, gebruikt dan de middelen door den Heere u gegeven; bidt om deze verzekering; onderzoekt God's Woord aangaande de kenmerken van de geloovigen; een iegelijk uwer. Onderzoek uw hart; zoek gemeenschap met Gods volk; maar vooral zoek uw belijdenis te versieren met een christelijken wandel; eer den Heere door zijne geboden te bewaren, en Hij zal u eeren.

En hebt gij deze verzekering, geliefde christenen, dankt hem ootmoediglijk, Die u ook dezen troost reeds in dit leven gaf. En daar gij weet dat uw Verlosser leeft zult gij hem dan ook zekerlijk met volkomene toewijding dienen. Laat het getuigenis dat onze Heere leeft gehoord worden. Laat ons niet vreezen om tegenover de ongeloovige wereld te verkondigen dat Jezus leeft, en dat wij weten dat hij als Koning zal regeeren in eeuwigheid.

En helpt den zwakkeren broeder om met u te leeren gelooven in de volkomene bereidwilligheid des Heeren om een iegelijk die tot Hem komt deze heerlijke verzekering te geven. Het blij vooruitzicht van een getroost leven en een zailg sterven spore ons aan om altijd den Heere te behagen, in wat wij ook doen, en waar wij ons ook bevinden, opdat de Heere verheerlijkt worde.

AMEN.

Gerrit H. Dubbink, D. D.
In leven Hoogleeraar aan het West. Theol. Seminarie
Holland, Mich., 1904 - 1910

Een Beslissend Contrast.

DOOR WIJLEN GERRIT H. DUBBINK, D. D.

Lezen: Joh. 3:14—36. Tekst: Joh. 3:36.

Zingen: Ps. 121:1; 89:7, 118:11; 95:4.

Joh. 3:36. „Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.”

Deze zijn de woorden van Johannes den Dooper. Hij was toen in Enon bij Salim. Misschien was dit een dorp in Samaria gelegen. Johannes had deze plaats gekozen, omdat aldaar vele wateren waren, want hij doopte nog, dewijl hij nog niet in de gevangenis geworpen was. De *discipelen* van Johannes twistten met de Joden over de reiniging. Johannes moest, natuurlijk, deze vraag voor hen beslissen. Zij zeiden tot hem: „Rabbi! die met u over den Jordaan was, zie, die doopt, en zij komen allen tot Hem.” Zijn antwoord was: Bekommert u daar niet over, want „een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij;” ik heb dus het recht niet, om hem te verbieden te doopen, want God heeft mij deze macht niet gegeven, en gij zelven weet immers wel, dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niet, maar ik ben slechts zijn wegbereider. Christus is de bruidegom, en zijne kerk is de bruid. Ik ben de vriend des bruidegoms, het is mijn werk den bruidegom voor te stellen, en dat heb ik gedaan; ik heb tot de kerk, dat is, de bruid gezegd: „Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.” Zoo is dan mijne blijdschap vervuld. En het is goed, dat zij allen tot Hem komen om gedoopt te worden;

„Want Hij moet wassen, maar ik minder worden.” Ik ben slechts uit de aarde, hij is van boven; ik spreek uit de aarde, Hij is boven allen. Zijn getuigenis is beter dan de mijne, want ik spreek wat ik geleerd heb, en wat mij geopenbaard is, maar deze is een ooggetuige. „Hij spreekt wat Hij zelf gehoord en gezien heeft.” Hij spreekt dus de woorden Gods, want „God geeft Hem den Geest niet met mate.” Nu heeft Johannes een' schoone gelegenheid om van Jezus te getuigen. God heeft mij slechts een *deel* gegeven, maar „de Vader heeft den Zoon lief, en heeft *alle* dingen in zijne hand gegeven. Daarom ziet van mij af, en laat uw oog op Hem gevestigd zijn, want daar, en daar alleen zijt gij veilig, want: „Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.”

In overeenkomst met onzen tekst wenschen wij tot u te spreken over:

Het verschil van toestand tusschen een geloovige en een ongehoorzaam.

I.

Johannes de Dooper was gewoon te spreken over Jezus als het „Lam Gods.” Gij weet, mijne vrienden, waarom hij deze taal gebruikte. Van jaar tot jaar werd het paasch-lam nog geslacht. Dan dachten zij aan den nacht toen de kinderen Israëls uit Egypte gegaan waren. Toen hadden zij ook een lam geslacht, en van deszelfs bloed aan de deuren en aan de zijposten gestreken. Het bloed was een teeken, dat een lam voor de kinderen Israëls gestorven was. Daarom waren zij veilig toen de toorn Gods over de Egyptenaren werd uitgestort. Die nu onder het bloed waren, waren veilig, maar de toorn Gods rustte op alle anderen in Egypte. Zoo ook hier. Jezus is *het* Lam Gods—het ware paasch-lam—Die voor zijn volk gestorven is. Die nu in zijn bloed gereinigd is, dat is, die in Hem gelooft, heeft het eeuwige leven, maar de toorn Gods blijft op alle an-

deren. Zoo was Johannes de Dooper gewoon te spreken. Thans spreekt hij over den Zoon. Gij weet hoe Jezus zelf later eens eene gelijkenis sprak, waarin hij zeide, dat een zeker rijk man zijnen wijngaard aan landlieden verhuurd had. Eerst zond de eigenaar van den wijngaard zijne dienstknechten, maar de werklieden hebben hen gedood. Eindelijk zond hij zijn zoon, want hij zeide: „Zij zullen mijn zoon ontzien.” Maar de werklieden zeiden: Deze is de erfgenaam, komt, laat ons hem dooden, en de erfenis zal de onze wezen.

Zoo ging het met de Joden. Zij hebben de profeten gedood, en gesteenigd, die tot hen gezonden werden, en eindelijk hebben zij Jezus—den Zoon—gekruisigd. Zoo dachten zij de erfenis te verkrijgen. Maar God dacht anders. Niet door den Zoon te dooden maar door in Hem te gelooven zouden zij de erfenis ontvangen. En wat was die erfenis? *Het eeuwige leven!* Die dat vast vertrouwen heeft, hetwelk de Heilige Geest, door het evangelie in zijn hart werkt, waardoor hij het bewustzijn ontvangt, dat niet alleen anderen, maar ook hem eeuwige gerechtigheid en rechtvaardigheid van God geschonken is, alleen uit loutere genade, om de verdiensten van Jezus Christus wille, die heeft de erfenis—*het eeuwige leven*.

Het wordt het eeuwige leven genoemd, omdat het eeuwig of altijd duurt. Ons natuurlijk leven is tijdelijk, het leven dat God ons geeft is eeuwig. Dat leven, nu, is een geheim. Wij kunnen er veel over spreken, maar wij kunnen het niet ten volle verklaren. Paulus schreef aan de gemeente te Colosse: „Uw leven is met Christus verborgen in God.” Het is met Christus *verborgen* in deszelfs ontstaan. Het is, om de verzoening door Christus verworven, dat God ons dit leven schenkt. Door eene daad van Gods almacht is dat leven in onze ziel ontstaan. Door wat wij noemen de *wedergeboorte* werd de vonk des levens in onze ziel ontstoken. Misschien heeft het daarbinnen lang gesmeuld, alvorens het zich naar buiten uit openbaarde, misschien brak het eensklaps machtig uit, zoodat ons leven plotseling veranderd

werd, maar in deszelfs *ontstaan* is en blijft het een geheim. „De wind blaast, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, noch waar hij heengaat; alzoo is een iegelijk die uit den Geest geboren is.”

Het is ook een geheim in deszelfs *bewaring* of *voortzetting*. Het is met „Christus verborgen *in God*.” „Bij U is de fontein des levens,” zegt de Psalmist. In die onuitputtelijke fontein, nu, is het eeuwige leven verborgen. Het is daar verborgen „*met Christus*.” Hij nam de menschelijke natuur, dat is onze natuur aan; want „het Woord is vleesch geworden.” Daardoor is Hij, als het ware, ons Hoofd geworden. Door het oprecht geloof nu, komen wij in zulk een direct verband met Christus, dat zijn dood onze dood, en zijn leven ons leven wordt. Dit is, althans, de leer van Paulus, die zeide dat geloovigen met Christus gestorven en opgestaan waren. Wij hebben dus ons leven in Hem. Hij is voor ons oog verborgen. En ons leven is met Hem verborgen „in God” Hij houdt dat leven in bewaring.

Het eeuwige leven, mijne vrienden, is als het ware een *schatzaal*, waartoe het geloof een sleutel is, en Christus zorgt er voor, dat het ons aan dien sleutel niet ontbreekt. Wilt gij een voorbeeld? Satan heeft eens Petrus getracht te ziften als de tarwe, maar „Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude,” zegt Jezus, en zoo is het nog. Hoewel het met Christus in God *verborgen* is, is het nochtans volkomen *veilig* in zijne hand, want Gods almacht, wijsheid, getrouwheid, rechtvaardigheid en liefde, ja, zelfs de gansche goddelijke natuur is er borg voor!—Want het is daar met Christus verborgen, Die alles voor ons volbracht heeft. En daarom was Paulus verzekerd, dat Christus machtig was het „pand,” dat hij aan Hem toevertrouwd had te bewaren tot dien dag.

En dit leidt ons te zeggen, dat dit leven een geheim is in deszelfs *heerlijkheid*. „Wanneer Christus geopenbaard zal zijn, Die ons leven is, zullen ook wij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid.” Dan zal de heerlijkheid van dat leven geopen-

baard worden. „Nu zijn wij kinderen Gods, maar het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, maar wij weten, wanneer Hij geopenbaard zal zijn, wij Hem gelijk zullen zijn, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.” En toch mijne hoorders, hoewel dit leven een geheim is in deszelfs *ontstaan, voortzetting en heerlijkheid*, is 't ook een *tegenwoordig goed*. Wij hebben het nu reeds in ons bezit. Dit is de duidelijke leer der Schrift. Het is niet iets, dat geloovigen eenmaal ontvangen zullen, maar iets dat zij nu reeds, zoodra zij gelooven, hebben. „Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, die gelooft... heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.” „Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf... en dit is de getuigenis, *namelijk*, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft... die den Zoon van God heeft, die heeft het leven.” Wel is waar, wij hebben dit leven niet in deszelfs *heerlijkheid*, en volle kracht, maar in deszelfs *beginsel*. Hij, die het „goede werk” in ons begon zal het ook voor ons volbrengen. De vraag is of dat goede werk waarlijk in ons begonnen is, zoo ja, dan zijn wij in het bezit van het eeuwige leven. Dit, mijne vrienden, is eene waarheid, die zóo hoog is, dat wij er haast niet bij kunnen! *Ons geloof* wankelt zoo dikwijls, en dan meenen wij haast dat Gods getrouwheid ook wankelt. Zou dat mogelijk wezen? Wij vallen zoo lichtelijk in de zonde. Dan twijfelen wij aan Gods genade, zou Hij ons wel vergeven willen. Hij, die ons liefgehad heeft met een eeuwige liefde, zal Hij zich over ons ontfermen indien wij tot Hem komen met berouw en belijdenis? Hoe is het met ouders? Hebben zij hunne kinderen lief, omdat zij nooit ongehoorzaam zijn, omdat zij zooveel beter zijn dan andere kinderen? Neen, ouders hebben hunne kinderen lief juist omdat zij *hunne* kinderen zijn. Gods liefde is ook soeverein. God heeft ons lief, niet omdat wij zoo goed zijn, niet omdat wij nooit zondigen, maar omdat wij, door het geloof in Jezus, macht ontvangen hebben kinderen Gods te worden. Wij hebben het dikwijls opgemerkt, dat

het o, zoo moeilijk is voor een vader een kind te straffen, wiens moeder reeds gestorven is, want hij weet, dat een, die dat kind teeder lief had, op den akker der dooden rust! Indien nu zulk een moeder eens *vrijwillig* voor de schuld—de zonden—van haar kind gestorven ware, en indien dan zulk een kind wanneer het gezondigd had, met berouw en belijdenis tot zijn vader ging met de woorden: „Moeder is voor mij gestorven,” wat dunkt u, mijne toehoorders, zou een rechtgeaard vader zulk een kind kunnen straffen in zijnen toorn, zal hij dat kind niet vergeven! „De Vader heeft den Zoon lief” en deze eeniggeboren Zoon is eenmaal voor de zonden aller geloovigen gestorven; Hij heeft eene volkomene verzoening en genoegdoening teweeggebracht. Indien wij nu als boetelingen op die genoegdoening pleiten, wat dunkt u, mijne vrienden, zou God ons dan straffen in zijnen toorn, zal Hij ons niet vergeven, zal Hij ons niet tegemoet komen als wij nog verre af zijn? Neen, al wankelt ons geloof ook somtijds, al vallen wij ook somtijds in de zonde—alle ware geloovigen hebben het eeuwige leven als een tegenwoordig goed.

En daarom behooren de kenteekenen van dat leven ook bij ons tegenwoordig te zijn. Wij moeten niet alleen kunnen zeggen, dat er 10, 20, 30, misschien 40 jaren verleden iets met ons gebeurd is. Maar wij moeten onszelf afvragen, wat gebeurt er *nu in ons hart*. Deze kenteekenen zijn niet altijd even duidelijk. Somtijds kunnen wij ze haast niet bespeuren. De polsslag van een zeer zwak mensch kan haast niet gevoeld worden. Toch is het leven nog aanwezig. Zoo ook op geestelijk gebied. De kenteekenen van het eeuwige leven, hoe flauw dan ook, indien zij slechts tot de ware kenmerken behooren, zijn een zeker bewijs dat het eeuwige leven aanwezig is. Maar wij moeten daar niet met tevreden wezen. Wanneer men den polsslag van een zwakke haast niet meer voelen kan, wordt er alles gedaan om de kenteekenen des levens duidelijker te maken. Zoo behoorden ook wij alle pogingen aan te wenden, om de kenteekenen van het eeuwige leven duidelijker te maken. Volgens Johannes is het een

zeker bewijs, dat wij uit den dood overgegaan zijn in het leven indien wij de „broederen liefhebben.” Dat is, indien wij geloovigen liefhebben, omdat zij geloovigen zijn. Er is een aantrekkingskracht tusschen alle ware geloovigen, want zij allen hebben een aanrakingspunt, namelijk het geloof in Jezus—dàar zijn zij één! Andere vertrouwbare kenteekenen zijn, b.v. dat wij Gods Woord liefhebben, dat wij arm van geest zijn, dat wij hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, dat wij met Petrus kunnen zeggen: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb!” Het is niet zoozeer de mate van ons geloof als wel de aard daarvan. Door een klein geloof, indien het maar oprecht is, hebben wij den vollen rijkdom, die er in Christus is, namelijk het eeuwige leven, want „die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven.” Dit is, dus, de toestand van een geloovige.

II. *Wat is nu de toestand van een ongehoorzame?* Wij zouden een juiste tegenstelling in onzen tekst verwacht hebben, namelijk, die in den Zoon gelooft, en die niet in den Zoon gelooft—en toch lezen wij „die in den Zoon gelooft, en die den Zoon ongehoorzaam is.” In de Engelsche vertaling hebben wij deze juiste tegenstelling, maar de Hollandsche vertaling is meer juist, want het komt beter met het oorspronkelijke Grieksch overeen. Het Grieksche woord is nog sterker. Een letterlijke vertaling zou wezen, „die niet gewillig is door den Zoon overtuigd te worden,” het wijst ons op het innerlijk verzet tegen den Zoon Gods. En het gevolg van het ongeloof is altijd de ongehoorzaamheid. De hartader van 't ongeloof is juist dit verzet tegen God en Christus. „Wij willen niet dat deze Koning over ons zij,” is het antwoord der ongeloovigen. Zoo was het ook met de Joden. Toen Jezus hen overtuigd had, dat Hij waarlijk de Messias was, zeiden zij nog van Hem: „Hij heeft den duivel.” Zoo is het ook met het ongeloof in ons eigen hart. God spreekt tot ons: „Geef Mij uw hart;” maar het ongeloof zegt: „Nu nog niet.”

Wij gevoelen, dat wij Jezus voor de menschen moeten belijden, maar het ongeloof fluistert ons toe: „Een ander maal” en wat is het gevolg? Wij zijn de roepstem onzes gewetens ongehoorzaam. Zoo is dan de tegenstelling tusschen geloof en ongehoorzaamheid juist. „Die den Zoon ongehoorzaam is, die zal „het leven niet zien.” Laat ons trachten dit op te helderen. God had al den kinderen Israëls het land Kanaän beloofd. Toen zij uit Egypte gingen meenden zij allen het beloofde land in te zullen gaan, want de belofte kwam hen toe. Maar zij waren ongeloovig. Zij geloofden niet, dat God machtig was zijne beloften te vervullen. Want de inwoners van het land Kanaän waren sterk, en zij dachten dat zij ze nooit zouden kunnen overwinnen. Dientengevolge waren zij ongehoorzaam. Toen zwoer God, dat —met uitzondering van Jozua en Caleb, die getrouw gebleven waren—niet één hunner het land der belofte zou zien. Zoo ook hier. God beveelt „allen menschen alom” zich te bekeeren, en eischt van hen geloof in Jezus. Die nu geloovig zijn, zooals Jozua en Caleb weleer, zullen het eeuwige leven ingaan, maar die ongehoorzaam zijn, zooals de andere Israëlieten, zullen het leven niet zien. Zoo lezen wij in het boek der Openbaring: „Maar den...ongeloovigen...is hun deel in den poel, dié daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood!” Zij zullen, dus, het leven, dit geestelijk, eeuwig leven, niet zien. *Onze* tekst zegt nog iets meer. „Maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, *maar de toorn Gods blijft op hem.*” Wat is de toorn Gods? Is hij zooals in een zondig mensch, een gevoel, dat hij niet beheerschen kan? Neen, maar die toorn is Gods ongenoegen, het verzet van zijne heiligheid en rechtvaardigheid tegen de zonde, want de zonde druischt tegen zijne natuur in, en God zal zich tegen die zonde verzetten met zijne almacht; daarom, „die met den Heere twisten zullen verpletterd worden!”

Die toorn is nu reeds tegenwoordig. „De toorn Gods blijft op hem.” Wij hebben gezien, dat het eeuwige leven verborgen

is, Gods toorn is ook verborgen, en toch zijn ze beiden tegenwoordig. Omdat ongeloovigen dezen toorn Gods niet gevoelen, wanen zij zich veilig. Maar Gods Woord leert ons, dat die toorn nu reeds aanwezig is. Want „de toorn Gods *blijft* op hem.” Maar zegt misschien iemand, „wij gevoelen dien toorn toch niet, hoe is het mogelijk dat hij op ons rust?” Hoe vaak zijt gij over de grenslijn tusschen twee staten gegaan? Hebt gij u ooit anders gevoeld toen gij daar pas overgegaan waart? Toch was het een feit. Gij waart onder eenigszins andere wetten, en de wet van den eenen staat had bepaald geen macht meer *buiten* die grenslijn. Zoo ook hier, God heeft een grenslijn getrokken tusschen het „geloof” en de „ongehoorzaamheid.” Of wij het nu gevoelen, ja dan neen, toch is het een feit. „Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.”

En somtijds gevoelen wij iets van dien toorn. Zoolang de zonde alleen ons *verstand* raakt kunnen wij niet veel van dien toorn gevoelen, maar wanneer de zonde op ons *geweten* rust, dan voelen wij het drukken van dien toorn, en dan leeren wij bidden, en pleiten: „Zijt mij genadig, o God, naar uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit, naar de grootheid uwer barmhertigheden.” De heerlijkheid van het eeuwige leven zal in de toekomst geopenbaard worden. Zoo ook de majesteit, de kracht, en de vreeselijkheid van Gods toorn. Want de Schrift leert ons duidelijk, dat God vergelden zal, „verbolgenheid, en toorn, verdrukking en benauwdheid over alle ziel des menschen, die het kwade werkt.” „Want wij kennen Hem, Die gezegd heeft: Mijne is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. „Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.”

Luister eens naar het boek der Openbaring. „En de koningen der aarde, en de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verbergden zich zelve in de spelonken en in de steenrotsen der bergen: En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt

op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de groote dag zijns toorns is gekomen, en *wie* kan bestaan?" Maar *waarom* gevoelen wij dien toorn nu nog niet? O, mijne vrienden, God is lankmoedig. In het Hollandsch hebben wij de uitdrukking: „God is taai van geduld” en dat is Hij ook. Hij heeft geen lust in den dood des stervenden zondaars, maar in zijne bekeering en leven. En daarom wordt die toorn terug gehouden. *Wat een verschil*, niet waar, tusschen den toestand van een geloovige, en een ongehoorzame! Aan de eene zijde is het licht, aan de andere de duisternis; hier is de dag, daar de nacht; bij de geloovigen is het gejuich, bij de ongehoorzamen is het geween; aan de eene zijde is de jubeltoon, aan de andere zijde de kreet van wanhoop; bij de geloovigen het eeuwige leven, bij de ongehoorzamen de toorn Gods; hier de majesteit en de schrik van den berg Sinaï, daar de heerlijke levensstroomen van den heuvel Golgotha! Ziet gij wel, mijne vrienden, welk een rijkdom wij in Christus hebben? Door in Hem het leven te ontvangen en den toorn te ontkomen?

Christus wordt ons allen—zonder uitzondering—aangeboden. Niemand onzer kan zeggen: „God is mij voorbijgegaan;” of de aangebodene verlossing geldt mij niet.” Wat zullen wij met Jezus, den Zoon des Vaders, doen? Zullen wij in Hem gelooven, of zullen wij den Zoon ongehoorzaam wezen? Vliedt, vliedt, nu, tot Jezus—want „die in den Zoon gelooft heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.”

AMEN.

De Veerkracht des Geloofs.

DOOR GERHARDUS DE JONGE.

Lezen: Ps. 42. Tekst: Ps. 42:6.

Zingen: Ps. 25:7; 3:2; 42:6, 7; 138:4.

Ps. 42:6. „Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel! en zijt onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezihts.”

Het is eene der heerlijkheden van de psalmen, dat zij uit de ondervindingen der schrijvers geboren werden en dus aan hunne gewaarwordingen, gemoedsstemmingen en gedachten uitdrukking geven. In den regel zijn het geen bespiegelingen waarmede zij zich bezig hielden, maar ondervindingen die zij opdeden; en daarom kunnen, en zijn, die oude liederen nog altijd de tolken onzer zielen in de verschillende omstandigheden des levens. In tijden van voorspoed kunnen wij niet beter dan een psalm zingen, en in de grootste smarten des levens geven zij nog altijd de beste uitdrukking aan onze gewaarwordingen en hartestemming.

De kinderen Gods hebben in alle tijden de psalmen bemind, en in hun grootste vreugde en ook in de grootste droefheid zich tot de psalmen gewend, niet alleen om in hunne woorden uitdrukking te vinden van hunne gewaarwordingen, maar ook om er troost in te vinden, en zij werden niet teleurgesteld. Doorgaans vonden zij er, benevens den troost en de opbeuring die zij zochten, ook onderwijs en bestiering. Dit zal wel zoo blijven zoo lang de wereld staat, en de verschillende ervaringen oplevert die tot nu toe het deel der menschen waren.

Bij het lezen van dezen psalm ontdekt men reeds aan het

begin, dat de dichter, wie hij dan ook geweest zij, zich in drukkende omstandigheden bevond. Hij beklagde zich over zijne ondervindingen waardoor hij als in ballingschap verkeerde. Hij was verstoken van den openbaren godsdienst waarvoor de reden niet genoemd worden. Benevens dit moest hij de bespotting zijner vijanden verduren, die al vaak het karakter eener godslastering droeg, wanneer zij, in den weg zijner beproeving, hem durfden vragen: „Waar is uw God?”

Men zou haast zeggen, dat hij zich zelf van God verlaten gevoelde, dat dus de woorden der menschen plaats vonden in zijn hart. Immers hij dorstte naar God, maar slechts in de tranen, die hij schreit, vindt hij zijne spijs dag en nacht; zijn dorst wordt niet voldaan.

Dit alles had een moedbenemenden invloed over zijn ziel waarvan hij getuigt in de klacht, dat zijn ziel zich nederboog en in hem onrustig was. In onzen tekst nu, spreekt hij zijne ziel toe en hij tracht zich op te beuren met de gedachte dat, hoe het er nu ook uit moge zien, hij toch eenmaal het voorrecht hebben zal om God te loven voor de verlossingen zijns aangezichts. Daarom heet het: „Hoop op God.”

De dichter was een geloovige, daarom al zijn de tegenwoordige ondervindingen ook moedbenemend en er geheel op berekend om zijn hart onrustig te doen kloppen, wil hij toch den moed niet verliezen. Hij tracht zich te troosten en ook te sterken met de gedachte dat het anders en ook beter worden zal. Dus zegt hij: „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel, en zijt onrustig in mij?” als of hij zeggen wil: welke reden zijn er voor? Er zijn geen reden voor, o mijne ziel! Veeleer: „Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.”

In deze woorden vinden wij ons voorgesteld:

DE VEERKRACHT DES GELOOFS.

In de nadere beschouwing geven wij de aandacht aan deze drie gedachten:

I. *Dat de levenservaringen somtijds een ontmoedigenden invloed hebben op den geloovige.*

II. *Dat het de aard des geloofs is zich daarboven te verheffen.*

III. *Dat het geloof dit doet op goede gronden.*

I. De eerste gedachte vinden wij duidelijk uitgedrukt in het eerste gedeelte van ons tekstvers. Immers de dichter bevindt, dat zijne ziel zich nederbuigt, dat zij onrustig is. Dat was niet zijn gewone staat, trouwens, het is niet de normale toestand eens geloovigen, dat hij moedeloos is, en zijn hart onrustig klopt, en zoo was het dan ook de gewone toestand van den dichter niet, dat hij in verlegenheid zit en klaagt over zijne ondervindingen. Er waren redenen voor en die redenen zijn te vinden in de ervaringen, die hij opdeed in het eenzaam dragen van een last, waaronder zijne ziel gebogen ging. Hij had betere dagen gekend dan hij nu doorleefde. Het kan ons dienstig zijn te letten op het onderscheid tusschen zijn heden en verleden, het zal ons dan duidelijk worden dat zijne zielestemming geboren werd uit zijne ondervindingen.

Er waren dagen geweest toen het zijn voorrecht was, om heen te gaan met de scharen naar Gods huis, met vreugdegezing en lof, toen hij met de feesthoudende menigte deelde in hun voorrecht en genot. Dat waren hem heerlijke dagen geweest, doch dat alles behoorde nu tot het verledene. Hij was nu afgesloten van de dingen die zijn hart bekoorden. Hij dorstte naar die dingen—„naar God,” zooals hij het zelf uitdrukt; maar zijn dorst vond geen voldoening.

Het zou vruchteloos zijn te vragen naar de bijzonderheden der beproeving van het oogenblik. Was het ziekte wellicht die hem aan de woning bond, of werd hij door andere omstandigheden weerhouden? Was de dichter mogelijk David, en de oorzaak zijner ontbering van den openbaren godsdienst wellicht eene

der vervolgingen, of oorlogen, waaraan hij zoo dikwerf onderworpen was? Of was hij iemand anders die door soortgelijke vervolgingen door vijanden zich den weg versperd zag tot het huis Gods? Wie zal daarop met zekerheid antwoorden? Zoo veel echter is zeker, de genoegelijke uren in den dienst des Heeren en in den omgang met zijn volk gesleten, toen hij kennelijk in de gunst des Heeren deelde, waren hem nu maar eene herinnering van een gelukkig weleer, en juist dit was er wel op berekend om zijn smart te vergrooten.

Bij het lezen van het achtste vers komt men tot de gedachte, dat hij door de ongenuegten des levens zwaar geteisterd werd. Als baren en golven eener stormachtige zee, of als een bruischende stroom gingen de tegenspoeden des levens over hem heen. Is het wonder dat zijne ziel zich nederboog en onrustig was?

De dichter was onzer een. Hij was dat in zijne ondervindingen en hij was dat ook in zijne gevoeligheid voor die verschillende gewaarwordingen. Dus kunnen wij het verstaan wat invloed de tegenspoeden des levens over zijn gemoedsstemming hebben moesten. Wij verstaan het dat zijne ziel in hem onrustig was, die wij zelf door levensontmoetingen ontrust werden; dat zijne ziel zich nederboog die wij, gelijk hij, onder den druk gebogen gingen, ook al konden wij nog niet zeggen: „Al uwe baren en uwe golven zijn over mij heen gegaan.” Immers het eischt somtijds maar zeer weinig om ons onrustig te maken. Het zijn niet altijd de werkelijke ongeneugten die ons verontrusten; somtijds, veeltijds, zijn het de verwachtingen en vooruitzichten die ons benauwen, juist gelijk ze David eenmaal deden zeggen: nog een dier dagen kom ik om door Sauls hand.

Onze ondervindingen waren hem niet vreemd en zijne gewaarwordingen zijn ook ons niet vreemd.

Zijn druk werd nog verzwaaard door zijn verlangen naar God, dat niet voldaan werd. Het scheen dat zelfs God hem had verlaten. Indien dit ooit in de gedachten van den dichter opkwam, dan heeft hij het zijn klacht gemaakt, en heeft het zekerlijk veel

toegevoegd aan zijn smart; zijne vijanden echter gaven aan de gedachte in woorden uitdrukking als zij hem al spottend vraagden: „Waar is uw God.” Ja, we beluisteren hier de taal van de vijanden des dichters, die niet minder de vijanden des Heeren mogen heeten en zulk een zin wordt er door de berijming aan gegeven waar het heet:

„Daar mij spotters durven vragen
Waar is God op wien gij bouwdet
En aan wien g' uw zaak betrouwdet?”

Natuurlijk, de dichter wist wel beter, hij wist het wel dat des Heeren arm niet verkort was, zoodat Hij niet helpen kon; maar wie zal ons zeggen dat deze vraag der vijanden, of zoo ge liever wilt, der ongeloovigen geen weerklank vond in zijn hart? Want wanneer het zoo ver komt; o, hoe onrustig klopt dan het hart! hoe buigt zich dan de ziel neder onder eenen last dien zij, verzwakt door twijfel, niet dragen kan?

Wij zien hoe in het geval des dichters deze drie samenspannen om hem zijne zielerust te ontrooven.

Daar waren de tegenspoeden des levens, van welken aard zij ook geweest mogen zijn, waaronder hij het meest gevoelde dat hij daardoor uitgesloten was van de deelneming aan den, voor hem, zoo begeerlijken dienst des Heeren, waarin hij voorheen zoo veel genot smaakte en waarnaar hij nu zoo dorst. Vroeger had hij de opbeurende kracht daarvan ondervonden, en nu trangen zijn zijne spijsze dag en nacht.

Niet slechts miste hij dit heugelijk voorrecht, maar hij gevoelde zich eenzaam en verlaten van God, zoodat zijn hart schreeuwde naar God, gelijk het hert schreeuwt naar de wateren wanneer het vervolgd, gejaagd en gewond naar lavenis zoekt, en die niet vinden kan.

Eindelijk, moest hij de spottende vraag zijner vijanden, wellicht dergenen die hij vroeger onder zijne vrienden telde, aanhooien: „Waar is uw God?”

Baart het nu nog eenige verwondering, dat zijne ziel zich

nederboog en onrustig was? Wij zijn wel eens genegen in onze gedachten een onderscheid te maken tusschen de bijbelheiligen en onszelf, dat in de werkelijkheid niet bestaat. Ook zij waren menschen van gelijke beweging als wij zijn. Hebben nu zekere ondervindingen op ons een verontrustenden invloed, zij hadden dat ook over geloovigen van vroeger dagen. Wij leven en ondervinden gelijk zij deden. Niets menschelijks is den geloovige vreemd en dus gevoelde ook hij den moedbenemenden invloed van den tegenspoed, de teleurstellingen des levens, zoowel als de blijdschap die voorspoed bezorgt. Hij kent dus zijne moedelooze tijden zoowel als wereldlingen doen. De dichter was geen uitzondering op den regel en wij zijn dat ook niet. Dagen van duisterheid komen in elks leven de ziel terneer drukken, somtijds door hun eigen zwaren last, dan eens door de beneveling des geloofs of ook door de naspraak van menschen, die niet zelden goddelijke wijsheid en trouw uit het oog doet verliezen.

Wie zijn hart laat spreken weet, gelijk de dichter, van dagen wanneer hij in het zwart gaat vanwege verdrukking en den hoon der vijanden.

Daar komen dagen van beproeving en kastijding, die geen zaak van vreugde maar veeleer van droefheid zijn. Wie zou het dan niet gewaar worden dat zijne ziel zich nederbuigt?

Daar komen tijden wanneer hij de vreugde des geestelijken levens mist, en wie zou dan niet onrustig worden? In zulke dagen zegt men met den dichter: „Gelijk het hert schreeuwt naar de waterstroomen, als zoo schreeuwt mijne ziel tot u, o God! Ja, dan wordt het voor elk geloovige: „Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?” Totdat die begeerte der ziel voldaan is buigt zij zich neder en blijft zij onrustig. Hoe zou het ook anders kunnen voor hem die in de gemeenschap met God de vreugde van zijn leven vindt?

Daar komen tijden wanneer omstandigheden den mensch aanleiding geven om de vraag te doen: „Waar is nu uw God?”

en dus, niet alleen de last, dien men reeds dragen moet, verzwaaert door zijn genadestaat in twijfeling te brengen, maar zelfs den laatsten steun aan het reeds neergebogen hart ontnemt. Zoo koppelt zich niet zelden de naspraak van menschen aan den ongesleschten dorst der ziel, om hare smart te verzwaren daar zij niet alleen haar eigen geloof aangerand ziet, maar ook de trouwe Gods, dat nog zoo veel meer beteekent.

Nu, in die woorden der menschen klinkt ons al vaak de bestrijding des satans tegen, die het aandurfde zelfs tot den Heiland te zeggen: „Indien gij Gods Zoon zijt,” alsof dit in den honger dien hij leed twijfelachtig werd. Niet zelden heeft die vraag een twijfelwekkenden invloed over de geteisterde ziel. Dan buigt zij zich neder gelijk eene bieze voor den stormwind. In zijn onrust dringt zich de vraag aan hem op, zou God ook weten van mijn droevig lot, of trekt Hij zich mijn ellende niet aan?

Het behoeft ons niet te verwonderen, dat des dichters ziel zich nederboog en onrustig werd. De omstandigheden waren er naar en zij zijn er in de ondervinding der geloovigen nog steeds naar, dat men dezelfde klacht te klagen heeft, en het ook doet. In zulke tijden mogen wij ons herinneren dat wij dit met de heiligen van vroeger dagen gemeen hebben. Daar ligt op zichzelf reeds iets hartsversterkends in, doch hunne ondervindingen hebben voor ons hunne grootste beteekenis en waarde door de lessen die zij ons leeren. Hun voorbeeld verdient onze navolging, daarom geven wij nu de aandacht aan de tweede gedachte, die in onzen tekst gevonden wordt en die de hoofdgedachte heeten mag. Immers de dichter stelt zich hier eene vraag en geeft zichzelf eenen raad die nagevolgd, hem in staat zou stellen zich op te heffen en tot rust te brengen.

II. *Het geloof verheft zich eindelijk altijd boven den verontrustenden invloed der levenservaringen.*

Het is zijn aard om dit te doen en bewijst ten slotte daardoor zijn echtheid. Het zij zoo, dat de ziel eens geloovigen, door de

levenservaringen gedreven, zich nederbuigt en starende op wat in de toekomst ligt onrustig wordt; maar het ligt in den aard des geloofs om zich ook weer te herstellen. De geloovige heeft het voorrecht, dat hij altijd hopen mag, want het geloof is de vaste grond der hoop. Niet alleen heeft hij dat voorrecht, maar wanneer hij tot het uiterste toe ontrust is, dan is het al vaak zoo, dat hij van zijn voorrecht gebruik gaat maken. De ziel des geloovigen kan nedergedrukt worden, zich nederbuigen, maar kan niet nedergebogen blijven; zij kan onrustig worden, maar niet onrustig blijven. Het gaat met het geloof dat zich aan God vastklemt als met de welgetemperde veer, die zich altijd weer herstelt in haar oorspronkelijken vorm; doch de veerkracht des waren geloofs is sterker. Zoo lang de veer haar last moet dragen blijft zij neergebogen. Men moet eerst den last verlichten of geheel afnemen, eer zij zich herstellen kan. Maar het ligt in den aard des geloofs, om zich weder te herstellen niet tegenstaande den last en door die veerkracht heft zij dien op alsof hij het gewicht, dat drukte, verloren had.

Wij vinden dan ook in onzen tekst melding niet alleen van het nederbuigen onder den druk, maar ook van een wederkeeren tot den vroegeren staat van vertrouwend hopen op God. „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossing zijns aangezichts,” is de taal die het geloof voert op het oogeblik dat de last het zwaarst drukt. Het is de slotsom waartoe de geloovige in zijn onderhoud met zich zelve komt. Hij stelt zijne ziel de vraag: Waarom zoo nedergebogen? Waarom zoo onrustig? Hij geeft zijne ziel eenen raad, wekt haar op om op God te hopen, ook nu in haar verlegenheid. Hij schildert haar eene toekomst voor: „Ik zal Hem nog loven, voor de verlossing zijns aangezichts.”

Merkt gij 't wel dat hij tot zichzelf zegt, dat er geen genoegzame redenen zijn om zoo onrustig te worden? Neen, hij minacht niet de omstandigheden waarin hij zich bevindt, hij tracht zich

niet wijs te maken, dat zijne ondervindingen niet zielsbedroevend zijn, maar hij stelt zich voor wat nog eens zijn zal. Daar zal verlossing komen en, gelijk hij nu zijne tranen tot zijne spijs heeft, zoo zal het nog zijn voorrecht zijn God te loven voor de verlossing zijns aangezichts. De last nu, en de verlossing straks. Deze afloop is volkomen zeker, verlossing is de eindelijke uitkomst. Insteede dan van zich neder te buigen en onrustig te zijn, is het zijn voorrecht nu alreeds, om op God te hopen en in dat hopen zaligheid te smaken.

Menschen mogen vragen, op tergende, spottende wijze: „Waar is uw God?” Voor het oogenblik moge hij zelf moeten erkennen, dat God zich schijnbaar verborgen houdt, zoodat hij de voorrechten van vroeger dagen derft en nu gebogen gaat onder eenen last, en dat hij dus ook de vreugde mist die weleer zijn deel was, nochtans wekt hij zijne ziel tot hopen op, maar tot een hopen op God.

Blijkbaar is er verandering gekomen in zijne overdenkingen en daarmee is er ook eene verandering gekomen in zijne gemoedsstemming. Laten we zien hoe dat zoo kwam.

In het begin van den psalm vergeleek hij hetgeen is met hetgeen eenmaal was. Hij placht heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met eene stem van vreugdegezing en lof, onder de feesthoudende menigte; en nu, hij moest dat alles derven. In plaats van gelukkige dagen en streelende genietingen, had hij zijne tranen tot zijne spijs, ging hij in het zwart van wege des vijands onderdrukking. Afgrond riep tot afgrond bij het gedruisch van Gods watergoten, alle zijne baren en golven gingen over hem heen. Hij dorstte naar God, maar vond niet wat hij vroeger ruimschoots genoot. Is het wonder dat zijne ziel zich bij zulke gedachten nederboog? Het kon niet anders, het moest hem wel onrustig maken.

Nu stelt hij echter tegenover hetgeen dat is, wat zijn zal in de toekomst. Het zal anders worden, daar zal verlossing dagen en voor die verlossing zal hij straks God loven.

Nu schreeuwt hij tot God? Ja, daar is hij zich van bewust, en ook hiervan dat het niet te vergeefs zou zijn. Het is nu de zucht zijner ziel om in te gaan, voor Gods aangezicht te verschijnen, en hij weet dat het straks zijn voorrecht zijn zal. Nu dorst hij naar God, die dorst wordt nog eens voldaan. Daar zijn verlossingen op handen. Zijn eigen vurig bidden, en ook de spottende vraag der vijanden: Waar is uw God? zullen beide beantwoord worden, wanneer de verlossingen van Gods aangezicht zullen komen om zijne tong tot hooger lof te stemmen. Daarom roept hij zijne ziel toe in haar nedergebogen, onrustigen staat: „Hoop op God.”

Nu zult gij mij toestemmen, dat zich reeds daarin eene gunstige verandering in zijne gemoedsstemming laat opmerken. Wie zich tot hopen opwekt terwijl hij zich door druk omringd ziet, zal niet meer zoo geheel onrustig zijn of zoo diep ter neer gebogen onder den last dien hij dragen moet.

Vol belangstelling vragen wij, hoe de dichter zich herstelt; want waarlijk, ook wij komen somtijds in omstandigheden wanneer de moed ons ontzinkt. Hoe wekt zich dan de dichter op tot hopen? Wat grond heeft hij gevonden, die het hopen waarborgt? Hij stelt zich voor oogen dat niet in bittere klacht, maar in jubelende loftoon zijn ondervindingen zullen uitloopen omdat niet druk, maar verlossing het eind-tafereel zal zijn. Zoo droogt hij zijne tranen af. Hij had de vraag zich hooren stellen: „Waar is uw God?” Zij was, wellicht nog eer menschen hem de vraag stelden, in zijn eigen hart opgekomen; dat gaat ons immers ook zoo, zonder dat menschen haar voor ons in bewoording brengen? Wij meenen ons al vaak van God vergeten, wanneer de druk wat hoog stijgt. Heeft men zijne ziel opgewekt om op God te hopen, en heeft dan het hart zich laten terechtwijzen, dan kan de naspraak van anderen niet veel meer deeren; want de hoop heeft dan haar vasten grond gevonden in hetgeen God doen zal.

Maar wat heeft er nu plaats gegrepen? Zijn de omstandig-

heden veranderd? Is de druk opgeheven? Neen, niets van dat alles, maar het geloof in Gods trouw dat door twijfel bezwaard was, heeft zich op nieuw doen gelden in de overdenkingen. Het geloof zegevierde over twijfelingen. Dat geloof heeft hem doen terugblikken op het verledene, toen hij kennelijk in de gunst des Heeren deelde, maar niet meer om er de tegenwoordigzijnde bittere ervaringen mede te vergelijken, maar veeleer om te zien hoe God reeds vroeger had uitgeholpen. In zijne verledene ervaringen leest hij :

„Menigwerf heeft Hij uw druk
Doen verwisselen in geluk.”

Is het dan een wonder dat hij zijne ziel toeroept: „Hoop op God” en dat hij in de toekomst eene herhaling van vroegere ondervindingen ziet en zegt:

„Want Gods goedheid zal uw druk
Eens verwisselen in geluk?”

Omstandigheden, druk en lijden, beproevingen en verzoeken mogen in staat zijn het geloof een tijdlang te onderdrukken en zodoende de ziel onrustig te maken, maar niets vermag het geloof ten onder te houden. Al te zeer gedrukt breekt het door banden heen en heft de nedergebogen ziel met al haar lasten op door haar toe te roepen: „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig?” Daar zijn geen redenen voor daar gij toch op God moogt hopen. Wie zal niet moeten toestemmen, dat in tijden van gejaagdheid, om welke reden ook, het eene begeerlijke zaak is zich op te wekken tot hopen op God en dan heel de wereld toe te roepen op elke twijfeling die zij in onze ziel wil wekken: ik hoop op God. De geloovige mag dat en hij doet het ook als de nood op het hoogst komt.

Nu is ons reeds duidelijk geworden, dat de dichter zich tot hopen op God opwekt en dat hij die hoop stelt tegenover zijn onrust, omdat hij groote verwachtingen koestert voor de toekomst. Hij houdt zich van de verlossing ten volle verzekerd.

Maar nu laat zich de vraag niet onderdrukken: heeft zulk

een hoop genoegzamen waarborg? Dit doet ons eindelijk letten op de laatste gedachte:

III. *Het geloof heeft goede gronden voor de hoop waartoe het opwekt.*

Het is ons reeds gebleken dat een geloovige, als hij rekening houdt met het verledene, daarin veel vindt dat moedgevend is, want immers, hij heeft ondervonden dat de Heere menigmaal heeft uitgered en doorgeholpen en niet zelden schept men daaruit moed voor de toekomst. Elk zal echter toestemmen, dat uitredingen in het verleden op zichzelf nog geen volkomen waarborg geven, dat het in de toekomst ook zoo zijn zal. Velen onzer hebben dat wellicht reeds bij ondervinding geleerd, maar des dichters hoop sluit zich dan ook niet aan bij zijne ondervindingen alleen. Hij moest wat beters hebben en hij had het ook. Hoe minbeteekenend zou het geweest zijn indien hij gezegd had, en niets anders had kunnen zeggen dan dit: Het is al zoo dikwerf terecht gekomen, wanneer het er duister uit zag, daarom hoop ik dat ook nu de omstandigheden zich nog wel wenden zullen.

Wij zouden zeggen, hoe wankelachtig is zulk eene hoop, die geen anderen waarborg heeft dan zulk eene verwachting. Maar het geloof spreekt niet aldus. De dichter deed dat ook niet. Hij riep zijne ziel toe: „Hoop op God;” dus rekende hij met God alleen. Daarom verwacht hij dan ook dat het nog eens zijn voorrecht zal zijn om God te loven voor de verlossingen zijns aanzichts.

Van deze zaak houdt hij zich ten volle overtuigd, dat alle zijne lotgevallen in de handen des Heeren zijn, Die ze dus wenden kan naar zijn wil. En nog eens houdt hij zich overtuigd dat de Heere hem een toegenegen hart toedraagt. Moet ik er bij voegen, dat Hij de Onveranderlijke is en dan nog daarmede verbinden dat Hij reeds de verlossing zijns aanzichts heeft beloofd aan hen, die op Hem vertrouwen? In vroeger dagen had de Heere hem verlossingen geschonken en hem het voorrecht ge-

geven, dat hij zich onder de feesthoudende menigte mocht bevinden. In deze dagen was Gods weg anders: Hij had hem van dat voorrecht nu uitgesloten; hij wist niet waarom en ook niet waar-toe, maar deze zaak stond bij hem onvoorwaardelijk vast, de Heere richtte voorheen zijnen weg, Hij doet het ook nu en Hij zal het in de toekomst doen. Die God is zijne steenrots werwaarts hij toevlucht neemt. Die God is zijn God en op Hem heeft hij gehoopt in vorige dagen en werd niet beschaamd gemaakt en ook nu zal zijne verlossing niet uitblijven, omdat God de Onveranderlijke en Getrouwe is.

In de ellenden die hem drukten bleef het nog altijd waarheid, dat God getrouw is. Niet alleen is Hij de Almachtige die verlossen kan, maar Hij is de Getrouwe die verlossen zal uit allen nood. Hij was zich bewust van verlossingen in vroeger dagen en hij weet dat ook nu zijne lotgevallen in de handen van dien God zijn van Wien hij weet, dat Hij het werk zijner handen niet laat varen, maar zijne verlossingen zal vermenigvuldigen totdat de verlossing volkomen is.

De vraag die hem zoo pijnlijk was, „waar is uw God?” vindt straks haar antwoord in de verlossingen zijns aangezichts voor hem, en ook voor anderen.

Op zijne ellenden starend had hij deze heerlijke zaak, dat God getrouw blijft uit het oog verloren en de gevolgen er van hadden zich geopenbaard in de onrustigheid zijner ziel.

Nauwelijks heeft hij aan God gedacht of zijn hart schreeuwt tot Hem, en nauwelijks is hij er zich bewust van dat zijn hart tot God uitgaat of hij roept zijne ziel toe: wees maar niet zoo onrustig en nedergebogen, gij moogt op God hopen tot Wien gij schreeuwt; gij zult nog in verlossingen zijns aangezichts deelen en dan zult gij stof vinden om Hem te loven.

Een geloovig hart zich vastklemmende aan God heeft in zijn trouw een vasten grond voor zijn hoop, en in zijn geloof waarborg dat de verlossing niet uitblijft. Hij behoeft, al wordt hij nedergedrukt, zich niet neder te buigen en, al zijn zijne ondervindingen,

en zelfs het nabijzijnd vooruitzicht, ook verontrustend, niet onrustig te zijn.

Besluit. Wij hebben de overdenkingen eens geloovigen, wanneer hij onder beproeving zich onrustig gevoelt, onder overweging gehad. Het is ons duidelijk geworden, dat hij niet slechts onderworpen is aan de ellenden des levens, maar ook dat die ellenden des levens een verontrustenden invloed over de ziel uitoefenen.

In des dichters woorden, buigt zijne ziel neder en is zij onrustig in hem. Maar wij hebben ook opgemerkt, dat wanneer de onrustigheid al te hoog stijgt, zijn geloof in God zich ook weder laat gelden en hij zich herinnert, dat hij op God mag hopen en zoo zijne ziel tot kalmte brengt.

Wanneer wij de woorden die hij tot zijne ziel richt goed overwegen dan zoudt gij haast zeggen, de dichter is tot zich zelf gekomen en nu staat hij verwonderd over den invloed die de ongeneugten des levens over zijne ziel uitoefenden.

Waartoe kan ons nu deze overdenking dienstig zijn?

Van de vele lessen die hier te leeren zijn kiezen wij deze twee:

Eerstelijk, mogen we hier leeren dat de geloovige, zelfs onder de meest drukkende ondervindingen des levens, op God mag blijven hopen. Waarin des dichters druk gelegen was, weten wij niet, wij behoeven het ook niet te weten; dit is ons genoeg, dat zijne ziel zich nederboog onder den last dien hij te dragen had en onder de meest verschillende lotgevallen des levens gaat het het kind van God nog zoo. Doch onder zulke omstandigheden volgen zij niet altijd het spoor, dat hij heeft achtergelaten. Onder het klagen worden wij zoo dikwerf moedeloos alsof onze zaak geheel hopeloos ware. Het zij zoo, wij kunnen onszelven niet uit de ellende verlossen, en de dichter kon dat ook niet, nochtans roept hij zijne ziel toe, inplaats van u neder te buigen, hoop op God en Hij zal u verlossen. Zulke taal heeft reeds eene opbeurende kracht en invloed over het moedeloos hart. Maar zij wijst ons dan ook den weg aan, die tot geruststelling leidt, en dien weg

moet het op. Men leere toch zijn hoop op God stellen, verlossing van Hem te wachten in allen druk des levens.

Bij de hoop mag men zich dan ook verzekerd houden, dat de verlossing zijns aangezichts zeker komen zal en wij daarvoor Hem straks zullen loven.

Eindelijk, ellenden zijn niet het deel van Gods kinderen alleen, maar overkomen elk mensch. Ook wereldlingen maken kennis met druk, en de ellende laat ook bij hen haar invloed gelden in onrustige gejaagdheid en in de stemming tot bittere klacht. Ook dan nog is de eenige weg die open staat, en hij staat altijd open, deze, die door den dichter ons werd aangewezen. Men mag op God hopen. Wie nu waarlijk zijn hoop op God in Christus stelt zal in zijne verlossing deelen. Wat last hem ook mag drukken, wie op den Heere zijn vertrouwen stelt, wordt ras gewaar, dat Hij hem en zijn last draagt. Hoe onrustig ook het hart moge kloppen, wie zich daarmede tot God begeeft hoort Hem ras van vrede spreken.

Veeltijds moeten zelfs de ellenden des levens daartoe dienen, om alle andere hoop te doen ontzinken en het zoo tot hopen op God te leiden en dus tot de verlossing zijns aangezichts te brengen.

Wij roepen in den overweldigenden druk des levens, bij de bitterste vooruitzichten onze ziel toe als zij onrustig zich nederbuigt: Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.

Of wanneer wij elkander nedergebogen zien, uit wat oorzaak ook, dan mogen wij, en wij behoorden, elkaar toe te roepen, evenals de dichter zijne ziel deed: Wat buigt gij u neder en wat zijt gij onrustig? Hoop op God, en, zoo gij dat doet, dan hebt gij nu zijne verlossing te genieten en straks zijn lof te vertellen, wanneer Hij u zal hebben uitgevoerd uit alle ellenden.

Ja, wij roepen het alle levenden toe, vooral wanneer zij onrustig worden om der zonde wil, en zij zich nederbuigen onder dien last: Wat zijt gij onrustig en wat buigt gij u neder? Hoop op God, en zoo gij dat doet, zult gij hem eeuwig loven voor de verlossing zijns aangezichts in den hoogsten zin, waarin die ooit het deel eens menschen worden kan; de verlossing van den last der zonde en de dienstbaarheid der verderfenis.

In die verlossing zijns aangezichts doe ons God, tot roem zijns naams, eenmaal deelen.

AMEN.

De Invloed van het Geloof.

DOOR DIRK J. DE BEY.

Lezen: I Cor. 15:35—58. Tekst: I Cor. 10:15.

Zingen Ps. 73:12; 78:3; 90:3, 9; 143:11.

1 Cor. 10:15. „Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.”

Wanneer Elia, onder den jeneverboom in de woestijn, nederligt en bidt: Neem nu Heere mijne ziel van mij, want ik ben niet beter dan mijne vaders, dan is hij moedeloos. Ook kende Paulus, na zijn schipbreuk en de overwintering op het eiland Malta, zulk een tijd van moedeloosheid; want wij lezen van hem, toen hij des voorjaars daarna, als een gevangene Rome naderde en de broeders van Rome hem bij de drie Tabernen ontmoetten, dat hij God dankte en moed greep. Al des Heeren kinderen, dienstknechten en dienstmaagden hebben en kennen hunne tijden van moedeloosheid, soms tot bezwijken toe. Ziende op wat zij behoorden te zijn en niet zijn, op wat zij gedaan hebben en de geringe vrucht die hun arbeid afwerpt, den geringen groei en vooruitgang, die er in hen en rondom hen plaats vindt, gevoelen zij zich teleurgesteld, worden zij neerslachtig, neergedrukt, moedeloos. Dit is vooral zoo, ofschoon wij niet willen klagen, in geestelooze tijden gelijk de onze.

Wat wij noodig hebben is, gelijk Elia, hemelspijze; gelijk Paulus, de broederlijke handdruk. Zulk een opwekkingsmiddel meenen wij te hebben in deze woorden van den Apostel. Geve de Heere ons, om door de genade des H. Geestes, er zulk een

geloovig gebruik van te maken, dat ook wij onze kracht zullen vernieuwen.

Na de opstanding der dooden, en daarom ook de opstanding van Christus bewezen te hebben, na in zijn redebeleid op de hoogte geklommen te zijn waar hij zegt: „dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen, en wanneer dit verderfelijke onverderfelijkheid zal aangedaan hebben en dit sterfelijke onsterfelijkheid, als dan zal het woord geschieden, dat geschreven is: „Dood, waar is uw prikkel! Hel, waar is uwe overwinning!” keert hij zich van af die hoogte terug naar de gemeente, en roept haar opwekkend toe: Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

Met voor de aandacht te houden hetgeen hij in het voorgaande gezegd heeft, wijst hij ons op.

I. *Eene verkwikkende wetenschap, en op*

II. *De Uitwerking, die deze verkwikkende wetenschap op ons in dit leven moet uitoefenen.*

In een woord, de invloed van het geloof in een toekomstend leven op ons als personen en op ons werk in dit leven.

I. *Eene verkwikkende wetenschap.* Zoo dan, mijne geliefde broeders! Hij spreekt tot de gemeente van Jezus Christus te Corinthe en door haar tot de geheele gemeente van alle plaatsen en alle tijden. Wij gevoelen den warmen handdruk van den Apostel, zijn vurige liefde jegens haar, brengt haar den heilschat onder 't oog. Wijst hun den grond, het vaste fundament, van waar af en van waaruit zij hun leven en arbeid hebben te beschouwen. Zoo dan, mijne geliefde broeders! als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere. De gemeente te Corinthe is eene wetenschappelijke, van de hoogste wetenschap vervulde gemeente.

De wetenschap die ze hebben is omtrent henzelfen en daarom ook omtrent hunnen arbeid. Zij als geloovigen, als discipelen van den Heere Jezus staan in gemeenschap met den Heere. Zij zijn zijn eigendom. Zij zijn ranken van Hem, den waren wijnstok. Hun arbeid is daarom in Hem, op alle plaatsen, in alle kringen en alle tijden. Geheel zijn eigendom, is het hun natuur, hun aard, dat hetgeen zij leven, zij den Heere leven; en dat zij werken, werken zij den Heere, wat zij sterven, sterven zij den Heere. In alles zijn zij des Heeren. Zoo vat de Apostel hun leven en arbeid als een geheel. Hij kent geen scheiding in hun leven en werk. Geen scheiding in personen.

Helaas, wij zijn daarin minder gelukkig, en minder waar naar den aard en het wezen van het christelijk leven. Wij denken dat leven gedeeld, en ook den arbeid. Als wij den Zondag bezitten, en naar kerk gaan, of in de week den bijbel lezen en bidden, en psalmzingen, of een stichtelijk woord over God en zijn dienst spreken, en anderen onderwijzen in die dingen en vermanen, ja en ook bij onze dagelijksche bezigheden aan die dingen denken, dan zijn wij bezig in het werk des Heeren, maar als men aan zijn arbeid is, in zijn winkel, in zijn vak, in zijn kantoor, of in zijn dagelijksche taak, dan is dat zoo geheel anders. Dan heeft dat naar onze beschouwing geen betrekking op het werk des Heeren.

Zoo ook, ja de professoren in de theologie, de dienaren in hun leer, en pastoraal werk, de zendelingen, en de evangelie arbeiders in de uitbreiding van het Godsrijk, en zooveel meer, zijn altijd bezig in het werk des Heeren, maar de gewone man in zijne dagelijksche roeping is daarin niet bezig. Deze opvatting nu is niet naar den aard en het wezen van het christelijk leven en ook niet naar de opvatting van den Apostel. En wij moeten niet scheiden wat God te zamen gevoegd heeft. In de keuken, in de kamer, in het vak, in winkel, in kantoor, of waar ook de christen is en een iegelijk in zijn plaats waar hij is, is hij des Heeren en bezig in het werk des Heeren. Immers hij is overgegaan van de duisternis tot zijn wonderbaar licht, uit het koninkrijk des

Satans tot het koninkrijk des Zoons van God. Hoe kan hij dan te eeniger tijd anders werkzaam zijn dan in den Heere? En dit is de eere, dit is de glorie van den Christen, dit zijn roem en troost, dat hij eeniglijk en aldoor het eigendom des Heeren is. Het voorwerp zijner liefde en zorg, met zijn dierbaar bloed gekocht, en door zijn Geest bekwaamd.

Dit sluit niet uit, dat er onderscheid of verscheidenheid van personen en toerusting, en werkzaamheden zijn, maar het fundamentele moeten wij niet uit het oog verliezen. Dit fundament moeten wij bewaren en van daaruit ons en onzen arbeid, het leven en het werk van Christus' gemeente beschouwen. Dit moeten wij weten omtrent onzen arbeid.

Ook alle schepselen, ook de booze wereld, ook de boozen en de goddeloozen, ja zelfs de duivelen, dienen God. Maar dezen uit dwang, gedwongen. Gods kinderen zoo niet. Zij zijn vrij gemaakt en dienen God vrijwillig en waar zij recht gestemd zijn uit liefde en in dank.

Zij weten dus iets omtrent hunnen arbeid, en zulks omdat zij iets eigenaardigs weten omtrent zichzelf. Hun arbeid om der zonden wil, het zweet huns aanschijns, dikwijls met kommer en zorg, met zuchten en tranen, met groot gebrek en zwakheid, verricht. ...dit is hun troost, het is in den Heere.

Dat wij ons ambt en plicht o Heer!

Getrouw verrichten tot uw eer!

Maar zij hebben nog meer wetenschap omtrent hun arbeid. Zij weten ook dat die arbeid niet ijdel is. Waarop rust die wetenschap? Hierop, zij weten dat hun arbeid in zijn geheel en althans ter laatster instantie, niet is voor henzelfen, niet voor hunne familie, niet voor de omgeving, maar voor den Heere, gelijk het uit Hem is. Indien de Heere geen plan, geen raad, geen voornemen had, waarmee Hij zich bezig houdt en dit voornemen voortzet tot voleinding door hunnen arbeid, en waarin Hij veel verscheidenheid van werk gebruikt, dan zouden ze niet weten dat hun arbeid niet ijdel was. Maar nu dient een ieder hunner Hem, om

het heerlijk plan zijner gunstbewijzen tot stand te brengen. Dat gebouw wordt opgericht naar zijn gemaakt bestek, en een iegelijk op zijn plaats en in zijn ambt en in zijn werk, bouwt daaraan mede, en dit gebouw zal eeuwig staan, tot zijne glorie als Bouwheer, en tot hunne eere en geluk als zijne dienaren.

En de wetenschap dat hun arbeid niet ijdel is in den Heere rust wederom hierop, dat er een opstanding der dooden en een eeuwig leven is. Dat, naar dit keerpunt, de gansche geschiedenis van deze schepping zich haast, en dat in die opstanding en dat eeuwige leven al de arbeid van Gods volk zijn einddoel zal vinden. Straks als de steigerung wegvalt, en het eeuwig huis in den hemel in den glans van hemelsche heerlijkheid blinkt, dan zal openbaar worden, wat aandeel een ieder in de oprichting van dit gebouw gehad heeft. Dan zal, wat nu zoo dikwijls verborgen is, openbaar worden, dat uw arbeid niet ijdel, de geringste arbeid niet ijdel geweest is.

Verder weten zij, dat hun arbeid niet ijdel is in den Heere, omdat er een heerlijk loon aan toegezegd werd. Een loon dat zich de discipel niet waardig zal achten te ontvangen, want de arbeid was zoo nietig en zoo gebrekkig, en zoo bezoedeld, maar een arbeid dien de Heere beloont uit genade. Daar zal het loon uwer zweetdruppelen, het loon uws lijdens, het loon uwer moeite, uwer gebeden, uwer opofferingen uitgereikt worden. En de beker koud water gegeven aan een discipel in eens discipel's naam zal zijn loon geenszins verliezen.

Zoo weten zij iets omtrent hunnen arbeid. Die arbeid is in den Heere, Hij is in zijn raad en plan, en zijn sfeer ligt buiten deze wereld, want er is eene opstanding en een eeuwig leven, en de Heere is, en is een belooner dergenen die voor hem leven.

O zeker, hun werk is niet ijdel in den Heere, ook niet met het oog op dit leven. De verzekering van het bezit van het rechte geloof, de stichting van den naasten, de eere Gods, de welvaart van den familiekring, van de maatschappij en der kerke Gods, maakt ook hun arbeid vruchtbaar en nuttig, maar de groote in-

spiratie tot allen arbeid is, dat hij niet ijdel is met het oog op de opstanding en het eeuwig leven.

II. *De uitwerking van deze wetenschap op dit leven.*

Deze wetenschap van den Christen moet niet in den doofpot gedaan worden, dan verliezen wij den gloed er van. Indien er geen opstanding der dooden is, dan is Christus ook niet opgestaan. En indien Christus niet is opgestaan, dan is ook uw geloof ijdel, zoo zijt ge nog in uwē zonden, zoo zijn ook verloren die in Christus ontslapen zijn. Zoo Christus niet is opgewekt zoo is ook onze prediking ijdel, ja zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods te zijn, indien namelijk de dooden niet opgewekt worden.

Wij zijn niet onbekend en ongevoelig, hoe onder aanvoer van het rijk der duisternis de wetenschap van den tegenwoordigen dag er op uit is, om ons ook dit juweel der christelijke wetenschap te ontrooven. Hoe ver het hun gelukt is in sommige kringen, weten we. In wereldsche kringen wil men er niet van gerept hebben. In meer godsdienstige kringen zegt men, wel nu, Godsdienst is voor dit leven en voor deze wereld. Maakt het hier maar goed, en als er dan eene toekomst is, dan zal het u dan ook in die toekomst welgaan. Vruchtgevolg van den geest der wetenschap is, dat er in de banken der kerken velen gevonden worden, die meer met deze tegenwoordige wereld op hebben dan met de toekomstige. Laat ons ten vollen belijden met den apostel: „Zoo wij alleen in dit leven op Christus zijn hopen zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen,” al is het ook dat de wetenschap van den dag de woorden omkeert en met Atheenschen spot ons toeroept: Nu er geen hoop in Christus meer overblijft, zijn wij de gelukkigste van alle menschen. De mensch kan niet zonder hope leven en waar de hoop der christelijke wetenschap weg is, daar vindt men het pessimisme van den huidigen dag, en dus ook de onrust en de ontroering in maatschappelijke en sociale kringen.

Indien er ooit een tijd geweest is, waarin er behoefte bestond aan de christelijke wetenschap waarvan de apostel zoo bezielend spreekt, dan is die nu. Dies onbewust hunkert een wereld naar zulk een licht, waarbij zij, in al de onrust van het leven, kan zien dat onze arbeid niet ijdel is. Men zoekt het in wissels op Nationale Banken, en in de verhoogde loonen op allen arbeid, maar er is geen vrede en geen ruste bij.

Met het oog op dien toestand komt dan ook het woord der vermaning tot de Geliefde Broeders, die deze wetenschap ontvangen hebben, en zich er in verblijden en verheugen mogen, dat hun arbeid niet ijdel is in den Heere. Zoo dan, zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren. Het geloof in de opstanding des vleesches en het eeuwige leven moet zich laten gelden in tweeërlei opzicht. Eerst op het karakter en ten tweede op het werk. De invloed er van op het karakter wordt in die twee woorden uitgedrukt: *Zijt standvastig, en onbewegelijk.* De invloed op het werk, in dat eene: *overvloedig.*

De woorden standvastig en onbewegelijk zijn beteekenisvol. Een standvastige, meent zijn standplaats *vasthouden*; hij houdt die vast omdat hij overtuigd is dat de grond waarop hij staat vaste rotsgrond is. Die grond is niet anders dan dat hij het eigendom des Heeren is en dat voor eeuwig. Hij heeft voor deze overtuiging het Woord Gods. Als de Apostel de vermaning geeft zijt standvastig, dan bedoelt hij dat men standvastiger worde. Dit wordt men door zich te oefenen in Gods Woord, in de grondwaarheden van het christelijk geloof. Het meent wat men in onzen tijd noemt rekenschap te kunnen geven van de hope die in ons is. En een iegelijk christen is geroepen om daartoe bereid te zijn. Het christendom van onzen tijd, met al het edele dat er in is, is bereid om mee te loopen met allen wind der leer. Het heeft meer aandacht gegeven op het gebouw dan op de fondamenteën van het christelijk leven: 't Is in het algemeen onvast in den grond en daarom onstandvastig. En wat nog treuriger is, is dit, dat het hoe langs zoo meer in de oppervlakte zoekt te blijven en

zich te veruitwendigen. Geliefden, bouwt uzelfen op uw allerheiligst geloof. Leest het Woord niet verkeerdelijk, alsof er stond bouwt u zelfen op in uw allerheiligst geloof. Neen, bouwt uzelfen op uw allerheiligst geloof, bouwt u op het voorwerp, Gods Woord, het vaste fundament des Evangelies, bouwt uzelfen daarop.

Want God heeft zijn getuigenis gegeven,
Aan Jacobs zaad een wet om naar te leven.
God vordert dat de naneef eeuwen lang,
Van kind tot kind dit onderwijs ontvang.

Immers gij bouwt uzelfen niet voor den tijd maar voor de opstanding en het eeuwige leven, een steen van den sierlijken eeuwigen tempel Gods. Zijt standvastig, onbewegelijk.

Dit tweede woord ziet op de aanvallen der verzoeking, der verleiding, der beproeving, die van buiten aankomen. Het stormt nu niet meer met het geweld van brandstapel en schavot, zooals voorheen in de geschiedenis van Gods volk. Maar laat ons niet vergeten, dat het vermorzelen van de verzenen van het vrouwenzaad door de slang van het Paradijs, niet geëindigd is met de verrijzenis van den Heer uit het graf. Het slangenzaad is de: kop nog niet geheel en al vermorzeld. Hij slingert zich nog, en zijn gif is nog niet krachteloos. Zijn kop wordt niet eer vermorzeld, dan wanneer Gods Zoon op de wolken komt in heerlijkheid en Hij den Satan grijpen en binden zal, en hem zal werpen in den poel des vuurs. En zoolang die ure niet is blijft hij bezig met het vermorzelen van de verzenen van het vrouwenzaad. Wij mogen naar luid van de Nieuw Testamentische Profetie verwachten, dat hij zijn kop zal verheffen, en zijn gif zoeken in te spuwen in den Antichrist, en in den mensch der zonde, den zoon des verderfs, die zich tegenstelt en verheft tegen al wat van God genaamd en als God geëerd wordt. De Apostel wist er van en wekt de geliefde broeders op om op hunne hoede te zijn, en gewapend te wezen tegen allen wind, die uit dien hoek komt waaien. Zijt niet alleen standvastig, maar ook onbewegelijk. Laat u niet door

zijne macht bewegen en wegslingeren van uwe vastigheid. Immers, gij gelooft in de opstanding en in het eeuwige leven. Hoevelen zijn door den geest der eeuw uit hunne vastigheid geslingerd! Goede, brave, talentvolle, geleerde, hoogontwikkelde, in sociale kringen de hoogste plaatsen bekleedende, lieden.

Er worden geen brandstapels opgericht, geen onthoofding heeft er plaats, maar, met fijner zwaard dan de beul zwaait, worden er zielen beproefd en gemarteld. Wordt niet lichtelijk omgevoerd met allen wind der leer door de bedriegerij der menschen, om lichtelijk tot dwaling te vervallen, maar de waarheid betrachtende in liefde, wast op in Hem die het Hoofd is. Eer het leven verloren, dan de waarheid prijsgeven.

Het is niet alleen de invloed op het karakter welke het geloof in de opstanding en het eeuwige leven moet hebben, maar het moet ook zijn invloed doen gelden op ons werk. Altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren.

Er is een lijdelijk christendom, een christendom dat niet veel verder komt dan standvastig en onbewegelijk zijn. Het ziet geen werk en verricht geen werk buiten eigen persoon. Hoogst leven zij als stillen in den lande. Goed zoo ver het gaat, maar het gaat niet ver genoeg.

De Apostel wil een vooruitgaand christendom, een christendom dat zich uitbreidt en opbouwt. Daarom zegt hij; „overvloedig in het werk des Heeren.” Er is werk, er is veel werk, er is dringend werk, als in den oogst die groot is en blijft. In dit vele werk moet de christen overvloedig zijn.

Sommigen werken naar plichtsgevoel, anderen nemen een voorbeeld aan medearbeiders, anderen naar zekere wetten en voorschriften die menschen gezet hebben, ook die God zelf in de beëindiging der wet stelde, maar de Apostel heeft geen maatstaf waarmede hij het werk afmeet. Hij zegt overvloedig. En meent er door dat dit werk over dat van het plichtsbesef, over het voorbeeld van anderen, over de wetten die anderen stellen, over de

wet zelfs die God in de bedeeeling der wet gaf, zal henen vloeien. Een neergedrukte en overvloeiende maat van het werk des Heeren.

Hij zegt ons verder, dat dit werk moet niet nu en dan, als het eens te pas komt, overvloedig zijn. In het werk des Heeren gaat het niet bij horten en stooten, maar bestendig en al toenemender wijze. Altijd overvloedig.

In dit alles laat ons het voorbeeld van Mozes volgen. Hij achtte de versmaadheid van Christus grooteren rijkdom dan al de schatten van Egypte, *want hij zag op de vergelding des loons.*

Het voorbeeld van dien man Gods doet ons denken aan het einde van zijn aardsche levenstaak. De Heere beval hem om op den berg te klimmen en te sterven naar den mond des Heeren, maar eer de Heer hem de oogen sloot in den slaap, die van geen ontwaken tot een aardsche levenstaak weet, werd hem vergund een blik te werpen op de erve, waarheen hij dat volk dat hij uit Egypte had opgevoerd en tot hiertoe geleid had, onder geleide van zijn opvolger zou laten in gaan. Dit was nog maar de schaduw van de vergelding des loons, waarom hij zijn lot met dat volk had ingeworpen. En nu met den blik vooruit zag hij ook met een blik in het verleden, „onze arbeid is niet ijdel in den Heere.”

Deze tekstwoorden van den Apostel stellen ons op zulk een Nebo. Met een blik vooruit op de erve die wacht, en waar Gods volk eeuwig zijn erve zal hebben, roepen wij elkander toe en geven elkander den hartelijken handdruk: Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

De Heere roept om arbeiders van allerlei soort, uit alle vak en beroep, niet om juist uit dien arbeid uit te gaan, wanneer er geen roepstem is langs den weg zijner voorzienigheid, die daartoe noopt, maar om in dien arbeid, op die plaats en in dien kring en ten allen tijde, als zijn vrijgemaakt kind u zelven en uwen arbeid

uit Hem en door Hem en tot Hem te richten. Doe als Mozes deed. Geef u op zijn roepstem over aan Hem.

Laat ons, waar wij dit gedaan hebben, meer en meer beseffen wiens wij zijn, en den aard, de natuur van het christelijk leven in beoefening brengen; dan zal de troost en de roem, dat wij des Heeren zijn, hetzij dat wij eten, hetzij dat wij drinken, hetzij dat wij iets anders doen, ons bemoedigen en sterken.

AMEN.

De Rechtvaardigmaking door het Geloof.

Door ALBERTUS PIETERS.

Lezen: Rom. 4. Tekst: Gen. 15:6.

Zingen: Ps. 89:7; 105:5; 81:1, 2; 98:2.

Gen. 15:6. „En hij geloofde in den Heere;
en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.”

De woorden, die we u als tekstwoorden hebben voorgelezen, komen in het midden van een geschiedkundig verhaal zeer vreemd voor. De schrijver van het boek Genesis is bezig ons de geschiedenis van Abraham en van het verbond te vertellen, maar in het midden van zijn verhaal stapt hij plotseling van het terrein der geschiedenis af, om ons iets te zeggen dat plaats vond in de gedachten Gods. „God rekende het Abraham tot gerechtigheid.” Wat een Nieuw Testamentische klank heeft dit woord! Het behoort beter thuis in de godgeleerde redeneering van den brief aan de Romeinen dan in het eenvoudig verhaal van het leven van Vader Abraham.

Er bestaat dan ook wel gevaar, dat wij in de uitlegging van deze woorden de beteekenis over het hoofd zien, die ze in het onmiddellijk verband met de geschiedenis hebben, om maar terstond de begrippen van een ander tijdperk en van eene meer gevorderde Godsopenbaring op den tijd en de omstandigheden van den Aartsvader toe te passen.

Nu willen we volstrekt niet ontkennen, geliefden, dat wij het recht hebben om in het licht van het Nieuwe Testament het

Oude te verklaren, ja dat moeten we wel, want het Nieuwe Testament is de vervulling van het Oude, maar toch is het altijd beter om eerst zoo veel mogelijk onze aandacht te vestigen op het verband van de woorden, die we willen leeren verstaan, om dus de kiem te vatten van de waarheid die zich later ontwikkelt. We stellen het ons daarom ten doel om den tekst te behandelen, niet terstond in het licht van de leerstellige waarheid die daarop gegrond en daaruit ontwikkeld is, maar met het oog op de betekenis die deze woorden hebben in verband met de geschiedenis die ons hier wordt verhaald.

Wij stellen dus *twee vragen* van geschiedkundigen aard, en *eene*, die we in het licht van de gansche Godsopenbaring zullen behandelen, en die drie vragen zijn als volgt:

- I. Wat was de geloofsdaad van Abraham?
- II. Wat volgde op deze geloofsdaad?
- III. Waarom had zulk eene daad zulk een gevolg?

I. *De geloofsdaad van Abraham.*

In het beschouwen van de daad des geloofs, die aanleiding gaf tot de rechtvaardigmaking van Abraham, behoeven we ons niet uitsluitend te beperken tot het onmiddelijk verband. De geschiedschrijver geeft ons hier zonder twijfel het beginsel aan dat heel het leven van Abraham, *voor* zoowel als *na* dezen tijd, kenmerkte. Toch moet het geen toeval zijn dat hij deze opmerking juist in dit verband maakt. Wat hij juist hier gezegd heeft moet wel een bijzonder duidelijk voorbeeld zijn van Abrahams geloof, iets waarin dat geloof voor het eerst en het duidelijkst voor den dag komt, en, om zoo te zeggen, in Abraham tot zelfbewustzijn geraakt.

Wat was dan deze gebeurtenis? Dat lezen we in de vijf eerste verzen van het vijftiende hoofdstuk.

We lezen deze verzen voor uwe aandacht.

Daarop volgt onmiddelijk onze tekst: En hij geloofde in den Heere, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.

De zaak stond daarom aldus: God beloofde Abraham iets te schenken, dat is te zeggen, een zoon, en door dien zoon een talrijk nageslacht; en Abraham nam die belofte aan als eene waarheid, hij geloofde dat God dit voor hem doen zou. Dood eenvoudig, niet waar? Dat was toch te verwachten, zou men zeggen. Menigeen denkt misschien wel: „Dat is toch zoo iets bijzonders niet! Dat had ik ook wel kunnen doen, indien God mij iets beloofd had, om dat aan te nemen. Wie zou iets anders kunnen? Wie zou er ooit aan denken, als God hem iets geopenbaard had, om daaraan te twijfelen?” Ja, dat zou men zeggen.

Maar wacht eens! Wat God daar aan Abraham beloofde was geene alledaagsche zaak, het was eene onmogelijkheid! Dat niet alleen, maar Abraham wist dat het eene onmogelijkheid was. Hij had al eerder zulk eene belofte ontvangen, want toen hij nog in Ur der Chaldeeën was, kwam het Woord Gods tot hem, zeggende: „In uw zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend worden,” en zonder twijfel had Abraham dat ook geloofd. Toen viel hem dat zoo zwaar niet, want hij en Sarai waren betrekkelijk jong en in goede gezondheid. In den weg der natuur kon het zeer wel geschieden, dat ze een kind zouden hebben. Dus leefden ze in de verwachting, dat zulk een kind zou geboren worden, maar het geschiedde niet. Jaren hadden ze gewacht, veel hadden ze gebeden, verlangend hadden ze uitgezien naar de vervulling der belofte, maar zij was niet vervuld. Ondertusschen waren ze oud geworden, en de tijd was voorbij wanneer zoo iets te verwachten was. Het was onmogelijk geworden.

Daar komt de belofte weer terug, de belofte, die niet vervuld was toen het mogelijk was, wordt nu vernieuwd als het te laat geworden is. Denk u eens in de positie van Abraham in. Hij had toch ook zijn gezond verstand, zijne wereldbeschouwing, zijne natuurkennis. Die kennis was wel niet zoo uitgestrekt als de onze, maar op het punt dat hier in het spel is wist hij even veel als wij, en in alle geval had zijne wereldbeschouwing niet minder gezag over zijn denken, dan de onze over ons.

Dat gezond verstand, die wereldbeschouwing, die natuurkennis, moest hij ten offer brengen aan zijn geloof. En dat deed hij! Daarin bestond juist de heldendaad zijns geloofs.

Zijn verstand, zijne ondervinding, alles stond tegen de belofte op en zeide: „Het kan niet, het is onmogelijk!” Daar stond Abraham tegen zijn eigen verstand op, en leide dat menschelijk verstand het zwijgen op, en zeide: „Het kan wel! God heeft het gezegd; het zal geschieden.”

Wanneer het Goddelijk woord aldus tegen al het menschelijke over staat, om dan de voorkeur te geven aan het goddelijke, ziedaar het wezen van het geloof!

Het beginsel aldus door Abraham gehuldigd was niet iets, dat alleen bij deze gelegenheid en later nooit meer te pas kwam. Integendeel, hij had hier een levensbeginsel aangenomen waaraan hij getrouw moest blijven, wat of er ook geschiedde. God zorgde er ook voor, zooals hij er altijd voor zorgt, dat er in Abrahams ondervinding gelegenheid kwam om dat beginsel te toetsen, en op nog moeilijker manier dan in dit eerste geval. Ik bedoel toen God hem het gebod gaf, om zijn zoon ten offer te brengen. Velen zien hier op het pijnlijke voor het vaderhart, om dit bevel te gehoorzamen, en beschouwen het dus meer als een toets van zijne gehoorzaamheid dan van zijn geloof. Daarin vergist men zich. De beproeving was juist allereerst eene beproeving van zijn geloof. Abraham stond bij die gelegenheid voor eene schijnbare tegenstrijdigheid in het goddelijk woord.

God had tot hem gezegd: „In Izaak zal uw zaad genoemd worden,” dus niet in een ander, maar in dezen zoon moest hij een talrijk nakroost verwachten. Nu luidt het: „Offer uwen zoon tot een brandoffer.” Diezelfde Izaäk, die vader zou worden van een talrijk nageslacht, die moest gedood en geofferd worden! Zoo bracht God Abraham in het nauw. Men zou zeggen; Abraham moet nu wel het eene of het andere goddelijke woord verloochenen, want die twee zijn met elkander niet overeen te brengen. Of hij moet weigeren Izaäk te offeren, óf hij moet de ver-

wachting opgeven, dat uit Izaäk het nageslacht zal geboren worden. Het goddelijk bevel en de goddelijke belofte beide tegelijkertijd te huldigen, dat gaat toch niet, want ze zijn met elkander lijnrecht in strijd.

Ja zoo spreekt het menschelijk verstand. Maar Abraham wist er een weg op. Voor hem was de eigenlijke tegenstrijdigheid niet tusschen die twee goddelijke uitspraken, maar tusschen het goddelijk woord en zijn menschelijk denkvermogen, dat niet vermocht die twee woorden Gods met elkander te vereenigen. Alweer legt Abraham zijn eigen verstand het zwijgen op, en klimt op tot eene verwachting van de opstanding uit de dooden! De brief aan de Hebreeën zegt ons:

„Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izaäk geofferd, en hij die de belofte ontvangen had, heeft zijnen eeniggeborene geofferd, (tot denwelken gezegd was: In Izaäk zal u het zaad genoemd worden), overleggendedat God machtig was hem ook uit de dooden te verwekken.”

II. *Wat volgt op die daad des geloofs?*

Abraham geloofde God en Hij rekende het hem tot rechtvaardigheid.

Dat toont ons al dadelijk dat Abraham eigenlijk niet een rechtvaardig mensch was. Ware hij dat geweest, dan zou er hoegenaamd geene behoefte hebben bestaan om iets *anders* dan zijne eigene gerechtigheid namelijk, zijn geloof, hem tot gerechtigheid te rekenen.

Dat leert ons Paulus immers, als hij zegt: „Want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God. Want wat zegt de Schrift? Abraham geloofde God en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid. Nu, dengenen die werkt wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld. Doch dengenen die niet werkt, maar gelooft in Hem die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.”

Dat Abraham niet rechtvaardig was, is uit de geschiedenis openbaar. Ons wordt wel niet veel gezegd met betrekking tot Abrahams zedelijk leven, maar het bedrog, waaraan hij zich schuldig maakte uit vrees dat men hem ter wille van zijne vrouw zou aantasten, is reeds genoeg om hem onder de overtreders te rangschikken. Met dezen goddeloozen Abraham, nu, wilde God in gemeenschap treden. Maar hoe kan dat? Indien hij rechtvaardig geweest was, dan zou God dat op grond van zijne rechtvaardigheid hebben kunnen doen, maar hij had geene gerechtigheid. Er moet daarom iets anders gevonden worden, dat als grond dienen kan van gemeenschap tusschen God en Abraham, en als zoodanigen grond van hunne verdere gemeenschap neemt God het geloof van Abraham aan. Dit is de beteekenis van dat „rekenen” tot rechtvaardigheid. Dat beteekent niet dat het geloof de rechtvaardigheid is. Volstrekt niet, want het woord „rekenen” duidt juist het verschil aan. Iets wordt nooit voor iets anders „gerekend” of er moet tusschen die twee verschil bestaan. Ook beteekent het niet, dat Abraham nu plotseling een rechtvaardige geworden was. Neen, hij was en bleef een onrechtvaardige.

Het beteekent eenvoudig, dat God Abraham als een rechtvaardige behandelde, hoewel Hij zeer goed wist dat hij het niet was.

Hoe God dat doen kon, zullen we straks zien. Laat ons er nu eerst op letten, wat God aan en met Abraham doet, dat hij aan een zondaar als zondaar niet had kunnen doen, en hoe het dus in de geschiedenis uitkomt dat hij het geloof aan Abraham had toegerekend tot gerechtigheid.

Vooreerst werd God een bondgenoot van Abraham. Dat groote woord „Verbond” wordt in de geschiedenis van Abraham eerst na deze geloofsdaad gehoord. In het achttiende vers lezen wij: „Ten zelfden dage maakte God een verbond met Abram.”

Zij worden dus te zamen bondgenooten, God en Abraham. In hedendaagsche taal zou men kunnen zeggen, dat ze een compagnieschap vormden, en dat God een compagnon werd van Abraham

en Abraham van God. Men heeft dus voortaan in deze geschiedenis niet te doen met God op en bij zichzelf, ook niet met Abraham op en bij zichzelf, maar met de bondgenooten, om zoo te zeggen met de firma, God en Abraham!

In dit vormen van een bondgenootschap met Abraham, behandelde God hem als een zondaar, of als een rechtvaardige? Voorwaar als een rechtvaardige! Om met den Allerhoogste, met den Heiligen God een bondgenoot te worden betaamt een zondaar niet. Om dat toe te laten, zoolang hij den zondaar als zondaar beshouwt, betaamt ook een heilig God niet. Handelt God met een zondaar als zondaar, dan stort Hij over hem zijne gramschap uit, of althans maakt zich gereed om ter rechter tijd, als de maat zijner overtreding vol is, over hem zijne gramschap uit te storten. Allermint zou God met den zondaar, *als* zondaar beschouwd en behandeld, een bondgenoot kunnen worden. Dat hij dit met Abraham werd op grond van zijn geloof, is een bewijs dat Hij hem als rechtvaardige behandelde, en is uit kracht van het woord: „Abraham geloofde God, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.”

Verder handelde God met Abraham als een rechtvaardige toen Hij hem zijne geheimen vertelde. Toen God gereed stond om Sodom en Gomorrah te verdelgen, zeide Hij: „Zou ik voor Abraham verbergen wat ik doe?” alsof Hij het niet verdragen kon voor Abraham een geheim te hebben. Het doet ons denken aan het woord van Jezus: „Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet, maar ik heb u vrienden genoemd, want al wat Ik van mijnen Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekend gemaakt.”

Om zoo zijn hart voor Abraham te openen, om hem als een vriend toe te spreken, is dat Abraham te behandelen als een zondaar of als een rechtvaardige? Zeker als een rechtvaardige. Het is al weer een gevolg van dat toerekenen van het geloof tot gerechtigheid.

Nog eens: toen God Abraham liet pleiten voor Sodom, toen Hij Abrahams gebed niet afwees, maar steeds hem aanmoedigde om nog meer en al meer te vragen, behandelde hij toen Abraham als een zondaar of als een rechtvaardige? Zegt niet de psalmist ons: „*Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben,*” en zegt niet ons geweten, zoo wel als de gansche leer der Schrift daarop Amen? Als God iemand toelaat tot Hem te naderen, hem aanmoedigt te bidden, en zijn gebed verhoort, dan moge zulk een persoon een zondaar wezen, maar dan behandelt God hem niet als onrein, maar als rechtvaardig. Zelfs de menschelijke rechtbank laat het niet toe, dat iemand optreedt als voorspraak of advokaat voor een ander of hij moet voor de wet rechtvaardig zijn. Die geheele geschiedenis van het pleiten voor Sodom had nooit plaats kunnen hebben zoo God niet aan Abraham het geloof had gerekend tot gerechtigheid.

En nu ten laatste, toen Abraham reeds meer dan twee honderd jaren dood was, en God tot Mozes sprak, zeggende: „*Ik ben de God Abrahams*” en dus erkende dat hij nog onveranderd Abrahams God, en, dus ook Abraham Gods Abraham was, toen Hij dus erkende dat dit verband met Abraham een eeuwig verband was, ook door den dood niet te veranderen of te verbreken, behandelde God toen niet Abraham als een rechtvaardige?

Als we dus de geheele latere geschiedenis na gaan wordt het zoo helder als de dag, dat deze woorden niet zonder oorzaak hier zoo plotseling invallen, maar dat ze onmisbaar zijn tot de ontwikkeling van het verhaal, want in het licht van de heiligheid en rechtvaardigheid Gods is zijne houding tegenover Abraham en zijn doen met Abraham onverstaanbaar, ja zelfs onbetamelijk, tenzij wij er aan denken dat Abraham God geloofde, en dat God hem dit tot gerechtigheid rekende.

Wij komen nu tot de laatste vraag:

III. *Waarom had zulk eene daad des geloofs zulk een gevolg?*

In het beantwoorden van deze moeten wij terstond u er aan herinneren, geliefden, dat hier op den achtergrond staat het zoen-offer van Jezus Christus op het kruis. God had nooit het geloof van Abraham hem tot rechtvaardigheid kunnen rekenen, indien het niet reeds vast besloten was geweest, dat in de volheid des tijds de Zoon van God op Golgotha voor de zonden van Abraham aan het kruis zou lijden en sterven. Dit is wel niet in de geschiedenis te lezen, maar is toch als grondslag te erkennen van de daad Gods. Zonder genoegdoening aan zijne gerechtigheid kon hij geen onrechtvaardige als rechtvaardig behandelen. Om zoo maar eenvoudig en onverschillig over zijn eigen wet heen te stappen, dat doet God niet. Dat komt niet met zijne heilige volmaaktheden overeen. Daar heeft Hij, indien ge mij deze uitdrukking vergunt, te veel zelf-respect voor. Omdat dit offer van Christus stond geofferd te worden, daarom kon God het geloof aannemen en rekenen tot gerechtigheid.

Maar waarom juist het geloof, en niet iets anders, en waarom juist zulk een geloof, als dat van Abraham, toen hem de belofte van een zoon gegeven werd?

Eenvoudig omdat Abraham in die daad des geloofs zich geheel en al van het menschenlijke had losgemaakt en geheel op God had leeren vertrouwen. God kon en wilde voor Abraham alles wezen. Heeft Abraham vijanden, God is hem tot een schild. Heeft hij behoeften, God is hem tot een loon. Heeft hij zonden, God wil die op zich nemen en een weg tot verzoening banen, al kost het ook zijn eigen Zoon, kortom, in die rijke woorden die keer op keer in deze geschiedenis voorkomen, God wil hem tot eenen God zijn, en alles wat God voor iemand wezen kan wil God voor Abraham worden, alles wat God voor iemand doen kan, dat wil Hij voor Abraham doen.

Maar, een ding is onmisbaar. Abraham moet in Hem het volste vertrouwen stellen. Hij moet zijne zaak geheel aan God overgeven. God en Abraham staan niet gelijk! God is God en moet als God behandeld worden. Hij is een geduldig God en kan

veel verdragen. Maar een ding kan Hij niet verdragen, en dat is als men Hem niet vertrouwbaar acht, als men op Hem geen vertrouwen stellen wil. Dat tast Hem in zijn eer aan. Met iemand, die hem niet vertrouwt, kan God niet overweg. Wil echter iemand zich geheel aan Hem toevertrouwen, dan is hij gereed om voor hem alles te wezen en te doen.

Dit nu deed Abraham toen hij op het Woord des Heeren geloofde, dat God voor hem iets zou doen dat geheel onmogelijk was. Toen hij dat deed, toen was de eenige scheidsmuur, die na het zoenoffer van Christus nog tusschen God en den mensch overblijft, weggenomen, en God nam hem aan en behandelde hem voortaan als een rechtvaardige.

Dat kon hij doen, omdat Abraham zich geheel aan God had overgegeven, en omdat God er nu voor zorgen kon, door de reiniging in het bloed van Jezus en de heiligmakende werking des Heiligen Geestes, dat Abraham ook van de zonde verlost werd en een rechtvaardige werd. Voorloopig nam God hem aan, hoewel hij niet rechtvaardig was, maar die toestand was slechts eene tijdelijke. Abraham is al lang de ruste ingegaan van degenen, die volmaakt zijn geworden.

En nu, geliefden, was deze ondervinding van Abraham iets dat alleen hij genieten kon, of is er ook voor ons iets dergelijks weggelegd? Laat daarop de apostel Paulus antwoorden: „*Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is, maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, namelijk denjenigen die gelooven in Hem die Jezus, onzen Heer uit de dooden heeft opgewekt, welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.*”

Hetgeen voor Abraham noodig was is voor ons ook noodig, namelijk, dat God ons, die zondaren zijn, als rechtvaardigen wil aannemen en behandelen. De weg waardoor Abraham tot dezen zegen inging staat voor ons ook open, namelijk de weg des geloofs. Ook wij hebben ons van het menschelijke verstand af te wenden en ons aan het goddelijke woord vast te klemmen. Ook wij heb-

ben onmogelijkheden te gelooven. Allereerst, zooals de apostel ons zegt, dat Christus opgestaan is uit de dooden. Verder hebben we ons in alles aan God te onderwerpen, en op Hem te betrouwen, ook waar ons menschelijk verstand geen uitweg ziet. Er is in het Engelsch een spreekwoord dat men dikwijls hoort: Vertrouwt ge dien man? Ja, ik vertrouw hem wel, zoolang ik hem zien kan! wat natuurlijk beteekent dat ge hem niet vertrouwt. En toch, hoe dikwijls wordt het in ons leven duidelijk, dat ons geloof in God helaas van een dergelijke soort is!

Gelooft gij de beloften Gods? Wie zal hierop neen antwoorden? En toch, laat het maar eens duister worden om ons heen, wat zijn we dan bekommerd! Ja, als het werkloon goed is, en er geld is in de bank, en eten in den kelder, dan gaat het wel te gelooven, dat God voor ons zorgt, maar, als het geld op is, en de man ziek, als er niets inkomt en veel noodig is, om dan nog goedsmoeds en met vertrouwen tot God op te zien, dat is heel wat anders. God te gelooven zoo ver men Hem zien kan, o ja, dat is al licht te doen, maar om Hem te vertrouwen waar men hem niet zien kan, ziedaar, dit is het geloof van Abraham, en die dat doen kan is een kind van Abraham.

Vroeger of later kunt ge er op rekenen, geliefden, dat God u in het nauw brengt, dat Hij u leidt tot eene plaats waar het stikdonker is om u heen, waar uw menschelijk verstand, uwe ondervinding, uwe wereldbeschouwing opstaat tegen het goddelijke woord en uitroept: Dat kan niet! Om dan en altijd en overal, waar het menschelijke tegen het goddelijke over staat, aan het goddelijke de voorkeur te geven, en op God ons vertrouwen te stellen ook in het donker, ziedaar het wezen van het rechtvaardigmakend geloof.

Daartoe geve ons God zijne genade.

AMEN.

De Rechtvaardige Nauwelijks Zalig.

DOOR JOHN M. LUMKES.

Lezen: I Petri 4. Tekst: I Petri 4:18.
Zingen: Ps. 98:2; 68:2; 1:3; 2:7.

I Petri 4:18. „En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?”

Deze onze tekstwoorden dienen tot bevestiging van de gedachte, uitgesproken in vers 17. Hier had de Apostel gezegd: „Want het is de tijd, dat het oordeel beginne van het huis Gods; en indien het eerst van ons begint, welk zal het einde zijn dergenen, die het Evangelie van God ongehoorzaam zijn?”

De gewone weg van Gods Voorzienigheid is altijd geweest, dat, als God zware oordeelen en groote ellenden bracht over geheele of afzonderlijke volken, Hij gewoonlijk begon met zijn eigen volk.

Die tijd van algemeene ellende, waarvan Petrus hier spreekt, was nu aanstaande. Door Jezus was die tijd voorspeld, toen Hij zeide in Math. 24, de verwoesting van Jeruzalem voorspellende: „Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u doden, en gij zult gehaat worden van alle volken, om mijns naams wil. „En dan zullen er velen geërgerd worden, en zullen elkander overleveren en elkander haten. En vele valsche profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden. En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde van velen verkouden.”

God is verdraagzaam en zeer lankmoedig; maar eenmaal

houdt dit op, en de tijd is daar, om zijne heiligheid en rechtvaardigheid te openbaren.

Toen Petrus onze tekstwoorden ter neder schreef, stond stad en tempel nog, maar werden door de vijanden bedreigd.

De te komen tuchting zou, beginnende met de geloovigen, voor deze eene kastijding, maar voor de ongelooovigen een oordeel zijn.

En zoo die kastijding begint met de gemeente des Heeren in allerlei beproeving, lijden en kastijding, wat zal dan het einde zijn van hen, die God niet kennen, liefhebben en vreezen, en 't Evangelie van onze Heere Jezus Christus ongehoorzaam zijn. Dat einde, het kan niet anders, zal verschrikkelijk wezen. En deze gedachte nu wordt bevestigd in vers 18: „En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?”

De rechtvaardige wordt zalig, maar nauwelijks; en zoo dit het geval is (en 't is zoo, want God zegt het ons) waar zal dan de goddelooze en zondaar verschijnen? En heeft de geschiedenis van de verwoesting van Jeruzalem, van stad en tempel niet de waarheid van ons woord bevestigd? De geschiedenis toch meldt ons, hoe de gemeente van Jezus Christus te Jeruzalem, met groote moeite, nauwelijks, Jeruzalem ontvluchtte, toen de Heere stad en tempel verwoestte, en de gemeente een veilige plaats verkreeg in Pella, dat toevluchtsoord beteekent. Hoe toen de goddeloozen en de zondaren, waaronder er wellicht waren, die weleer geroepen hadden: „Zijn bloed kome over ons en onze kinderen,” hoe toen de goddeloozen en zondaren, die het bloed van den Christus Gods onrein achtten, door de Heidenen zijn vertreden en gedood.

Heeft onze tekst dus allereerst betrekking op de gemeente des Heeren in de dagen van de verwoesting van Jeruzalem, niemand onzer zal zeker durven ontkennen, dat onze tekst ook een algemeene waarheid bevat.

In deze ure wensch ik uwe aandacht te bepalen bij Het nauwelijks zalig worden van den rechtvaardige.

I. Allereerst moet de vraag onder de oogen gezien: *Wie toch die rechtvaardige is die zalig wordt.*

Zekerlijk hebben we hier niet te denken aan een rechtvaardige naar de wet. Zulk een rechtvaardige toch is er van Adam tot nu toe niet geweest. Uit de werken der wet kan geen vleesch gerechtvaardigd worden.

Ja, wel wil men dit graag, en tracht men er naar.

Dr. Kuiper zegt zoo eigenaardig schoon: „’t Is opmerkelijk, Adam kon door de vervulling der wet, in den staat der rechtheid, door het onderhouden van de geboden Gods, zalig worden; maar Adam *wilde* dit niet. Nu de mensch uit *genade* kan zalig worden, zegt de mensch, neen, niet uit genade, maar ik wil werken.” En zoo is het. Adam kon en moest door het onderhouden der geboden Gods het eeuwige leven verwerven. En God had hem zoo geschapen, dat hij dat doen kon, immers hij was geschapen naar den beelde Gods. Staande op de onderste sport van den ladder der gehoorzaamheid, was hij geroepen om dien ladder der gehoorzaamheid te beklimmen; van het „kunnen-niet-zondigen” moest hij het brengen tot het „niet-kunnen-zondigen.” Adam was door de hand zijns Makers er op aangelegd dat hij dat kon. ’t Heette tot hem: „doe dat, en gij zult leven.” Maar Adam wilde dit niet, en weigerde, om langs dezen weg van gehoorzaamheid het eeuwige leven te verwerven, want hij overtrad het gebod des Heeren en at van de verboden vrucht. Waar nu sedert Adams val, de mensch uit genade kan zalig worden, zegt de mensch zijnerzijds: „neen, dat wil ik niet, ik wil zalig worden door werken.” Zoo wil de mensch dus weer terugkeeren naar het werkverbond. Door eigen werken, door deugd en plichtsbetrachting wil hij zalig worden en het eeuwige leven verdienen. Zalig worden uit vrije genade is voor het hoogmoedig hart van den mensch van nature te vernederend. En hebben nu ook al de pogingen van menschen van alle eeuwen en geslachten het ijdele geleerd, om door goede werken het eeuwige leven te verwerven, toch blijft de natuurlijke mensch er bij, tenzij God hem in ’t harte grijpt, om door werken

den hemel te verdienen en in te gaan. Het woord der Schrift blijft echter van kracht voor alle volken en geslachten, voor alle tijden en eeuwen, dat door de werken der wet geen vleesch gerechtvaardigd kan worden. Wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Er is niemand, die *goed* doet, dat wil zeggen: geestelijk goed, d. i. God liefhebben boven al en den naaste als zich zelve. Wij zijn van nature onbekwaam tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad, geneigd om God en den naaste te haten. Bij allen komt het niet tot zoo'n sterke openbaring, maar de zaden van schier iedere zonde liggen op den bodem van elk menschelijk hart. Een onreine bron kan geen zuiver water opgeven. Onmogelijk dus, om gerechtvaardigd te worden door de werken der wet, waar wij allen gezondigd hebben en de heerlijkheid God derven. Een rechtvaardige in den zin der wet wordt er dus niet gevonden, Zoo dan hier in den tekst niet een rechtvaardige naar de wet bedoeld wordt, aan welk een rechtvaardige moeten we dan wel denken. Wij hebben hier, geliefden, te denken aan een rechtvaardige naar het Evangelie, die een geloovige is geworden, die in Christus Jezus is gerechtvaardigd, die door zijn bloed is gewasschen, en als een rechtvaardige leeft en wandelt. Een rechtvaardige, die weer in de rechte verhouding tot God is gebracht door het geloof in Jezus Christus, wiens keuze het geworden is, om naar den wille Gods te wandelen; wiens hart is veranderd door de genade der wedergeboorte, en die nu genegen is naar alle geboden Gods te leven. Een rechtvaardige, die door het borgtochtelijk lijden van den Knecht des Heeren met God verzoend, God lief heeft bovenal, en den naaste als zich zelve. Aan zulk een rechtvaardige moeten wij hier denken. En nu heet het van zoo'n rechtvaardige, eerst dat hij zalig wordt Dat zegt veel, zeer veel, ja alles.

Het zegt, dat die rechtvaardige verlost wordt van zonde, en dat hij hersteld wordt in de gunst en in de gemeenschap Gods. Hij wordt ontdaan van de zonde, zoodat die niet meer over hem heerscht; ontdaan van de macht der zonde, ontheven van de straf der zonde, van de tijdelijke en eeuwige straf. Hij wordt her-

schapen naar den beelde Gods en Christus gelijkvormig gemaakt.

De rechtvaardige gaat als een pelgrim door het leven. Hij is een vreemdeling, en is als gast, slechts voor een korte wijle hier. zijn wandel is in de hemelen. Daar is zijn burgerschap, want hij is uit God geboren. Heeft hij Gods raad op aarde uitgediend, heeft hij het laatste station op zijne omwandeling in dit land zijner vreemdelingschap bereikt, dan komt de Heere, die hem een plaats bereidde in het huis des Vaders, hem halen. Zijn sterfdag is voor hem zijn hemelvaartsdag. Dan is hij eeuwig bij den Vader, bij Jezus, bij de Engelen, bij de heiligen, bij de gezaligden, door God uit de geslachten der aarde verkoren. De rechtvaardige wordt zalig uit Gods vrije genade, tot eeuwige roem van den drie-eenigen God, van den Vader, den Zoon en den H. Geest.

Maar, wat meer zegt, de rechtvaardige wordt *nauwelijks*, d.i. met groote moeite, zalig. Wat wil dat toch zeggen. Wij kunnen dat „nauwelijks” zalig worden, opvatten ten opzichte van God en ten opzichte van den rechtvaardige zelf.

Ten opzichte van God wil het zeggen: „De rechtvaardige wordt zalig, maar dat zalig maken heeft God, (met den diepsten eerbied zij het gezegd), veel gekost. Wat het Hem gekost heeft, weet gij. Immers zijn eeniggeboren Zoon. Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon *gezonden*, neen, niet gezonden, maar *gegeven* heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. De zaligheid is in geen anderen, want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden. Dien Zoon geeft Hij af en alleen door Hem wordt men zalig. Hij was rijk en is arm geworden; de gestalte eens dienstknechts heeft Hij aangenomen; Hij heeft geleden van de kribbe tot het kruis, van de besnijdenis tot het laatste oogenblik zijns levens op aarde. Nog eens, Gods liefde gaf zijn Zoon, Gods liefde deed afstand van zijn Zoon, zoo werd Jezus onze plaatsbekleeder, onze plaatsvervanger, onze borg. De straf, die wij verdiend hadden, heeft God op Hem gelegd, en Hij heeft

gezegd: „Ik ben gewillig, Ik kom, om uw wil te doen.” En zoo heeft Jezus voor de zijnen geleden, is voor hen gestorven en verwierf daardoor ons den vrede met God. „Hij, die geen zonde gekend of gehad heeft, heeft Hij, d. i. God de Vader, *sonde* voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” Zoo werd Hij dus door den Vader als zondaar beschouwd en behandeld. Zoo leed Jezus dus voor zondaren en voldeed door zijn borgtochtelijk lijden en sterven aan Gods gerechtigheid. Naar den mensch gesproken, heeft het God dus veel gekost, om den zondaar te behouden. En toch wordt, naar onze bescheiden meening, dit hier niet bedoeld met het *nauwelijks* zalig worden.

Wij meenen, dat het wat dieper moet opgevat, dat het n. l. moet opgevat ten opzichte van den rechtvaardige zelf. De rechtvaardige wordt zalig, dat staat onomstootelijk vast, maar, met groote moeite.

Voorwaar, de poort is eng en de weg is nauw, die ten eeuwen leven leidt. Wie een discipel van Jezus wil zijn, moet het kruis opnemen en onvoorwaardelijk Hem volgen door bezaaide en onbezaaide landen. En dat, voorwaar, kost bidden, dat kost strijden, dat kost worstelen.

’t Gaat, ook bij ontvangene genade, niet zoo gemakkelijk, om onvoorwaardelijk den Heere te volgen, werwaarts Hij ook leidt. De rechtvaardige is een kruisdrager. O gewis, zoolang het pad effen is en het naar onzen zin gaat, dan valt dat volgen gemakkelijk. Maar de Heere acht het gedurig noodig, ons een kruis, soms een zeer zwaar kruis op de schouders te leggen. De sombere en donkere vallei van droefheid, rouw en smart moet soms ingetreden. Hebben wij pas gezegd: „Heere, ik zal U volgen, waar Gij ook henenleidt,” nu zijn wij klaar om te zeggen: och Heere, dat kruis toch niet, dat pad toch niet opgegaan. Leeren we weer zelfverloochening, volkomene onderwerping aan ’s Heeren wil, dan wordt de ervaring des dichters ook weer de onze, als hij sprak, „mijne ziel is in mij als een gespeend kind bij zijne moeder.”

Hoe vele zijn de gevaren, die ons van God zoeken af te trekken, wanneer wij op het smalle pad, dat naar boven leidt, onzen voet hebben mogen zetten. Let maar eens op den rechtvaardige zelf. Wat *is* hij en wat *blijft* hij? Immers hij is en blijft zondaar. O, 't is zoo wel weet hij dat hij door genade het eigendom des Heeren is; wel kent hij tijden, dat zijne ziele opspringt van vreugde in den God zijns heils; en de lofzang uit het diepst zijner ziele oprijst: „Ik dank God door Jezus Christus mijnen Heer.” Maar hij kent ook andere tijden. In den bangen, bitteren en fel-len strijd tusschen den ouden en den nieuwen mensch, tusschen vleesch en geest, kent hij de macht van het inwonend bederf; en, ziende op wat hij als begenadigde des Heeren wezen moest en wat hij maar al te vaak is, zucht hij: „ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods.” Hij weet het, hij draagt een machtigen vijand om in eigen boezem. Van een wapenstilstand kan geen sprake zijn. Steeds is het: omgordt u ten strijde.

Die vijand in eigen boezem wordt gesterkt door de wereld. Het pad der rechtvaardigen loopt door eene vijandige wereld, en die wereld valt hem aan met hare vijandschap. 't Is de leer der Schrift en nog steeds door de ervaring bevestigd, dat allen, die godzalig willen leven, door de wereld worden bespot, gesmaad, gehoond en gehaat. Zoodra de wereld merkt, dat gij niet van deze wereld zijt, haat u de wereld. Wanneer gij met de wereld meedoet, wil zij u dragen, maar zoodra gij haar de gehoorzaamheid opzegt, en toont, dat gij in woord en wandel niet meer van deze wereld zijt, dan giet zij de fiolen van vijandschap, hetzij in het geheim of in het openbaar, over u uit. Onderdrukking, nijd en vijandschap van hare zijde is dan uw deel.

En bij die wereld komt Satan met de machten der hel. De menschenmoorder van den beginne ligt steeds op de loer, om zijn giftige pijlen op u af te schieten. Ware 't hem mogelijk, gaarne zou hij de verkorenen ten eeuwig en leuen naar 't verderf sleuren. Alzijdelig valt hij aan. De geschikste plekjes, waar hij u het best kan treffen, zijn hem niet onbekend. Als een engel des lichts kan

hij zich voordoen, en eer gij er om denkt, zit gij in zijne strikken verward. Wel geldt voor u het woord: „Wederstaat hem,” en dat niet alleen vandaag, of morgen, maar uw geheele leven door.

Ja waarlijk, zoo is het, de rechtvaardige wordt met moeite, ter nauwernood, zalig. En waar de zaken nu zoo staan, komt de apostel tot een vraag en met een tot een gevolgtrekking, waarop we vervolgens letten:

II. „*Waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?*”

Vragenderwijs drukt Petrus zich hier uit, om, naar het spraakgebruik dier tijden, het des te sterker uit te laten komen, dat, zoo de rechtvaardige met groote moeite zalig wordt, het voor den goddelooze en zondaar er allertreurigst uit moet zien.

Hebben wij in het begin de vraag onder de oogen gezien, wie hier in den tekst met rechtvaardige bedoeld werd, thans moet gevraagd: wie wordt hier bedoeld door den goddelooze en zondaar?

Naar de beschouwing en opvatting der wereld is een goddelooze iemand, die in het maatschappelijk leven zich als een onmenschen openbaart; die door een schandelijk gedrag alle paal en perk van wet te buiten gaat. Maar deze opvatting is niet die der Schrift en ook niet naar ons werkelijk taalgebruik. Goddeloos wil zeggen: zonder God. „Loos,” aan het eind van een woord gevoegd, beteekent „zonder.” Zoo, vaderloos, d. i. zonder vader. Moederloos, zonder moeder. Kinderloos, zonder kinderen. En zoo goddeloos, zonder God. En zonder God nu leeft het grootste deel van het menschelijk geslacht. Allereerst die millioenen Heidenen. Maar ook onder de gekerstende volkeren der aarde, onder de christen-natiën, vindt gij vele goddeloozen. Menig gedoopt hoofd is goddeloos en leeft alsof er geen God is.

Gelukkig, zegt gij, tot die groep behoor ik toch niet. En wel moogt gij met recht u gelukkig achten, zoo het van u niet heet, dat gij een goddelooze zijt. Maar weet gij wel, dat gij daarmede nog geen rechtvaardige zijt? Opdat gij u nu niet al te spoedig geluk zoudt wenschen, en denken dat nu alles wel is zoo gij maar

niet goddeloos zijt, zegt de Apostel: Waar zal de *sondaar* verschijnen?

Zondaar is de algemeene term van schier ieder mensch. Wie is geen zondaar? Ieder mensch toch van nature, immers allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Zondaar, d. i. hij dus, die zonde doet, met gedachten, woorden en werken; hij die in de zonde leeft en Gods geboden dus ongehoorzaam is. Die God niet lief heeft, maar God en den naaste haat. En dat doen wij allen tenzij wij tot de rechtvaardigen behooren, wien God de schuld en zonde vergeven heeft, en God nu ook van harte liefhebben en den naaste als zich zelve. En nu vraagt de Apostel, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen? Ongetwijfeld denkt de Apostel hier aan het laatste oordeel, aan dien grooten en doorluchtigen dag, waarop de boeken geopend zullen worden, wanneer de schapen van de bokken gescheiden zullen worden en de Christus komt, om te oordeelen de levenden en de dooden. Wij allen toch moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

De rechtvaardige gaat met groote moeite naar den hemel, hoe zal dan de goddelooze en zondaar bestaan voor den rechterstoel. Ook hij moet verschijnen voor God. Hij zal niet *kunnen* bestaan. Gewis, God is verdraagzaam, Hij is zeer barmhartig, maar eens komt daar een einde aan en dan zal Hij zijn straffende rechtvaardigheid handhaven. Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, maar ook, „een wreker is de Heer en zeer grimmig,” en. Hij laat zich niet bespotten. Wanneer Hij zijne straffende rechtvaardigheid gaat handhaven, dan zullen de goddeloozen en zondaren niet bestaan. Dan zullen zij roepen: „Bergen, valt op ons en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de groote dag zijns toorns is gekomen en wie kan bestaan?” Zij worden voor eeuwig weggedaan van het aangezicht des Heeren en in het eeuwige vuur geworpen. Nauwelijks

gaan de rechtvaardigen binnen, wat zullen dan de goddeloozen en zondaren?

Maar is dat niet te eng, zoo hoor ik als 't ware mij door de een of ander toeroepen? Te eng, Geliefden, 't is meer onze aard veel eer te ruim te zijn. Vooral in onzen tegenwoordigen tijd, waarin door maar al te velen het zalig worden zoo bijzonder licht wordt opgevat, loopen wij gevaar, eerder te ruim dan te eng te zijn. Hoe gemakkelijk kan men zijne hope op de eeuwige zaligheid bouwen op valsche gronden. En alzoo toch zijn de gronden, waarop de valsche tijdgeest van den huidigen dag het huis onzer hope wil bouwen, waar zij ons leert, dat wij zalig kunnen worden door goede werken, door deugd en plichtsbetrachting; of, indien zij zoo ver nog niet gaat, ons wijs wil maken, dat, ja, wel God ons zalig maakt, maar dat wij dan toch ook heel wat tot dat zaligmaken medehelpen. Duizenden worden door dit zoet gefluister, zoo bekoorlijk voor het natuurlijk hart, van dezen vogelaar gevangen. In deze strikken gevangen, gaan zij onbezorgd de eeuwigheid te gemoet. En valsch toch, nog eens, zijn die gronden, want uit genade, uit vrije genade worden wij zalig; door 't onderhouden der wet kan geen vleesch gerechtvaardigd worden. Dit is de doorlopende leer der H. Schrift. En, hebt gij nooit in die Schrift ook het woord gelezen: „Velen zullen meenen in te gaan en niet kunnen?” Ja, zegt gij, maar als de rechtvaardige nauwelijks binnen komt, dan is er geen beginnen aan, wie kan dan zalig worden? Is zulk eene Evangelieprediking als van deze ure niet geschikt, om een hekel te krijgen aan den weg des geloofs? Wij antwoorden, ganschelijk niet, integendeel, veeleer het omgekeerde. Zoo worden wij wakker geschud en tot zelfonderzoek gedrongen; en zijn wij waarlijk begeerige zielen, die gaarne gered willen worden, dan zullen wij ons haasten om onzes levens wil en niet eerder rusten voor wij vast en zeker weten, dat ook wij tot de rechtvaardigen behooren. Er hangt immers alles van af. En niets toch is vreeselijker, dan om met een denkbeeldigen hemel verloren te gaan.

Er zijn alle eeuwen door twee soorten van menschen geweest, en die zijn er nog, n.l. rechtvaardigen en goddeloozen, zondaren. Hoe onze eeuw in zoo menig opzicht ook van de vorige eeuwen mag verschillen, hierin is zij aan alle gelijk. Vergun mij eene vraag, Geliefden, tot welke van die twee soorten van menschen behoort gij, tot de rechtvaardigen of tot de goddeloozen, zondaren? Moogt gij u, door de genade Gods, tot de eerstgenoemden rekenen? Hoe gelukkig is dan uw staat. Gij stemt dan zeker ook van harte toe, dat, neen, niet gij, maar God u op dat pad gebracht heeft. Hebt gij de onberouwelijke keuze gedaan, om het kruis op te nemen en Jezus te volgen door 't leven met al zijn afwisselingen en lotgevallen, in voor en in tegenspoed? Wat is de heerschende lust uwer ziele? Is het de lust om God te dienen? Is uw burgerschap, uw wandel in de hemelen, en verwacht gij uwen Heer? Kost het u bidden, strijden, worstelen, zuchten? Kent gij telkens weer dien bangen strijd tusschen geest en vleesch bij ervaring? Ja, zegt gij, dat mag ik niet ontkennen; gedurig smaak ik de eerstelingen des geestes door de zielzaligende gemeenschap met den drieenigen God maar toch, o, mijn hart is nog zoo vuil, hoe langer ik ben op 't smalle pad, hoe meer ik mijn hart als vuil leer kennen. Menigmaal is mijn voet uitgegleden en afgeweken van het spoor der godsvrucht, en had God mijne hand niet weer gevat, ik ware voor eeuwig verloren. Aan den rand des afgronds stond ik dikwerf, maar God redde mij. Zie ik op mij zelf, dan zucht ik met David: „Ik zal nog eene der dagen in Sauls handen omkomen.” Maar zie ik ook af van mij zelf, af van 't schepsel, en alleen op den Heere, Die zijn werk in mij begonnen heeft, dan schep ik moed en bid: „verlaat niet wat Uw hand begon, o Levensbron, wil bijstand zenden.” Wij roepen u toe: „Houdt moed, mijn broeder en zuster, 't is zoo, de weg is nauw, die ten leven leidt, maar waar gij op den weg zijt, daar komt gij er wel. Daar is Een, Die voor u zorgt, Die u bewaakt, 't is de goede Herder der schapen. Hij zegt tot u: „Ik geef u het eeuwige leven.” En maakt de Vorst der duisternis, de wereld,

uw eigen bedorven hart het u soms bange, dan heet het van de gezegende lippen: „Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal ze uit Mijne hand rukken. Mijn Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders.” Blijf gij maar strijden onder de vanen van uwen Koning; zonder strijd geene overwinning en zonder overwinning geen kroon. En die overwinning wacht u, wanneer gij straks uw intocht doet in het huis des Vaders met vele woningen. Daar wacht u de kroon, de onverderfelijke, onverwelkelijke kroon, die God bereid heeft allen, die de verschijning van den Heere Jezus Christus hebben liefgehad.

En gij, die u nog niet moogt rekenen onder de rechtvaardigen, die nog ingedeeld moet worden bij de goddeloozen, bij de zondaren; wij roepen u toe: haast u en kus den Zoon, opdat Hij niet toorne. Laat u met God verzoenen. Bid God den H. Geest, dat Hij uw zielsoog opene en u overtuige van zonde, opdat gij in de gestalte des tollenaars voor God moogt verschijnen, ook met zijn woord, in het diepst der ziele geboren: „o God, wees mij zondaar genadig.” De weg, om zalig te worden, staat nog voor u open. Heden dan, indien gij zijne stemme hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden.

AMEN.

Genezing van den Kranke te Bethesda.

DOOR SETH VAN DER WERF.

Lezen: Joh. 5:1—21. Tekst: Joh. 5:5—15.

Zingen: Ps. 138:1; 43:3; 116:1, 2, 3; 97:6.

„En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had,” enz.

Onze Heiland bevindt zich te Jeruzalem op een feest der Joden. Wellicht is dit een der kleinere feesten, zooals het Purimfeest. Hij begeeft zich naar Bethesda, het huis der barmhartigheid met zijne vijf zalen.

Geheel de beschrijving van dit badwater doet ons denken aan iets boven natuurlijks. De engel die op zekeren tijd nederdaalt; de beroering des waters; dat hij die na de beroering des waters het eerst daarin komt gezond gemaakt wordt van wat ziekte hij ook bevangen moge zijn, dit alles toont ons iets bijzonders, iets hoogers dan de natuur. Bethesda openbaart de ontfermingen van God die in een tijd van diep verval en ongeloof nog spreekt tot het verhard bondsvolk.

Doch een grooter wonder staat hier verricht te worden dan tot dusverre te Bethesda bespeurd is.

Onzen Heere Jezus Christus die onze krankheden op zich genomen en onze smarten gedragen heeft, treffen we te Jeruzalem aan, niet in de vergaderingen der oversten of de bijeenkomsten des volks, maar in een hospitaal onder kranken en lijdenden. Hier in het Huis der Barmhartigheid komt de Heiland zijne innerlijke ontfermingen bewijzen. Hier geneest Hij een door zijn Almach-

tig Woord. Hier teekent ons Johannes de heerlijkheid van den Zoon Gods, die afschijnt en uitblinkt op den donkeren achtergrond van de vijandschap der Joden.

Bij de overweging van dit wonder vallen ons vier zaken in 't oog:

- I. *De Aandacht des Heeren die zich op een kranke vestigt.*
- II. *De vraag des Heeren door den lijder beantwoord.*
- III. *Het bevel des Heeren door den genezene gehoorzaamd.*
- IV. *De vermaning des Heeren tot den beweldadigde gericht.*

I. *De aandacht onzes Heeren vestigt zich op een kranke.* Er zijn eene groote menigte zieken te Bethesda. Ze worden omschreven als blinden, kreupelen, verdorden. Allen wachten op de beroering des waters. Allen reikhalzen naar genezing. Ieder op zijne beurt overweegt in zijn binnenste: „Zal ik nu eens de eerste wezen? Wat kan ik doen om de eerste te mogen zijn?” Velen onder hen werden reeds herhaaldelijk teleurgesteld. En de uitgestelde hoop krenkt het hart.

Een is er onder die velen die acht en dertig jaren krank gelegen heeft. Denk eens. Toen Jezus te Bethlehem geboren werd had hij reeds jaren geleden. Toen hij krank werd was hij nog jong en nu is hij al tamelijk bejaard. Het grootste en voornaamste gedeelte zijns levens wellicht in een toestand van pijn en verlamming doorgebracht. Hoe lang heeft hij te Bethesda gelegen? Dit wordt ons niet bijzonder vermeld. Ook misschien vele jaren. En telkens daalde een ander voor hem neder wanneer het water beroerd werd. Waarom dan niet liever terug gebleven? Bethesda is de eenige ster der hoop die gloort in den langen, donkeren nacht zijns lijdens. Het mocht hem eindelijk eens te beurt vallen om van zijne krankheid genezen te worden.

Dit Bethesda met de vele aanwezige zieken is beeld van onze aarde. „De wereld is een tranendal,” dat is geen zwartgallige inbeelding maar droeve ervaring.

De menschheid is eene lijdende menschheid. Onze hospitalen en krankzinnig gestichten getuigen daarvan. Hoeveel lichaamssmart en zieleleed blijft voor ons verborgen! Hoe vele verzuchtingen worden aan het benepen hart ontperst! God de Alwetende alleen aanschouwt het lijden. Ieder huis heeft zijn kruis. Elk hart kent zijne smart. Maar de Heere kent het ook. En gelukkig een ieder die met zijn lijden de toevlucht neemt tot den God des ontfermens. Hij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in zijne hand geve. Hij is nabij de ziel die tot Hem zucht. Hij troost het hart dat schreiend tot Hem vlucht.

Jezus Christus is in deze wereld van lijden en zonde gekomen, om te redden en te verlossen. De vruchten van zijn kruis, de betooning van Gods erbarming, de werkingen zijner algemeene genade zien we ook in de wereld. Ons Bethesda werd bezocht door den opgang uit de Hoogte. Geneesmiddelen en medische kunst, hospitalen en sanatoriums, huizen voor bejaarden, weezen en gevallenen, ze staan in verband met de gemeente des Heeren, gelijk het badwater te Jeruzalem in de nabijheid van den tempel was.

God heeft zijnen Zoon niet gezonden om de zielen der menschen te verderven maar te behouden. En toch, geliefden! in weerwil van dit alles in onze aarde nog steeds een tranendal. En de zonde is de groote krankheid waaraan wij lijden. Zij is de oorzaak van alle ramp en ellende. En zoolang de zonde werkt zullen ook de smarten en ellenden wel blijven. Dat eischt God naar zijne gerechtigheid waarin Hij de zonden met straffen bezoekt. Dat beschikt Hij zoo naar zijne barmhartigheid om ons te tuchtigen en van de zonde af te doen keeren. Waarover we dan ook moeten klagen, een ieder klage van wege zijne zonde.

Daartoe had ook de acht en dertig jarige kranke te Bethesda reden. Want dat aan zijn langdurig lijden de zonden zijner jeugd ten grondslag lagen, leert de waarschuwing die Jezus tot hem richtte, zeer duidelijk. En wanneer lichamelijk lijden ons voor de zonde afkeer in boezemt, en voor zonden bewaart, moeten we

dan niet Gods barmhartigheid zoowel als zijne rechtvaardigheid bewonderen? Het klinke ons daarom niet vreemd in het oor wanneer wij Richard Baxter de opmerking hooren uitspreken: „Welk een ontferming is het, om acht en dertig jaren onder Gods heilzame tuchtiging te leven! O, mijn God, ik dank U voor eene soortgelijke kastijding van acht en vijftig jaar. Hoe veilig is dit leven in vergelijking met een leven doorgebracht in ongebroken voorspoed en genot!”

Maar waarom is het dat de Heere zich tot dezen lijder keert, zich met hem inlaat, een wonder der genezing aan hem verricht met voorbijgang der anderen? Veel is er omtrent onzen Heiland, dat hier onze opmerking verdient, mijne hoorders!

Ongetwijfeld was Jezus met geheel zijne geschiedenis bekend. Hij doorzag met zijn alwetenden blik zijn toestand, zijn langdurig lijden, zijne zonde.

Zoo zei Hij ook eene Samaritaansche in weinig woorden alles wat zij gedaan had. Zoo leest Hij elks leven en hoort ieders verzuchtingen. Niets is voor Hem verborgen. Alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen Desgenen met welken wij te doen hebben.

Vertroostende en ernstige waarheid!

Vertroostend voor den mensch die zijn hart uitstort voor het aangezicht des Heeren! Ernstig voor den mensch die beseft dat de Heere zonder aanneming des persoons een iegelijk oordeelt naar zijn werk en alle dingen, met hetgeen verborgen is in het gericht brengt, hetzij goed, hetzij kwaad!

Let er ook op hoe de Heere Jezus het gesprek begint en ongenood en onverwachts hem een vraag doet. Hij is, trouwens, altijd de eerste. Dit mag niet telkens blijken in de voorvallen der evangeliën waarin Hij genezing van krankheden aanbracht, in de verlossing der zielen is dit waar zonder eene uitzondering.

„God zocht de zielen eerst eer zij Hem zoeken konden,
De ziele die God zocht die is van Hem gevonden.”

We stellen ons voor dat na het heuchelrijk oogenblik zijner

genezing een danktoon in het hart van dezen beweldadige is opge-
rezen, gelijk in dat van Da Costa :

Zijt Gij, o mijn Heiland, gij tot mij gekomen?

Hebt Gij hem gezocht die naar U niet en zag?

En op de vraag waarom Jezus zich tot dezen wendde terwijl Hij anderen voorbijging, weten we geen beter antwoord dan wat de Heer vroeger te Nazareth antwoordde. „Er waren vele weduwen in Israel in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land. En tot geen van haar werd Elias gezonden dan naar Serepta Sidonis tot eene vrouw die eene weduwe was. En er waren vele melaatschen in Israël ten tijde van den Profeet Eliza en geen van hen werd gereinigd, dan Naaman de Syrier.”

De Heere is de vrijmachtige die met het heil des hemels en met de inwoners dezer aarde doet naar zijne welbehagen. Het schijnt dat Hij hier den ergsten en schuldigsten onder de zieken verkiest om hem zijne ontferming te schenken en zijne heerlijkheid te openbaren.

Zoo doet Hij meer. Want de maatstaf voor de betooning zijner reddende liefde is niet iets in den mensch, maar wordt gevonden in zijne groote barmhartigheid.

Letten we vervolgens :

II. *Op de vraag des Heeren door den kranke beantwoord.*

„Wilt gij gezond worden?” zoo luidt de beteekenisvolle vraag van Jezus aan den kranke te Bethesda.

„Eene overbodige vraag,” zouden sommigen zeggen.

„Spreekt het niet van zelf dat de mensch gezond wil worden? Is hij niet met dat doel te Bethesda? Heeft hij niet met deze eene begeerte in het hart zoolang hier gelegen?” Toegegeven. Toch is de vraag niet overbodig geliefden.

Want ze is geschikt om den man uit zijne matheid te heffen. Bij den mensch kan krankheid eene tweede natuur worden. Wanneer de hoop op herstel aanhoudend verijdeld wordt ontstaat er vaak eene matheid en wanhopigheid waarin alle zonneschijn

des levens verdwijnt, de geest hare veerkracht om zich eene wijle boven het lijden te verheffen, verliest en het onderhoud des zieken met anderen enkel klaagtoon is. Nog érgér wordt de toestand des menschen wanneer hij aan Gods genade vertwijfelt en hij wanhopig vraagt: Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij zijne barmhartigheden door toorn toegesloten? En is het niet waarschijnlijk dat bij den acht en dertig jarige kranke ook zulk een ingezonkenheid van geest aanwezig was?

De vraag des Heeren is niet overbodig want de Heere wil de opmerkzaamheid des lijdens op Zichzelf vestigen.

Zoo sprak ook 's Heeren discipel Petrus tot den kreupele bij de poort des tempels: „*Zie op ons!*” „En hij hield de oogen op hen verwachtende dat hij iets van hen zou ontvangen.”

„Wendt u naar Mij toe, (ziet op Mij) en wordt behouden alle gij eindigen der aarde want Ik ben God en niemand meer,” dat is de uitnoodiging van God door zijn evangelie. En begint niet onze behoudenis met een „zien op Jezus?”

De vraag is niet overbodig want de Heere eischt de neiging van den wil en de samenvoeging des harten bij den mensch die Hij redt. Hij schept en wekt het geloof voor Hij de weldaad bewijst. Er waren gelegenheden dat Hij niet vele krachten kon doen vanwege het ongeloof der menschen. Aan den onwillige, verspilt de Heere geen wonderen. Aan den ongeloovige bewijst Hij geene genade. Wel kan Hij den onwillige gewillig maken en dat doet Hij ook werkelijk op den dag van zijne heirkraft. De vraag om den wil des zieken is derhalve zeer treffend. Door enkel wilskraft kan hij zich niet oprichten, zijn beddeke opnemen en wandelen. En wat invloed de inspanning van geest en wilskraft ooit op het lichaam mag hebben, een machteloos, verloren zondaar zal zich nooit ofte nimmer, enkel door inspanning, maar een haarbreed uit de diepten zijner ellende kunnen opheffen. Dat zijn de oppervlakkige en dwaze stellingen van Pelagiaan en Christian Scientist en van verwante dwaalgeesten.

Maar wanneer de Goddelijke almacht en liefde daar is om te

redden, dan komt de vraag: „Wilt ge gezond worden?”

En die vraag doet de Heere werkelijk aan u o zondaar. In zijn evangelie richt Hij zich tot u persoonlijk en zegt: „Wilt gij gezond worden?”

Wat is uw antwoord daarop? Is het: „Ja Heere, ik wil, ik begeer, ik wensch van de zonde, van mijn zondigen aard, van mijne zondige gewoonten, van mijn boezem en troetelzonden verlost te worden.” Kunt ge dat zeggen met de hand op uw hart? Kunt ge dat zeggen met een blik in het Alwetend oog dat dwars door u heen ziet? Ach, we vreezen dat niet alleen de onmacht maar meer nog de onwil de menschen dieper doen zinken in de ellenden. Zelfs terwijl ze de roepstemmen des Evangelies vernemen.

Iemand kwam tot een geneesheer om hem te raadplegen over zijne oogziekte. Op een nauwkeurig onderzoek bleek het dat de man zich aan zonden van onreinheid had schuldig gemaakt. De geneesheer zeide daarom tot hem: „Mijn vriend, gij zult uwe slechte gewoonten moeten opgeven of anders raakt ge uw gezicht heelemaal kwijt!” En wat zeide de man daarop?” Vaart wel dan, mijne lieve oogen!”

Zijn er, helaas, niet vele zondaars die het eeuwig verderf in den dienst der zonde kiezen boven de verlossing van de zonde?

Luisteren we nu naar het antwoord van den verlamde te Bethesda. „Heere, ik heb geen mensch om mij te werpen in het badwater wanneer het beroerd wordt; en terwijl ik kom zoo daalt een ander voor mij neder.”

Zoo spreekt een teleurgestelde die de ongevoeligheid van andere menschen heeft leeren kennen.

Eene bittere ervaring heeft hij in de jaren zijns lijdens opgedaan. Er is niet een vriend die hem hulp kwam bieden. Niemand gaf hem ooit de gelegenheid om het eerst in de genezende wateren neergelaten te worden.

Hoe langer we leven, hoe meer we leeren dat de menschen zelfzuchtig zijn en dat de armen en ellendigen op weinig vrienden

in den nood kunnen rekenen. „Vrienden in den nood honderd op een lood.”

De opgaande zon wordt aanbeden. Het gelukskind wordt begroet. De zoon die goederen te verkwisten heeft vindt vele makkers, maar wanneer hij van honger en gebrek begint te lijden zijn ze spoorloos verdwenen. Gelukkig als hij dan maar den weg inslaat die terug leidt tot zijn Vader.

En gelijk nu de menschen den hulpelooze aan zijn lot overlaten, zoo doen het ook alle godsdiensten, en alle wijsgeerige stelsels en alle steunsels waarop een zondaar leunt behalve het evangelie. Gelijk de leviet en de priester in de gelijkenis van Jezus, gaan ze tegenover hem voorbij. En omdat Jezus gekomen is om zich over den ellendige en verlatene te ontfermen, zoo eischt Hij van zijne volgelingen dat ze hetzelfde doen.

Waarom zoeken dan zoovele christenen de gunst der menschen? Waarom zoeken zij de eer van menschen meer dan de eere Gods? Waarom behartigt gij, die een christen belijdt te zijn, zoo weinig het woord van Christus: Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch uwe rijke geburen; opdat dezelve u niet te eeniger tijd weder nooden en u vergelding geschiede. Maar wanneer gij een maaltijd zult houden zoo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden; en gij zult zalig zijn omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.”

Dit antwoord leert ons dat de kranke wel die begeerte heeft om genezen te worden maar Jezus is voor hem nog eene onbekende. Hij weet geen ander uitzicht op herstel dan het badwater. Zou deze Onbekende, wiens oog zoo liefderijk op hem geslagen is de lang gewenschte vriend zijn die hem helpen zal? Ja, die is Hij. Maar voor Hem is het badwater overbodig. Hij die voor hem staat is de Zaligmaker der wereld. Hij Wiens teeder oog op hem gericht is kan redden door slechts één woord te spreken, want Hij is de Almachtige. Hij is een Heiland die

machtig en gewillig is om ellendigen te helpen en kranken te genezen. Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naadren van den dood, volkomen uitkomst geven.

We willen nu letten op

III. *Het bevel des Heeren door den genezene gehoorzaamd.*
„Sta op, neem uw beddeke op en wandel!” Zoo klinkt het woord des Heeren den kranke in het oor.

Is dat niet een onbillijke, een onuitvoerbare eisch? Hoe kan deze kranke opstaan en zijn beddeke dragen? Ongerijmd mocht dit bevel heeten indien gij of ik, mijne hoorders, dit woord tot hem gesproken had. In dat geval zou het een bevelen zijn van het onmogelijke.

Maar wanneer onze Heere Jezus spreekt is het geheel anders. Augustinus bad eens: „Heere, geef wat Gij beveelt, en beveel dan wat Gij wilt!” En dat doet Hij. Hij geeft wat Hij beveelt en daarom kan Hij ook bevelen wat Hij wil. Hij kan eischen van ons wat voor ons geheel onmogelijk is. „De stem des Heeren is met kracht, de stem des Heeren is met mogendheid. Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er.” Wanneer wij spreken, kunnen wij slechts de dingen noemen, maar niet in het aanzijn roepen. Wanneer God spreekt roept Hij de dingen te voorschijn. Hij roept de dingen die niet zijn alsof zij waren.” God zeide: daar zij licht! en er werd licht! Hier te Bethesda is het de Heere onze Heiland die met goddelijke macht en goddelijk gezag spreekt tot den kranke.

De ongelukkige heeft wel al de ledematen zijns lichaams maar heeft er niet het gebruik van. Hij is machteloos. Hij ligt als een gebodene in de banden zijner krankheid.

Maar tot Hem richt zich het woord des Heeren: sta op. Hij spreekt, die van zichzelf kon zeggen: De Geest des Heeren Heeren is op Mij omdat de Heere mij gezalfd heeft, om eene blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen; Hij heeft mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van harte, om den gevan-

genen vrijheid uit te roepen en den gebondenen opening der gevangenis!"

En let er nu op hoe het bevel des Heeren door den man wordt gehoorzaamd. En terstond werd de mensch gezond, (dat is de kracht van 's Heeren woord) en nam zijn beddeke op en wandelde, dat is de gehoorzaamheid van den genezene.

Zonder het bevel des Heeren kon hij niet wandelen, dat is, hij kon het niet in eigen kracht. Maar op het bevel des Heeren gehoorzaamt hij, want in het bevel geeft de Heere wat Hij beveelt. De kranke staat onmiddellijk op. Hij rolt zijn beddeke samen en neemt het op en wandelt heen in volkomen gehoorzaamheid. Hij maakt zelfs geen voorbereiding voor eene mogelijke mislukte poging. Hij laat zijn beddeke niet op de plaats liggen, om desnoods weer terug te keeren. Hij wandelt met zijn beddeke. Hij wandelt in weerwil van den tegenstand der Joden die zeggen: „Het is Sabbath, het is u niet geoorloofd het beddeke te dragen.” Zijn antwoord is: Die mij gezond gemaakt heeft, Die heeft mij gezegd: Neem uw beddeke op en wandel.

En zien we nu in dien man niet een treffend beeld van de verlossing waarmee de Heere ons verlost en bevrijdt? Gelijk de dertig-jarige kranke nederlag te Bethesda, ligt de zondaar van nature in de macht der zonde. De zondaar in den natuurstaat is wel een volkomen mensch, maar hij is een gebondene. Zijn verstand is verduisterd, zijn wil verkeerd, en de leden zijns lichaams gebruikt hij tot wapenen der ongerechtigheid.

De mensch is geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, opdat hij zijn Schepper recht zou kennen en liefhebben en verheerlijken. Maar hij is zondaar en die de zonde doet is een dienstknecht der zonde. En dit is de openbaring van Gods groote barmhartigheid dat Hij ons door Christus redt uit die slavernij, onze boeien slaakt en ons tot vrijheid roept. De verlossing eens zondaars geschiedt door de krachtdadige roeping van Gods evangeliewoord.

Zoo schrijft de apostel Petrus aan de christenen in de verstrooiing: „Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.”

En tot de Colossensen zegt Paulus: „Dankende den Vader die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht; die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis en overgezet heeft in het koninkrijk van den Zoon zijner liefde.”

Die roeping des Heeren vordert de gehoorzaamheid des geloofs en der bekeering. De mensch is geen stok of blok. Hij is een redelijk wezen. Hij is verantwoordelijk. God handelt met ieder schepsel naar zijn aard en natuur. En in de verlossing handelt Hij met den mensch als een redelijk en zelfbewust wezen. Hij eischt geloof en geloofsgehoorzaamheid en de kracht en genade daartoe schenkt Hij en wil Hij schenken. Vandaar die ernstige roepstemmen, die plechtige bevelen des Heeren. De herhaalde vermaningen in zijn Woord: „Werk uws zelfs zaligheid met vreeze en beving want het is God die in u werkt beide het willen en het werken naar zijn welbehagen.”

Wee dus een iegelijk mensch die van eigen onmacht een scherm maakt om daarachter zijn onwil, vleeschelijke gerustheid en wereldliefde te verbergen! Maar ook welk een ernstige opwekking voor den Christen om met blijdschap en lijdzaamheid te loopen in den weg des geloofs en der zaligmaking, verkondigende de deugden Desgenen die hem geroepen heeft uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht. Hoe noodig om waakzaam en biddende te blijven ten einde niet wederom bevangen te worden met het juk der dienstbaarheid. Ga heen en zondig niet meer opdat u niet wat ergers geschiedde.

Hierbij willen we nog kortelijk stilstaan wanneer we ten slotte letten op

IV. *De waarschuwing des Heeren door den beweldadigde bchartigd.* In vers 14 lezen we dat Jezus hem in den tempel vond. Geeft ons dat niet een gunstigen indruk, een goed getuigenis van den man die zoo wonderbaar door Jezus werd beweldadigd? De tempel was immers het huis des gebeds, de plaats der dankzegging de woning van den God Israels. Wellicht heeft de man zich met de stemming des harten derwaarts begeven, die David bezielde: „Ik zal met brandofferen in uw huis gaan, ik zal U mijne geloften betalen die mijne lippen hebben geuit en mijn mond heeft uitgesproken als mij bange was. Komt hoort toe o gij allen die God vreest ik zal u vertellen wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.”

Is het niet natuurlijk, spreekt het niet van zelf dat dankbaarheid en dankzegging volgen op verlossing? Lag het niet in het bevel des Heeren opgesloten: „Sta op en wandel?” Is het niet de roeping, de innerlijke drang des harten van ieder geredde zondaar om God te dienen en zijne deugden te verkondigen? Hoe kan, bij zulk eene ervaring der Goddelijke barmhartigheid het getuigenis achterwege blijven: Want Gij, Heere! hebt mijne ziel gered van den dood, mijne oogen van tranen mijnen voet van aanstoot. Ik zal wandelen voor het aangezicht des Heeren in het land der levenden.”

De genade maakt den mensch niet zelfzuchtig maar ledigt veeleer zijn hart van zelfzucht en vervult het met liefde jegens God en den naaste. En die liefde jegens God moet zich uiten in een leven van gehoorzaamheid en toewijding aan het bevel en de eer des Heeren. De liefde jegens den naaste openbaart zich in de behoefte om anderen te leiden tot den Zaligmaker en te doen deelen in Diens heil.

Waar het geloof is daar werkt het door de liefde. „Het geloof” zegt Luther, „is een onrustig ding.” Hij bedoelt daarmee dat het geloof den mensch niet tot luiheid en vleeschelijke gerustheid aanspoort maar een krachtige drijfveer is tot werkzaamheid, een spoorslag tot zendingsijver.

Dat deze man zich naar den tempel heeft begeven, is derhalve een schoon getuigenis omtrent zijne dankbaarheid.

„Maar we lezen in deze geschiedenis geen enkel woord van 's mans bekeering,” zegt ge wellicht. Neen. Doch al wordt het niet met zoovele woorden vermeldt toch ligt het duidelijk in het verhaal opgesloten. We kunnen het afleiden uit het feit dat Jezus hem na zijne gezondmaking opzoekt en vindt in den tempel. Tot nu toe had hij Jezus leeren kennen als een die onze krankheden op zich heeft genomen. Nu openbaart zich Jezus aan hem als het Lam Gods dat de zonde wegneemt. Te Bethesda zag hij in Jezus vooral den Heelmeester der zieken nu hoort Hij Hem spreken als de Zaligmaker van zondaren. Toen leerde hij Hem kennen als den Christus Consolator. Nu ontdekt hij Hem als den Christus Salvator.

Zie gij zijt gezond geworden, zoo luidt het Woord des Heeren opnieuw tot dezen mensch, „Zondig niet meer opdat u niet wat ergers geschiede.”

De zonden zijner jonkheid waren oorzaak van zijne krankheid geweest. Op een verkeerd vermoeden der discipelen omtrent den blind geborene antwoordde Jezus. „Noch deze heeft gezondigd noch zijne ouders,” n. l. dat hij blind zoude geboren worden. Daarentegen sprak Jezus tot de vrouw die in overspel was gegrepen: Ga heen en *zondig* niet meer.

En zoo ligt in de woorden van Jezus tot dezen genezene: „Zie, gij zijt gezond geworden, zondig niet meer opdat u niet wat ergers geschiede,” eene pijnlijke herinnering, eene teedere waarschuwing en eene ernstige opwekking.

Eene herinnering die tot diepen ootmoed behoort te nopen, eene waarschuwing die tot aanhoudende waakzaamheid en onophoudelijk gebed moet aansporen, eene opwekking die een heiligen Godzaligen levenswandel te voorschijn moet brengen. De zonde is veel grooter kwaal en kwaad dan de krankheid des lichaams

die de zonde ten gevolge heeft. En daar Jezus hem genezing en vergeving heeft geschonken, getuigt daar de waarschuwing voor het terugvallen in de zonde niet van de teedere liefde des Heilands?

Want indien iemand, die genezen is gelijk deze ongelukkige weer terugkeert tot een leven van zonde wordt dan het kwaad niet schrikkelijk en zoo iemands toestand wanhopig? Wat staat hem voor de deur? Niet slechts lichamelijke krankheid maar „wat ergers” volgens Jezus, de toorn Gods en een eeuwig verderf.

Wel gelooven wij in de bewaring waarmede de Goede Herder zijne schapen bewaart en hun het eeuwige leven schenkt; wel verwerpen we eene zoogenoemde afval der heiligen als onschriftuurlijk en ongerijmd. Toch blijven de waarschuwingen des Evangelies van kracht voor elk christen voor ieder belijder. Gods Woord roept allen toe. Wacht u voor de zonde, inzonderheid voor uw boezemzonde. Laat het spreekwoord in u niet bewaarheid worden: „De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk.”

Die volharden zal tot het einde toe die zal zalig worden.

En nu, ten slotte, geliefden! de genezing van die acht en dertig jarige kranke door Jezus hoevele wenken geeft ze ons niet voor eigen hart en leven gelijk we reeds gedurig hebben opgemerkt. Me dunkt we kunnen echter al die wenken voor een ieder samenvatten in dit eene woord, gehoorzaamheid.

„*Wilt gij gezond worden?*” Hebt gij die vraag des Heeren, die vraag des Evangelies in het geloof en in geloofs gehoorzaamheid beantwoord, of leeft ge nog altoos onder die roepstemmen des evangelies in zonde, ongehoorzaamheid en ongeloof?

„*Sta op en wandel!*” Hebt ge dat bevel des Heeren van ganscher harte geloofd (en dan zijt gij gered), en spreekt gij dat geloof in de gehoorzaamheid des levens uit, (en dan is uw

wandel een godzaligen wandel), of verbergt gij achter allerlei verontschuldiging, uw zonde, uw eigen liefde, uw gemak en eere en hebzucht?

„*Zondig niet meer!*” Hebt ge die waarschuwing begrepen en doet ze u schuilen bij uwen Heiland en waakzaam zijn tot het gebed en aandoen de volle wapenrusting Gods, opdat ge mocht staande blijven en volharden ten einde toe?

AMEN.

Christus, de Gekruisigde.

DOOR WIJLEN H. VAN DER PLOEG.

Lezen: 1 Cor. 1. Tekst: 1 Cor. 1:23, 24.
Zingen: Ps. 98:1; 72:6, 7; 89: 8.

1 Cor. 1:23, 24. „Doch wij prediken Christus, den gekruisigde, den Joden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid; maar hun, die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus de kracht Gods en de wijsheid Gods.”

Indien er ooit een Evangeliedienaar geweest is, die ten volle de natuur en het gewicht zijner roeping begreep, dan was het zeker de Apostel Paulus. Hij was niet alleen van God geroepen, maar ook ten volle toegerust. Hij kende zijnen Heer, die hem gezonden had. Erkende diens gezag en macht als de hooge Wetgever, en tevens als de eenige Verlosser. Hij kende de wereld, waarin hij gezonden werd, haar toestand, hare behoeften. Hij begreep zijne zending tot die wereld; het voornemen Gods. Hij verstond de boodschap, die hij moest brengen. Hij wist wat hij moest verkondigen. Hij wist hoe God wilde redden. „Het woord der verzoening was in zijnen mond gelegd.” Dat heilsplan kende hij en keurde het goed. Daarin was al zijn heil en al zijn lust. Tot het verkondigen daarvan was hij volkomen overgegeven. Niets kon hem terug doen deinzen; niets kon hem bewegen tot eenige wijziging. Noch de haat der Joden, noch de spotternij der Grieken. Schoon de Joden teekenen begeerden, hij wilde hun niets anders verkondigden dan Christus den gekruisigde. Schoon de Grieken een vertooning van wereldsche wijsheid verlangden, ook voor hen had hij niets anders dan Jezus Christus den ge-

kruisigde. Schoon het kruis van Christus den Joden een ergernis den Grieken eene dwaasheid was, kende Paulus geen ander Evangelie, en wilde van geen ander weten: „Schoon ook een engel uit den hemel, u een ander evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.”

Deze beslistheid in den apostel verwekt strijd, hevigen tegenstand. Van daar het tegenstellend voegwoord aan 't begin van den tekst: „Doch” wij prediken, i.e., in weerwil van de eischen van Joden en Heidenen; in weerwil van vijandschap en spotternij, in weerwil van de schande ons aangedaan en 't gevaar, dat ons dreigt. Christus de Gekruisigde, dat was bij Paulus het groote thema, het hoofdonderwerp van al zijn prediking. En dat is tevens de hoofdgedachte, die thans onze aandacht vordert. Onze tekst toont ons Christus den Gekruisigde in eene drieledige betrekking:

- I. *In betrekking tot de wereld;*
- II. *Tot den Geloovige, en*
- III. *Tot de prediking des Evangelies.*

I. 1. Het onderwerp van Paulus' prediking was Christus de Gekruisigde, in zijn plaatsbekleedend lijden voor de zonde, Christus als onze Borg en Plaatsbekleeder, die zonde voor ons gemaakt werd opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” Christus als het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.

Niet dat Paulus het profetisch ambt van Christus gering achtte. Neen; hij wist dat Hij ons geworden is van God tot wijsheid, zoowel als tot rechtvaardigmaking, heiligmaking, enz. Hij wist dat God, die voortijds veelmaal en op velerlei wijze gesproken heeft door de Profeten, in deze laatste dagen tot ons sprak door zijnen Zoon. Hij kende en waardeerde Jezus Christus als de profeet die sprak zooals nooit iemand te voren.

Ook miskende Paulus Hem niet als Heer en Koning. Met blijdschap noemt hij zich een dienstknecht van Jezus Christus. Gewillig onderwierp hij zich. Ijverig diende hij Hem. Hoog

roemde hij Hem, als zijn Heer en God. Maar nogtans was het lijden en de dood van Jezus in Paulus' oog het voorname, overtreffende feit van het geheele werk der verlossing. Voor hem was het een onveranderlijke waarheid dat zonder bloedstorting geen vergeving geschiedt. Dat het goddelijk recht voldaan moest, zou ooit een zondaar zalig worden. Daarom roemde hij in het geslachte Lam; in Hem, die aan het vervloekte hout genageld werd. Daarom zeide hij: „Het zij verre van mij dat ik zou roemen anders dan in het kruis van Christus.”

2. Doch deze leer bleek ver van aantrekkelijk te zijn. „Den Joden was zij een ergernis, en den Grieken eene dwaasheid.”

a. „De Joden begeerden een teeken.” Dat was hun eigenaardige karaktertrek. Zij verlangden zichtbare, bovennatuurlijke bewijzen als de grond van hun geloof. Hunne aanhoudende eisch was: „Wat teeken doet gij?” Zij verwachtten in hun Messias een voortreffelijk aardsch koning, die hen van hunne onderdrukkers verlossen, het juk van Rome afwerpen, en hun onafhankelijkheid herstellen zou; een koning, die overal triomfeerde, die zich zelve bekleedde met onsterfelijken roem, en Israël plaatste aan 't hoofd der natiën. Dat was het, wat zij begeerden, wat zij verwachtten in Hem, die als Messias zou optreden. Zulk een volk te wijzen op den verachtten timmermanszoon van Nazareth, als hun koning, was ten hoogste beleedigend. Hun te verkondigen dat een persoon, die door hunne oversten veroordeeld en uiterst tergend. En daarenboven hen nog te prediken dat zij, de aan 't kruishout geklonken was, hunnen Messias zou zijn, was eigengerechtig, zelfzuchtig Joden, moesten zalig worden door Hem, die als een vervloekte stierf, zeker, dat was meer dan zij konden verdragen, dan zij wilden dulden van den prediker dezer nieuwe leer. Een gekruisigde Messias! dat was voor hen een steen des aanstoots, en een rots der ergernis.

b. En bij de Grieken ging het niet veel beter met deze leer. Zij was hun zoo zeer geen ergernis, maar dwaasheid. Ze was

hun te ongerijmd om er zich mede te bemoeien. Zij zochten wijsheid. Zij vorderden redelijke bewijzen. Zij namen niets als waarheid aan, dat zij niet konden begrijpen. Zij wilden de gronden zien. Zij onderwierpen alles aan den toets hunner wijsbegeerte. Wat daardoor afgekeurd werd, werd als onredelijk verworpen. Met dien maatstaf moest dus de leer des kruises gemeten. Aan dien toets moest zij onderworpen. Kon daarvan een gunstige uitslag verwacht worden? Kon de leer van een gekruisigden Zaligmaker een gunstig oordeel verwachten van Grieksche Filosofie? Onmogelijk! Niets is ongerijmd in het begrip van den rationalist, dan dat het bloed des kruises de zonde kan wegnemen. Niets klinkt hem vreemder, dan dat daardoor de deugd bevordert en zelfs de zaligheid verworven wordt. Onmogelijk is het hem te gelooven, dat door de prediking van zulk een leer, de wereld ooit tot God bekeerd zal worden.

Zoo staat dan Christus de gekruisigde tegenover de wereld. Verworpen van Joden en Heidenen beide. En niet slechts verworpen als onnut en van geen beteekenis, maar als gehaat en verachtelijk.

II. 1. Doch niet allen beschouwden Hem in zulk een ongunstig licht. Er waren uitzonderingen. „Maar hun, die geroepen zijn is Hij de kracht Gods en de wijsheid Gods.” De geroepen waren zij, die 't Evangelie des kruises hadden aangenomen. Zij hadden hunne wijsbegeerte ter zijde gesteld en zich door 't geloof verbonden aan dien Zaligmaker, welken Paulus hun verkondigd had. Hun oog was verlicht. Zij waren geleerd door den Heiligen Geest. Zij zagen Christus den gekruisigde in een geheel ander licht. Niet langer een voorwerp van verachting. Niet langer een steen des aanstoots en rots der ergernis.

2. Voor hen was Hij beide de kracht Gods en de wijsheid Gods. Dus voor beide Joden en Grieken voldoende. Alles, wat Jood of Griek met recht kon begeeren, werd in Hem gevonden. Vroeg de Jood naar betooning van goddelijke kracht, in Christus

kon hij die aanschouwen. Wilde de Griek wijsheid erlangen, hier kon hij ze vinden. Wel geen vertooning van kunstmatige rede-neerkunde, geen oplossing van de vraagstukken der Grieksche zedeleer. Neen; maar iets veel beters dan dat; iets veel hoogers: „de wijsheid Gods.”

Hadden de Grieken die gezocht, zij zouden de leer des kruises geen dwaasheid geacht hebben. Maar zij zochten de wijsheid der wereld, die dwaasheid is bij God en die konden ze in Christus den gekruisigde niet vinden. En daarom verachtten ze Hem. Waren de Joden niet door ongeloof verblind geweest, zij zouden zich aan het kruis niet geërgerd hebben, maar in Christus zouden ze gezien hebben de ware kracht Gods. Nergens is de kracht Gods ooit duidelijker gebleken dan in Jezus Christus zijn persoon, zijn werk, zijn lijden, zijne verheerlijking, alles getuigt van goddelijke almacht!

a. Als eeniggeborene des Vaders verliet Hij den troon zijner heerlijkheid en kwam onze natuur aannemen; werd mensch en bleef God. God en mensch, en toch slechts een persoon. God geopenbaard in het vleesch. Wel mocht Paulus, hierop ziende, zeggen: „Buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot;” en wij mogen er in eenen adem bijvoegen: Groot is de almachtige kracht Gods, als betoond in de mensch wording van zijnen Zoon! Geen grooter teeken kon ooit een Jood begeeren dan het teeken van God geopenbaard in het vleesch.

b. Doch niet minder openbaarde Hij zich als de kracht Gods in de groote werken, die Hij deed. Geen kwaal, die Hij niet kon genezen; geen natuurkracht, zoo fel, dat zij niet voor Hem moest zwichten; geen booze geest, zoo woedend, dat Hij dien niet kon uitwerpen. Den blinden gaf Hij het gezicht, den kranken de gezondheid, en den dooden het leven weder! En dat door niets anders dan het woord zijner almacht. Waarlijk, indien de Joden teekenen wilden zien, zij hadden ze overvloedig in de werken van Jezus!

c. En zelfs nog toen zijn mond geen woorden der almacht meer sprak; toen zijne handen, die Hij zoo vaak zegenend had uitgebreid, aan den kruispaal waren genageld, toen Hij gekruisigd werd „door zwakheid;” toen nog was Hij en bleek Hij te zijn de kracht Gods. Daar behaalde Hij de groote overwinning op den vorst der duisternis. „Door den dood deed Hij te niet dengene, die het geweld des doods had, dat is, den duivel.” „De overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toongesteld, en heeft door het zelve, i. e. door het kruis, over hen getriomfeerd.” Zoo zeker was Hij van deze overwinning, dat Hij, in het gezicht daarvan, reeds voor zijnen dood zeide: „Nu is het oordeel dezer wereld, nu zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden.” Aan het kruis heeft Hij „de slang den kop vermorzeld,” en het lot van den aartsvijand verzegeld. Daar heeft Hij de laatste penning van onzen losprijs betaald, en een rantsoen aangebracht, genoegzaam ter voldoening voor de zonde der geheele wereld. Zeker, daar was de kracht Gods, want nooit kon schepselen- vermogen iets dergelijks te weeg gebracht hebben.

d. Doch dat was niet het einde van zijn werk. Straks bleek zijne goddelijke kracht toen Hij verrees uit het graf; toen Hij opvoer ten hemel; plaats nam aan de rechterhand des Vaders; toen Hij de gevangenis gevankelijk voerde, en gaven nam om die den menschen te geven.” En gedurende al de eeuwen daarna heeft Hij de groote kracht Gods van den hemel geopenbaard. In het uitbreiden zijner gemeente 't bewaren zijner volgelingen. 't Overwinnen zijner vijanden, 't onderwerpen der wereld, totdat alle natiën voor Hem zullen buigen.

e. Doch wellicht het sterkste en meest praktische bewijs dat Jezus is de kracht Gods, is zijn werk in den geloovige. Ieder vernieuwd zondaar is een wonder van Gods genade. Een ontegenzeggelijk bewijs dat Jezus Christus is de kracht Gods tot zaligheid.

De leer van den gekruisigden Christus heeft een uitwerking

in den mensch, die door niet minder, dan goddelijke almacht kan teweeg gebracht worden. Zij openbaart hem de ware wijsheid en deelt die werkdadig aan hem mede. Zij maakt hem goddelijk wijs; zij maakt hem heilig; zij maakt hem rechtvaardig; zij maakt hem zalig! Zij doet oneindig meer dan menselijke wijsheid ooit bedenken of menselijke kracht daarstellen kon. Hoeveel is door het Evangelie des kruises reeds gedaan, voor den zedelijken toestand der wereld. Hoevelen zijn door haar van goddeloozen, heiligen, en van Godslasteraars, aanbidders Gods geworden! Duizende malen is het reeds gebleken, en duizende malen zal de ervaring der menschheid het nog bevestigen dat Christus de gekruisigde is de kracht Gods.

3. En met niet minder grond noemt Hem de apostel „de wijsheid Gods.”

a. In zijne hoedanigheid als Middelaar is Hij het produkt der goddelijke wijsheid. Nooit kon menselijke wijsheid een zaligmaker hebben uitgedacht, die God en mensch was in een persoon. Nooit kon zij een weg hebben uitgevonden langs welken aan 't goddelijk recht voldaan, en nochtans de goddelijke liefde verheerlijkt werd. En toch, dat moest geschieden, zou ooit een zondaar zalig worden. De eisch der wet moest voldaan, en toch de overtreder vrijgesproken. De zonde moest gestraft, maar de zondaar behouden. Dat werd volbracht door de wijsheid Gods, door Christus den gekruisigde. Hij had daartoe de noodige vereischten. Hij, God en mensch, kon de straf der zonde dragen, en de zondaar er van verlossen. Hij kon lijden, en te gelijk overwinnen. Zeker, „dit is van den Heere geschied, en 't is wonderlijk in onze oogen!”

b. En daarom was Jezus ook de Openbaring der goddelijke wijsheid. In Hem „werd het leven en de onsterfelijkheid aan 't licht gebracht.” Hij was in den boezem des Vaders en opende dien voor ons. Hij heeft ons den verborgen raad Gods van onze verlossing volkomen geopenbaard. Hij toonde dien raad Gods in zich zelve werkte hem uit. Hij was de belichaming der godde-

lijke wijsheid. In elk woord, dat Hij sprak, en in elke daad, die Hij deed, blonk de luister dier wijsheid uit. Hij sprak als macht hebbende, omdat Hij sprak uit zich zelve. Hij getuigde van hetgeen Hij gezien had. De Joden verstonden Hem niet, omdat zij vleeschelijk zelfgenoegzaam en wijs in eigen oogen waren. Doch hetgeen voor de wijzen en verstandigen verborgen was, werd den kinderkens geopenbaard. Den eenvoudigen, den dwaazen in eigen schatting, was Hij de wijsheid Gods.

c. En voor dezulken was Hij, en is Hij nog, de Gever van goddelijke wijsheid. Hij leert niet alleen, maar opent ook het hart om te ontvangen. Hij geeft niet slechts onderwijs, maar den Heiligen Geest. Hij maakt wijs tot zaligheid. Nooit was er een leeraar gelijk Hij. Geen Joodsch schriftgeleerde, noch Grieksch filosoof kon met Hem vergeleken worden. Tot Hem zagen de apostelen op om wijsheid te erlangen. Van Hem hebben de christenen van alle eeuwen het noodig licht verwacht, en zij zijn in die verwachting nog nooit beschaamd geworden. Voor hen, die op Hem hopen, is Hij, en zal Hij eeuwig blijven, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods.

III. Met dit in het oog zal het ons niet moeielijk zijn, aan te toonen in welke betrekking Christus de gekruisigde staat tot de prediking des Evangelies.

Hij moet daarvan zijn het groote, overwegende onderwerp. Hij is het voornamelijk onderwerp des Evangelies, van den geheelen Bijbel. De Bijbel is de openbaring van den heilsweg. Van dien heilsweg is Christus het middenpunt. Hij is daar geopenbaard als de eenige Zaligmaker. De eenige Naam, die onder den hemel gegeven is, waardoor menschen kunnen zalig worden. Zonder Hem is er geen Evangelie. Zonder Hem is er geen licht op ons pad, geen medicijn voor onze kwalen. Het licht der rede kan niet het verduisterd verstand verlichten, noch de wijsheid van den bekwaamsten geneesheer de kwaal des harten genezen!

't Is aangenaam op een helderen avond te staren op de

duizenden der fonkelende hemelbollen, die in stille majesteit op ons nederblikken. Hartelijk kunnen wij den grooten Schepper danken voor het licht der zilveren maan en den glans der blinkende sterren, die den vermoeiden reizigen voorlichten op zijnen weg. Maar toch, de volle maan met al haren glans, en duizenden sterren met hare schitterende lichtstralen kunnen samen, met vereenigde krachten, nog niet een nacht in dag veranderen. Dat kan alleen de zon. Als zij boven de kinnen verrijst, moeten de schaduwen wijken, en de zwartste duisternis geeft plaats aan het liefelijkst licht. Wat de zon is voor de natuur, is Christus voor den mensch. Hij kan door niets vervangen worden zonder eeuwige schade voor ons geslacht. Hij alleen maakt het dag. Hij alleen is „het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch, komende in de wereld.” En die prediking is de meest evangelische en bijbelsche, welke Hem op den voorgrond plaatst, zoodat zijn persoon en werk steeds duidelijk uitkomen; en alles, wat van andere onderwerpen gezegd wordt, slechts strekt om de aandacht des te meer op Hem te vestigen. Evangelie prediken is Christus prediken. Neemt ge Hem weg, dan neemt ge het Evangelie weg. Gij moogt goede zedelessen geven, maar dat is geen Evangelie prediken. Gij moogt eene vertooning maken van geleerdheid en welsprekendheid, maar dat is geen Evangelie. Gij moogt veel weten te spreken van christelijke ondervinding, en daardoor voor sommige monden juist de smakelijkste spijsz bereiden, maar ook dat is geen Evangelie verkondigen. Het prediken over christelijke bevinding is slechts in zoo verre goed, als zij dienen kan om ons meer naar Christus te doen verlangen, en meer gebruik van Hem te doen maken. De ondervinding, zoowel als de prediking, moet Christus tot middelpunt hebben, zal zij van eenige waarde zijn. In beide moet Hij zijn de Alpha en de Omega.

2. En, volgens den tekst, moet het groote onderwerp der prediking niet alleen zijn Christus, maar Christus de gekruisigde, Christus als het geslachte offerlam tot verzoening der zonde.

Zonder dit karakter van drager onzer zonden, is de Christus van zeer weinig beteekenis voor het menschdom. Hij moge gewaardeerd kunnen worden als een voornaam leeraar, of, op zijn best, als een groot profeet; Hij moge daar staan als een heerlijk voorbeeld van navolging, dat aller bewondering verdient, maar Hij heeft geen waarde als zaligmaker. Hij kan niet verlossen van zonde en schuld, en is daarom ongeschikt voor de behoeften van eene stervende menschheid. Wij behoeven een Zaligmaker, die onze schuld betaalt, die ons rechtvaardig stelt voor God. Wij behoeven een redder, die het bezoedeld geweten reinigt, en ons vrijmoedigheid geeft om tot den heiligen God te naderen. Dat kon geschieden alleen door het kruis. Door het bloed der verzoening. Zonder dat is geen behoudenis mogelijk. Waar het kruis van Christus verdonkerd, of op den achtergrond geschoven wordt, daar verliest het Evangelie zijn kracht. Waar het kruis wordt weggenomen, daar is geen Evangelie meer, en derhalve geen zaligheid; daar ontvalt ons het eenige rustpunt des harten, en wij verzinken in eeuwige wanhoop.

3. Waar Christus gepredikt wordt, daar moet Hij gepredikt worden als de gekruisigde, en dat in weerwil van allen tegenstand. Paulus deed het in spijt van den haat der Joden en den spot der Grieken. Had hij een andere leer verkondigd, die niet zoo hatelijk; niet zoo vernederend was voor den mensch, hij zou minder tegenstand ontmoet hebben. Had hij slechts die hatelijke trek in zijne prediking, het kruis van Christus, wat meer op den achtergrond gehouden, hij zou meer bijval gevonden hebben bij Joden en Heidenen beide. Maar daartoe was hij niet te bewegen. Hij was onverzettelijk. Hij kon niet prediken, zonder te spreken van het bloed van Christus, en van de onreinheid des zondaars, en van de wonderlijke verandering, die dat bloed in den zondaar kon te weeg brengen. Had hij in onzen tijd geleefd, men zou hem een stijven, orthodoxen dweper genoemd hebben, die ten minste een honderd jaren bij zijnen tijd ten achteren was. De leer, die hij predikte, is in onze eeuw, niet alleen den Joden en

Grieken, maar velen, die Christen genaamd worden, een ergernis en dwaasheid. De Joden en Grieken zijn blijvende typen van twee onderscheidene klassen van menschen. Tot de eene klasse behoort de lichtgeloovige, maar ook licht verleide massa, die meer prijs stelt op hartstochtelijke bewegingen, dan op gezonde waarheid. Zij roepen: „Wat teeken doet gij?” Zij verlangen van den prediker, dat hij hun nu eens de deuren der hel ontsluit, en hun doe luisteren naar het akelig gekerm der verdoemden, en dan hun de poorten des hemels opene, om hun den nagalm van het lied der verlostten te doen hooren. Beurtelings weg te zinken in tranen van weemoed, en verrukt te juichen van uitbundige vreugde, dat is voor hen de ware godsdienst, en de prediker, die het krachtigst op hun zenuwgestel werkt, is in hunne schatting de beste.

De andere klasse is van een tegenovergestelde richting. Zij, die tot haar behooren, begeeren geen aandoenlijke voorstellingen, of woorden, die bestemd zijn om het gemoed in beweging te brengen! Neen, zij verlangen iets meer gewichtigs. Zij zoeken wijsheid, gelijk de Grieken. Zij willen argumenten, redeneering, logische bewijzen, en die gekleed in welgekozene woorden, en geuit in welluidende klanken. Of het voorgestelde geschikt is voor de behoeften van het hart, dat is bij hen een zaak van minder belang, indien het slechts het verstand behagen en de zinnen strelen kan. Zoo wordt de gezant des kruises van onderscheiden zijden gedrongen om af te wijken van het groote onderwerp hem aangewezen, en het voorname doel hem voorgesteld. Zoo is hij steeds in gevaar van af te wijken, dan ter rechter en dan ter linker zijde. Doch te midden van dat alles, is hij gehouden om niets te willen weten dan Jezus Christus en dien gekruisigd. Terwijl de een roept: „geef ons meer gemoedelijke prediking,” en de andere; „geef ons meer geleerdheid,” moet het steeds zijne leus blijven: „Wij prediken Christus den gekruisigde den Joden wel een ergernis en den Grieken een dwaasheid, maar hen die geroepen zijn de kracht Gods en de wijsheid Gods.”

4. En dien moet hij prediken aan allen, zonder onderscheid. Dien moet hij verkondigen ook.

a. Aan den Twijfelaar, die niet buigen wil voor het eenvoudige Woord van God. Wat, zegt gij, aan den Twijfelaar Christus den gekruisigde verkondigen? Moet ik hem niet eerst bewijzen dat de Bijbel Gods onfeilbaar Woord is? Volstrekt niet. Dat hebben de apostelen nooit gedaan. Zij verkondigden een ieder, wijs of dwaas, geleerd of ongeleerd, Jood of Griek: „Gij zijt een zondaar; gij zijt verloren; gij kunt behouden worden; er is een Middelaar Gods en der menschen, den mensch Christus Jezus.” Gelooft in Hem, en gij zult zalig worden.” Dat was een veel korter weg dan wij dikmaals in slaan. Wij gaan veel te veel buiten om den Christus heen. Wij hebben te veel ontzag voor het ongeloof, en te weinig voor onzen grooten Zender. Wij luisteren naar de theoriën en machtspreuken van het ongeloof, alsof ze Godsspraken waren. Wij doen de grootste moeite om toch te bewijzen dat onze Bijbel niet met hun stellingen in strijd is. Wij vergeten, of althans wij veronachtzamen, dat het Evangelie, 't welk wij verkondigen, niet een theorie, maar een bewezen feit is; dat Jezus Christus als historisch persoon op aarde geleefd heeft; dat de woorden die hij gesproken heeft aangaande de toekomst, door de geschiedenis bevestigd zijn; dat zijne gemeente zich zichtbaar op aarde vertoont als een levend getuige van wat Hij geleerd en gedaan heeft—en dat wij daarom van het ongeloof mogen vergen dat het toezie, dat het zijne denkbeeldige stelsels niet vorme in strijd met de levende feiten, die wij verkondigen. Jezus Christus de gekruisigde is 't beste bewijs voor de waarheid des Bijbels, dat wij kunnen geven. Zijn historisch bestaan, zijne leer en werk, kunnen met geen den minsten schijn van grond ontkend worden. En waar die bewezen zijn, daar staat de waarheid des Bijbels onwankelbaar vast, want Hij zelf heeft haar getuigenis gegeven.

Daarom, Christus de gekruisigde moet verkondigd ook aan den ongeloovige. Hij kwam om ook van ongeloof te verlossen.

Hij is daarvan de eenige Redder. En Hij heeft zijnen dienaren bevolen: „Predikt het Evangelie allen creaturen!”

b. Aan allen moet het verkondigd, ook aan den verharder zondaar, die wel de waarheid erkent, maar niet aanneemt. De prediking des kruises is het beste middel tot overtuiging van zonde. 't Is waar, de kennis der zonde is door de wet. Door haar, als uitgedrukt in Oud en Nieuw Testament, leeren wij den wil van God verstaan. Uit haar zien wij de straf, die God bedreigd heeft op de overtreding zijner geboden. Doch door niets wordt de eisch der wet met meerder nadruk op het gemoed gelegd tot overtuiging van zonde, dan door de prediking des kruises. De zondaar kent niet de zonde in haren rechten aard als vijandschap en rebellie tegen God. Hij beseft niet het vreeselijke van haar karakter en het schrikkelijke van hare gevolgen. En wat kan hem beter tot ontwaking brengen dan te zien hoe God de zonde behandelt? En dat wordt ons geschilderd op Golgotha. Daar neemt de rechtvaardige Vader het wraakzwaard om den eeniggeborene te dooden. Daar roept Hij, van wien de Vader getuigde: „Deze is mijn geliefde Zoon, in wien Ik een welbehagen heb,” in de benauwdheid zijner ziel uit: „Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?” En waarom? Omdat de Geliefde hier als zondaar beschouwd en behandeld werd. Voorwaar! indien ergens de zonde in al hare bitterheid gekend wordt, dan is het daar! En hij, die zondaren wenscht te overtuigen, kan hun niets beters voor oogen houden, dan Jezus Christus den gekruisigde.

Te vergeefs verkondigen we den schrik der hel en de vreugde des hemels; te vergeefs onderwijzen we nauwkeurig in al de verschilpunten tusschen ons en anderen, zoo wij het kruis van Christus niet boven alles verheffen. Dat is de eenige hefboom, waarmee we de wereld kunnen oplichten van uit de diepte der ellende, waarin zij gezonken is. Indien het daardoor niet geschieden kan, dan door niets in de wereld. Wij mogen het trachten te doen door overwicht van kennis, of door bedrevenheid in 't opwekken van gemoedsaandoening, wij zullen in 't einde niets anders erlan-

gen, dan bittere teleurstelling. De mannen, die veel zondaren voor Christus gewonnen hebben, zijn zij, die veel waarde hechten aan het bloed van Christus, en veel gewaagden van Christus den Gekruisigde. Dat is de prediking, waarop de Heer bij voorkeur zijn zegen geeft. De Vader eert hen, die zijn Zoon eeren.

c. En nu spreekt het van zelf, dat aan hen, die vragen naar den weg des heils, niets anders moet worden voorgesteld, dan een gekruisigde Zaligmaker. Niets kan bevrediging geven aan het ontwaakt geweten, dan de verzekering dat het bloed van Jezus Christus Gods Zoon ons reinigt van alle zonden. Niets kan de vlam der liefde tot God in 't hart ontsteken, dan zijne verzoevende liefde, geopenbaard in den dood van zijnen Zoon. Menig ontdekte aan zich zelven zoekt eerst rust bij andere dingen. Hij tracht zich te verbeteren; gaat meer waakzaam leven; onderwerpt zich somtijds aan strenge, eigen gemaakte regelen; hij wordt een godsdienstig mensch; en bij dat alles blijft de bewustheid der zonde voortduren; al de samengehechte vijgebladeren blijken onvoldoende, om zijne schuld te dekken voor 't oog van God. Dan vormt hij goede voornemens. Morgen zal het beter worden; maar morgen zondigt hij op nieuw, en den volgenden dag wellicht nog erger; totdat hij inzielt dat al zijn pogen tot zelf-herstelling geheel vruchteloos is, en hij eindelijk zich als hopeloos verloren nederwerpt aan den voet des kruises en daar smeekt om genade. Daar vindt hij rust voor zijn geschokt gemoed; daar verkrijgt hij vrede des gewetens; daar ontvangt hij balsem voor zijne gewonde ziel; en het welbekende woord van den vromen dichter wordt op nieuw bewaarheid:

„Niets, o Jezus, dan uw bloed,
Geeft voldoening aan mijn harte.”

d. En wat kan voor den aanvankelijk verlorene een sterker spoorslag zijn tot dankbaarheid dan datzelfde kruis, waarbij hij 't leven zijner ziel gevonden heeft? Daaraan dacht Paulus, toen hij schreef: „Gij zijt duur gekocht, zoo verheerlijkt dan God in

uw lichaam." Verzoening met God trekt den verlost tot God niet alleen tot zijne gemeenschap, maar ook tot zijnen dienst. De vrijgekochte wordt een gewillige dienaar. Zijne oude godsdienst is vervangen door een betere. Vroeger was zijne godsdienst die van een slaaf, gedreven door de zweep; nu is die het werk eens kinds gedrongen door de liefde. En als die liefde eens verkoudt, dan is niets geschikter om ze te vernieuwen, dan dat zelfde kruis, waardoor zij eerst ontstoken werd. Jezus wist dat toen Hij ons gebod: „Doet dat tot mijne gedachtenis." Veel was er in zijn leven, dat onze herinnering verdient, maar van slechts eene zaak heeft Hij ons opzettelijk geboden, gedachtenis te vieren; en die eene zaak is zijn dood aan het kruis. Dat was bij Hem het groote feit in zijn gansche leven; dat moet bij ons het grootste zijn. Indien wij nuttig willen zijn in het koninkrijk Gods; indien wij zondaren willen bekeeren van de dwaling huns wegs; indien wij den zoekende willen leiden tot het ware rustpunt des harten; indien wij den volgeling van Christus willen wekken tot meerder liefde en ijverige werkzaamheid, dan moet Jezus Christus en die gekruisigd het groote middelpunt zijn van al onze prediking.

5. Maar als dat zoo is, dan mag de hoorder ook niets anders verwachten. Laat God aan zondaren de zaligheid verkondigen door den dood van zijnen Zoon, laat dan geen zondaar zich vermeten een anderen weg te begeeren. Die zalig worden wil, moet het willen langs den weg van God verordend. Langs geen anderen weg is het mogelijk. Die dien weg niet wil, moet de gevolgen zijner dwaasheid dragen. Die zich ergert aan het kruis van Christus gelijk de Joden, of het dwaasheid acht gelijk de Grieken, moet met hen ten verderve gaan. Er is geen ontkomen aan. Hij moge trachten een anderen uit te denken, hij moge wanen wijzer te zijn dan God, hij zal in 't einde zijne dwaasheid beklagen. God heeft zijn Eeniggeboren Zoon gegeven, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Maar wee onzer! zoo wij het bloed des Nieuwen

Testaments onrein achten, en door iets anders willen behouden worden.

Onbekeerde zondaren, neemt het ter harte! Indien ge 't leven liefhebt, en uwe ziel wilt bevrijden van den dood, bukt voor het kruis van Christus; belijdt daar uwe zonden, zoekt daar uwe reiniging; en zoo gij dat doet, „al waren dan uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.”

Gij, die God zoekt; we herinneren u slechts aan dit eene woord: „Het bloed van Jezus Christus zijnen Zoon reinigt ons van alle zonden.” Zoo gij redding verlangt; haast u derwaarts, zonder omwegen. En aan u, die reiniging vindt in het bloed des kruises, roepen we, ten slotte, nog toe: „Gij zijt duur gekocht, zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam. En geve God aan ons allen dat de roemtaal des Apostels de onze zij: „Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van den Heere Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.”

AMEN.

Het Profetische Woord.

DOOR WIJLEN A. BURSMA.

2 Petri 1:19. „Wij hebben het profetische woord dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in eene duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga in uwe harten.”

Het is opmerkelijk, Geliefde Hoorders, hoe de Heilige Schrift door innerlijke eenheid gekenmerkt wordt. Ware zij het produkt van een enkel schrijver geweest, hare eenheid van karakter en doel, zou niet duidelijker door kunnen stralen, dan zij doet. En toch zijn hare onderscheiden boeken, door niet minder dan veertig verschillende schrijvers, over een tijdvak van meer dan vijftien eeuwen verspreid, en dat onder geheel verschillende omstandigheden, gepend geworden. Niet zonder reden heeft men deze eigenschap menigmaal als een krachtig bewijs van haren goddelijken oorsprong aangewend. Denk aan 't Nieuwe Testament, hoe ook in vele bijzonderheden van 't Oude onderscheiden, gelijk het wezen van de schaduw en de vervulling van de belofte verschilt, nochtans, wat zijne innerlijke strekking aangaat, stemt het daarmee volmaakt overeen. Niet als voorstanders van eenen nieuwen godsdienst, maar als verkondigers van de heerlijke verwezenlijking van wat oudsher schaduwachtig en in belofte bestond, maken de schrijvers van het N. Testament steeds van het Oude gebruik. Zelfs door Hem, die zelf de Mond der Waarheid is, hooren wij bij onderscheidene gelegenheden met een: „Er is geschreven,” beroep doen op dat, wat reeds vroeger in Gods naam geschreven en gesproken werd.

Het is ook op zeer treffende wijze, dat Petrus in onzen tekst en deszelfs verband, aan deze eenheid ons herinnert. Had hij zijne lezers verhaald, hoe hij met anderen zijner mede-apostelen, oog- en oorgetuige van 's Heilands heerlijkheid geweest was, dit was echter niet de eenige grond, hoe vast reeds ook, waarop hij getuigen kon: „Wij zijn geen kunstelijk verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en de toekomst van onzen Heer Jezus Christus.” Het woord, de dierbare blijmare des heils in Christus, dat door hen gepredikt werd, was tevens, — en dit wil hij met nadruk uit laten komen — de heugelijke vervulling van datgene, wat reeds voor eeuwen door de onfeibare pen van heilige mannen, in Gods naam geboekt geworden was. Dit profetisch woord wordt derhalve, zeer, of letterlijk, *meer* vast of zeker door Petrus genoemd. Trouwens alles wat van ouds, van den te komen, beloofden Verlosser voorspeld was, had zijn duidelijke vervulling in de komst, het leven, lijden, sterven, de opstanding en verheerlijking van den Heere Christus gevonden. Bovendien, wat op aarde zou ooit met meer recht als *zeer*, bij uitnemendheid, vast en zeker, bestempeld kunnen worden, dan het woord van Hem, die de Onveranderlijke, Getrouwe en Waarachtige is? En wat Petrus hier van het profetische woord, meer bepaald dat van het Oude Testament getuigt, zou het niet met hetzelfde recht van de geheele waarheid Gods, beide Oude en Nieuw Testament, van alles wat door de heilige mannen Gods, door den H. Geest gedreven, ons gepend werd, gezegd kunnen worden? Immers „Het profetische woord” beteekent niet alleen noch zelfs bij uitnemendheid, het *voorspellend* gedeelte, de toekomst aankondigende taal, voorkomende in de oorkonden Gods, maar alles wat geschreven of gesproken werd, in Gods naam, op Goddelijk gezag, om 't even of 't betrekking heeft of had op het verleden, het tegenwoordige of de toekomst. Het is in dien zin, in die veelomvattende beteekenis, als door den H. Geest veelal gebruikt, dat ik thans de aandacht een oogenblik bij „het profetisch

woord,” als door Petrus in onzen tekst geteekend en aanangeprezen, bepalen wil. En dit doende overwegen wij

I. Hoe Goddelijk vast of zeker dat woord is,

II. Welk een heerlijk licht dat woord verspreidt,

III. Welk ernstig onderzoek het als zoodanig verdient.

I. Zeiden de Joden van den Heere Jezus dat Hij sprak als macht hebbende, en dus niet gelijk hunne schriftgeleerden, het zelfde zou van de H. Schrift als Gods woord, in tegenstelling van alle bloot menschelijke leeringen en geschriften, met recht gezegd kunnen worden. Onderzoekt die heilige oorkonden waar gij wilt en overal zult gij een toon opmerken, die kennelijk van hooger, van Goddelijk gezag, getuigt. Het is onmogelijk dat het den aandachtigen lezer zou kunnen ontgaan, hoe dat woord onvoorwaardelijk aanspraak op erkenning als ontwijfelbare waarheid maakt. „Alle vleesch,” zoo getuigt het dus van ’t beste dat de wereld heeft, „Alle vleesch is als gras, en alle heerlijkheid des menschen als eene bloem van het gras. Het gras verdort en zijn bloem valt af maar het woord des Heeren blijft in eeuwigheid.”

En zou dat woord wel anders kunnen dan onwankelbaar vast zijn, aangezien het zijn oorsprong in niemand minder dan den eeuwig Waarachtige heeft? Het is waar, het is door menschen geschreven, maar daarom nog niet in ’s menschen naam, of op menschelijk gezag voortgebracht. „Alzoo, zegt de Heere,” was het dictum van die heilige gezanten. Vandaar dan ook de betuiging van Gods eigen Zoon: „Het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat een tittel der wet valle.” Ja meer: „De hemel en aarde zullen voorbijgaan.” En: Voorwaar, God is geen man dat Hij liegen zou, noch eens menschenkind, dat het Hem berouwen zou! Zou Hij het zeggen en niet doen? of spreken en niet bestendig maken?”

Maar zijn er niet die beweren, dat deze aanspraak op Goddelijk en alzoo onfeilbaar gezag van die openbaring, geene genoegzame geloofsbrieven kan aantonen? Ja zeker, dit woord,

heeft vele schijnbaar dreigende aanvallen, van menige zijde te verduren gehad. Vele wijsgeeren door sluwe redeneeringen, bewijsgronden uit de verborgenheden der wetenschappen gezocht hebbende, willen beweren, dat die orakelen verdichte fabelen zijn, of althans voor een groot deel onvertrouwbaar voor het denkend verstand. Tot hetzelfde einde hebben natuurkundigen de ingewanden der aarde als 't ware omgekeerd, en sterrekundigen den loop der hemellichamen nagespoord, en nog anderen, op ander, dikwijls veel onwaardiger terrein, en op brutaler wijze, hun talent, hetzij groot of klein, besteed. En toch blijft dat woord als onwankelbaar vast, na 't meest kritieke en zelfs vijandig onderzoek van eeuwen, het hoofd boven alle bestrijding en aanval verheffen. Er is geen boek dat ooit aan een honderdste gedeelte van scherpzinnig, onpartijdig, welmeenend onderzoek niet alleen, maar ook van vijandig, foutvindend kritiek, blootgesteld is geweest als de H. Schrift, en dat met zulk een heerlijk gevolg, dat al dat ijvervuur nog geen enkele bladzijde van die heilige bladeren heeft kunnen verteren. Gelijk de drie jongelingen uit den brandenden oven, zoo is dat woord steeds met vernieuwden luister uit 't vuur der beproeving te voorschijn getreden.

Treffen mannen van natuurlijke wijsbegeerte, in het boek der natuur van tijd tot tijd verschijnselen aan, die schijnbaar met het boek der Openbaring in strijd staan, ook die zijn ongetwijfeld bij meerder licht, voor volmaakte oplossing vatbaar. In plaats van iets door al de eeuwen van wetenschappelijk onderzoek heen, opgedaan te hebben, dat de goddelijke waarheid eenigszins doet wankelen, zijn veeleer de bestrijders derzelve, van tijd tot tijd de bestrijders van elkander geworden, terwijl de ware wetenschap telkens weder de zekerheid van dat woord getuigenis geeft. Dit kan natuurlijk alleen van de H. Schrift als zoodanig gezegd, maar geenszins, van elke menschelijke opvatting derzelve. Al te dikwijls hebben, anders goede christenen, hunne opvatting van Gods Woord, het gezag van dat Woord als zoodanig, toegekend. Er valt ook hier nog veel te leeren. Het zijn echter nimmer de zuiver,

welgegronde natuurlijke wetenschappen en hare ontdekkingen, maar meestal de wilde theorien, op eene gebrekkige, onvolledige wetenschap gegrond, die de onfeilbare waarheid vijandig zijn. Dus werden eenigen tijd geleden, zegt Fraser, menschelijke geraamten, in wat scheen oude kalksteen te zijn, gevonden, aan de N. O. kust van het vasteland van Guadaloupe. Daar was voedsel voor de vijandige aardkenner, waarin hij, volgens de regels zijner wetenschap, onomstootelijk bewijs meent te vinden dat de mensch veel eerder geschapen moest zijn, dan de H. Schrift leert. Hij bazuint het uit. Het bijbelsch verhaal is nu ontegensprekelijk onwaar. Hoe stond hij echter verbaasd en beschaamd, toen bij nader onderzoek bleek, dat de kalksteen van betrekkelijk nieuwe formatie was, niet over 200 jaren oud, en dat de geraamten van welbekende Indiaansche stammen waren.

En wat dat gedeelte der goddelijke waarheid aangaat, dat vooral in voorspellingen van toekomstige gebeurtenissen bestaat, dat sommigen meenen hier vooral door Petrus bedoeld te zijn, ook dat vertoont duidelijk de belangrijke eigenschap door den Apostel daaraan toegekend. Vindt de Christelijke Kerk, b. v. in de voorspelling van den beloofden Verlosser, een sterk bewijs voor het Messiasschap van den Heere Christus, in wien die gezegden zoo kennelijk vervuld werden, zoo wordt ook de waarheid en zekerheid der H. Schrift als een geheel daardoor nadrukkelijk bevestigd. Er zijn zoo vele voorbeelden van nauwkeurige en juiste vervulling, van wat eeuwen tevoren voorspeld werd, dat miskenning daarvan van niets beter dan vreeselijke verblinding of boosaardige verharding getuigt. Wat anders behoef ik te noemen, dan Jeruzalem als door de Heidenen vertreden? de Joden als onder alle volken verstrooid? Palestina en de landen daar rond, als bijna geheel aan verwoesting ten prooi geworden? Of bezoekt de ruïnen van Nineve, Babel en Tyrus, met 't profetische woord in handen, en gij zult ze eene luide prediking vinden van wat Petrus in onzen tekst getuigt: „Wij hebben het profetische woord dat zeer vast is.” En wilt gij de getuigenis van nog later

uitspraken in die heilige oorkonden vervat, leest dan opmerkzaam de brieven aan de Aziatische gemeenten, in het licht der geschiedenis na. En wat waar is van deze enkele deelen, geldt van de geheele openbaring Gods. Neen, wat er wankelen, Gods getuigenis wankelt niet. Van hemel en aarde moge de Schrift uitroepen: „Zij zullen vergaan, en als een dekkleed zult Gij ze ineen rollen, en zij zullen veranderd worden,” maar van den Heere en van zijne Waarheid getuigt dezelfde pen: „Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet ophouden.” Neen, ten spijs van tijd, vijandige mensch en duivel, zal die Openbaring tot in alle eeuwigheid blijken onfeilbaar te zijn.

En is dat waar, wie zal dan de dierbaarheid dezer waarheid naar waarde schatten? Waar heeft ooit de wereld hare aanbidders iets bestendigs kunnen aanbieden? Wat is haar en haar leven meer eigen, dan de onbestendigheid en onzekerheid zelve? In dit Woord echter, vindt de geloovige ziel een rustpunt van ware veiligheid. Zoo rijk, en voor al de behoeften des levens gepast als zijne dierbare beloften zijn, zoo onwankelbaar vast zijn zij tevens ook. Terwijl de wereld dus zeggen kan en zegt: „Ik hoop zoo lang ik leef,” mag de geloovige ziel, verheugd daar bij voegen: „En ik geloof, ook terwijl ik sterf.” „Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere hun ontfermer.” Hier is een medicijn, niet alleen voor elke kwaal, en een balsem voor elke wonde, maar een medicijn tevens, die door ouderdom niet bederft, en door gebruik niet vermindert. Aardsche banken mogen feilen, maar van de bank van Gods beloften, zullen de deuren, voor wie daar zijn hoogste schatten zoekt, nooit gesloten worden.

Maar heeft deze waarheid eene zoo dierbare, zij heeft dan tevens ook eene vreeselijke zijde. Zijn de beloften van dat Woord vast, evenzeer zijn zijne bedreigingen dat dan ook. Trouwens, de zekerheid der Heilige Schrift, heeft betrekking op alle hare deelen. Heeft de Heere Jezus zijne gemeente beloofd, dat „de poorten

der hel haar niet overweldigen zullen,” dezelfde lippen hebben ook verklaard: „Die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.” Verzekert dat Woord den rechtvaardige dat het hem wel gaan zal, met denzelfden ernst roept het ook den goddelooze toe, dat het hem kwalijk zal gaan. „Er is maar een ding,” zeide zeker godloochenaar, „dat al 't genot van mijn leven vergalt; en dat is, de vrees dat de Bijbel nog eens mocht blijken waar te zijn. Wist ik maar zeker dat de dood een eeuwige slaap zal wezen, dan kon ik volmaakt gelukkig gevoelen; mijne blijdschap zou dan volkomen zijn. Maar hier is een doorn die mij steekt. Dit is een zwaard dat mijn ziel doorboort: als de Bijbel waar is dan ben ik eeuwig verloren.”

Als gevallen zondaar, heeft de mensch derhalve behoefte aan meer, dan alleenlijk de verzekering dat Gods Woord vast en zeker is. Het zal hem tevens tot een Gids en Oplossing van de hoogste levensvragen moeten dienen, zal het aan de innigste behoefte van zijn hart kunnen voldoen. En dat deze Goddelijke Openbaring ons ook in dezen niet teleurstelt, blijkt uit:—

II. *Het licht dat zij*, volgens den tekst, *verspreidt*. Dus noemt Petrus dit Woord dat zeer vast is, een „licht,” of vergelijkt het bij „een licht, schijnende in eene duistere plaats.” Getuigde de Geest eenmaal van deze onze schepping: „De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond;” deze beschrijving is ook met nadruk toepasselijk op den zedelijken toestand van 't menschedom, nadat zonde 't Paradijs ingedrongen had. Verduisterd in het verstand, noemt Paulus dus een van de eigenschappen, van het door de zonde bedorven hart. En zouden wij wel ver behoeven te zoeken, om bevestiging voor deze verklaring te vinden? Is niet, al het rondtasten der menschheid, buiten de waarheid om, daarvan een sprekend bewijs? Het is waar, ook het boek der natuur, predikt ons God, en vele van zijne deugden, maar het beantwoordt geenszins de vraag: „Hoe de schuldige mensch rechtvaardig kan zijn voor God? In meer dan een zin,

mag het daarentegen, van het profetische Woord gezegd worden, zooals Petrus doet in onzen tekst: dat het als een licht schijnt in eene duistere plaats.

Zelfs op natuurlijk gebied, hoe veel heerlijker en helderer is het licht, dat dit woord verspreidt, dan ooit door menschelijke rede ontstoken werd! Het lezend, denkend kind, met de eerste bladzijden van het Bijbelboek in handen, heeft reeds meer ware en redelijke kennis van den oorsprong der wereld, en der menschheid, dan al de wijsgeeren te zamen, buiten dat licht, ooit verkregen hadden, of verkrijgen konden.

Maar wat bovenal de openbaring Gods, en het zalig evangelie als een licht der menschheid, hooge waarde geeft, is dat zij hem, zijnen waren toestand en behoefte, zijne betrekking tot God, en het hoogste levensdoel doet kennen. Hoe ver, welmeenende, waarheid zoekende heidenen, het ook in de kennis van zichzelf gebracht; en des menschen treurigen toestand soms in droeve kleuren geschilderd hebben, wat de bron en het innerlijk wezen dezer ellende aangaat, straalt er altijd eene pijnlijke leemte in hunne voorstellingen door. En, dat komt nog kennelijker uit, als het de vraag van ontkoming geldt. Waarlijk de wijsgeer moge den loop der sterren naspeuren, en de afstanden van hemellichamen meten; hij moge de zwaarte hunner stoffen, als 't ware in zijne weegschaal wegen; hij moge in zijne onderzoekingen zelfs doordringen, tot aan de ingewanden der aarde, en hare bewoners met zijne ontdekkingen verbazen, maar met dat alles, kan hij nog een vreemdeling blijven van zijn eigen hart, ja blijft hij dat zeker, tenzij het licht der waarheid doordringe in zijne ziel. Het is alleen door Gods Woord, als door een hemelsche hand, dat de sluier opgelicht, en de ware toestand des menschen in een helder daglicht, aanschouwelijk gesteld wordt. Eerst dan, als de mensch zich in den spiegel der Goddelijke waarheid leert aanschouwen, leert hij als vloekwaardig zichzelf kennen. Wat 't licht in de natuur doet, doet dan Gods Woord, met de invloeden des Heiligen

Geestes gepaard gaande, in zijn hart. Dit licht maakt ons niet ellendig, noch verlaagt den mensch, zoo als men soms beweert, maar het ontdekt, wat voor hem bedekt was. Het doet hem inzien, dat het waar is, wat Jezus eenmaal tot Nicodemus zeide: „Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.” Dus leert hij met David uitroepen: „Zoo Gij, Heere, de ongerechtigheid gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?” Niet de taal van den Farizeer, maar de Tollenaars bede, wordt dan de zucht van zijn hart.

En niet alleen dat, niet alleen ontdekt de waarheid Gods den mensch aan zijne ellende en gevaar, maar zij maakt hem ook met den weg van uitkomst bekend. Zij stelt vooral de liefde Gods jegens verlorene zondaren, in den Zoon zijner liefde, aan den dag gelegd, in 't licht. Het is vooral met 't oog op deze wondere tentoonspreiding van genade en ontferming, dat met zoo veel nadruk van dat Woord gezegd kan worden, dat het licht in eene duistere plaats ontsteekt. „Uw Woord” zegt David, is een lamp voor mijnen voet, en een licht op mijn pad,” en „de wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de ziel; de getuigenis des Heeren is gewis, den slechten wijsheid gevende. De bevelen des Heeren zijn recht, verblijvende het hart; het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de oogen.” Het zelfde betuigt ook Paulus als hij verklaart; „Want God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus.” En, maar waar zouden wij eindigen indien wij op wilden sommen, al de heerlijke lichtstralen, welke zoo glansrijk uit die Goddelijke waarheid, in deze duistere wereld, ons toeschijnen? Trouwens, de geheele Schrift, van begin tot einde, is eene ten toon spreiding van reddende liefde Gods, in den Zoon zijns welbehagens. Gelijk het eerste boek, terstond na den val, nog in het Paradijs, reeds met eene Evangelische belofte begint, zoo eindigt het laatste boek met de troostrijke taal, van de lippen des verheerlijkten Zaligmakers, de blinkende Morgenster:

„De bruid en de Geest zeggen: kom! En die het hoort zegge: kom! En die dorst heeft kome; en die wil neme het water des levens om niet.” Wel mogen wij dus den Psalmist nazeggen: „In uw licht” O God, „zien wij het licht.”

Maar verspreidt dat Woord licht over de duisternis onzer ellende, en ontdekt het ons eenen veiligen, eenen Gode verheerlijkenden, onze ziele zaligmakenden weg des behouds; ook licht het den sluier der toekomst, tot op zeker hoogte, voor ons op. Zijne lichtstralen dringen door, zelfs over dood en graf.

Voor hen dus, die Gods Woord als onfeilbare waarheid hebben leeren eerbiedigen; en haar door een levend geloof in Christus en de beloften Gods in Hem, aan hunne harten hebben leeren kennen, is de schrik ook voor de toekomst weggenomen. In 't licht dezer Goddelijke waarheid bezien, is zelfs de dood van veel van zijne vreeslijkheid ontdaan. Dus telt Paulus nu zelfs de dood mede onder de schatten van den Christen. Van daar ook dat hij en menig geloovige met hem, zijne ontbinding gemoedigd te gemoet heeft kunnen zien, ja zelfs in blijden triump heeft kunnen jubelen: „De dood is verslonden tot overwinning. Dood! Waar is uw prikkel? Hel! waar is uwe overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank die ons de overwinning geeft, door onzen Heere Jezus Christus.” Neen, in plaats van overwonnen te worden, weet de Christen op Goddelijk gezag, in zijn getuigenis vervat, dat hem eene heerlijke overwinning wacht, en dat hem gezegende woningen bereid zijn, in het huis van zijnen hemelschen Vader.

Is deze niet eene openbaring van boven tot ons komende, die met recht een licht, schijnende in eene duistere plaats, mag heeten? Is er iets ter wereld dat daarbij vergeleken zou kunnen worden? Neen, 't is niet de sombere troost, van geheele vernietiging, maar de blijde verwachting eener heerlijke zalige toekomst, waarmede de geloovige volgeling van Jezus zich troosten kan. Hij mag den dichter nazingen: „Gij zult mij leiden door uwen raad en daarna zult gij mij in heerlijkheid opnemen” en:

„Verzadiging der vreugde is bij uw aangezicht, liefelijkheden zijn in uwe rechterhand eeuwiglijk.” Of juichende mag hij de taal van Johannes de zijne maken: „Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen.” „Want indien wij kinderen zijn” zegt Paulus, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen van Christus.” O zalige verzekering! kinderen Gods, mede erfgenamen van Christus gesteld te zijn! tot in eeuwigheid, daar, waar geen zonde, ziekte of dood komen zal; ongestoord met vreugde te scheppen uit de fonteynen des heils. En deze zijn nog maar enkele van de lichtstralen der Goddelijke waarheid, waardoor de anders donkere toekomst voor 't geloovig hart wordt opgeklaard.

Dus treedt dan de voorstelling van den Apostel in onzen tekst in heerlijke vervulling: dat het profetische woord zoo zeer vast zijnde, als een licht schijnt in eene duistere plaats, totdat de dag aan lichte, en de morgenster opga in de harten der van dood levend gemaakten. Immers, dat woord waarvan 't vleesch geworden Woord, de hoogste openbaring is, oefent door de inwoning des H. Geestes, een toenemenden invloed op de harten der geloovigen uit. En hoe nader zij bij Hem worden gebracht hoe meer zij van 't vriendelijk licht van die ware Morgenster gewaar worden in hun binnenste. En wat hier nog maar ten deele is, zal straks de volmaakte ervaring zijn der verlostten, in het gezelschap der gelukzaligen in hun eeuwig hemelsch tehuis.

III. En zulk eene verzekering van deze heerlijke dingen hebbende, behoeft het ons te verwonderen dat onze Apostel er op *aandringt, om dat woord*, dat daarvan zoo duidelijk getuigt, ernstig te onderzoeken? zeggende: „En gij doet wel dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in eene duistere plaats.” Veronderstelt er werd een goudmijn ontdekt, en een ieder die maar wilde, werd uitgenoodigd, om zich van een deel van het kostelijk metaal meester te maken, zou niet door bijna elkeen ter-

stond van de gelegenheid gebruik worden gemaakt? En zou er tegelijk niet een grondig onderzoek worden ingesteld, omtrent alles met de zaak in betrekking staande, en wat 't best tot bereiking van het doel dienstbaar kan zijn? Maar welke schat zou in de verste verte vergeleken kunnen worden bij die, welke ons in 't dierbaar Evangelie als verkrijgbaar voorgesteld wordt? Het is echter niet genoeg, uiterlijk onder die waarheid te verkeeren. Een ieder zal daarop voor zichzelf acht moeten geven, als een woord van God, tot hem gericht.

Ernstig, biddend Schriftonderzoek is derhalve een der onmisbare vereischten om tot die gezegende ervaring te komen, waarvan de Apostel in onzen tekst gewaagt. Een der grootste oorzaken van de miskenning van de goddelijkheid der H. Schrift door ongeloofigen, en van de onstandvastigheid van menig belijder is, dat men haar, i. e. de H. Schrift, al te weinig ware aandacht wijdt. Het geldt ook hier, dat onbekend onbemind doet blijven. Niet weinige van de bitterste bestrijders der goddelijke waarheid hebben hare heilige bladeren nog nooit aandachtig gelezen, en dus nog minder eerlijk, belangstellend, onderzocht. Velen weten niets meer van Gods Woord dan zeker godlooche-naar in Frankrijk, wien een los bijbelblad in handen viel, dat het gebed van Habbakuk bevatte. Dit blad lezende werd hij zoo door den stijl getroffen, dat hij het als een gevonden schat anderen, zijne mede-ongeloofigen, voorlas, en beweerde dat de schrijver Habba-koek, voorzeker een geleerd Franschman moest zijn. Hoe verbaasd en beschaamd stond hij echter, toen hij vernam dat hij ontwetende een gedeelte van het verachte boek, den Bijbel, had geroemd.

Zoo doordringend zijn de lichtstralen van dat Woord, waar men zich onder hare invloeden begeeft, dat zelfs vijanden tot die bron zich begevende, om haar met haar eigene wapenen te bestrijden, niet zelden van de waarheid en goddelijkheid dezer orakelen overtuigd zijn geworden. Vergun mij een enkel tref-

fend voorbeeld, door den Eerw. Biddulph medegedeeld, te noemen, van de eens twee bittere tegenstanders der H. Schrift, Gilbert West en Lord Littleton. Beide mannen van wetenschap en talent; en zoo zij meenden ten vollen in hun recht, in de verwerping van den Bijbel, namen voor om de onwaarheid van een paar verhalen van 't Nieuwe Testament in het licht te stellen. West koos daartoe de Opstanding van Christus en Littleton de bekeering van Paulus. Zij begaven zich tot hun taak met ijver, met de afspraak van, zoodra zij gereed waren, elkander de vrucht van hun onderzoek voor te lezen. Zij kwamen eindelijk zamen, maar niet zooals zij zich hadden voorgesteld, om met spot, ten koste van die dierbare openbaring, zich te vermaken, maar om met smarte hunne dwaasheid elkander te belijden, en de waarheid van dat vroeger gehate Boek te huldigen. En de vrucht van hun geleerd, en door Gods genade, aan de harten geheiligd onderzoek, is geweest, de publicatie van twee ernstige verdedigingen van de verhalen die zij hadden willen bestrijden.

Om echter met zekerheid de kracht van Gods Woord voor onze harten te leeren kennen, zullen wij er acht op moeten hebben, als op een licht schijnende in eene duistere plaats; acht op moeten hebben als op een woord, waarin de eeuwige God, onze Maker, tot ons spreekt, en wiens gezegden ons bijzonderlijk aangaan. De Heilige Schrift toch is, als een veelbeteekende brief, van den Hemelkoning, aan menschen, afvallige onderdanen, en zoo aan ons gericht; wiens inhoud wij oplettend te overdenken hebben. Zullen dood verdienen, en ter dood veroordeelden, onverschillig kunnen zijn omtrent den inhoud van eene koninklijke missive, in den kerker hentoegezonden? Alzoo maakt Gods Waarheid aanspraak op ons heilbegeerig onderzoek, en noodigt zij ons vriendelijk, maar tegelijk ook dringend daartoe, als een licht schijnende in eene duistere plaats, opdat bij aan of bij voortgang, de dag van heil voor onze zielen aan moge lichten en de Morgenster op moge gaan in onze harten. Dus lezen wij van die van Berea, „dat zij edeler waren, dan die van Thessalonica, als die het

Woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzoo waren.”

Hoe meer de H. Schrift geloovig, biddend wordt onderzocht als 't eeuwig, veilig richtsnoer van geloof en leven, hoe meer dierbaar zij wordt voor het hart, en hoe meer zij de duisternis uit de ziel verdrijft. In hare biddende overdenking oefent de geloovige ziel gemeenschap met den Hemelkoning, wien wij tevens onzen Vader mogen noemen. 't Is daardoor dat een gezond christendom wordt bevorderd. De bekeerde Afrikaansche vorst had het daarin goed voor, toen hij door den zendeling, in de eenzaamheid, op een afstand werd waargenomen. De zendeling zag dat hij beurtelings zijn aangezicht neersloeg en dan weder naar boven hief. Gevraagd waarom hij dat deed, antwoordde hij: „Ik hield een aangenaam onderhoud met mijn God. Als ik naar beneden zag, dan las ik zijn Woord, en sprak Hij tot mij, en als ik dan weder naar boven blikte dan sprak ik tot Hem.” Er is niets meer belangrijk voor den christen, dan zoo in de waarheid te huis te zijn, dat hij in alle bestrijdingen den vijand met een: „Alzoo zegt de Heere” of „Er is geschreven,” ontmoeten kan. Van dien troost, van wat de geloovige, in dat getuigenis vindt sprekende, getuigde eenmaal eene arme, maar vrome christen, „Wat zou ik zonder mijnen Bijbel zijn? Hij was de leidsman van mijne jeugd, en is de staf van mijn ouderdom. Hij heeft mij door Gods genade gewond, maar ook geheeld; hij heeft mij veroordeeld, maar ook vrijgesproken. Hij toonde mij dat ik een zondaar was, en heeft mij op den eenigen Zaligmaker gewezen. Zijne beloften hebben mij getroost in het leven, en ik vertrouw dat die mij ook zullen bijstaan en bemoedigen in den dood.” Hoe geheel anders het einde van een ander, die door een vriend over den Heiland en de zaligheid toegesproken zijnde, zeide: „Dat mag waar zijn, maar ik heb er geene kennis aan.” En gevraagd zijnde, wat zijn vooruitzicht voor de toekomst was, in zwakken maar roerenden toon, antwoordde: „Duister, zeer duister.” En verder gevraagd, of hij in 't geheel geen licht in de Zon der gerechtigheid zag, en of

Gods Woord hem niet eene zaak van onderzoeking geweest was, antwoordde hij ontkennend, en voegde er bij: „Maar nu is het te laat, te laat, te laat!” Hoe belangrijk dan het onderwijs van onzen tekst te behartigen! Wandelende in dat licht, ook te midden van al de donkerheden dezer duistere wereld, zijn wij veilig; veilig in 't leven; veilig in 't sterven; veilig tot in der eeuwigheid.

En is dat woord zoo vast en dierbaar, zwanger gaande van zulke heerlijke beloften voor het volk van God, ook evenzeer is de gemeente Gods in het algemeen in dezen een onuitsprekelijk geschenk te beurt gevallen. Met het licht der Waarheid bestraald, deelt zij in voorrechten die zelfs door de welsprekendste tong niet naar waarde geschetst kunnen worden. Omdat het profetisch woord zoo vast is, weten wij nu ook, op onfeilbare gronden, welk eene heerlijke toekomst de Gemeente des Heeren wacht. De vijand moge zich nog boosaardig tegen haar verzetten, zij moge nog aan geweldige stormen worden blootgesteld; om 't even wat haar dreige, in dat Woord des Waarachtigen, heeft zij de verzekering, niet alleen dat de poorten der hel haar niet overweldigen zullen, maar ook dat haar eene glorierijke triumpf is bereid. O, dat zij haar voorrecht steeds meer en meer leere schatten, getrouw acht gevende op dat onschatbaar geschenk, dat zoo veel heil haar spelt.

Maar om voor ons eigen hart, persoonlijk dien troost te ervaren, zal dat Woord en zijne onderwijzing, een ieder voor zichzelf dierbaar moeten geworden zijn. De verlichtende stralen dier Goddelijke Waarheid zullen tot in 't binnenste van ons hart, door moeten dringen. Trouwens, met alle oppervlakkige kennis en erkentenis van die openbaring, kan iemand nog een vreemdeling van den God dier Waarheid, en den eeuwigen Zaligmaker blijven. En waar dit het geval is, dreigt die onfeilbare Waarheid hem, ondanks zijne voorrechten, met een allervreeselijkst verderf.

Hoe groot daarentegen het voorrecht van allen, die met kinderlijk maar vast geloof in die Waarheid en hare beloften, Apostel

Paulus na kunnen zeggen: „Ik weet Wien ik geloofd heb, en dat Hij machtig is het pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.” Het is dan, maar ook dan eerst, dat wij Israels koninklijken dichter van harte na zullen kunnen zingen: „De wet des Heeren is mij beter dan duizenden van goud of zilver. Zij is begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud, en zoeter dan honig en honigzeem.”

Aan dat dierbaar Woord denkende; komt mij menigmaal voor de aandacht, het welbekende verhaal van het blinde meisje, in Frankrijk, dat het Evangelie van Markus in gerezen letters, ten geschenke had ontvangen en met hare vingers had leeren lezen. „Door harden arbeid,” zoo luidt het verhaal, „werden hare vingers zoo vereelt, dat zij de woorden niet meer door 't gevoel onderscheiden kon. Om dit gevoel weder te herstellen, snijdt zij het vereelte vel van hare vingers af. Maar hoe wordt zij teleurgesteld nu zij verneemt, dat in plaats van hetzelfde te vermeerderen, het gevoel nu geheel verloren is! Verwachtende dat zij nu het boek, dat zij zoo lief had, op moest geven, roept zij al weenende uit: Vaartwel, vaartwel! dierbaar woord van mijn hemelschen Vader, voedsel voor mijne ziel! Ik moet van u scheiden! En dit gezegd hebbende, drukt zij het op hare lippen, om er zoo al kussende van te scheiden. Maar hoe verwonderd staat zij, nu zij verneemt dat zij de letters en woorden met hare lippen onderscheiden kan. Hoe verheugd en dankbaar gevoelt nu hare ziel. In plaats van ter ruste zich te begeven, drinkt zij, den ganschen nacht door, de woorden des levens met haar lippen in.”

Geve God dat die waarheid ook ons zoo dierbaar moge zijn of worden, dat hare biddende onderzoeking ons eene verlustiging moge zijn, Gode tot verheerlijking en onze zielen tot zaligheid.

AMEN.

Leve de Koning!

DOOR JOZIA MEULENDYKE.

Lezen: Matth. 22:35—46; Matth. 23:1—12. Tekst: Matth. 23:10b.
Zingen: Ps. 89:3; 45:1; 68:16, 17; 72:10.

Matth. 23:10b. „Want een is uw Meester, namelijk Christus.”

„Hoor, Israël, de Heere onze God is een eenig Heer!” Dit woord, door Mozes uitgesproken, is door den Heere Jezus eene eereplaats aangewezen. Het behoort mede tot het eerste en grootste gebod. Meer den eenig ander Schriftwoord duidt zulks aan de eigenaardige betrekking waarin Jehova en Israël tot elkander stonden. 't Was uitgangspunt van den wel onderwezen en vroom Israëliet. 't Was de kern van den godsdienst der oude bedeeling.

Ons tekstwoord nu heeft veel dat daaraan gelijk is. Aanleiding daartoe was de geest der Farizeën en Schriftgeleerden. Wel zaten deze in Mozes' stoel; doch slechts om er misbruik van te maken. Want immers—was Mozes een dienaar, zij wilden heeren en meesters zijn.

Ook in dit opzicht nu zouden de discipelen zich wachten voor den zúurdeesem der Farizeën en Schriftgeleerden. „Doch *gij* zult niet Rabbi genaamd worden.” „Noch zult *gij* meesters genoemd worden.” „Want één is uw Meester, namelijk Christus.”

I. Onze tekstwoorden nu zijn allereerst, de *aanwijzing* van een *geheel eenige taak*.

1. Jezus noemt zich daarin „Meester.” Meester — niet slechts toch in den zin van leeraar, maar ook in dien van Heer. En is Hij Heer, dan is Hij evenzeer een Koning.

Dat Jezus zich koninklijk gezag toeëigent is immers duidelijk uit zijne houding bij meer dan eene gelegenheid. Koninklijk deed Hij zijn intocht te Jeruzalem. „Gij zegt dat Ik een Koning ben”—heette het tot Pilatus. 't Was als zulks dat Hij zijne laatste bevelen op den Olijfberg uitsprak.

2. Een Heer veronderstelt knechten. Een Koning veronderstelt onderdanen. Die knechten met die onderdanen—wie zijn ze? Hebben we hier te denken aan de engelen, die Hem gaarne hulde bieden? Hier althans niet. De menschheid dan, de menschheid in 't algemeen? Helaas neen! Gansch anders betoont zich de meerderheid dier menschheid. Wie zijn ze dan? Zijne discipelen, de geloovigen. Tot hen en hen alleen, werd het woord van den tekst gericht: „Eén is *uw* Meester.”

Immers, 't was in Jezus Christus dat de apostelen de Messiaansche uitspraken vervuld zagen. Denzelfden Jezus wien gij als Zaligmaker hadden lief gekregen, zien ze ook tot Koning verheven. „Zoo wete dan het gansche huis Israëls dat God Hem tot Heer en Christus gemaakt heeft, namelijk dezen Jezus.” Hand. 2:36. „Maar wij zien Jezus met eer en heerlijkheid gekroond.” Hebr. 2:9a. Het is dan ook in Hem dat de gemeente zich aangesteld ziet tot een „koninklijk Priesterdom.”

3. Paulus zegt ergens dat er in zijnen tijd waren „vele goden” en „vele heeren.” Dit is immers nog zoo. Meesters zijn er allerwege om ons heen. Hier is er één in den vorm van Burgerlijke Regeering. Daar is er één in de gedaante, soms, van kerkelijk gezag, ginds weer en alom rust op de schouders van velen het juk van een of ander politieke partij. Elders gaat men onder de roede door van een of ander maatschappelijke of sociale vereeniging.

En niet zelden, ook nog, valt voor wat in Johannes' dagen

voorviel: „de boomen gingen eens heen om eenen koning over zich te zalven,” enz. En ook nog gebeurt 't wel eens dat de doornenbosch tot eer komt in plaats van de olijfboom of de vijgeboom.

4. Staat het nu vast dat de geloovige een dienstknecht is van Christus, hoe moet hij zich dan tegenover de pasgenoemde heeren en meesters gedragen? Staat het vast dat Christus onze Koning is, welke plaats neemt Hij dan in te midden van al de andere koningen? M.a.w. hoe onderscheidt zich de betrekking tusschen Christus en de geloovigen aan de eene zijde, en die tusschen de geloovigen en die andere bazen aan de andere?

Immers één van drie: Christus handhaaft zijn Koning-schap met *ter zijde zetten* van alle andere koningen; of Hij heeft zijn troon *naast* die van anderen opgezet; of Hij plaatst zich *boven* al de anderen.

Nu is 't openbaar dat de eerste veronderstelling onhoudbaar is. De penning met het opschrift des keizers, zooals Jezus die aanwendde, toont dit genoegzaam aan. Even duidelijk is het dat Koning Jezus geene heeren naast zich duldt. Voorwaarde tot discipelschap is immers: „indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijnen vader en moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, die kan mijn discipel niet zijn.” Bij gelegenheid dat zijne moeder en zijne broeders Hem van zijn werk zochten af te trekken toonde Hij duidelijk aan dat Hij zijne betrekking tot zijne discipelen hooger achtte dan alle aardsche. „Ziet, mijne moeder en mijne broeders. Want zoo wie den wil van God doet, die is mijn broeder, en mijne zuster en moeder.”

5. En juist hier nu, leggen we nadruk op het *geheel eenige* der bedoelde betrekking. Andere heeren en meesters zijn zulks in beperkten zin. 't Is in absoluten zin dat Christus Koning is. Wanneer, alzoo, de geloovige tot andere, ondergeschikte heeren en meesters in betrekking komt te staan, dan doet hij dat in *den Heere Christus*. Ook mag in geen anderen geest kerkelijk gezag uitgeoefend worden. In geen anderen weg mag men zich

eenig gezag laten aanleunen. „*Een* is uw Meester.” Nochtans, zegt de Apostel, „hebben wij maar eenen Heer, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn, en wij door Hem.” 1 Cor. 8:6.

II Bij een tweeden blik in ons tekstwoord, merken wij daarin op: Eene *heenwijzing* naar een *geheel eenige roeping*.

1. „Hoor. Israel, de Heer onze God is een eenig Heer.” Dit is 't goede woord uit Deut. dat we straks aanhaalden. Letten we eens wat daarop aanstonds volgt: „Zoo zult gij den Heer uwen God liefhebben met geheel uw hart en met uw gansche ziel en met al uw vermogen.” Uit de daargestelde betrekking tusschen Jehova en Israel vloeide er voor Israel eene roeping voort. En zoo was 't dat Jehova, door Maleachi tot Israel zeide: „Ben Ik een Vader, waar is mijne eer; en ben Ik een Heer, waar is mijne vreeze?”

Welnu, zoo toch ook is het gesteld met de dieper liggende waarheid van onzen tekst. Staat de geloovige tot Christus in betrekking als knecht, dan is hij Hem trouwe dienst verschuldigd. Staat hij tot Christus in betrekking als onderdaan, dan is hij Hem onderdanigheid schuldig. Deze dienst nu, die onderdanigheid, die onderwerping—wat zijn deze anders, in één woord dan *trouwe dienst*. trouw aan Koning Jezus?

2. Deze trouw nu—hoe komt die voor den dag? Hoe ontplooit die zich? Eenerzijds toch gelijk de trouw tot een aardschen vorst zich voordoet. „Leve de koning!” Zoo drukt men gevoelde hulde uit tot een aardschen koning. Zulks nu is de hulde, in hooger zin, waar de geloovige mee voor den dag komt, bij nieuwe kennismaking met Jezus Christus, als zijn Zaligma-ker en Heer. Er brandt bij hem iets in 't hart dat hem roept tot handhaving van 's Konings eer.

Naarmate dat 's Konings troon in zijn hart werd opgezet, naar die mate grieft het hem, wanneer aan Jezus' eer te kort gedaan wordt. Hij verblijdt zich wanneer door anderen Christus hulde wordt toegebracht. De instellingen van Christus—

eensdeels gebruikt hij die tot eigen stichting, maar andersdeels ook om daardoor voor zijn Koning uit te komen. En, heeft deze aandrift gewenschte wortels geschoten, daar zal dan niet uitblijven toewijding aan 's Heeren rijk. Allicht past hij Salomo's woord er op toe: „In de menigte des volks is des koning's heerlijkheid.” Het gaat hun zeer naar den zin wanneer hij, met 's Heeren volgelingen van de eerste eeuw, getuigen kan: „en de Heere deed dagelijks tot de gemeente die zalig worden.” Geen nieuws is bij hem zoo goed als wanneer hij hooren mag: „Zoo heeft dan God ook den heidenen de bekeering ten leven gegeven.”

We zagen zooveen, dat de aangewezen betrekking een geheel eenige is. Zoo is dan ook, als vanzelf, de *roeping* die er uit voortvloeit, een *geheel eenige*. Die roeping laat zich afmeten naar de betrekking. De wateren schikken zich naar de bedding. De zoom vereenzelvigt zich met de sneê.

De roeping des Christens tot Jezus als zijn Koning is niet ondergeschikt aan de werkzaamheden die uit andere betrekkingen voortvloeien, maar omgekeerd. Bij voorbeeld: men is lid van een handelsfirma. Die firma doet een bedenkelijke handeling. Daarbij nu kan men tegelijk onmogelijk getrouw zijn aan beide de firma en Koning Jezus. Is dit zoo, dan moet Jezus hier niet zwichten voor die firma, maar wel die firma voor Jezus. Hetzelfde is van toepassing b.v. op de politiek en op de loge. Past een belijder van Jezus Christus dit niet zoo toe, dan is die belijder niet trouw aan Hem, die gezegd heeft: „Eén is uw Meester.”

Toen Paulus zich op den Keizer beriep, had hij zich reeds lang op den Koning der koningen beroepen. Zoo ook was Willem de Zwijger, tegenover Filips van Spanje, zich bewust van een verbond met den Potentaat der potentaten. Het echte Koningskind zal steeds gezind zijn te vragen: „Heere, wat wilt *Gij dat ik doen zal.*”

Dan ook—er mag hierbij *geen verdeeling onzer krachten worden geduld.*

Gij zijt een Christen? En gij behoort ook tegelijk tot de orde van, om zoo te spreken, „Jan en alleman.” Nu kunt ge u onmogelijk drie dagen in de week uitsluitend aan die orde wijden, en gaan den overigen tijd aan Koning Jezus wijden. Jezus is geen Koning die zijn gezag voor tijd en wijle opschort. Die Jezus erkent als Koning moet Hem erkennen als soeverein. Al andere betrekkingen gaan op in de geheel eenige „Gij kunt geen twee heeren dienen;” zoo zegt Hij die de Waarheid is.

Voorts, de kracht en de voorspoed van Gods oude volk steeg of daalde naarmate men de betrekking tot Jehova eerbiedigde of daaraan ontrouw was. Echter de verzoeking om de grenzen dier betrekking te verleggen waren soms sterker dan de beloften en dreigingen het oude verbond eigen.

En zoo kwam Israel tot ontrouw en afval. Hieruit vloeide oordeel en straf. Denkt aan de kalverdienst te Bethel. Denkt aan den Baäl naast het heiligdom te Jeruzalem. Denkt ook aan Golgotha. Maar denkt evenzeer aan de Babylonische ballingschap, aan de verwoesting van Jeruzalem en aan den „Wandelende Jood.”

In wezen nu was het ook immer zoo met de gemeente van Jezus Christus. Wanneer blonk het volk des Heeren het meest uit? In de eeuwen juist vóór Constantijn de Groote. Waarom? Omdat de belijders des Christendoms in die dagen hun Heer en Koning het meest van nabij volgden. Welke stam van het nieuwe Israel strekte den Koning meest tot eer; en welke stam deed, naar gegeven krachten, het meest tot bevordering zijns Rijks? De Moravische Broeders. Waarom? Alleen omdat deze stam het getrouwst den Koning aanhing.

In later eeuwen heeft het zwaard der Mohammedanen het erfdeel des Heeren gevoelige wonden toegebracht; en heeft de Halve Maan der Turk inzooverre, aan de Zon der Gerechtigheid

zijn glans ontnomen. Waarom? Omdat men het geestelijk karakter van Gods rijk in de praktijk al te zeer loochende; en God het zouteloos zout als het slijk der straten liet vertreden. Hoe kon, in Nederland, 1618 plaats maken voor 1816?

Om dezelfde redenen, dat men als belijvende christenen den Koning aller koningen ontrouw werd.

Bezwaarlijk nu kan ontkend dat de gemeente der 20ste eeuw aan dezelfde voorwaarden is onderworpen. Wel is het zuurdeeg des Christendoms doorgedrongen, en zien we het mostaardzaadje een boompje geworden. Maar even waar is het dat het nog niet onnoodig geworden is om te zeggen: „Kent den Heer.”

Wel heeft Christus zulk eene gestalte in de wereld gekregen dat men Hem niet kwijt zal raken. Het verschil is echter niet gering waarin de wereld Jezus eert, en de geest waarin de echte Koningskinderen dat doen. Aan den eenen kant houdt men Jezus vaak voor Meester, maar slechts als één uit velen. Den waar geloovige is Hij de *eenige* Meester. Men wil veelal, helaas ook thans, als 't ware een Pantheon—een tempel waar zoowel Baäl als Jehova, zoowel Buddha als Christus wordt geëerd.

Nog eens weer: is de betrekking der geloovigen tot Christus geheel enig. geheel enig is ook de roeping die daaruit voortvloeit! „Eén is uw Meester, namelijk Christus.” O, dat 's Heeren volk meer algemeen tot een meer heldere en practische bewustheid daarvan mocht komen!

Ons dunkt dat hier veelal eene leemte is. Vaak toch waar men Jezus als Heiland waardeert, daar eert men Hem zoo weinig als Koning. 't Is immers een „*Koninklijk* Priesterdom” waartoe wij behooren. Zalig nu ja is hij die oprechtelijk met Zondag één van den Heidelberger zeggen durft: „dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben.” Maar zaliger nog is hij die, oprecht en practisch, daaruit mag opklimmen, en belijden:

„omdat ik alzoo zijner zalving deelachtig ben opdat ik met een vrij en goed geweten in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde, en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regeere!”

En o, dat, naar het verstand hieromtrent tot meer heldere bewustheid mocht komen, het hart vooral daarbij warmer werd! „Ga dieper,” riep een gewond soldaat onder Bonaparte, „ga dieper nog en gij zult den keizer vinden.”

We mogen, eindelijk, niet vergeten dat we hier mogelijk met sommigen te doen hebben die het Evangelie van Jezus Christus nog niet gehoorzaam zijn geworden. Komt het er op aan dan is het bij hen Barabbas boven Christus. En waarom toch? „Wat heeft Hij dan kwaads gedaan?” vroeg Pilatus denzulken. Die vraag mogen we hierbij wel herhalen. Wat heeft Hij u dan kwaads gedaan, o gij, die met sprekende daden zegt: „Wij willen niet dat deze Koning over ons zij.” Bedenkt toch dat het ook voor u als voor den onbekeerden Saulus, hard is om de verzenen tegen de prikkels te slaan.

Voorts laat de stemming van den zoeten zanger ook de onze zijn, wanneer hij zingt:

„Komt, Christ'nen, laat ons Jezus loven,
Komt, heffen wij het hart naar boven!

Daar zit de Koning op zijn' troon,
Daar zegeviert Gods groote Zoon;
Daar zij ons hart, daar is de schat,
Die al ons heil in zich bevat.

Is Hij ons Hoofd, zijn wij zijn leden,
Dan voegt het ons Hem na te treden,
Al zwerven wij in tegenheên
En vreemdelingschap, nog hier beneên.
Ons burgerrecht is niet op aard.
Hij baande 't spoor ons hemelwaart.”

AMEN.

De Geest van Christus.

DOOR JOHN HOEKJE.

Lezen: Lukas 22:1—30. Tekst: Luk. 22:27c—29a.

Zingen: Ps. 84:2; 89:7; 119:17, 18; 86:6.

Luk. 22:27c—29a. „Maar Ik ben in het midden van u als een die dient. En gij zijt degenen die met Mij steeds gebleven zijt in mijne verzoeken. En Ik verordineer u het koninkrijk gelijkewijs mijn Vader Mij dat heeft verordineerd.”

De bediening van Christus op aarde en de leer van zijn koninkrijk staan tot elkander in nauw verband en we kunnen het een zonder het ander niet verstaan. De handelingen van Jezus waren in overeenstemming met de natuur van zijn koninkrijk. De Joden verwachtten de oprichting van een aardsch koninkrijk en de discipelen deelden ook in die dwaling. De moeder van de zonen van Zebedeus komt tot Jezus met het verzoek dat hare zonen zitten mogen de een aan zijn rechterhand, de ander aan zijn linkerhand in zijn koninkrijk. Doch Jezus zegt: kunt gij den drinkbeker drinken dien Ik drinken zal en met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt worde? Dit was geheel wat anders dan zij zich voorstelden. Omdat zij geen recht begrip hadden van de natuur van het koninkrijk schenen de handelingen van Jezus vreemd voor hen. Herhaaldelijk kwam de vraag weer op „wie is de meeste in het koninkrijk der hemelen.” Zelfs bij het laatste Avondmaal werd daarover getwist. En Jezus geeft hen een voorbeeld door het voeten wasschen. Jezus stond op van het Avondmaal, leidde zijne kleederen af en omgordde zich met een linnen doek en wiesch de voeten der disci-

pelen en vraagde hun dan: „Verstaat gij wat Ik u gedaan heb?”

Reeds bij eene vroegere gelegenheid, toen zij over den voorrang twistten, nam Jezus een kindeken en stelde die in het midden en zeide: „Indien gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.”

Het was eene les moeilijk voor hen om te leeren en daarom maakte de Heiland er zoo veel werk van, om dit diep in te prenten. Ook wij hebben het noodig aan deze waarheid geduriglijk herinnerd te worden, waarom wij het nuttig achten om elkaar hieraan indachtig te maken, wanneer wij naar aanleiding van den tekst spreken over den *Geest van Christus*.

I. *Zooals die sprak in zijn werk op aarde;*

II. *Zooals die zich openbaarde in het gedrag zijner discipelen;*

III. *Zooals die voortleefte in zijn nalatenschap van den Heiland.* •

I. *Het werk van Jezus op aarde.* „Ik ben in het midden van u als een die dient.” Jezus nam de gestaltenis van een dienstknecht aan. Hij behoefde het geen roof te achten Gode gelijk te zijn, maar Hij leidde zijne heerlijkheid af en werd de knecht van allen. Dit was geheel strijdig tegen de gewoonte. De grooten der aarde worden bediend, maar Jezus die grooter is dan allen wordt aller dienstknecht. Hij de Meester der discipelen is in het midden van hen als een die dient en Hij wast hunne voeten. Petrus zegt dan ook: „Heere, zult Gij mij de voeten wasschen?” Dit scheen voor hem geheel ongerijmd. Doch Jezus deed het. Hij nam de gestaltenis van een dienstknecht aan.

Dit uitwendige dienen was om hen het innerlijke te doen verstaan. Hij was de knecht Gods, die het groote werk Gods kwam verrichten. Het was de uitwerking van de zaligheid van zondaren. „Zie Ik kom, o God, om uw wil te doen.” Hij nam het groote verlossingswerk op zich. Hij daalde af tot de diepste

vernederling om met de diepst gezonkenen in aanraking te komen, en die op te heffen en te brengen tot heerlijkheid en zaligheid. Door zijne lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid heeft Hij de wet Gods volbracht. Hij heeft voor de schuld betaald en eene eeuwige gerechtigheid ten leven verworven. Opdat zondaren, die onder den vloek der wet waren en voor eeuwig moesten omkomen, verlost en voor eeuwig gelukkig gemaakt zouden worden. Het was ter wille van het eeuwig zieleheil dat Hij den hemel der heerlijkheid verliet en op deze aarde kwam en zich plaatste onder de wet en een vloek werd, opdat Hij degenen die onder de wet waren verlossen zou en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

Dit was dat groote werk dat Hij kwam doen op aarde en daarin was hij de knecht Gods. De Heiland wilde dat zijne discipelen te verstaan geven. Hij zegt daarom tot Petrus: „Indien Ik u niet wasch, gij hebt geen deel met Mij.” Dat meent niet slechts het wasschen van zijne voeten, maar het wasschen en wegnemen van de zonde. Petrus moest door het bloed en den Geest van Christus gewasschen worden van alle onreinheid.

En dit is ook zoo met ons allen. Wij moeten gewasschen worden in het bloed van Christus van alle onze zonden, door Hem moeten wij gered en gezaligd worden. Hij werd daarom onzer aller dienaar, om ons voor eeuwig gelukkig te maken.

Dit werk was onder verzoekingën. Na zijnen doop werd Hij in de woestijn geleid, en werd van den Satan verzocht. Veertig dagen bracht Hij daar door en vastte. Gij weet den uitslag er van, hoe Hij den Satan overwonnen heeft, en die van Hem week voor een tijd. Later zal de Satan het nog wel weer beproefd hebben, schoon er weinig van gemeld wordt. Hij heeft die verzoekingën van den aartsvijand moeten doorstaan, en Hij heeft de zege behaald.

Doch er waren ook verzoekingën van een anderen aard. Wanneer wij denken aan de ontberingen des levens, „De vossen hebben holen en de vogelen des hemels hebben nesten, maar de

Zoon des menschen heeft niet waar Hij het hoofd neerlegge."

Het ongeloof, waardoor Hij verhinderd werd om wonderen van genezing en weldadigheid te verrichten. Hij kwam met een hart van medelijden om hen te helpen. Hij kwam om hen goed te doen. Doch helaas, het was een ongeloovig en verkeerd geslacht, waaronder Hij werkzaam was.

Het miskennen van zijne zending en het verwerpen van zijn woord. Jezus maakte er aanspraak op door den Vader gezonden te zijn, maar zij nemen Hem niet aan; zij miskennen en verwerpen Hem. De verachting, hoon en smaad waarmee Hij bejegend werd. De verachte man van Nazareth, „Hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul, den overste der duivelen." „Gij zijt geheel in zonden geboren en leert Gij ons?"

Het weggaan van velen, omdat de leer te hard voor hen was. „Deze rede is hard, wie kan dezelve hooren?"

Het beraadslagen om Hem te dooden. Het volgen van Hem van de eene plaats naar de andere, om Hem tegen te staan. Dit en veel meer gepaard met de moeilijkheid van het werk, waren ongetwijfeld verzoekingën voor Hem, zoowel als het verzocht worden van den Satan in de woestijn. Maar boven dit alles is die groote strijd in Gethsémané op handen. Na het avondmaal werd de lofzang gezongen, en toen gingen zij naar den hof, waar Jezus zich neerwierp op de aarde, biddende: „Vader indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan. Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Het was een hevige strijd, zoodat „Zijn zweet werd gelijk groote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen." Tot driemaal toe worstelt Hij daar, opdat indien het mogelijk is, die drinkbeker moge voorbijgaan, maar altijd „niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Hij geeft zich volkomen over, om den wil van God te doen, hoe zwaar, hoe moeilijk het ook moge zijn.

Straks wordt Hij gevangen genomen en onschuldig ter dood veroordeeld en wreedelijk mishandeld. Hij wordt door de voorbijgangers bespot: „Anderen heeft Hij verlost, zichzelf kan

Hij niet verlossen. De Christus, de Koning Israëls kome af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen." O, wie beschrijft ons de grootheid van het lijden dat Hem trof!

„Versmaadheid breekt en scheurt Mij het hart van een,

Ik ben zeer zwak; de lasteringen snijden

Mij door de ziel; Ik wacht naar medelijden,

Naar troosters, maar helaas! ik vind er geen."

Zoo was reeds van Hem voorspeld, en dat moest vervuld worden. Hij was de knecht Gods en aller dienaar, om ons die groote zaligheid deelachtig te maken.

II. „En gij zijt degenen, die met Mij steeds gebleven zijt in mijne verzoekingën," is het heerlijk getuigenis, dat de Heiland spreekt tot zijne discipelen. Er waren tijden wanneer groote scharen Jezus volgden, omdat zij van de brooden gegeten hadden en verzadigd waren of opdat zij de kranken tot Hem mochten brengen, om door Hem genezen te worden. Misschien waren er ook velen, die door nieuwsgierigheid gedrongen werden om met den grooten hoop mede te loopen. Verschillende oorzaken zullen er geweest zijn, waarom zij tot Hem kwamen om Hem te hooren. Doch het was maar van korten duur. Spoedig gingen zij weer heen en verlieten Jezus. De tijdgeloovige houdt niet vol. „Als verdrukking of vervolging komt, om des Woords wil, zoo wordt hij terstond geërgerd." Zoo was het dan ook met die menigten die Jezus volgden.

De discipelen evenwel bleven volharden. En wanneer Jezus vraagt: „Wilt gijlieden ook niet weggaan," is het antwoord van Petrus: „Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des levens." Dit is tot hun roem, dat zij volhard hebben den Heere te volgen, wanneer de menigte Hem verliet. Zij bleven hun Meester aankleven, wanneer anderen heengingen. Zij waren door oprechte liefde aan Hem verbonden. Er waren zielsbanden gelegd, die inniger zijn dan uitwendige betrekkingen. En dewijl zij alzoo in liefde aan Hem verbonden

waren, konden zij opofferingen voor Hem maken, en waren in volle sympathie met Hem. En hoewel zij geen volmaakte menschen waren en er vele gebreken in hen waren en de Heiland bij tijden over hen klaagde over hunne twisting om den voorrang in het koninkrijk der hemelen, geeft Hij hier zijne waardeering te kennen over hunne handeling, dat zij steeds bij Hem gebleven zijn in zijne verzoeken. Het verstrekte Hem tot troost, be-
moediging en versterking. Want de Heiland was ook mensch, gelijk wij allen zijn, en had behoefte aan dat medegevoel. Maar meer dan dat stelt Hij die volharding en dat getrouw blijven op prijs, en daarom spreekt Hij hier met lof van hen.

Hier wordt dan ook de ware discipel en volgeling van Jezus aangetoond. Het meent meer dan een volgen met de menigte, om bij den grooten hoop te zijn, of om uitwendige grootheid of voordeel. Wie is dan de ware discipel die den Geest van Christus openbaart? Hij die blijft volharden, wanneer er verdrukking of vervolging is. Hij die zich opofferingen getroosten wil om de zaak des Heeren. Hij die afdalen kan in het lijden en de verzoeken des Heeren Jezus. Hij die Hem kent „in de gemeenschap des lijdens,” gelijk Paulus dat begeerde. Hij die alzoo in sympathie is met zijn Heer en Meester zal ook door Hem geprezen worden.

Dit is dan ook de conditie zoowel als vorming en kweeking voor het *legaat* dat de Heere hun schenkt.

III. „En Ik verordineer u het koninkrijk, gelijkterwijs Mijn Vader Mij dat heeft verordineerd.” Dit is de heerlijke toezegging aan hen. Het is een groote schat, die hun wordt toebedrouwd. Jezus kwam hier op aarde tot vestiging van dat koninkrijk. Hij heeft door zijn lijden en dood de zaligheid verworven en de overwinning behaald. De vijand is verslagen, en Hij heeft gezegevierd. Als de groote Overwinnaar zal Hij spoedig ten hemel varen, om van daar de zaken van zijn koninkrijk

te besturen, en Hij stelt hen aan als zijne opvolgers en vertegenwoordigers, om door hen zijne zaken uit te voeren.

Het is eene groote eer voor hen, om door den Heere daartoe verkoren en verwaardigd te worden. Dat de bediening der verzoening aan hen wordt toevertrouwd. Dat zij gezanten van Christus zijn. Gelijk de Vader Hem aangesteld en gezonden had, zoo stelt Hij hen ook aan en zendt hen heen.

Zoo moet dan ook dit werk verricht worden in den geest waarin de Meester het deed. „Ik verordineer het u gelijkerwijs mijn Vader het Mij heeft verordineerd.”

Hij zegt: „Ik ben in het midden van u als een die dient,” zoo moesten de apostelen het ook doen en in dien geest moesten zij werkzaam zijn. Beseffende hunne aanstelling en zending door den Meester. Gelijkerwijs de Vader Hem gezonden had, alzoo zendt Hij hen ook uit in de wereld. „Ik ben niet van mijzelven gekomen, maar de Vader heeft Mij gezonden.” Zoo moesten zij ook die overtuiging hebben, dat zij door hun Meester gezonden waren. Opdat zij mogen kunnen zeggen: „Wij zijn gezanten van Christuswege.” Het is de zaak van hunnen Heer, waarvoor ze pleiten. Het is in het belang van hun grooten Zender, dat zij werkzaam zijn. Voor Hem arbeiden zij. Hem dienen zij in de behartiging van die zaak. Gelijk de Heere hen een voorbeeld gegeven had van dienende liefde door het voeten wassen, zoo hebben zij ook dat voorbeeld te volgen. Hij deed dit, opdat zij ook doen zouden gelijk Hij. Niet gelijk de Paus het jaarlijksch doet of gelijk de Dunkards dat doen wanneer zij hunne godsdienstoefeningen houden. Men kan die uitwendige vormen waarnemen en toch den geest missen. Zij hadden elkander te dienen in liefde. Het moest niet gaan over het vooraanzitten in het koninkrijk maar een wedijveren om het meeste te dienen. Gewillig te zijn om af te dalen tot de gezonkenen om die te helpen. Opdat de armen, verminkten en kreupelen mogen ingebracht worden om aan te zitten aan het feestmaal des grooten Konings.

Om in dit werk getrouw bevonden te worden zullen zij zich-zelfen moeten verloochenen en gewillig zijn om opofferingen te maken. De groote Apostel Paulus verstond het en hij geeft ons daarin een goed voorbeeld. Hetgeen zijn gewin was als Hebreër, de voorname plaats die hij innam in de Joodsche Kerk, zie dat alles heeft hij om Christus' wil schade geacht. Hij heeft daarvan afgezien en is een nederig volgeling geworden van zijn gekruisigden Heer en Heiland. Hij kon roemen in zwakheden, slagen, gevangenissen en doodsgevaren, om 'Jezus wil. Hij was de dienstknecht van Jezus Christus en aller dienaar. Hij daalde tot allen af om hen te helpen en te dienen. Hij werd allen alles, om hen te winnen voor Christus. Hij kon dan ook zeggen: „Weest mijne navolgers, gelijk ik van Christus.”

Wij zijn ingegaan tot de erve der Vaders. Wij mogen deelen in al de voorrechten des Verbonds. De zegeningen Abrahams komen tot de heidenen, en wij zijn allen kinderen Gods door het geloof in Christus. Hetgeen de Heiland aan zijne discipelen nagelaten heeft komt ook tot ons; en zoo is deze waarheid dan ook van toepassing op ons, en geldt het ons ook wat de Heiland hier tot zijne discipelen zeide. De les, die de Heiland zijnen discipelen gaf aangaande dienende liefde in de behartiging van de belangen van zijn koninkrijk, moeten wij ook ter harte nemen.

De gemeente van Christus heeft een groot en heerlijk werk te doen en wij allen hebben ons aandeel daarin. Wij hebben te bidden om de komst van het koninkrijk en wij hebben daarvoor te werken. Zoon, ga henen, werk heden in mijnen wijngaard. Een ieder, op de plaats die de Heere hem aanwijst, heeft een werk voor Hem te doen.

Verstaan wij de les, die de Heere zijnen discipelen gaf, dat het ons niet moet te doen zijn om eigen eer of voordeel of gemak, maar dat het de zaak des Heeren is die ons boven alles moet gaan? Is dat gevoelen in ons, hetwelk in Christus was, die

kwam om het werk te doen waartoe de Vader hem zond? Hebben wij dien geest van dienende liefde? Hebben wij Hem lief en worden door de liefde gedrongen om voor Hem werkzaam te zijn? Zie, de Heere wil dat wij zijn voorbeeld volgen. Hoe heerlijk, om alzoo medearbeiders met God te zijn, nu reeds in dezen tijd, en hoe schoon het vooruitzicht, om ook te kunnen deelen in de vreugde en zaligheid van Gods duurgekochte gemeente.

AMEN.

De Rechtvaardiging door het Geloof.

DOOR WIJLEN JACOB VAN DER MEULEN.

Rom. 10:4—10. „Want het einde der wet is Christus tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft.

Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid, die uit de wet is, (zeggende): de mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

Maar de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus: zeg niet in uw hart: wie zal in den hemel opklimmen? hetzelfde is Christus van boven afbrengen;

Of: wie zal in den afgrond nederdalen? hetzelfde is Christus uit de dooden opbrengen.

Maar wat zegt zij? Nabij u is het woord, in uwen mond en in uw hart; dat is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken.

(Namelijk), indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven dat Hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden.

Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.”

Wij zijn niet voornemens om in eene uitgebreide verklaring te treden van deze verzen, hoewel zij zulks overvloediglijk waardig zijn. Wij zullen uit dezelve alleen gelegenheid nemen om u voor te houden de eenvoudigheid en volledigheid van den eisch des Evangelies. Het is noodig die gestadig voor te stellen en te handhaven tegenover alle verduisteringen, die steeds, dikwijls onder vromen schijn, worden ingevoerd; want de gerechtigheid des geloofs heeft voortdurend hare vijanden en de gerechtigheid der wet hare voorstanders onder allerlei vormen, en zul-

len die hebben tot aan het einde der evangelieprediking. De éene is het natuurlijke hart vreemd, dat hart heeft de andere lief.

Paulus stelt in deze verzen die twee gerechtigheden tegenover elkander. Hij doet dat met woorden uit de boeken van Mozes. In Lev. 18:5 vindt Paulus de rechtvaardigheid die uit de wet is, gekenmerkt in Mozes' woorden: „Welk mensch dezelve zal doen, die zal door dezelve leven.” Maar daar Christus is het einde der wet—dat is, het einddoel, de vervulling en daardoor de opheffing der wet die op die wijze ten volle gerijpt, verheerlijkt en verhoogd, in Hem blijft voortbestaan—daar Christus is het einde der wet tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft, heeft de geloovige, door dat zijn geloof, in eens alles. Zou hij door het doen der wet leven, dan zou dat zalig worden het eind zijn van een' langen weg. Het houden der wet is het doen niet van *een* ding, maar van deze *dingen*, het doen van vele en velerlei dingen. De zaligheid is voor hem die de wet doet het einde van een langen weg, rijk aan velerlei werkzaamheden en bevindingen; de zaligheid is een einde dat men steeds toenadert van stap tot stap, de gansche weg moet aldus afgelegd worden, en als men al de stappen genomen heeft behalve de laatste, dan moet die laatste ook nog gedaan worden en bijaldien die dan goed gedaan wordt dan is het doel bereikt, maar bijaldien die mislukte, dan waren alle vorige stappen, al waren die op zichzelf nog zoo goed, ook eene mislukking. Maar die in Christus gelooft, heeft in Hem door die *ecne* daad des geloofs den ganschen weg afgelegd, want Christus is zelve de weg, het einde der wet.

Tegenover de rechtvaardigheid die uit de wet is staat de rechtvaardigheid die uit het geloof is, welke aldus spreekt: „Zeg niet in uw hart, wie zal in den hemel opklimmen? Hetzelve is Christus van boven afbrengen. Of wie zal in den afgrond nederdalen? Hetzelve is Christus uit de dooden opbrengen.” Maar wat zegt ze? „Nabij u is het woord in uw mond en in uw hart.”

Paulus gebruikt hier woorden genomen met eenige verandering en met verklarende toevoeging uit Deut. 30. Het zou ons te ver van ons tegenwoordig doel afleiden om te onderzoeken volgens welke beginselen Paulus hier deze woorden toepast; genoeg is het voor ons dat wij volgens eens apostel's verklaring de rechtvaardigheid des geloofs er in voorgesteld vinden.

Ons wordt gezegd iets niet te doen. „Zeg niet in uw hart” dat is, denk niet: „wie zal in den hemel opklimmen?” om van daar de zaligheid neer te brengen. Dat is eene ontzettende reis, en wie is er toe bekwaam? Geen wonder dat hij dat angstvallig vraagt, die meent dat die hemelreis noodig is, en dat doet een iegelijk, die zich aan de rechtvaardigheid, die uit de wet is, vastklemt. Hoe zullen wij zoo laag gevallen, zoo hoog klimmen? Ja tot God in den hemel toe om daar met Hem verzoend te worden, en wederom in Zijne volle gemeenschap hersteld te worden. Sommigen slaan den weg in naar den hemel van steile strenge plichtsbetrachting, anderen vereenigen daarmede de wijsbegeerte. Dat is inderdaad een steile lange weg, men klimt op, maar men heeft nog maar eene zeer betrekkelijke hoogte bereikt of men hijgt naar den adem, het hoofd begint te duizelen, en ach! nog zoo hoog boven ons is het einde onzer reis.

Anderen vliegen opwaarts op de vleugelen der mystiek, steile ondervindingen, geestvervoeringen, tot ruimte komen op de allerontzettendste wijze, openbaringen, ja soms profetische ondervindingen, hoogdravend spreken, ja het zien van gezichten, van engelen, van Christus, ja van God zelve, het hooren van stemmen, van hemelsch gezang en muziek, ziedaar hun weg naar den hemel, een langen weg, rijk in ondervindingen en gemoedsgestaten; zij zijn reizigers, indien men zulke vliegers reizigers noemen kán, die veel kunnen bespreken aan diegenen, die hun aanhoorende, vragen: „Wie zal in den hemel opklimmen” is: „Ja, dat is aan een iegelijk niet gegeven.”

Anderen zeggen: Voor ons zondaars voert de weg ter zaligheid naar de diepte toe; daar is het leven alleen te vinden.

Hunne vraag is: „Wie zal in den afgrond nederdalen? boetvaardigheid, de diepste vernedering, gelijk de door God vervloekte slang, het stof lekkende, op den buik voortkruipen, steeds dieper in den donkeren grond een steilen weg naar beneden uitbooren, met bidden, zuchten en weenen; ja, het doodzweet op het aangezicht, ja, meer dan de angsten des doods, de angsten der hel al brullende lijden, om daar in die diepte eindelijk de verzoening met dien rechtvaardigen Rechter te vinden—ziedaar den weg! de zaligheid is in den afgrond. Ook zulk eene weg geeft veel sprekenstof, en het antwoord van diegenen die, dat alles aanhoorende, vragen: „Wie zal in den afgrond nederdalen?” is: „Ja, aan een iegelijk is dat niet gegeven.”

En op u, die dat aanhoort en die vraagt: „Wat moet ik doen om zalig te worden?” is die taal niet zonder invloed, de rechtvaardigheid der wet is voor de gevallene natuur des menschen aantrekkelijk. De mensch is zoo licht door die taal verleid, want zij is overeenkomstig zijn hart, en daarom waarschuwen wij u. Wilt gij den dood ontvlieden, en het leven vinden: „Zegt niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? Of wie zal in den afgrond nederdalen?” want waar dat vragen aan gelijk staat, laat Paulus het u zeggen.

Waarom zullen wij niet zeggen: „Wie zal in den hemel opklimmen?” omdat dat is Christus van boven afbrengen; en hij die vraagt: „Wie zal in den afgrond nederdalen?” brengt Christus uit de dooden op.

In welken zin is dat zoo? Hij die vraagt: „Wie zal in den hemel opklimmen?” ontkent de menschwording van Gods Zoon, en hij die vraagt: „Wie zal in den afgrond nederdalen?” ontkent zijne opstanding. Want het was noodig—zou de mensch zalig worden—dat de rechtvaardigheid uit den hemel nederdaalde en uit den afgrond uit het doodenrijk opkwam; zij moest komen op aarde beide van boven en van beneden, en in Christus is zij aldus tot ons gekomen.

Op de vraag: „Wie zal opklimmen alzoo hoog en nederda-

len alzo laag?" is het antwoord: „niemand," maar Christus bracht neder waar niemand opklimmen kon en bracht op waar niemand nederdalen kon, dus de zaligheid is op aarde gebracht door de menschwording en opstanding van Christus, en nu nog te vragen: „Wie zal opklimmen en nederdalen?" is te ontkennen wat reeds gebeurd is, en te beproeven den Zoon van God uit den hemel neder te brengen en uit den dood op te brengen.

Gods liefde en almacht hebben gedaan wat de eigengerechtigte nog wil doen en vraagt hoe te doen.

Of in vermetelheid streeft hij er naar of in wanhoop geeft hij het op, maar in beide gevallen herhaalt hij de paradijs zonde, en wil zichzelf tot God zijn, zelfs wanneer hij verzoening met God zoekt, of zonder God sterft.

Zal de mensch beproeven te doen wat Gods almacht reeds deed? Zal hij den Zoon Gods den schoot des Vaders doen verlaten, mensch doen worden om ons met God te verzoenen en uit den dood het leven aan te brengen?

Ja, menigeen beproeft dat die meent Christus zijn volle recht te geven.

Men erkent dat Christus de Zaligmaker is, maar om Hem *onze* Zaligmaker te doen worden daar is vrij wat toe noodig; om een brug te bouwen tusschen ons en Christus om daarover te gaan om Hem alzo te bereiken, dat kost wat moeite; opdat de Zaligmaker onze Zaligmaker worde, daar moeten wij hem nogmaals voor uit den hemel nederbrengen en uit den afgrond opbrengen.

Eene doode rechtzinnigheid herhaalt Gods werk, en zooals de Farizeën den Christus verwachtten en Hem kruisigden, de wet betrachtten en die verkrachtten, alzo belijdt die rechtzinnigheid de onmacht van den mensch en ontkent die. Want waarom is die rechtzinnigheid zoo vijandig tegen den Evangelie-eisch van geloof, en geloof alleen? omdat zij de volkomenheid van Christus ontkent, want alleen bijaldien de persoon en het werk van Christus volledig zijn, kan geloof in Hem genoegzaam zijn. Zijn de persoon en het werk van Christus niet volledig, dan moet za-

ligworden het einde zijn van eenen anderen weg dan die des eenvoudigen geloofs.

Men wil niet geloof alleen, omdat men niet wil Christus alleen. O, indien men niet, louter als eene doode kerkleer, de onmacht des menschen geloofde, men zou met blijdschap den eisch des geloofs aanhooren. Waar men gelooft dat de mensch geheel onmachtig is om zichzelf te zaligen, daar hoort men het met blijdschap dat een mensch, tot alles onmachtig, zalig kan worden, omdat Jezus alles gedaan heeft, en men dat nu zoo maar gelooven moet en zich aan dien Almachtigen toevertrouwen.

De doode rechtzinnige vervalt in het pelagianisme, waartegen hij zoo meent te ijveren. Ja, hij is de Farizeër die opnieuw Christus kruisigt, door het Evangelie van den gekruisten te haten en te vervolgen.

Wat zegt de rechtvaardigheid die uit het geloof is? Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart. Wij worden dus rechtvaardig door een woord, het woord. De gerechtigheid van Christus aan het kruis volbracht en in de opstanding door den Vader aangenomen, komt tot ons door het Woord, dat wij te hooren en aan te nemen hebben; te hooren met onze ooren, en aan te nemen met onze harten. Jezus komt tot den zondaar in het Woord, en het Woord te gelooven is in Christus te gelooven. Zoo lezen wij: „Gijlieden zijt nu rein om het woord dat ik tot u gesproken heb.” „Blijft in Mij, en Ik in u. Indien gij in Mij blijft en mijne woorden in u blijven.”

Wij stellen wel zeer beslist dat er eene geheimzinnige eenheid en levensgemeenschap bestaat tusschen den geloovigen en Christus, maar door het Woord komt Christus tot ons, en in dat Woord nemen wij Hem aan, en daar de aanneming van den persoon van Christus boven het bereik onzer waarneming ligt, maar de aanneming des Woords er binnen, daar het blijven in den persoon van Christus op zichzelf niet door ons vernomen kan worden, maar alleen in verband met het blijven van Christus' woorden in ons, zoo is voor ons het eene het ongetwijfelde ken-

merk van het andere, want zijn en blijven in Christus zijn opgesloten in het zijn en blijven van de woorden van Christus in ons.

„Nabij u is het woord,” zegt Paulus, dat is: het woord is u nabestaande, aan u verwant. Het zoekt u, het wil u, het is geschikt om zichzelf met u te vereenigen, en gij om er mede vereenigd te worden: hoe nabij wordt ons gemeld: „in uw mond en in uw hart,” dat is, als wij het aannemen, het is alsof men een gulhartig aanbod deed aan een arme met te zeggen: „het brood is in uwe hand en in uw mond,” dus het woord is ons zoo nabij als immer mogelijk is, want het hart is het innige, eigenlijke van den mensch, daaruit zijn de uitgangen des levens, en de mond is de tolk des harten.

In welken zin dit woord alzoo is, zal Paulus ons nader verklaren. Wij letten er eerst op hoe Paulus het woord dat hij predikt vereenzelvigt met het Woord Gods. Dit is het Woord des geloofs (het woord dat geloof eischt en het voorwerp is des geloofs) hetwelk wij prediken. Er waren er in Paulus' dagen, ook onder die zich naar Jezus Christus noemden, die anders predikten, die geen geloof eischten, ja dien eisch weerspraken en hatelijk trachtten te maken, niet altijd in zoovele woorden dien eisch ontkenden, ja, die zelfs nog wel deden, maar met zoovele bepalingen dat ze krachteloos, ja zelfs misleidend werd. Men kon elders het anders hooren dan Paulus het hier voorstelt, maar aldus predikte Paulus het; en de geringste evangeliendienaar kan het Paulus nazeggen: „het Woord, dat wij prediken, is het Woord des geloofs.”

Dat dit Woord ons zoo nabij is, ja in onzen mond en in ons hart, verklaart en bewijst Paulus, als hij zegt: „Indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus en met uw hart gelooven dat Hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden.” Wij zien hier wat de mond doet en wat het hart doet, de mond belijdt en het hart gelooft. Paulus spreekt eerst over den mond, omdat die eerst genoemd wordt in de door hem aangehaalde plaats uit Deuteronomium, en de reden waarom die

eerst genoemd wordt is, dunkt ons, omdat de mond zich het eerst voordoet, die maakt aan de wereld openbaar; de uitspraak des monds is het eerste dat de aandacht trekt. De mond belijdt wat het hart gelooft. Belijdenis en geloof kunnen niet gedeeld worden. Eene belijdenis des monds zonder geloof des harten heeft geene waarde en een geloof des harten zonder belijdenis des monds is eene onmogelijkheid. Zooals er eene valsche belijdenis is, zoo is er ook een ingebeeld geloof. Men denkt indien ik maar in Jezus geloof dan kan de belijdenis wel gemist worden, maar die zoo denkt heeft geen hart vol van Christus, want waar het hart vol van is, daar spreekt de mond van.

Zulk een geloof is een uitrekenend geloof, en geeft niet meer dan men meent volstrekt te moeten missen. Maar het ware geloof kent zulke uitgerekendheid niet, het is vrij en gul. Men heeft het groote, het eigenlijke gevonden, de Christus, en men kan niet zwijgen; zoo deze zwegen, zouden de steenen spreken. Kon men de einden der aarde met zijne stem bereiken, de einden der aarde zouden het hooren.

De wereld heeft het geweten dat men den Satan diende, zij zal het weten dat men nu Jezus dient. Men wil met zijne persoonlijkheid voor eeuwig aan God toegewijd te voorschijn treden, men wil getuigenis geven, waar zoo menig een ontkent of zwijgt. Iedereen zal weten waar *wij* staan, aan welke zijde men *ons* vinden kan. Ja, men zou het met niets minder dan *dát* voor de eeuwigheid durven wagen; met minder dan *dát* zou men zich niet onder Jezus' volgelingen durven tellen.

Men wil God verheerlijken; dankbaarheid leidt tot getuigenis, de liefde dringt den verlost. En onze naaste behoeft dat. Wij zouden onze roeping jegens de wereld verzaken; wij zouden ons aan onzes naasten's ziel schuldig maken, indien wij zwegen.

Er is eene geestelijke schraapzucht, die de zaligheid maar naar zichzelf toehaalt, en zich dan verder noch om God's eer, noch om 's menschen welzijn bekommert, die schraapzucht re-

kent het uit dat men met een stom geloof er wel door kan komen, maar het ware geloof is juist het tegendeel. Zooals de zon het licht uitstort en de wolken den regen, zoo stort ook het geloovend hart zich voor menschen uit.

Wij hebben te belijden met den mond, dat Jezus de Heere is, en met het hart gelooven dat Hem God uit de dooden opgewekt heeft. Uit de opwekking van Jezus door den Vader is het gebleken dat Jezus de Heere is.

Waarom worden wij bij die opwekking van Christus, door des Vaders almacht, bepaald? Waarom rust het geloof daar als eindpunt? Wij gaan door den Middelaar tot den Vader, en in die opwekking van Christus zien wij het grootste werk van Gods almacht, de grootste liefdedaad des Vaders voor de wereld voltooid, de onuitsprekelijke gave Gods aan ons menschen in al hare volheid en genoegzaamheid. Hier rust de geest des menschen; hier wijdt de ziel met een bewondrend oog, waar de Zaligmaker, ons door God geschonken, door Gods kracht, als overwinnaar te voorschijn treedt, en zich aan ons geloof aanbiedt, als overwinnaar van zonde, dood en hel, waar de kop der slang onder zijne voeten vertreden ligt. Hier treedt Hij te voorschijn als Gods Zoon en onze Heere. Die opstanding sluit al het vorige in zich op, en heeft al dat vorige in zich opgenomen; daarin is de vervulling van alle Gods beloften, hetzij als eindpunt of uitgangspunt en waarborg. Zij is het middenpunt van alle Gods werken. Het voorwerp des geloofs is Christus uit de dooden opgewekt, en daar Hij de Middelaar is, is het eigenlijke voorwerp des geloofs God, die Christus uit de dooden opgewekt heeft.

Waar wij alzoo in Christus en door Hem in God gelooven, zullen wij zalig worden. Dit is Gods toezegging, dit diende ons genoeg te zijn. Laat een ieder met een hart door dankbaren ootmoed gebogen in volle vrijmoedigheid die gave Gods aannemen en alzoo zalig worden. Zalig worden. het is immers alles? Zal de rampzalige de zaligheid versmaden?

En dat zaligworden verbonden is aan het gelooven met het hart en het belijden met den mond maakt Paulus duidelijk als hij zegt: „Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met den mond belijdt men ter zaligheid.” Onafscheidelijk aan elkander verbonden zijn, zooals wij gezien hebben, geloof des harten en belijdenis des monds, eerst het geloof en dan als vrucht de belijdenis; even onafscheidelijk van elkander zijn rechtvaardigheid en zaligheid, eerst rechtvaardigheid en als vrucht zaligheid.

Juist in dezelfde betrekking, waarin geloof des harten staat tot belijdenis des monds, staat rechtvaardigheid tot zaligheid; geloof verbindt aan de rechtvaardigheid, en waar dat geloof tot belijdenis voortgaat, komt de rechtvaardigheid, door dat geloof aangenomen, in die belijdenis, tot zaligheid.

Wij zagen het reeds: als zon tot licht staan geloof en belijdenis tot elkander, evenzoo rechtvaardigheid tot zaligheid. Waarlijk eene zaak wel te bedenken door hen, die meenen door geloof zonder belijdenis zalig te kunnen worden.

Zoo ligt de weg voor ons, maar weinigen slaan dien rechtstreeks in, van het oogenblik dat zij beginnen te vragen: „Wat moet ik doen om zalig te worden?” Weinigen die gelijk den stokbewaarder vragen, blijven zijne navolgers, waar zij het antwoord hooren. Het is zoo, er komen er eindelijk terecht van die velen die den weg des doods inslaan, meenende dat die ten leven leidt. Maar als zij dan terecht komen van die wegen, van welke menigeen niet terecht komt, hebben dan die omwegen gebaat? Zijn zij niet veeleer schadelijk geweest? En past het hen, die terecht gekomen zijn, hen aan te raden, die de zaligheid zoeken, om te beginnen met den dwaalweg in te slaan? Is zulks niet ten hoogste gewaagd?

De Apostelen hadden niet zoo maar in eens in de opstanding van Christus geloofd; Thomas was zeer hardnekkig in zijn ongelooft geweest, en waar die apostelen op den Pinksterdag prediken: geloof in Christus door des Vaders kracht uit de dooden

opgewekt, en drie duizend hun getuigenis gaarne aannamen, zeggen zij daar tot die schare: „neen, niet zoo haastig, het is zoo, tot wat wij u voorstelden, daar moet gij toe komen, maar langzaam van trap tot trap, wij zijn er ook zoo in eens niet toe gekomen, vraag Thomas wat het hem gekost heeft; zoudt gij uwe leermeesters vooruit streven, en in eens bereiken, wat zij eerst na lange worsteling verkregen hebben?” Neen, zij schaamden zich over hun ongeloof, en wilden dat hun voorbeeld alleen tot waarschuwing zou dienen en nooit door iemand na hen als voorbeeld tot navolging zou voorgesteld worden, en verblijdden er zich in als een ander de klippen vermeed, waarop zij bijkans volslagene schipbreuk geleden hadden.

Het is zoo, er is eene voorbereidende genade, en God brengt uit ons kwaad goed voort, en wordt ons wederstrevigen te machtig, en in onszelfen keer op keer teleurgesteld, komen wij er eindelijk toe om in Gods weg te willen wandelen. Maar die wijze lankmoedigheid Gods zet geen stempel van goedkeuring op ons altijd verdoemelijk ongeloof, en een iegelijk die zijne bekeeringsweg toetst aan Gods Woord zal er veel in vinden waarover hij zich schaamt, en in plaats van dien weg als maatstaf te willen gebruiken zal hij blijde zijn als een ander in minder zonde valt, Gods Zoon en zijn bloed en gerechtigheid minder hoont, maar het verstaat dat Christus de weg is, en er geen bekeeringsweg tot Christus is.

Ontzettend is het, daar Christus de bekeering geeft, van de bekeering een scheidsmuur te maken tusschen den zondaar en Christus.

En men vergete toch vooral niet, waar men bespreekt het onderscheidende van de zaligmakende werking van Gods Geest dat Hij werkt boetvaardigheid over het ongeloof, als de zonde. „De Geest zal de wereld overtuigen van zonde omdat zij in Mij niet geloofd hebben.” Het is geen bewijs dat men waarlijk bekeerd is, dat men ontzaglijke angsten geleden heeft over over-

trekkingen van Gods wet; maar hij alleen is zaligmakend overtuigd, die overtuigd is geworden van de zonde des ongeloofs, van dat ongeloof waaraan men hardnekkig vastkleeft als Gods Geest ons tot Christus wil leiden. Die overtuigd is alleen van de overtreding van Gods wet mag trachten met tranen en gebeden die zonden uit te wisschen; maar, wie zich schuldig ziet aan het bloed van Gods Zoon, gevoelt, dat alleen dat bloed die boosheid kan uitdelgen, en dat wij dat bloed onrein achten, zoolang wij er niet door gereinigd worden.

Maar men heeft *een* bezwaar: „de weg, die gij voorstelt is een gemakkelijke weg en de weg naar den hemel is moeilijk. Gods Woord zelf zegt: „De poort is eng en de weg is nauw die ten leven leidt,” en dus eenige weg, die gemakkelijk is, is niet de ware weg, geeft mij eene zware weg, want die alleen kan de ware zijn. Het antwoord is eenvoudig; Maak onderscheid tusschen gemakkelijk in zichzelf, en gemakkelijk voor u.

De weg des geloofs is gemakkelijk in zichzelf, maar ons hart is er afkeerig van; de weg des ongeloofs is zwaar, maar hij valt ons hart niet zwaar om in te slaan, daar zij dat booze hart eigen is. En deze warsheid des harten van den weg des geloofs, en geneigdheid tot het ongeloof kan alleen overwonnen worden door zware worsteling, eene worsteling waarin de strijder overwinnaar wordt en voortdurend blijft door de kracht van den intreknemenden en voortaan eeuwig inwonenden Geest. De weg des geloofs is juist door hare gemakkelijkerheid zwaar, want het is eene gemakkelijkerheid die ons vernedert en God verheerlijkt, en de weg des ongeloofs is juist door hare zwaarheid licht, wat zij geeft stof tot roemen in onszelven. Ja, de strijd des geloofs eindigt eerst dan als het geloof zelve verwisseld wordt in aanschouwen. En dat men het ontstaan en voortbestaan des geloofs in 's menschen hart alleen te danken heeft aan den Heiligen Geest, en dat de overtuiging van ongeloof eene voortdurende werking des Geestes is, wordt het best, ja alleen door hem verstaan, die den weg des geloofs wil.

Wij spraken van tegenstand tegen den eisch des geloofs. Het Oude Testament stelt dien eisch in het helderste licht. Paulus kende hem. Het is u bekend, hoe de Apostel op Abraham's voorbeeld wijst en Habakkuk's woorden gebruikt: „De rechtvaardige zal door het geloof leven.” En toch, toen Jezus op aarde kwam, was zijn grootste tegenstander het Farizeeisme. En binnen de muren der Christelijke gemeente zoowel als er buiten, werd die tegenstand in Paulus' dagen gevonden; zooals genoeg blijkt uit zijne schriften. En ze bleef er binnen en groeide en bloeide ongestoord toen een Luther er tegen optrad. En, hoewel de Gereformeerde Kerk gegrond wordt op de leer der rechtvaardigmaking door het geloof alleen, en dat leerstuk verheven werd tot het leerstuk van „de staande en vallende kerk,” wist de gerechtigheid der wet binnen de kerkmuren te dringen en eene voorname plaats in te nemen.

Wij behoeven niet eens stil te staan bij het liberalisme, het is genoeg te verwijzen naar eene doode orthodoxie die niet anders is dan het Roomsche Katholicisme in een ander kleed gestoken. Men heeft er den monnikenkap afgenomen en een' Gereformeerden steek in plaats daarvan opgezet, maar andere verandering is er niet. Het is de oude strijd die een Luther aanbod, die heden nog de zwaarste is.

Gij, die tot heden toe, nog buiten Christus zijt, en in uw ongeloof volhardt, vindt hier wederom in Paulus' woorden den eenigen weg ten leven voorgesteld. Hoe gij ook naar het uiterlijk aanzien moogt verschillen, in het wezen der zaak verschilt gij niet, gij zijt allen ongeloovigen. Wilt gij verloren gaan, het komt er niet op aan wat gij doet, mits gij ongeloovig blijft. Ongeloof is het opschrift boven de poort der hel; boven de poort des hemels staat het opschrift: „leesbaar in zijn eigen licht.” „Geloof in den Zoon van God en gij zult zalig worden.” Geloof en gij treedt de poort binnen. Is die zaligheid u dat niet waard? Zulk eene belofte nagelaten zijnde, ga toch niemand uwer verloren.

Bedenk dat God een wreker is des ongeloofs, dat dat de zonde is die u eigenlijk verdoemen zal. Kies Christus en het eeuwige leven door des Geestes kracht, en laat Christus binnen die nu op dit oogenblik nog aan uw hart klopt, reeds zoo lang daar gestaan heeft, maar eenmaal waar gij niet hoort, u verlaat. Geloof en leef.

AMEN.

De Rust.

DOOR JOHN VAN DER MEULEN, D. D.

Lezen: Matth. 11:1—30. Tekst: Matth. 11:28—30.

Zingen: Ps. 81:9; 119:73; 73:12, 13; 116:4.

Matth. 11:28—30. „Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven: Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen. Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht.”

De Christelijke godsdienst, meer dan eenige andere, heeft ons woorden van schoone beteekenis gegeven. Deze woorden hebben ook in het gewone leven een beteekenis, maar zoo als die woorden door Christus en zijn apostelen gebruikt worden, wordt die beteekenis verhoogd, zoodat zij thans iets meer en iets hooger uitdrukken; met name zulke woorden als *licht*, *leven*, *vrede*, *versoening*, *blijdschap*, *rust*.

En deze schoone woorden, zoo als zij in den Bijbel voorkomen, zijn geen ledige klanken. De gedachten welke zij uitdrukken stellen zaken voor, die ondervonden en genoten kunnen worden. Door andere menschen zijn wel eens woorden gebezigd die eenen schoonen klank hebben, maar te vergeefs wordt er uitgezien naar de vervulling van wat door die woorden wordt uitgedrukt of beloofd. In den tijd der Fransche revolutie werden de woorden *vrijheid*, *gelijkheid*, en *broederschap* dikwijls gebezigd en de menschen werden met de verwachtingen welke deze opwekten, weggesleept. De beloften werden niet vervuld. Maar in dit opzicht zijn de beloften, welke Christus gegeven heeft, en de aantrekkelijke woorden die Hij uitgesproken heeft

onderscheiden, in dat de zaken die er door voorgesteld worden de verwachtingen daarvan gekoesterd te boven gaan. Alzoo is het ook ten opzichte van het woord dat in onzen tekst gebezigd wordt, het woord *rust*.

In de verklaring van deze tekstwoorden is de vraag wel eens gedaan, wie wij hebben te verstaan door de vermoeiden en belasten die hier uitgenoodigd worden. Het kan niet gezegd worden dat deze vraag geheel overbodig is. Er is in dit opzicht onderscheid tusschen menschen. De last des levens drukt op den eenen mensch zwaarder dan op den anderen. De eene heeft daar meer ondervinding en meer gevoel van dan de andere. Nochtans, dat de menschheid in het algemeen onder eenen last gebogen gaat kan daaruit opgemerkt worden, dat dit aanbod van rust ons zoo zeer aantrekt. Van den diepen geestelijken zin van deze woorden heeft de eene voorzeker meer begrip dan de andere. Maar allen gevoelen toch, dat er iets in den klank dezer woorden ligt dat aanlokkend is.

Laat ons dan deze woorden in overweging nemen.

Ons onderwerp is *de Rust*. Beschouwen wij:

- I. *Wie de rust aanbiedt;*
- II. *Op wat wijze zij genoten wordt.*

I. Wie de rust aanbiedt. Jezus heeft onderscheidene uitnoodigingen tot de menschen gedaan. Hij heeft hen uitgenoodigd om tot Hem te komen, om het water des levens te ontvangen. Hij heeft hun aangeboden om den honger hunner zielen te verzadigen. En het is alleen in den mond van Jezus, dat wij zulke invitaties vinden. Jezus is de eenige die tot ons zegt: Komt tot Mij. En van de invitaties die door Hem gedaan zijn is er geene, welke ons meer aantrekt dan die waarin Hij ons rust aanbiedt.

Het eerste en eenvoudigste denkbeeld van rust, dat wij hebben, is dat van verpoozing na den arbeid. Het is eene beschikking der natuur, dat, wanneer de mensch door arbeid vermoeid

en uitgeput is, een stilstand van den arbeid de krachten herstelt en dat de mensch in zijn zwoegen dan daar ook naar hijgt. Maar wanneer het woord rust uit den mond van Jezus gehoord wordt dan heeft het een diepere beteekenis. Wanneer iemand door arbeid vermoeid de rust geniet, dan is dit genot bloot voor een korten tijd. Hij geniet een tijd van rust, die straks weer door arbeid vervangen wordt. Maar wanneer Jezus hier rust belooft dan is dat iets duurzaam. Het is een verademing, die hieruit voortvloeit, dat een zwaar juk verbroken wordt, of een harde dienstbaarheid ophoudt, om nooit weer opgelegd te worden. Zoo is het dat de Heer Israel rust beloofde van de dienstbaarheid van den koning van Babel en van andere tyrannen die hen onderdrukt hebben. „En het zal geschieden ten dage wanneer u de Heer rust geven zal van uwe smart en van uwe beroering en van de harde dienstbaarheid, waarmede men u heeft doen dienen, dat gij deze spreuke opheffen zult tegen den koning van Babel!”

Alzoo is ook de rust, die Jezus hier belooft, niet slechts eene tijdelijke verpoozing, maar de ontheffing van een last, waarvan de zoete gevolgen duurzaam genoten worden.

Het is een belofte en een uitnoodiging, die in den mond van Jezus alleszins gepast zijn. Hij alleen heeft gezag en macht om die te geven. De eerste voorstelling, welke men zich van den Verlosser gemaakt heeft, aler Hij in de wereld kwam, was van een rustaanbrenger; waarschijnlijk van wege de onrust en den last, welke ten gevolge van de zonde, den mensch was opgelegd. Op zichzelf kan de arbeid niet als een vloek worden aangemerkt. Geen tijd is zoo vervelend als die, waarin wij niets te doen kunnen vinden. Menschen zoeken daarvoor tijdkortingen. Maar de tijd die men in beuzelingen doorbrengt wordt niet met zulke aangenaamheid doorgebracht als die waarin men eenig werk heeft, dat ons voordeel oplevert, of in het verrichten waarvan wij voldoening kunnen vinden. De arbeid dus, is op zichzelf, geen last. Maar het waren de moeiten en de bekommernissen, welke wegens de zonde aan den arbeid gepaard gaan die

het menschdom deed zuchten. En daarom zagen zij uit naar den Verlosser, als naar eenen die hun den last zou verlichten.

De ouders van Noach alreeds drukten dat verlangen uit, toen hun een zoon geboren werd. „Deze,” zeiden zij, „zal ons troosten over ons werk, en over de smart onzer handen, van wege het aardrijk, dat de Heere vervloekt heeft.” Gen. 5:29. Het was van wege den vloek die uit de zonde voortspruit, de doornen en distelen, dat zij onder den last zuchtten. En zij hoopten dat deze zoon verlichting daarvan zou aanbrengen. Misschien hoopten zij dat deze zoon het zaad der vrouw was, dat de slang den kop zou vermorzelen, wier verleiding met de daarop volgende ongehoorzaamheid oorzaak was geweest dat hun ouders uit het paradijs verjaagd werden; en dat deze Noach hun de paradijs vreugde zou herstellen, zoodat zij weer als te voren met lust en zonder moeite, zorg en smart de aarde bewerken zouden als hun voorouders in het paradijs gedaan hadden.

Indien dit hunne verwachting was, dan hebben zij zich vergist. Trouwens, in zekeren zin, werd in dien zoon hun verlangen vervuld. Wij mogen veronderstellen, dat zulk een zoon als Noach werd, een man van zulk een uitmuntende godsvrucht en zulk een werker als wij hem later in zijn leven en inzonderheid uit het bouwen der ark leeren kennen, voor zijn ouders den last des levens zal hebben helpen verlichten. En, nog in een ander opzicht toonde hij zich den naam, dien hem zijn ouders gaven waardig, dewijl hij door het bouwen van die ark, voor zich en voor zijn huisgezin een rustplaats verschaft, waarin zij gerust konden nederzitten wanneer de oordeelen Gods over de wereld losbraken.

Maar in den volledigen zin is het Christus alleen, die door zijnen zwaren arbeid als Knecht des Heeren, door zijn verzoeningswerk, rust verschaft. Alzoo heeft men al zeer vroeg in de geschiedenis van het menschdom naar Christus leeren uitzien, als naar eenen die de rust zou geven. Ook Jacob, wanneer hij den zegen over zijn zonen uitspreekt, wijst op Hem als de Silo, dat

is, de rustaanbrenger, wien de volken gehoorzaam zouden zijn. Gen. 49:10. En de vervulling van deze profetie is opmerkelijk, omdat de bekeering der volken niet plaats vond tot dat de Christus gekomen was. Het was omdat het heidendom den last der zonde en deszelfs gevolgen gevoelde, dat zij zich aangetrokken gevoelde tot Christus die hun rust aanbood. Beluistert eens een der vele stemmen: „Kom over, en help ons.” Dus was het bijzonder gepast dat wanneer de Christus kwam, wij uit zijnen mond die woorden der uitnoodiging hooren zouden: „Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.”

II. Op wat wijze deze rust gevonden en genoten wordt. In de tweede plaats hebben wij op te merken, op welke wijze het is, dat Jezus ons die rust wil doen vinden. Als wij alleen het eerste gedeelte van deze uitspraak nagaan, dan zou het schijnen dat de rust alleen een gave is, dat wij niets daaraan te doen hebben dan tot Hem te komen en die rust te ontvangen. Maar wanneer wij dit eerste gedeelte zijner uitnoodiging nauwkeurig nagaan dan zal het blijken, dat er in dat komen tot Hem iets opgesloten ligt; dat wij tot Hem komen moeten als tot den Christus, dat is, tot een Profeet een Priester en een Koning; dat er hier verondersteld wordt een gebruik maken van den Christus Gods.

Maar dat wordt nog nader uitgelegd door de woorden, welke hij er op laat volgen: „Neemt mijn juk op u, en *leert* van Mij.” Oppervlakkig beschouwd schijnt er een tegenstrijdigheid tusschen deze zaken die hier genoemd worden. Wij zijn gewoon om hun juk dragen te verbinden met arbeid. Hoe zou dit ons dan rust kunnen bezorgen? Schijnt het niet veeleer alsof Christus daartoe gekomen was, om ons lasten op te leggen in plaats van onzen last te verlichten? Zoo is het dat sommigen het willen voorstellen alsof, wanneer wij Christus volgeling worden onze schouders onder een knellend juk komen of men in een eng harnas zou geprangd worden; alsof Koning Christus ons slechts ont-

houdingen had voorgeschreven; en dat een Christen in een gareel heeft te loopen waarin hij niet veel vrijheid heeft.

Edoch, wanneer wij den tekst nagaan dan zal blijken dat dit eene misvatting is. Een juk is niet een instrument dat uitgedacht is om den last te verzwaren, maar omgekeerd om dien gemakkelijk te maken. Het juk wordt op den nek van een trek-dier gelegd, en dient daartoe om hem in staat te stellen om den ploeg door het land te trekken. Was het dat de ploeg aan den nek van het dier direkt was vastgemaakt, dat die met een ketting aan den hals van het dier gehangen werd, dan zou zulks zwaar en pijnlijk wezen. Maar daartoe is het juk vervaardigd om den arbeid te verlichten. Een juk wordt ook soms op de schouders van menschen gepast, en dan gebruiken zij het om den last met meer gemak te kunnen dragen.

Alzoo is het gelegen met het juk van Christus.

Het juk van Christus aan te nemen beteekent discipelen van Hem, den eenigen en besten leeraar, te worden. De school die Hij met zijn leerlingen houdt is de school des levens. De kunst, die wij van Hem leeren moeten, is niet een of ander vak van geleerdheid of wetenschap waarin Hij onderwijst, maar de kunst der genade om Gode te leven. Hij wil ons leeren alzoo te leven, dat wij den last des levens niet te zeer zullen gevoelen, zoodat zij ons niet drukken zal. Daarom worden vooral zij tot Hem geroepen voor wien het leven moeielijk valt, die onder den last torschen.

De last des bestaans behoeft den mensch niet te drukken. Zoo als God den mensch geschapen heeft was de last niet zwaar. Het werk dat hij te doen had deed hij met lust, en de gehoorzaamheid die hij aan God bewijzen moest volbracht hij met genoegen. Het was alleen omdat de zonde daar tusschen kwam, dat de verhouding waarin hij tot God stond pijnlijk werd. En nu werd de last drukkend. Indien er, tusschen het juk en den schouder waarop het gelegd werd, iets zich indringt dat er niet behoort, indien daar een splinter of een steen is ingeraakt, of

dat het juk niet past om een of andere reden, hoe zwaar wordt dan de last. Maar wanneer nu dit pijnlijke, dat de knelling veroorzaakt wordt weggenomen dan wordt de last gemakkelijk. En daarvoor kwam Christus om de zonde weg te nemen en om ons weer in de rechte verhouding tot God te brengen. En, waar dit geschied is, zal de last ons niet meer drukken. Daar is op zichzelf geen reden, waarom ons bestaan als een last zou gevoeld worden. Zulks is dat niet voor de vogelen des hemels, die onbekommerd door het luchtruim zwieren. Het was dat ook niet voor den mensch, voor dat de zonde in de wereld kwam. Het zal dat ook niet meer zijn waar de zonde weggenomen is, waar de mensch zich aan God als aan zijnen Vader in de hemelen toevertrouwd heeft, en met al zijn zorgen zich op Hem heeft geworpen, waar hij met dien God eenswillens is geworden. Dit wil Christus voor hem en in hem teweeg brengen, en daarom zegt Hij: „Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, en gij zult rust vinden voor uwe ziel.”

Doch de vraag zou bij iemand kunnen opkomen, waarom moeten wij een juk dragen. Kunnen wij niet vrijheid en rust verkrijgen door in het geheel geen juk of last te dragen. Maar wij moeten niet vergeten, dat het leven zelf een last is. Al aanstonds na den val werd den mensch een moeizame arbeid opgelegd. De aarde, die wij bearbeiten moeten, er moge een zegen op rusten, maar de vloek is er ook. De mensch heeft het eenmaal reeds beproefd, door van zijnen Schepper af te vallen, en daardoor is die zware last op hem geladen, en is het leven zoo moeilijk geworden. En door onze roeping te vergeten, en te zeggen: „Laat ons zijn banden verscheuren en zijne touwen van ons werpen” zal de zaak niet beter worden. De banden die ons aan onzen Schepper binden, en aan zijne wet, kunnen niet zoo maar los gescheurd worden zonder pijnlijke wonden te veroorzaken. Dus moeten wij het leven beschouwen zooals het is. Wij moeten onszelf als schepselen van God aanmerken, die verbonden zijn Hem en zijn wetten te gehoorzamen. Met ons

van den last te ontslaan zullen wij geen rust genieten. Door ons van het onderwijs en de tucht des Heeren af te wenden, en te weigeren in het pad van zijn geboden te wandelen, zullen wij geen rust of vrijheid genieten. Wij zullen ons onder de heerschappij der zonde brengen en de vrede uit onze ziel verbannen. Alleen op den weg der roeping en geloofsgehoorzaamheid is vrede en rust voor het hart en voor het geweten. Doch van onszelfen zullen wij dien last nooit kunnen dragen. Niemand anders dan Christus is in staat om ons daartoe bekwaam te maken.

Mozes was ook een leermeester en hij onderwees den mensch naar de bedeeing waaronder hij leefde, en die hij bediende, in den weg des levens. Maar het juk dat hij oplegde was niet gemakkelijk. De discipelen van Jezus beleden het ook dat Mozes hen een juk had opgelegd, dat nog zij noch hunne vaderen hadden kunnen dragen.

De Pharizeen die op den stoel van Mozes zaten waren ook leermeesters. Zij leidden de menschen lasten op, die zij zelf met den vinger niet wilden aanroeren. Johannes de Dooper was ook een leermeester en hij was gestreng.

Het onderscheid werd opgemerkt toen Jezus kwam. Men bespeurde dat Jezus' leer en onderwijs meer vrijheid veroorloofde, dat zijn discipelen gemakkelijker leefden. „Waarom,” zeiden de discipelen van Johannes, „vasten wij en de Pharizeen veel, maar uwe discipelen vasten niet.”

Jezus was een zachtmoedige leermeester. Hij had een wonderbaar geduld in zijnen omgang met zijne discipelen. Wie kan het geduld en de zachtmoedigheid beschrijven, die hij met zijn discipelen beoefende. Het gaat alle bevassing te boven. En zoo als het karakter van den leermeester was, alzoo was ook de leer en de tucht, het juk dat Hij zijne discipelen oplegde. Zijn juk was zacht, en zijn last licht.

Het is waar dat Jezus in zijne leer niet minder dan Mozes, of eenig ander profeet op heiligheid des levens heeft aangedrongen. Maar de bediening van Mozes was die der letter, ter-

wijl Jezus door den Geest, dien Hij verworven heeft, een inwendig leven aan zijn discipelen mededeelt, en voor hem, die dat inwendig leven deelachtig is, is de dienst van God en het onderhouden zijner geboden het natuurlijk element waarin hij zich beweegt. En daarom is de dienst of het juk van Christus, dat in dit inwendig leven des Geestes bestaat, niet zwaar. De jukdragende Christen wil het zoo. De last van den Christus is zijn lust.

TOERASSING.

Deze woorden van den Zaligmaker, dus, zijn een liefderijke uitnoodiging van Hem, die gekomen is om rust aan te brengen. Daar is niemand, die in de school des levens eenigermate is onderwezen, die niet geleerd heeft dat er lasten te dragen zijn. Sommigen zijn beladen met een last van zorgen. Anderen hebben krankheden en zwakheden des lichaams te dragen. Het is een zware last, dien zij te torschen hebben, en soms worden zij er moede onder. Anderen hebben moeiten en teleurstellingen te ondervinden. En nog anderen hebben den last in al zijn zwaarte leeren gevoelen; zij hebben leeren beseffen wat het leven in heeft; zij gevoelen hun verantwoordelijkheid en dat zij voor den Rechter van hemel en aarde moeten verschijnen. Zij zuchten over hun ellende, hun geneigdheid tot het kwade. Zij beseffen de zondigheid en de besmetting hunner natuur. Voorwaar deze zijn in den zwaarsten zin beladen. Maar tot elk een dier beladenen roept de Heere; komt herwaarts tot mij; zwerft niet om, om rust en verlichting bij anderen te zoeken. Komt direkt en onmiddelijk tot Mij. En wanneer wij dan vragen: Wat zullen wij doen om rust te verkrijgen, dan is zijn antwoord: „Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij.”

Om waarlijk rust te genieten moeten wij het juk van Jezus waarlijk op ons nemen. Wij moeten naar den regel, dien Hij ons gegeven heeft, wandelen. Wij moeten zijne lessen navolgen. Want het zijn deze beginselen, waarvan de beoefening ons rust geven kan. Het is waar, dat sommige van zijne voorschrif-

ten, waar hij ons beveelt het rechteroog, dat ons ergert, uit te trekken, en de rechterhand af te houwen, zelfs wanneer wij ze in een geestelijken en zinnebeeldigen zin verstaan, scherp zijn. En toch leidt de beoefening van deze beginselen tot rust der ziel. Het overspelig oog vrij te laten weiden, de bedriegelijke en inhali-ge of de toornige hand te laten doen wat het zondig hart opgeeft, dat leidt tot onrust. Dat wellustig oog zal ons leiden, wanneer wij het niet verloochenen, om de ijdelheden na te wandelen die ons niet baten kunnen. Ons hart zal van een gescheurd worden door wenschen en begeerten, die niet kunnen vervuld worden. De bedriegelijke wereld zal ons verleiden, zoodat wij ons vergapen zullen aan datgene waar geen wezen in is. Maar op het pad dat Jezus ons voorschrijft zullen wij rust vinden. De pijn van dat afgehouden lid, dat is de strijd der zelfverloochening, zal spoedig voorbij zijn, en de rust die wij genieten zullen zal een duurzaam genot opleveren. Het einde zal vrede zijn.

„Zij zullen ingaan in den vrede. Zij zullen rusten op hunne slaapsteden, een iegelijk, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft.”

AMEN.

De Keuze van het Kruis.

DOOR J. H. PIETENPOL.

Lezen: Luk. 9:37—62. Tekst: Luk. 9:51.

Zingen: Ps. 138:2; 25:2; 33:6; 72:7.

Luk. 9:51. „En het geschiedde, als de dagen
Zijner 'opneming' vervuld werden, zoo richtte
Hij zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te re-
zen.”

In het kerkelijk jaar komen wij eerst te staan voor de *geboorte* van Jezus; het wekt een blijde aandakening des harten, om te staan bij de kribbe van Bethlehem, en te blikken op het Kindeke in windselen gewonden. Het is een gebeurtenis waardoor ook het *kind* hart vooral getroffen wordt; ja een natuurlijk mensch kan eenigermate daarin meeleven. Op Kerstdag staat dan ook blijdschap op bijna ieder gelaat te lezen, elk zingt mee in het loflied van „vrede op aarde, in menschen een welbehagen.”

Maar op de geboorte van Christus volgt ook zijn kruisdood. En in verband daarmee is er een lijdensproces, dat onze Heiland heeft moeten doorworstelen. En ook *dat* mag niet vergeten; en zoo heeft dan ook de Kerk van Christus hare lijdensweken gesteld, wanneer de aandacht vooral bepaald wordt bij den bangen strijd, die zijn dood vooraf ging. En wanneer dus de lijdensweken aanbreken, zien wij in de verte het kruis van Golgotha voor ons verrijzen. Vooral zijn het de kinderen Gods, die daar eenigszins *kunnen* inleven; en die er dan ook steeds overuit moeten zijn, om dieper doordrongen te worden van wat het hun Heiland gekost heeft, om hunne zaligheid te bewerken.

Dat Jezus zich gedurende zijn gansche leven op aarde het

kruis bewust was, zal men zeker niet kunnen betwijfelen. Maar er kwam toch een tijd, dat Hij bijzonder onder den drang van deze wetenschap gebogen ging. En van dit keerpunt maakt onze tekst melding; van nu aan zou het een beslist voornemen en bestendig zoeken zijn, om langs den weg van het kruis tot den Vader terug te keeren.

De gedachte nu, die ons daartoe als onderwerp aanbiedt, is; dat Jezus het Kruis zoekt. En eerst zullen wij zien, dat Jezus, in alles het einddoel voor oogen houdende, dien lijdensweg met volle *bewustheid* aanvaardde; ten tweede zien wij zijne *gewilligheid*, om opgeofferd te worden; en ten derde moet dan nog blijken, dat dit alles *tegen* zijn menschelijke natuur indruischte.

I. In de eerste plaats zullen wij dus zien, dat Jezus, in alles het einddoel voor oogen houdende, dien lijdensweg met volle bewustheid aanvaardde.

Dat „de dagen zijner opneming vervuld werden,” ziet op zijn opvaren, wanneer Hij terug zou keeren naar den hemel. Gethsemane, Gabbatha en Golgotha worden, als het ware, voorbij gezien; en het oog alleen gevestigd op de voleinding, wanneer Hij als overwinnaar den triomf zal behalen.

De schilderij, door den Evangelist ons hier gegeven, teekent een volkomen bewustzijn van wat Hem te wachten stond. Met een vaste beradenheid, om den raad Gods te volbrengen, aanvaardt Hij den lijdensweg. En waar het voor zijn natuur niet anders kon zijn, dan om er met huivering en terugdeinzing aan te denken, zoo „richtte Hij zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen.”

Wij zien hier de vervulling van Jesaja's profetie: „De Heere Heere helpt Mij; daarom wordt Ik niet te schande; daarom heb Ik mijn *aangezichte gesteld als een keisteen*, want Ik weet, dat Ik niet zal beschaamd worden.” In beide, profetie en evangelie, openbaart zich dus het besliste voornemen, om zijn werk te volbrengen. Dit spreekt vooral sterk in Markus, waar wij lezen:

„En zij waren op den weg, opgaande naar Jeruzalem; en Jezus ging voor hen uit; en zij waren verbaasd, en Hem volgende, waren zij bevreesd.” De discipelen waren bevreesd, omdat Jezus hen te voren gezegd had, wat Hij te Jeruzalem zou moeten lijden; en omdat zij wisten, dat de Joden besloten hadden in hunnen Raad, Hem te dooden; en daarom waren zij verbaasd, dat Hij toch zijn aangezicht er op zette om voorwaarts te gaan. Hij was zich dan ook haastende, om des Vaders welbehagen te volbrengen; en Hij getuigde zelf: „Hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij.”

Het was dan ook niet het lijden en de schande en de smart, als zoodanig, die Jezus zocht, maar hetgeen Hij daardoor volbrengen zou. In zijne gedachten springt Hij hier, als over lijden en kruis heen, om alleen te denken aan den uitslag. Maar toch weten wij zeer wel, dat voor Jezus de donkere schaduw van het kruis steeds verrees; en dat Hij zich daar ook telkenmale voor plaatste. Toen Hij daarom ook zeide, dat „de Zoon des Menschen verhoogd moest worden,” gaf Hij daardoor uitdrukking aan wat zijn volbracht werk Hem geven zou. Maar voor dat uiterst einddoel, zijne verheerlijking, lag nog een *ander* doel, dat Hij aan het *kruis* moest verhoogd worden, om alzoo allen tot zich te trekken.

Maar nu mag men zich toch wel in acht houden, om dit niet zoo te nemen, alsof wat dit in had *nu* eerst voor zijn geest kwam. Het mag niet zoo beschouwd als of Jezus' oogen nu eerst open gingen voor de ware wezenlijkheid van zaken; of dat Hij nu zou gedacht hebben, dat zijn leven eene mislukking was, en Hij als martelaar zou moeten sterven. Het vroom gemoed zou daar geen oogenblik vrede bij kunnen vinden, en de feiten loochenen ook zulk eene stelling. Men heeft dan ook maar aan zijn woord te denken, in het begin van zijn openbaar optreden reeds uitgesproken: „Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik denzelven oprichten.” En dan nog dat ander woord: „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet ook de Zoon

des Menschen verhoogd worden.” En daaruit blijkt duidelijk, dat zijn lijden en dood geen latere ontdekking was; maar dat Hij het kruis als eene noodzakelijkheid aanvaardde, als de eenige weg, om den wil des Vaders te volbrengen, in de verlossing van zijn volk.

En het was ook niet iets, dat Hij verwachtte als een gevolg op den weg van getrouwheid; gelijk de getrouwe volgeling van Jezus wel eens schimp en hoon moet verwachten, of zelfs de martelaarskroon behalen. Maar Hij beschouwde het in meest duidelijke trekken, als eene *noodzakelijkheid* Hem door den Vader opgelegd. En daarin wierp Hij zich dan ook met eene volkomene onderworpenheid; en van den beginne wist Hij, dat het kruis Hem te wachten stond; en ook, dat Hij zou moeten sterven. De martelaar ziet op het schavot of op den brandstapel, en zegt: „Als ik moet, dan moet ik, en hoe meer moedig dan hoe beter.” Maar Jezus zag op het kruis als *de weg* waarlangs Hij tot verhooging zou komen; waar Hij ook het welbehagen des Vaders zou volbrengen. Het kruis was voor Hem de groote schakel tusschen zijne menschwording en zijne verheerlijking; en die schakel kon niet gemist worden, of de geheele zaak zou te niete gaan. Hij stierf niet als een *held*, die voor een goede zaak zijn leven *wagen* wil; maar Hij stierf, en dat met volle bewustheid, als het Lam Gods, dat de zonde der wereld droeg. „Ziende op de heerlijkheid, die volgen zou,” hield Hij nochtans het *lijden*, waardoor Hij moest gaan, steeds voor de aandacht. En zullen wij dan ook iets van dien diepen lijdensweg vatten, en daar eenigzins in meeleven, dan moet daarom ook *dit* steeds voor de aandacht gehouden, dat in het geheele leven van Jezus, de schaduw van het kruis steeds verreest. Hij, die als onze „Goël” optrad, wist dat Hij alleen langs den weg van het kruis onze „bloedwreker” zou kunnen worden. En zoo alleen zullen we ook de diepe beteekenis van zijn slachtoffer leeren vatten.

Wij beminnen en eeren menschen, die zichzelf vergeten, om anderen ten dienste te zijn. En wanneer de martelaar, in het

gezicht van den brandstapel, in teedere liefde, woorden van be-
moediging tot zijn toeschouwers spreekt, zoo grijpt bewondering
ons aan. Maar het meest heldhaftige van menschlijke daden,
zinkt weg in nietigheid in vergelijking met Jezus beradene keuze.
Immers, de groote heldendaden worden gewoonlijk verricht onder
den drang van het oogenblik. Was er tijd geweest om door te
denken, zoo zou menig held nooit dien eeretitel verkregen heb-
ben. Maar Jezus „richtte zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te
gaan.” Het overviel Hem niet als iets onverwachts, maar Hij
socht het. In het volle bewustzijn van wat Hem daar te wachten
stond, en wetende dat het alles in zijnen dood zou eindigen, zoo
ging Hij toch voorwaarts, om het te volbrengen. O, waarlijk,
wondere liefde, die zich zoo kon geven tot in den bangen en bit-
teren dood des kruises. Waar Hij alles wist, en toch niet van
den weg afstapte, dit is voorwaar wonderlijk in onze oogen.
Onwillekeurig, zou men zeggen, moest elk voor Hem neder-
vallen, om Hem in aanbidding als Heiland te erkennen.

II. In de tweede plaats moeten wij stilstaan bij zijne *ge-
willigheid* om opgeofferd te worden.

En hier komen wij nu, voor ons gemoed, voor een onoplos-
baar raadsel te staan; als voor eene diepte, die wij niet kunnen
peilen. Aan den eenen kant hebben wij de duidelijke kennis van
den bepaalden raad en wil Gods. Dat Raadbesluit kon niet feilen,
en zou uitgevoerd worden. Maar aan den anderen kant hebben
wij ook de volkomene zekerheid, dat, in elken stap naar het kruis,
Jezus door geen noodlot gedreven werd. Hij werd niet *tegen*
zijnen wil naar het kruis geleid; maar het was met een beslist
willen, dat Hij zijn zoenbloed op Golgotha liet stroomen.

De bepaalde raad Gods komt zoo duidelijk aan den dag in
uitdrukkingen als deze: „De Zoon des Menschen *moet* verhoogd
worden;” en, „Het *betaamde* Hem, dat Hij den oversten leids-
man hunner zaligheid door lijden zoude heiligen.” En sterker
nog: „Deze Jezus, door den bepaalden *raad* en *voorkennis* Gods

overgegeven zijnde." Daarin openbaart zich de eeuwige *wil* des Vaders; het Goddelijk raadbesluit van voor de grondlegging der wereld; makende het kruis en zijnen dood een noodzakelijkheid. „Zonder bloedstorting" kon er geen vergeving zijn; en „het bloed der bokken en kalveren," al zou het ook gevloeid hebben in een gestadigen stroom van Adam tot den laatsten die geboren zoude worden, kon aan den eisch van Gods gerechtigheid niet voldoen. Alleen het „bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zichzelf Gode onstraffelijk opgeofferd heeft," kon volstaan om de verzoening daar te stellen. En ook dat alleen zou de „conscientie reinigen van doode werken, om den levenden God te dienen." Daar zat dus, en het zij met allen eerbied gesproken, een Goddelijk *moeten* achter; een moeten door Hemzelf bepaald. En zoo zeide Jezus dan ook, dat Hij „geperst werd, totdat het volbracht zij."

Maar toch mag dit niet *zoo* verstaan, alsof Jezus tegen zijnen wil met geweld daartoe gedwongen werd. Het was niet eene macht, die Hem overweldigde. Immers, zijn leven, en vooral zijn dood, was eene gehoorzaamheid aan den wil des Vaders. Zoo had Hij dan ook reeds „te voren gezegd": „Zie, Ik kom, om Uwen wil te doen, O God." En daarom was er ook de *wil*, die zich onderwierp aan den wil des Vaders. Elke stap op dien lijdensweg was dan ook als een *aannemen* van des Vaders wil.

Het komt dan ook in zijn gansche leven uit, dat Hij den dood *vrijwilliglijk* heeft gekozen. Denk maar aan onzen text: „Zoo *richtte* Hij zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen." En waarom zocht Hij om naar Jeruzalem te gaan? Dan is het duidelijk als de dag, en het is voor geen tegenspraak vatbaar, dat Hij het *kruis* te gemoet ging. Hij was onder den ban van het Sanhedrin, en Jeruzalem was eigenlijk de meest onveilige plaats waar Hij zich kon begeven. In het noordelijke land, het land van Galilea, was Jezus betrekkelijk veilig. Echter in het volle bewustzijn van dit alles, „richtte Hij zijn aangezicht," om den leeuw, als het ware, in zijnen kuil te ontmoeten. En waarom?

Waarom zoo beraden voorwaarts, in het gezicht van zulke gevaren? En dan moet het antwoord zijn, omdat Hij sterven *wilde*. En hij wilde sterven, omdat het de wil des Vaders was; en ook zijn eigen wil, om alzoo voor zijn uitverkoren volk de zaligheid te bewerken.

Van dezen tijd aan, scheen Jezus dan ook een geheel anderen weg in te slaan, dan Hij tot hiertoe gedaan had. Voor dezen zocht Hij meestal het publiek te ontwijken, maar van nu aan geen verberging meer. Voor dezen, wanneer Hij omtrent zijn lijden sprak, was het als met gesluierde woorden; en zijn woord tot de discipelen was: „Zeg niemand, dat de Zoon des Menschen van de dooden moet opstaan.” Maar van nu aan geen verbieden. Wetende wat Hem daar wedervaren zou, zoo gaat Hij toch openlijk op naar Jeruzalem; en Hij spreekt in den tempel met alle vrijmoedigheid. En als de tijd nadert, schijnt Hij meer stoutmoedig te worden in het veroordeelen van de priester schare, en sprak Hij zijn weeen vrij uit over de leiders des volks. En toen, voor een oogenblik, het scheen als of ze den tijd vooruit zouden loopen, omdat met het paaschfeest eerst zijn tijd zou zijn, trok Hij zichzelve voor een wijle weer terug. Maar niet om het kruis te ontwijken; want straks komt Hij met publieken triomf de stad binnen, onder het geroep van: „Hozanna den Zone Davids.” Doch Hij staat het niet toe, dat ze Hem als Koning opwerpen. In alles gaat Hij te werk als eenen, die de zaak zelf in handen heeft, en ze regelt naar zijn eigen wil. En juist toen de haat zijner vijanden in lichte laaie ontvlamde, sprak Hij die vlijmende, die ontzaglijke woorden: „Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden.”

En waarom toch? En het antwoord komt nog eens; omdat Hij sterven *wilde*. En Hij wilde sterven, omdat Hij ons *liefhad*, en alleen zoo ons redden kon. Ziet Hem maar in den hof van Gethsemane, toen die bende met zwaarden en stokken tegen Hem aankwam; en op een enkel machtwoord vielen zij allen ter aarde neder. Hij had hen wel kunnen ontgaan; Hij had hen wel kun-

nen verslaan; ja, zelfs had Hij zijnen Vader kunnen bidden, en Hij zou Hem „meer dan twaalf legioenen engelen” hebben bijgezet. Maar Hij keert zich om, en, en dat om onzent wil, geeft Hij zichzelve vrijwilliglijk over; en Hij zegt: „Indien gij *Mij* zoekt, zoo laat dezen heengaan.”

En toen Hij aan het kruis, als door een diepen stroom van smart en lijden ging, werd Hem het leven eigenlijk niet *ont-nomen*. Het was niet door het verlies van bloed, of de foltering Hem aangedaan; noch door de speer, die zijn zijde doorboorde, dat Hij ten slotte bezweek. Maar Hij „gaf den geest.” Hij hing daar maar niet *lijdelijk*, om te dragen hetgeen Hij dragen *moest*; maar Hij was *actief*, werkzaam, en Hij *wilde* sterven. Hij was mensch, en dus *kon* Hij sterven; maar Hij was geen *zondig* mensch, en daarom was het geen *moe-ten* sterven. Maar Hij stierf, omdat Hij *wilde* sterven; en Hij wilde zulks ter wille van den eeuwigen Raad van Gods *liefde* over ons. Zijn kruis werd zijn *troon*; en in zijn sterven verbrak Hij de banden des doods, en zoo was het een vrijwillige overgave. De weg, van eeuwigheid in Gods Raad bepaald; de weg, dien Hij met gewilligheid gekozen had; die weg aanvaarde Hij met een helder bewustzijn van wat het alles beteekende; en Hij stapte er niet van af totdat Hij het, „Het is volbracht,” er over uit kon roepen.

III. En nu moeten wij ten laatsten ook nog zien, dat dit alles *tegen* zijn menschelijke natuur indruischte.

Door dit voor de aandacht te krijgen zal het wonder van zijn opofferende liefde juist vergroot worden. Het gaat vaak moeilijk voor ons, om goed te beseffen, dat deze lijdensweg tegen Jezus' menschelijke natuur was, en dat Hij er van terugdeinsde met eene innerlijke ontroering. Waar wij zoo gewoon zijn, en dat met recht, bijzonderen klem op zijne Godheid te leggen, daar zijn we steeds genegen om zijne ware menschheid tekort te doen. Wij weten, dat zijn menschelijke natuur door zijn Goddelijke natuur gesterkt werd, om den last des toorns Gods tegen de zonde

te kunnen dragen. Maar dan denken wij meteen de bangheid van dien strijd zoo licht weg, als of die daardoor zijn wezenlijkheid verloor.

En toch moet het zoo geweest zijn, dat dit alles tegen zijn menschelijke natuur inging. Waarom zou het anders noodig geweest zijn, dat Hij „zijn aangezicht *richtte*, om naar Jeruzalem te gaan;” een uitdrukking, die ons toont, dat het niet een natuurlijke keuze was. Immers, zijn angst in Gethsemane was een ware angst; een lijden, dat Hij waarlijk heeft doorworsteld. En waar we dan deze woorden van zijn lippen beluisteren: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan,” daar getuigt dit ten sterkste, hoe dit lijden tegen zijn gemoed inging. Dat Jezus deze bede bad, was geen onheilige zwakheid, als of Hij bevreesd was in het gezicht van een opgelegde roeping. Maar het was de kreet van den *Heilige* tegen het ingaan in het *onheilige*, en dat maakte het zoo bang voor Hem. De dood behoorde bij Hem niet, gelijk hij bij ons, om onzer zonden wil, behoort. *Hij* was eigenlijk „de weg, de waarheid, en het *leven*,” en nu zou het „leven” zich tot in den dood moeten overgeven.

De strijd, dat de Heilige alle schuld en zonde moest dragen, was het diepst mysterie der Verzoening; een geheim, dat ook de engelen niet konden doorgronden. En de *menschelijke* natuur zelfs van Jezus scheen te kort te schieten, om dit mysterie op te lossen. En dit bracht ook de klacht van zijne lippen, ten aanhoore van zijn jongeren: „Mijne ziel is geheel *bedroefd* tot den dood toe.” En de worsteling werd voor Hem zelfs zoo bang, dat zijn zweet als droppelen bloeds uit hun poriën werd uitgeperst.

Zelfs onze zondige natuur deinst terug van lijden, en hoeveel te meer dan niet de heilige natuur van Jezus. Zoo heet het dan ook nog verder: „Hij heeft het kruis *verdragen*,” als een onderwerping dus, die Hem tegenstond. Wanneer de Apostel dan ook zegt, dat Hij „voor de vreugde, die Hem voorgesteld

was, het kruis heeft *verdragen*, en schande veracht," dan blijkt daaruit duidelijk, hoe Hij zich daartoe *brengen* moest.

Maar die instinctieve terugdeinzing was echter geen onwilligheid, om zich aan den wil des Vaders te onderwerpen. Daaraan had Hij zich onvoorwaardelijk overgegeven, zooals ook zijne bede in den hof, „Niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede," daarvan getuigt. Maar toch, omdat de weg naar het kruis zoo mysterieus en donker was, moest zelfs Hij, die altijd des Vaders wil zocht te doen, zijn aangezicht *richten*, om dien wil te volbrengen. Hij moest zichzelf er voor *zetten*, om niet van dien weg af te stappen. En wanneer we *dit* nu goed voor de aandacht krijgen, dan zien wij iets van de diepe, innige, roerende liefde, die Hem bewoog, om zich voor ons tot in den dood te geven. En ons hart moest zeker wel wegsmelten voor de openbaring van zulk eene liefde.

Elke voetstap op dien lijdensweg was, als het ware, een insnijden van wonden, die diep en gevoelig indrongen. Hoe tartend waren niet de woorden der vijanden: „Anderen heeft Hij verlost. Hij kan zichzelf niet verlossen." En zelfs de bestraffing van Petrus: „Heere, wees U genadig! dat zal U geenszins geschieden," pakte Hem in een zeer gevoelige plek; want het was eene verzoeking, om zich van dien bangen weg af te keeren. En waarom gaf Hij geen gehoor aan die verleiding? Zeker niet omdat het Hem aan de *macht* ontbrak; maar het was omdat Hij ons, *zondaren*, liefhad met eene eeuwige liefde; en sterven wilde, om ons te redden van het eeuwig verderf.

Het was liefde, die Hem tot deze wereld bracht, en Hem de schande van het kruis deed verachten. Die liefde was meer krachtig dan alle tegenstand, en sterker dan de dood. Die liefde hield zijn oog op het kruis, en hoe ook tegen zijn menselijke natuur indruischende, zoo aarzelde Hij toch voor geen oogenblik, om het altaar van het kruis te beklimmen.

O, geliefden! en vergeten wij het nooit, het was om *ons* te redden, dat Hij zichzelf niet redden *kon*; en daarom zocht.

Hij het kruis, want langs dien weg alleen kon Hij ons redden. En waar Jezus wel de macht bezat, om dit alles van zich te keeren; en het toch niet keeren mocht, omdat zulks tegen den Raad Gods was; en het ook niet keeren wilde, omdat Hij zich daartoe had over gegeven; daar moest dit reeds een geheel eenig lijden zijn, waar wij geen begrip van kunnen vormen.

En terwijl we nu reeds van verre vooruit zien op zijn kruis; O, dat zijne liefde, in het zoeken van dat kruis, ons hart mag doen smelten, opdat wij voor Hem, bij den aan of bij den voortgang, vernederd en verteederd mogen worden. En dat het ons ook iets van die gehoorzaamheid moge geven, die Jezus voor ons betoonde heeft, in het volbrengen van den wil des Vaders. In dat wij ons hart aan Hem geven, en zijne voetstappen leeren drukken.

O, onbekeerd zondaar! maak het de ernstige bede van uw hart, om zoo getroffen te worden door Jezus zoeken naar het kruis, dat het u ook het kruis moge doen zoeken. Hij koos het kruis, om die groote verlossing te verwerven, die u nu door Gods genade wordt aangeboden. En gij moet ook het kruis zoeken; maar om daar Jezus als uw Borg en Middelaar te vinden. En alleen als een boetvaardige zondaar zult ge Hem daar kunnen ontmoeten. Van daar roept Hij met de pleitungen zijner liefde: „Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.”

Zoudt ge dan ook niet verliefd worden op dien dierbaren Heiland? O, hoe kunt ge het uithouden, om die groote liefde nog langer te versmaden. Zoolang men er nog niet voor is valt, doet men zijne liefde smaadheid aan. Ja, waarlijk, „Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht geven?”

O, arme ziele! die dit alles zonder aandoening kunt gadeslaan. Jezus zocht het kruis, om den weg ten leuen voor u te openen. Zoudt gij dan ook Hem niet zoeken, om Hem als uwen Heiland te vinden? Vergeet het niet, het pad ten hemel loopt

alleen langs den weg van het kruis. Het was langs dien weg, dat Jezus tot verhooging kwam; en dat Hij „den arbeid zijner ziel” ontving, in een duur gekocht volk, dat Hem ten eigendom werd gesteld. En ook *gij* zult alleen langs den weg van het kruis van Christus tot vergeving der zonden komen. Alleen door te gelooven in den gekruisigden Heiland, zult ge een kind van God worden, en een erfgenaam des eeuwigen levens. O, komt daarom ook, en valt in aanbidding voor Hem neer, belijdende uwe zonden. En geloof dan, dat Hij ook voor u deed, wat Hij voor al zijn geloovigen heeft gedaan; en ge zult den vrede Gods, in de vergeving der zonden, smaken.

En, kinderen Gods! waar brengt deze openbaring u? Indien Jezus uwe zonden aan het vloekhout gedragen heeft; indien Hij „uitgewischt hebbende het handschrift, dat tegen ons was—, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende,” onze schuld en zonden van ons heeft weggedaan; zult *gij* er dan nog langer onder gebogen gaan, als of ze nog tegen u stonden? Zoudt ge dan niet mogen, ja, zoudt ge dan niet *moeten* komen tot een gulle aanvaarding van uw kindschap; opdat Hij die het kruis voor u zocht, de eere moge ontvangen voor die genade aan u bewezen?

Maar kunt ge, daarvoor staande, dan ook nog langer vrede hebben met de wereld en de zonde? Waar Jezus, om uwe zonden het kruis moest zoeken, zult *gij* die dan ook niet als uwe vijanden vlieden? Jezus zocht het kruis, om onze zonden weg te nemen; en wij jagen nog zoo vaak de zonde na, om er in te leven. Dat dan ook elke keer, wanneer de zonde ons toelacht en uitlokt, deze schilderij, van Jezus zoekende het kruis, ons voor de aandacht moge komen, opdat wij meer en meer een walg aan de zonde mogen krijgen.

O, wondere ontferming Gods! die zich alzoo heeft willen be-toonen, dat de Eeniggeborene des Vaders, den van God vervloekten kruisdood zou zoeken. En dat voor *ons*, onwaardige zondaars als wij zijn, om ons te redden van den eeuwigen dood, en ons te brengen tot het eeuwige leven. O, onze Jezus! dat

wij U mogen liefhebben met eene liefde, die ook waarlijk *be-
wijzen* zal, dat *Uwe liefde* een plaats in ons hart en in ons leven
heeft gevonden! En gelijk Gij de schande des kruises voor ons
gezocht hebt, zullen wij U zoeken tot prijs en glorie van Uwen
nooit volprezen Naam!

„Liefd' in U is al ons leven,

Gij, Gij zijt ons hoogste goed;

Ja, uw kruis heeft ons gegeven

Wat ons eeuwig juichen doet.

O hoe zijn w' aan U verbonden,

Jezus, Redder, 's Vaders Zoon!

Onze harten, onze monden

Juichen dankbaar voor uw' troon!”

AMEN.

Het Gebouw van God.

DOOR WIJLEN NICHOLAAS HERMANUS DOSKER.

Lezen: 1 Cor. 3:1—23. Tekst: 1 Cor. 3:9c.

Zingen: Ps. 87:1; 65:2; 89:1, 7; 87:4.

1 Cor. 3:9c. „Gods gebouw zijt gij.”

De geheele wereld is vol van bedehuizen. Indien wij hen, die zich de moeite en de opofferingen aan den opbouw daarvan verbonden getroost hebben, zouden afvragen: Waartoe dit alles?—, zoo zouden zij ons antwoorden; opdat het Evangelie der zaligheid mocht worden verkondigd, opdat wij en onze kinderen, aan deze plaats mochten geleerd en onderwezen worden, in de waarheid die tot de godzaligheid leidt. Opdat wij den eenigen troost in leven en sterven mogen deelachtig worden, of in de hope des eeuwigen levens worden versterkt; opdat het koninkrijk van onzen eeuwig gezegenden Koning Jezus Christus mocht worden uitgebreid, door de bekeering van velen onzer stads- of dorpsgenooten; opdat... doch waarom nog meerdere beweegredenen opgegeven? Wat genoemd is, is genoeg om u te doen zien dat al deze beweegredenen van geestelijken aard zijn. Alle kanseloefeningen dus, van wat aard zij ook mogen zijn, waardoor de toehoorders in een soort opgewondenheid worden gebracht, zoodat zij onuitputtelijk in hun lof van den prediker, het doel der prediking, namelijk de bekeering van zondaren, geheel uit het oog verliezen, zijn dus niet alleen in strijd met de bedoelingen der stichters dier bedehuizen, maar ook, wat veel meer zegt, met de hooge roeping der dienaren des evangelies.

Onze bedehuizen zijn slechts hout en steen; in tegenstelling

met Rome, zien wij in die gebouwen op zich zelven geen bijzondere waarde of heiligheid. Zij zijn voor ons handwijzers naar wat hoogers en beters. Er is een gebouw ons in Gods Woord beschreven, waaraan reeds bijna zes duizend jaren is gearbeid, waaraan nog steeds gearbeid wordt en dat met de voleinding der eeuwen eerst voltooid zal zijn. En op dat gebouw, waarvan al onze bedehuizen slechts de symbolen zijn en waarmede zij toch in het nauwst verband staan, begeeren wij uwe aandacht in deze ure te vestigen.

„GODS GEBOUW ZIJT GIJ.”

Blijkens ons teksthoofddeel was er in de gemeente te Corinthe twist en tweedracht ontstaan. Naar de verschillende leerders, die daar gearbeid hadden, vormden zich te Corinthe verschillende partijenschappen, zoodat de een zeide: ik houd het met Paulus, een ander: en ik met Apollos, waardoor natuurlijkerwijze de band der liefde werd verbroken en de gemeente aan hoogstverderfelijke gevaren werd blootgesteld.

De apostel toont het dwaze van zulk een handelwijze aan, door hun onder het oog te brengen dat hoe verschillend de gaven der verschillende leeraren ook mochten zijn, zij echter slechts dienstknechten waren, die voor *een* Heer en aan *een* taak arbeidden; en dat noch het planten van Paulus, noch het natmaken van Apollos iets zou kunnen baten, zoo God zelf den wasdom niet schonk. De gemeente had hen derhalve niet als hoofden, maar als dienstknechten, als „medearbeiders Gods” te beschouwen. De geloovigen waren als een akker door God zelf bearbeid; als een gebouw door God zelf gesticht, want zegt Hij in onze tekstwoorden: „*Gods gebouw zijt gij.*”

De geloovigen zijn dus het gebouw Gods. Om deze gedachten volle te verstaan beschouwen wij:

I. *Het gebouw Gods in zijne bijzondere deelen.*

II. *Vragen wij ons zelven af of wij tot dit Godsgebouw behooren.*

I. Indien het waar is, dat in alle Gods werken zijne almacht, wijsheid en goedheid klaarlijk uitblinken, zoodat de dichter daarover uitroept: „Hoe groot zijn uwe werken, o Heere, Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt,” dan betwijfelen wij het niet of de beschouwing van dit Godsgebouw zal ons de heerlijkheid van den Bouwheer duidelijk doen zien.

Verleen mij slechts uwe aandacht, M. G., waar ik uwe aandacht bepaal bij:

1. Het plan, waarnaar het is opgericht.
2. Het fundament, waarop het rust.
3. De bouwlieden, die er aan arbeiden.
4. De bouwstoffen, waaruit het bestaat.
5. De wijze waarop het wordt voltrokken.

Alle deze zaken zullen ons de gemeente des Heeren als Gods gebouw doen kennen.

1. Niemand der menschen is zoo dwaas, M. H., dat hij zonder een te voren gemaakt *plan* zich aan het bouwen begeeft. En zouden wij het dan van de hoogste wijsheid kunnen verwachten, van Hem van Wien de Heilige Schrift ons leert dat „Gode van eeuwigheid al zijne werken bekend zijn?” Neen, hoe aanstootelijk deze waarheid ook voor het natuurlijk verstand des menschen moge zijn, de Apostel Paulus leert ons, dat God alle dingen werkt naar den raad zijns willens. Heel het bestek van het Godsgebouw, al zijne afmetingen en versierselen lagen open en bloot voor het plannend oog van onzen God, eer de bergen geboren waren of de hemelen zich uitspreidden als een doek.

Naar zijne onbegrensde vrijmacht, verkoos Hij de bouwstoffen, waaruit dit huis zou worden opgetrokken, in Christus Jezus, voor de grondlegging der wereld. Efez. 1:4.

Zijne wijsheid vond het middel uit, waardoor zijne deugden, die tegen de oprichting van dit gebouw moesten zijn, konden vereenigd en bevredigd worden, want—

„Rechtvaardigheid hield aan om straf,
Genade dong om vrijgeleide,
Hier trad Gods wijsheid tusschenbeide,
Die aan die twee voldoening gaf.”

Hij bepaalde dat dit gebouw ter zijner verheerlijking zou opgericht worden, opdat de geloovigen heilig en onberispelijk zouden zijn in de liefde. De tijden en plaatsen hunner woningen, waar ook op aarde die mochten gevonden worden; de middelen ter hunner toebrenging, welke die ook mochten zijn; de weg, dien zij ten einde toe bewandelen zouden, hoe zich die ook door deze wriemelende wereld slingeren mocht—het was alles in zijn bestek opgenomen.

In één woord, de geheele wereldsgeschiedenis, de beraadslagingen van vorsten en wereldgrooten, de bittere tegenstand der menschen, alles is door Hem zoo bepaald en zoo geregeld, dat het aan de voltooiing van dit Godsgebouw moest dienstbaar zijn. Alle dingen moeten medewerken ten goede, dengenen die God liefhebben en naar zijn voornemen geroepen zijn.

En dit Godsplan is zoo juist berekend, zoo onveranderlijk bepaald, zoo weldoordacht, dat er gedurende al de rollende eeuwen geene verandering of wijziging in behoefde gemaakt te worden. Het weinige, dat ons gegund wordt er van te zien, doet ons uitroepen: „O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods! Wie heeft den zin des Heeren gekend, wie is zijn raadsman geweest? Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.”

Wij zagen dus, dat het gebouw wordt opgetrokken naar het plan Gods, daartoe van eeuwigheid gemaakt.

2. Het tweede, dat onze aandacht trekt, is het *fundament*. Zekerlijk stemt gij mij toe, dat het fundament mede een der belangrijkste deelen van een gebouw uitmaakt, en dat naarmate

een gebouw duurzaam moet zijn of meer strijd en aanvallen heeft te verduren, het fundament hechter en sterker moet zijn.

Dit gebouw Gods nu is bestemd om de eeuwigheid te verduren, het moet de aanvallen van Wereld, Satan en Zonde weerstaan, die gedurende alle eeuwen tegen hetzelfde gericht werden of nog gericht zullen worden. Geen geschapen kracht kon daarom een fundament leggen dat duurzaam en bestendig genoeg zou zijn; maar ook geen geschapene kracht kan hetzelfde, eenmaal gelegd zijnde, vernietigen. Het is Jehova alleen die zeggen kon: „Ziet, Ik leg een grondsteen in Zion, een beproefden steen, een kostelijken hoeksteen, die wel vast gegrondvest is.” En vraagt iemand: Wie wordt met dezen hoeksteen bedoeld? dan antwoordt Paulus in ons teksthoofddeel: „Niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Christus Jezus.” Dit fundament ligt zoo vast en onbewegelijk, dat golfgeklots noch plasregen het verwrikken kunnen. Deze Petra is zoo onbewegelijk, dat de poorten der hel het gebouw, daarop gevestigd, niet zullen overweldigen. De Kerk van Christus, gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen, zal niet wankelen, „al veranderde de aarde hare plaats en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën, want God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Ps. 46 en 48.

Vergeefs zijn daarom alle pogingen, die aangewend worden om dit Godsgebouw te doen vallen, want het is op een eeuwige steenrots gegrond, en de geloovige verheugt zich dat de zaligheid van hem en zijne medegeloovigen niet rust op de wankelbare grondslagen van eigen deugden of gehoorzaamheid, maar op de volkomene genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Hem, dien hij in spijt van ongeloof en alle valschelijk genaamde wetenschap, belijdt en gelooft te zijn de waarachtige en eeuwige God, Jehova, die zeggen kon: „Ik zal zijn die Ik zijn zal,” de eeuwig Onveranderlijke dus. Die Christus is daarom voor hem de hope der heerlijkheid.

3. Naast het *plan* en het *fundament*, hebben wij verder te beschouwen de *bouwlieden*. Paulus leert ons wie die bouwlieden zijn. „Wij—zegt hij ons in ons tekstvers—zijn Gods medearbeiders.” Wanneer hij ons in Efeze 4 de vruchten schildert van Jezus’ hemelvaart, dan zegt hij dat: „Hij sommigen heeft gegeven tot apostelen, sommigen tot profeten, sommigen tot evangelisten, sommigen tot herders en leeraars, tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning van het lichaam van Christus.”

Wonderlijk blinkt Gods wijsheid en goedheid hierin uit, dat Hij zich van menschenkinderen wil bedienen, tot opbouwning van dit Godshuis. Want had Hij zich van engelen of hemelgeesten bediend, dan had het immers nimmer zoo helder uitgeblonken dat het zijn werk alleen was. Doch wat zeggen wij, M. H., zou een engel een gezant Gods tot menschenkinderen kunnen zijn? Zou zijne heiligheid ons niet verschrikken en doen uitroepen: „Wie zal God zien en leven?” Zou hij, vlekkeloos heilig als Hij is, de behoeften van den zondaar hebben gekend; zou hij medelijden met hem kunnen oefenen en naar zijne behoeften tot hem hebben kunnen spreken? Gewisselijk niet. Gods wijsheid en goedheid zij dan eeuwig dank, dat Hij zich heeft willen bedienen van menschen van gelijke bewegingen als wij zijn, die „hunnen schat in aarden vaten dragen, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes en niet uit ons.”

Daarenboven leert ons de geschiedenis, zoowel als de ervaring, dat God Zich tot uitbreiding van zijn rijk niet altijd bedient van de wijzen dezer wereld. Reeds in de dagen van het Oude Verbond, wordt hier een Eliza van achter de ploeg, daar een Amos van achter de ossen geroepen en den volke ten profeet gesteld. Onder het Nieuwe Testament zijn het uitsluitend Galliësche visschers en tollenaars, die Jezus als zijne eerste gezanten wil gebruiken; en gedurende alle eeuwen die zijn Kerk heeft bestaan, heeft het Hem behaagd om door de dwaasheid der prediking van den gekruisten Christus zalig te maken, die gelooven,

en dus zijne gemeente en zijn huis te bouwen. De rechte medearbeiders Gods maken zich dan ook kenbaar en onderscheiden zich van anderen, die ook den naam van Gods dienaren dragen, maar het echter niet zijn. Het kenmerk der ware roeping is niet eerst en voor alle dingen menschelijke kennis en wetenschap, maar waarachtige liefde voor het werk en honger voor zielen. Wat hen aantrekt is niet de eer, het aanzien, de voordeelen die er aan verbonden zijn, maar het is de eer, en de begeerte om aan den opbouw van het Godshuis, om aan het heil van onsterfelijke zielen te mogen medearbeiden.

a. Zij werken niet naar eigen willekeur, maar letten op het plan van den bouwheer en vragen: „Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?”

b. Hun paslood en meetsnoer is niet de menschelijke rede of eene valschelijk genaamde wetenschap, maar het onfeilbaar Woord Gods. Zij zijn doordrongen van de waarheid van het woord: Tot de wet en tot de getuigenis, zoo zij niet spreken naar deze woorden, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben. Jes. 8:20.

c. Zij bouwen niet oppervlakkig op den grond, maar in navolging van de apostelen van Jezus graven zij eerst zoolang, tot zij de diepte van het gegeven fundament bereikt hebben. Ik bedoel zij trachten te arbeiden, om den zondaar te overtuigen van schuld en zonde, van vloek en toorn, om hem zoo ontbloot van eigen kracht en heiligheid te doen zinken op Christus, als op de rots der eeuwen.

d. Waar het fundament is gelegd, daar trachten zij voort te bouwen, door den eenen steen op den anderen te leggen, om bij „het geloof deugd, bij de deugd kennis, bij de kennis matigheid, bij de matigheid rechtvaardigheid, bij de rechtvaardigheid godzaligheid, en bij de godzaligheid broederlijke liefde” te voegen. En zij rusten niet eer tot zij, door den grooten Bouwheer, van hun post worden afgelost.

e. Eindelijk, zij doen dit werk onder den bestendigen indruk: „zoo de Heere het huis niet bouwt te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan,” en derhalve buigen zij gedurig hunne knieën tot den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, opdat hunne zwakke en gebrekkige pogingen met zijn zegen bekroond en door de krachtige werking zijns Heiligen Geestes vruchtbaar gemaakt mogen worden. En dus erkennen zij van schrede tot schrede, in al hun arbeid de waarheid van onzen tekst: „Gods gebouw zijt gij.” God zelf geeft hun het plan, waarnaar zij bouwen; Hij geeft hun paslood en meetsnoer in de hand; Hij toont hun hoe en waar het fundament te leggen; Hij schrijft hun de wijze van den arbeid voor; Hij bezielt hen bij den arbeid en houdt hen bestendig onder den diepen indruk hunner algeheele afhankelijkheid van Hem.

4. Wij komen nu tot de beschouwing der *bouwstoffen*, waaruit dit gebouw bestaat. Niet anders dan levende steenen worden aan dezen bouw toegevoegd. De Kerk van God bestaat uitsluitend uit ware geloovigen. I Pet. 2:5. Die bouwsteen en zijn echter van nature niet voorhanden. Sedert de mensch in het paradijs van God is afgeweken, is zijn geheele natuur bedorven. Helaas, M. H., God gaat in zijn teekening van het beeld van den gevallen mensch nog verder. De mensch is dood in zonden en misdaden, hij is enkel duisternis, hij is een vijand Gods, een wederhoorige, een kind des boozen. Vreeselijke teekening niet waar, M. G.?

En het is niet een enkele, het zijn niet velen, die dus geteekend worden, maar allen. „Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden, er is niemand die goed doet, ook niet tot een toe.” Er zijn tranen in de stem van den Apostel Paulus, als wij hem hooren zeggen: „Zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods.” Zoo spreekt hij tot de Romeinen, en tot de Efeziërs heet het: „Ook wij waren van nature kinderen des toorns gelijk de anderen en waren dood in zonden en

misdaden.” En tot de Corinthiërs zegt hij, nadat hij hun het gruwelijke van hun vroeger bestaan had voor oogen gesteld, „zoodanigen waart gij eertijds, maar gij zijt gewassen en gereinigd.” En van zich zelve, als hij bijna aan het einde van dat wonderrijke leven voor Christus gekomen is, zegt hij met een in tranen stikkende stem: „Ik ben de grootste der zondaren.” Om van geschikte bouwstoffen een sierlijk huis te bouwen, ziet, M. H., dat is menschenwerk; maar om van geheel ongeschikte en verdorvene materialen een kostelijken tempel, een onvergankelijk gebouw daar te stellen, dat gaat het vernuft en de krachten eens menschen te boven, zoodat met het oog daarop de apostel terecht mag uitroepen: „Gods gebouw zijt gij.”

5. Wij zijn genaderd tot het laatste punt van onze beschouwing, namelijk de *wijze*, waarop dat Godsgebouw wordt voltrokken. Wij zagen, dat het Godsplan van eeuwigheid bestond en dat Hij de bestanddeelen voor het gebouw daartoe reeds van eeuwigheid, van voor de grondlegging der wereld had bestemd.

Wij zagen dat op dezelfde wijze het fundament reeds van eeuwigheid bereid was in de verkiezing van Christus als Middelaar des verbonds, zooals Hij reeds in het paradijs was afgeschilderd. En toen Hij door zijn lijden en sterven het verbond had verzegeld en het door zijn dood had bekrachtigd en alles had volbracht, toen, M. H., lag het fundament vast en onwrikbaar, zonder dat het nimmermeer zou kunnen bewogen worden. Wij zagen de werktuigen Gods door Hem uitgelezen, door Hem bekwaamd en toegerust met hetgeen tot hun werk, tot de bouwing der gemeente noodig was. Wij hebben de bouwstoffen gezien van nature geheel en al ongeschikt voor het oprichten van het Godsgebouw. De vraag blijft over: „Wat doet God om zijn gebouw te *voltrekken*?”

In een wereld die in het booze ligt, in een stikdonkere duisternis zendt Hij zijn Woord. Het hoe van het geheele bedrag

der zaak wordt ons aanschouwelijk voor oogen gesteld in het visioen der vallei der dorre doodsbeenderen van Ezechiël. Die dorre doodsbeenderen, die zeer dor zijn, beelden ons levendig onzer aller toestand af, M. H. Zullen deze dooden, deze zondaars, die leven in de zonde, wier vermaak is in de zonde, weer levend worden? Zullen zij, die de duisternis liever hebben dan het licht, die zich vermaken met hunne droombeelden van geluk, voorspoed, eer en aanzien; die Hem haten, die hen tracht wakker te schudden, die afkeerig zijn van hem, die hen waarschuwt voor het gevaar en naderend verderf, zullen zij levend worden? Heere, Gij weet het!

Profeteer, menschenkind, profeteer tot deze gedoodden en zeg: „Gij dorre doodsbeenderen, hoort des Heeren Woord.” Zoo was het met Ezechiël, zoo is het met alle dienaren des Evangelies van alle tijden. Het Evangelie te prediken aan alle creaturen, ziet daar onze grootsche roeping. Roept uit de keel en houdt niet in: bekeert u en gelooft het aanbod der genade.

Maar, zegt gij, zij zijn immers dood en doof en blind, wat baat mij het roepen? Zij zijn immers onmachtig en kunnen niet. Zoo spreekt het ongeloof en de wederstand in het hart des menschen. Op uw bevel, Heere, zal ik het doen, zoo spreekt Ezechiël en na hem elk getrouw dienaar des Evangelies. Hij brengt den mensch zijne zonde, zijne ellende, zijne afdolingen onder het oog, hij vermaant en bestraft, hij roept tot bekeering, hij predikt den Christus en het geloof in Hem, als het eenig middel ter verlossing. En ziet, hier en daar wordt een hart geopend, gelijk dat van Lydia, door de krachtige werking van Gods Heiligen Geest, om te gelooven hetgeen gesproken wordt. Dan wordt de taal des ootmoeds en des berouws vernomen; dan klinkt het van de lippen des wakkergeschudden menschen: „Wat zal ik doen om zalig te worden?” Dan wordt dat vroeger zoo geminachte Evangelie, die slechts bij naam bekende Christus dierbaar voor de ontruste ziel. Met de wereld wordt gebroken, de zondeweg

wordt verlaten, vergeving der zonde begeerd, als een loutere genadegave, en de arme geslengerde ziel, die Christus door het geloof omhelst, vindt vrede bij God. Door het geloof wordt zijn hart gereinigd en het wordt zijn streven om het beeld van Christus gelijkvormig te worden.

De bedeelingen der tijden en der verbonden mogen verschillend geweest zijn, allen echter, die als levende steenen aan dit Godsgebouw werden toegevoegd, werden door Gods Woord en Geest van schuld overtuigd, leerden hunne zaligheid bij het Lam Gods zoeken en vinden, en hebben zich als een vrucht der dankbaarheid Hem ten dienste gesteld.

Zoo werden in de eeuwen der wereldgeschiedenis de bouwstoffen verzameld en toeberaid en, hier reeds in de Kerk op aarde, door de banden der liefde en der eenheid aan elkander verbonden, in Christus die hun Hoofd is. En na hier volkomen voorbereid te zijn, worden zij aan dat hoogere huis Gods, aan de triumfeerende gemeente toegevoegd, totdat de laatste steen zal zijn gelegd, totdat deze bouwing voltooid zal zijn, als wanneer zij als een reine bruid aan den Vader zal worden voorgesteld en de gemeente zich in volmaakte schoonheid als het gebouw Gods, als het pronkstuk zijner liefde en alvermogen, zal openbaren.

II. Beschouwden wij volgens onzen tekst de Christelijke gemeente, de vergadering der ware geloovigen, als het gebouw Gods, laat ons nu ons zelve afvragen, M. G., of het ook van ons gezegd kan worden: „Gods gebouw zijt gij.”

Hoe wij het weten kunnen?

1. Waar gij Gods gebouw zijt, daar is het gebouw van het eigen ik gesloopt.

2. Daar zijt gij gezonken op het fundament Christus.

3. Daar openbaart gij u als het werk Gods naar buiten.

1. Waar God bouwt, M. G., daar breekt Hij eerst af. In den paradijsstaat stond de mensch in de liefelijkste harmonie met

zijn Maker, helaas die gelukkige tijd is voorbijgegaan. De zonde kwam in de wereld, zij doordrong onze geheele natuur. Zij openbaart zich als vijandschap tegen God en onderwerpt zich der wet Gods niet en kan ook niet. Met sprekende daden zegt elk mensch. „Wijk van mij, aan de kennis uwer wegen heb ik geen lust,” hoewel dit verzet in verschillende vormen voorkomt. Bij den eenen als openbare goddeloosheid, bij den andere als wereldsgezindheid, zucht naar geld, dorst naar wijsheid, naar roem en menscheneer of wat niet al; bij een ander weer als eigengerechtigheid, een leunen op eigen deugd en eigen werk als hoopgrond voor de eeuwigheid. Zoolang nu dit gebouw van eigen ik staat kunnen wij Gods gebouw niet zijn.

De vraag komt dus tot ons hart: ben ik van het snoode der zonde overtuigd, gevoel ik mij een zondaar voor God? Heb ik, door een bittere ervaring geleerd, het ongenoegzame der wereld leeren inzien, zoodat ik mij van die wereld af, en tot Christus gekeerd heb, om den honger van het arme hart te stillen. Leerde ik mijne eigene gerechtigheid verfoeien als grond mijner zaligheid? Die vragen *moeten* bevredigend beantwoord worden. Gebeurt het niet, ons gebouw zal zeker instorten. Bange stervensure, wanneer wij van de zonde zullen moeten scheiden; wanneer de wereld ons zal ontvallen en wij al haar genot zullen moeten derven, wanneer het ongenoegzame van al ons eigen werk, schoon helaas te laat, duidelijk door ons zal ingezien worden! God heeft geen lust in uwen dood, M. H. Hij laat u nog roepen en deze ure is u bij vernieuwing een bewijs en een getuigenis voor de waarheid van zijn woord: „Daarin heb ik lust dat gij u bekeert en leeft.”

2. Een tweede vraag voor uw hart is: „Ben ik gezonken op het fundament Christus? Velen uwer kennen Hem bij naam, van der jeugd af aan hebt gij van Hem gehoord, maar Hij is voor u slechts wat andere groote mannen zijn, die zich in de wereldgeschiedenis naam gemaakt hebben. Gij hebt met belangstelling de

geschiedenis van zijn leven gelezen, gij hebt u verbaasd over de wonderlijke wijsheid, over de teedere liefde zijner woorden, gij hebt geweend waar gij de geschiedenis van zijn treurigen dood laast, maar nimmer gevoeldet gij uw hart tot Hem uitgaan, nimmer leerdet gij met Thomas uitroepen: „Mijn Heer en Mijn God.” Ongelukkigen! Gij *moet* Hem hebben, Hij *moet* uw leven, uw Koning, uw Heer, uw Leeraar, uw Borg zijn, of gij komt voor eeuwig om. Die Christus wordt van elken kansel verkondigd, waar Gods Woord recht gepredikt wordt. Hij is de hoofdinhoud van elke ware prediking. In Hem zijn alle schatten van wijsheid, kennis, genade en zaligheid verborgen. Paulus, de grootste prediker der eeuwen, had zich plechtig voorgenomen niets te weten dan Christus en dien gekruist. Op Hem willen wij u wijzen in deze ure, in zijn naam u bidden dat gij u met Hem mocht laten verzoenen, opdat gij Hem mocht leeren kennen als uw Zaligmaker en op Hem, als het vaste fundament der eeuwen, voor eeuwig mocht nederzinken. Zijt gij aan uzelfen ontdekt, weet het dit fundament is onwankelbaar, gij komt er nimmer bedrogen meê uit.

3. De derde vraag is: „Openbaar ik mij als Gods werk naar buiten? Ben ik werkelijk een nieuw schepsel geworden voor God? Het is niet moeilijk een afdoend antwoord op die vraag te vinden. Sta slechts voor een oogenblik stil en daal af in de wereld van uw denken. Waarmede houdt dat denkend brein, dat God u gaf zich bezig? O die wijde, wijde wereld, waarin onze gedachten ronddolen. Hier zijn het goud en goed, eer en aanzien onder de menschen, het worstelen om den voet in den stijgbeugel te krijgen, om vooruit te komen in deze wereld. Daar weder allerlei twijfel en ongelooft, die oprijzen uit dat rijke leven van ons denken. O, ik weet het, het is een moeilijke taak, een zwaar werk om onze gedachten gevangen te leggen onder de gehoorzaamheid des geloofs. Maar zegt mij, M. H., gaat uw denken naar God uit? Ziet gij ooit onzienlijke dingen, verstaat

gij het ongenoegzame van deze wereld om uw arm hart rust te geven? Kunt gij zingen met den dichter

„Hoog omhoog, het hart naar boven,
Hier beneden is het niet.
't Ware leven, lieven, loven,
Is maar waar men Jezus ziet.”

Dan hebt gij niets te vreezen, want ons denken is ons leven, en waar ons hart is daar zijn wij zelf.

Wat is uw handel ten aanzien van God en den naaste? „Niet degenen die tot mij zeggen Heere, Heere, maar die doen den wil van mijn Vader, die in de hemelen is, zullen het koninkrijk der hemelen beërven.” Zegt mij, M. H., wat heeft uw leven te vertellen? Hebt gij den naaste werkelijk lief, toont uw leven het, weet de wereld het? Zien menschen in uw leven het leven Gods, het leven der liefde, der zelfverloochening, het leven des kruisdragens achter den Heiland? Dan bestaat er geen vrees. „Het vaste fundament Gods staat, de Heere kent degenen, die de zijnen zijn; en een iegelijk die den naam van Christus noemt sta af van ongerechtigheid.” Die met God wandelt, ziet God hier, en zal Hem zeker zien hiernamaals. Waar onze wandel in de hemelen is, daar is ons hart in bestendige gemeenschap met God; daar leven wij in zijn licht en dat licht straalt onbewust terug van ons eigen leven; daar zoeken wij de dingen die boven zijn, waar Christus is aan de rechterhand Gods, daar „merken wij niet aan de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet,” daar gene tijdelijk, deze eeuwig zijn.

Gelukkig als gij deze vragen bevestigend kunt beantwoorden. Rust niet, M. M., eer gij door de genade Gods het kunt doen. Het geldt de behoudenis uwer arme zielen voor de eeuwigheid. Zoo zal ieder u kennen als van God gezegend en ook van u zal kunnen gezegd worden: „Gods gebouw zijt gij.”

AMEN.

Het Ware Evangelie.

DOOR PETER A. J. BOUMA.

Lezen: Gal. 1:1—18. Tekst: Gal. 1:11.

Zingen: Ps. 122:1; 119:3; 98:2; 86:6.

Gal. 1:11. „Maar ik maak u bekend, broeders! dat het Evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.”

De Galatiërs waren oorspronkelijk Europeanen, Galliers of Franschen van afkomst. Wegens gebrek aan levensmiddelen, alsmede door roofzucht gedreven, hadden deze zich te Galatië, in Klein Azië gevestigd.

Ook werden hier vele Joden gevonden, die, hoewel zij vormelijk de Mozaïsche wet hielden, nochtans mede deel namen aan de gruwelijke ongerechtigheden der heidensche Galliërs.

Door den grooten zendeling Paulus, werd het Evangelie hier gebracht, de banier des kruises ontplooid, met het heerlijk gevolg, dat er vele heidenen en Joden tot God bekeerd waren en ook dáar in Klein Azië, het lichaam des Heeren d.i. zijne gemeente, tot hare openbaring kwam.

Doch ziet, wat gebeurde! De duivel trachtte ook aanstonds zijn kapel te stichten. Deze verleider trachtte de gedachte in gang te doen vinden, dat Paulus toch geen ware dienstknecht des Heeren kon zijn, want hij immers was niet onderwezen door de Apostelen en leerde niet, dat de besnijdenis noodzakelijk was tot zaligheid. Er ontstond hierdoor gevaar; scheuring, twist en verdeeldheid, waarop de booze het altijd aanlegt, dreigde. Paulus

hoort het. Hij is getroffen. Staat verslagen over zulk een spoedige omkeer van zaken onder de Christenen aldaar!

Wat zal hij doen! Zelf gaan kan hij niet—daarom een brief geschreven, bekend onder den naam van de brief aan de Galatiërs.

In dezen brief wekt hij hen op, standvastig te blijven, zich niet te laten vervoeren door die valsche leeraars, maar zich te houden aan de waarheid door hem verkondigd. Waarom? Luistert! „Broeders, ik maak u bekend, dat het Evangelie door mij verkondigd een Evangelie is niet naar den mensch, maar van God en daarom laat u door hetzelfde leiden.”

Het ware Evangelie, gekenmerkt als een Evangelie

- I. *Niet van den mensch,*
- II. *Noch naar den mensch,*
- III. *Maar voor den mensch.*

I. *Niet van den mensch.* Wie zou ooit gedacht, dat Paulus een prediker zou zijn geworden, van den gekruisigden Christus! Immers, eens Farizeër's zoon van afkomst, onderwezen aan de voeten van Gamaliël, openbaarde hij zich reeds als jongeling een vijand van 't Evangelie, ja een bestrijder van het Christendom.

Niemand sprak tot hem over of onderwees hem in den weg der waarheid, noch veel minder werd hij aangespoord, verkondiger te worden van dien eenigen Naam, den menschen tot zaligheid geopenbaard. Met recht kon hij zeggen: „noch van menschen, noch door menschen geroepen te zijn tot de bediening des Evangelies.” Zoolang hij een gezant van menschen was, en dit is hij geweest, tot aan de poorten van Damascus, was hij een verleider des volks, een zieleverwoester. En nochtans was hij voor de heilige bediening in de wieg gelegd, van moeders schoot door God daartoe afgezonderd. En zoo blijkt uit de wijze, waarop Paulus een prediker van het Evangelie is gewor-

den, de goddelijkheid van dat Evangelie, wat zijn oorsprong aangaat.

Hoe is Paulus tot dat heerlijk werk geroepen? Niet middel-
lijk, maar onmiddellijk, direct door den Heere zelf. Luistert:
„door de openbaring van Jezus Christus.” Jezus zelf, de ver-
heerlijkte Heiland, in Wien hij niet geloofde, heeft zich onmid-
delijk, persoonlijk, aan hem geopenbaard en bekend gemaakt.
Wie denkt hier niet in de eerste plaats, zonder uitsluiting van
zoovele andere openbaringen, aan dat onvergetelijk, onbeschrij-
felijk, plechtig oogenblik: „Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij,”
op weg naar Damascus! ’t Was de verrezen Heiland, die toen
den Farizeër, vijandigen Saulus, arresteerde, hem in het hart
greep, de goddelijke kracht van het Evangelie deed ondervinden
en hem nu, bij ervaring dat Evangelie kennende, voorts riep
datzelve te verkondigen. Was het de Heilige Geest niet, die te
Antiochië zeide: „Zondert mij af Saulus tot het werk waartoe
Ik hem geroepen heb!” Zoo is het dan duidelijk, glashelder, dat
hem van Godswege de bediening der verzoening was toevertrouwd.

Hij is een gezant van Christus, Gods afgevaardigde. ’t Is
God zelf, die door Paulus het Evangelie verkondigt. Welnu, in
die overtuiging predikt hij ook, alszoodanig wil hij gehoord en
erkend worden. Op de vraag, wat maakt hem tot zulk een
invloedrijken prediker, met die beslistheid en vastheid van be-
ginsel—het is die onwankelbare overtuiging, gegrond op deze on-
middelijke openbaring door Jezus Christus. Wat hij predikt,
hebben menschen hem niet geleerd, is hem op scholen niet inge-
prent, maar heeft hij van God ontvangen en is daarom—waar!
En dat juist maakt iemand tot een waren bedienaar des Woords
teweten, deze twee zaken: „Ik geloof, wat ik predik” en „wat
door mij verkondigd wordt, is uit God.” Waar zóo wordt ge-
predikt, daar grijpt het woord, pakt het den hoorder, wordt hart
en verstand met de waarheid werkzaam.

Let op Paulus, hoe hij zich thans tegenover de Galatiërs

uitlaat en of zulks zich niet laat verklaren, uit de overtuiging van de goddelijkheid des Evangelies!

Hoort wat hij zegt! „Er is geen ander Evangelie dan hetwelk door mij wordt gepredikt. En daarom één van twee, elke prediking stemt daarmee overeen en dan is 't waar, of ze verschilt daarvan en dan—weg er mee. Wie eene andere prediking durft brengen, 't maakt geen verschil wie hij is, hetzij hij komt uit den hemel of van de aarde—„die zij vervloekt.”

Welk eene taal! Hoe stout! Wie huivert niet, bij 't vernemen van zulk eene uitspraak! Vervloekt—anathema, d.w.z., ter zijde gezet, ten verderve overgegeven, den duivel verwezen! Is dat kansel-stijl! Bescheiden! Past zulk een woord op de lippen van een dienstknecht van Christus! Wij gevoelen, hij spreekt met goddelijk gezag, zijne leer, hiervan is hij overtuigd, en naar waarheid, is uit God. Welnu, indien iemand zich daartegen dan verzet, er op aan te merken of af te dingen heeft, tast God immers aan, verwerpt den Heere Jezus, versmaadt de hoogste Liefde, maakt den waarachtige tot een leugenaar en zichzelf daardoor rijp—voor 't oordeel, 't anathema Gods!

Gezien dus, dat zijn Evangelie niet was van menschelijken oorsprong, maar uit God en hij dus met recht mocht laten hooren: „er is geen ander Evangelie,” zou men verwachten, dat de menschen nu zulk een Evangelie met groote dankbaarheid, innige vreugde en hartelijke ingenomenheid zouden aannemen. Helaas! Groote teleurstelling in dezen! Hoe laat zich dit verklaren? Waar moet de oorzaak gezocht? Paulus geeft ons in de tweede plaats daarop een duidelijk antwoord, als hij zegt: het is geen menschen behagend Evangelie.

II. *Noch naar den mensch.* Paulus' leer is niet menschenbehagend, wat haar karakter aangaat. Het Evangelie en de prediking daarvan, was hem niet toevertrouwd, om daardoor menschenelijken roem in te oogsten. Om toejuichingen als: wat toch

een prediker, wat een man met talent, geen ander hem gelijk!— mag het geenszins te doen zijn. Jagen naar effect, in den zin, dat het om onszelfen te doen is, moet niet slechts diep worden afgekeurd, maar tot in 't diepst der ziel verfoeid. Wee! den prediker, die dit op het oog heeft, daarnaar streeft en zijne prediking inricht! De geschiedenis heeft het bewezen, dat men daar verongelukt, geen succes heeft, grootelijks wordt teleurgesteld. Het kan niet anders, want zulk een streven is in strijd met het Evangelie, in strijd met de eere Gods. Niemand moet juist meer gekenmerkt wezen, door ootmoed, zelfverloochening, gedood zijn aan eigen ik, dan de dienstknecht van Christus. Niemand moet meer behoefte gevoelen aan de leiding, kracht, invloeden van Gods Geest, dan juist zij, aan wie „het woord der verzoening” is toevertrouwd.

't Is een Evangelie niet naar den mensch, d.w.z. niet gevraagd aan menschen, hoe deze het ontvouwd wenschen te zien, langs welke lijnen, naar welk beginsel. Immers de ambassadeur heeft de boodschap over te brengen van zijnen zender, zooals deze het verlangt, wat ook de gevolgen daarvan mogen zijn. Neen, de menschen niet paaiën, flikflooiën, naar den mond praten, geene rekening houden met wat ouderling A. zal zeggen of hoe diaken B. zal denken, of het lid C. dat nog al veel bijdraagt, zal oordeelen, dan toch verliest het Evangelie zijn karakter, dan wordt het menschenbehagend.

Maar, zoo hoor ik vragen, heeft Paulus zich niet naar menschen geschikt? Wij lezen immers: „hij werd den Jood als een Jood, dengenen die onder de wet zijn, als onder de wet zijnde.” Zegt hij niet duidelijk: „ik ben den zwakke geworden als een zwakke?” Was dat geen menschen behagen? Geenszins! Let op zijn doel, alsmede op het beginsel, waaruit zulks voortvloeide. „Opdat ik immers eenigen mochte behouden.” Schikken—ja, maar niet met opheffing van de waarheid, niet met een te kort doen aan het Woord Gods, niet met verloochening van het Evangelie.

Niets was Paulus meer vreemd, dan een dienstknecht van menschen te zijn. Hoe duidelijk zulks getoond gedurende zijne bediening! Als het de waarheid geldt, weet hij van geen schikken-toegeven, door de vingers zien, dan durft hij zelfs den Apostel Petrus tegenstaan, dien hij in aller tegenwoordigheid berispte, omdat hij niet handelde, naar den eisch van het Evangelie. Een Evangelie niet naar den mensch. Het bevalt den menschen niet. De gekruisigde Christus is den Joden een ergernis en den Grieken eene dwaasheid. Zóo was het toen—zóo is het heden. Paulus droeg de lidteekenen van tegenstand in zijn lichaam, als achtergeblevene sporen der mishandelingen, welke hem wegens vijandschap van 't Evangelie waren toegebracht. De natuurlijke mensch is er niet mee ingenomen. Het bevalt hem niet. Men wil een eigenwillige godsdienst. Ziet het aan de Galatiërs! Wat was men dáar bezig te doen? Men vermengde wet en Evangelie, Mozes en Christus, God wat en de menschen ook wat, oí liever de mensch eerst wat en, waarin deze te kort kwam, daarin zou de lieve God wel voorzien. En zoo werd feitelijk het Evangelie met voeten vertreden. Paulus' leer veroordeeld—eindigde men in 't vleesch.

Hoe komt dat? De oorzaak moet gezocht in den mensch, wiens zondige toestand door het Evangelie wordt veroordeeld. Dat kan hij niet verdragen. Dat al die deugden, die werken, die braafheid, die ijverige godsdienstvormen niet baten, neen, dat is te kwetsend voor 's menschen eer en zijn hoogmoedig bestaan. De zaligheid buiten hem, niet uit de werken, maar uit genade, door 't geloof in den Heere Jezus Christus, is onverdrage-lijk, omdat het den mensch zóo klein maakt en daarom roept hij, weg met zulk eene prediking! Geef ons een Evangelie, dat allen nadruk legt op doen, dat spreekt van beschaving—geef ons een godsdienst naar den mensch. Helaas! zoo wordt men omgevoerd, weggevoerd door allerlei dwaling, inplaats van zich door 't Evangelie te laten voeren naar de bron des heils.

Op de vraag, waaraan heeft de mensch behoefte? welke godsdienst is op waarheid gegrond? wat kan hem alleen bevredigen? geantwoord: die prediking, waar wij niet aan willen, welke indruischt tegen ons verstand en hart, de prediking van het Evangelie des kruises, deze en deze alleen, voorziet in al de zielsbehoeften, hetgeen we in de derde plaats zullen zien.

III. *Doch voor den mensch.* Het is een geestelijk medicijn. Een redmiddel ter verlossing. Of is het Evangelie iets anders, dan de heilsweg, door God bekend gemaakt, waarlangs Hij den zondaar, de zuchtende menschheid, volkomen verlossing aanbiedt, in Christus Jezus zijnen Zoon om niet. Hoe meer het Evangelie wordt bestudeerd, op zijn inhoud gelet, hoe duidelijker blijkt het, dat ze een blijde boodschap behelst. Luistert waar ze tot u komt! Galatiërs, geeft acht op de waarheid u gepredikt en gij ziet den weg aangewezen, waarlangs gij kunt verkrijgen, hetgeen gij begeerende en zoekende zijt. En wat was het, dat zij verlangende waren? Vrijheid en gerechtigheid. Welnu, deze twee zijn te verkrijgen, worden u juist door 't Evangelie aangeboden.

Het verschijnsel is algemeen, dat de mensch naar vrijheid staat, naar vrijheid zoekt, alles wil doen als hij maar vrij mag zijn. Niet minder dan 17 maal gewaagt Paulus in dezen brief van „vrijheid.” Hieraan ligt ten grondslag, doet ons duidelijk zien, bewijst dat de mensch niet vrij is, zich niet vrij gevoelt. Wat—de mensch vrij! Verre vandaar! Hij is een dienstknecht—hij is verkocht—hij is een slaaf! O mensch! gebondene is uw naam! Wilt gij een slaaf zien, bestudeer den zondaar, leer uzelf kennen. Wie is meer onvrij dan de mensch! Hij is gebonden in zijn denken, in zijn willen, in zijn doen, altijd beheerscht door de zonde, in wier macht hij is, wier slaaf hij is. Al zijne werken karakteriseeren zich als werkingen des vleesches. Hoort, niet minder dan 17 zonden, noemt Paulus alleen in het 5de

hoofdstuk dezes briefs. 't Is niet te sterk uitgedrukt, wanneer hij spreekt van een verkocht zijn, „onder de zonde.”

In verband nu met 's menschen toestand rijst de vraag, hoe wordt de mensch, deze slaaf, vrij? Elk gevoelt, niet eerder, alleen dan, als hij verlost wordt van de macht, welke hem gevangen houdt, d.i. verlost wordt van de zonde. Is dat nu mogelijk? 's Menschen macht schiet in dezen te kort. Wie in eigen kracht zoekt vrij te worden, blijft eeuwig gebonden. Neen, niets minder dan goddelijke hulp is daartoe noodig en deze wordt ons aangeboden in 't Evangelie, dat eene kracht is tot zaligheid, eene kracht om vrij te maken. In het Evangelie wordt u een schilderij voorgehouden, waarop gij aanschouwt: de zonde aan de ketting en de mensch weer vrij.

Indien gij het Evangelie, waarvan Jezus Christus de inhoud is, aanneemt, zal het u vrijmaken. Vrij van de macht der zonde, vrij van de veroordeeling der wet, vrij van de beheersching des Satans. Immers, zoo luidt het: „indien Christus u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.” Geliefden, staat dan in deze vrijheid.

De Galatiërs zochten ook nog naar iets anders. Het was naar iets, dat met vrijheid in verband stond of uit 't gemis van vrijheid voortvloeide t.w. gerechtigheid. Evenals een gevangene, die zijne vrijheid mist wegens de schending der wet, overtuigd is, niet eer op vrije voeten te komen, tenzij aan het geschonden recht is voldaan—zoo heerscht er onder de menschen kinderen het bewustzijn, dat er eene verzoening moet plaats hebben, tusschen God en den mensch, zal de mensch voor God kunnen bestaan. Vandaar het streven naar gerechtigheid. 't Is ook wel de moeite waard, met de gewichtige vraag werkzaam te worden en dezelve op goede gronden te beantwoorden: hoe kom ik recht voor God te staan, zoodat Hij mij niet langer kan veroordeelen, maar moet vrijspreken? De Galatiërs dachten en ve-

len denken vandaag precies hetzelfde, den weg daartoe gevonden te hebben.

En waarin deze dan bestond of bestaat? In doen—voor God wat te doen—door te leven naar de wet? Onmogelijk kunnen wij langs zulk eenen weg tot de ware gerechtigheid geraken! Waarom niet? Om de eenvoudige reden, dat onze natuur te verdorven is, ja zoo verdorven is dat God ons toeroept: „Er is niemand, die rechtvaardig is, er is niemand die goed doet.” Eene volkomene gerechtigheid, welke God vordert en waarmee wij voor Hem kunnen bestaan—kunnen wij niet voortbrengen. Neen de gansche wereld is verdoemelijk, is de taal des Waarachtigen.

Is er dan geen weg van ontkoming? Gode zij dank, ja, en deze wordt ons, gelijk Paulus in dezen brief aantoonst, door 't Evangelie bekend gemaakt. Hoort!—zoo zegt ons 't Evangelie eene goddelijke gerechtigheid brengt verlossing teweeg. Dat Evangelie maakt gewag van eene rechtvaardigheid, zonder de werken der wet, waar geen wet bij te pas komt. „Zonder wet”—zonder tusschenkomst van wet, van alles wat wet genoemd wordt. Christus is ons van God geworden tot gerechtigheid. Geboren uit eene vrouw, onder de wet, om degenen, die onder de wet waren te verlossen. Wat wij niet kunnen, deed Hij. „Hij heeft zijne ziel gegeven tot een rantsoen voor velen.” Wilt gij weten hoe? Luistert naar 't Evangelie. Dat voert ons naar Golgotha. Wie hangt daar? De Zoon Gods! Hij sterft den rechterlijken, den van God vervloekten dood. Zijn leven komt in de plaats van den schuldige. Op Hem rust als Borg, als Plaatsbekleeder, de schuld des volks.

En dit is nu de blijmare! Het Evangelie roept ons toe, dat God vanwege de offerande zijns Zoons aan 't kruis, elk die gelooft, wil ontheffen van schuld en behandelen als een rechtvaardige. Komt dan—wie gij zijt, Jood of Heiden, beken in 't geloof de genoegzame kracht van Christus' offerbloed en gij zijt ge-

waarborgd van uwe eeuwige behoudenis en deze uwe behoudenis is Christus' eere en Christus' eere, is 's Vaders wil!

Dit Evangelie wordt ook ons verkondigd. Wat een voorrecht! Welk eene groote verantwoordelijkheid voor een iegelijk onzer. Hoe zult gij deze boodschap van vrijheid en gerechtigheid beantwoorden? Toestemmend of afwijzend? In het eerste geval, in 't geloof, met blijdschap en dankbaarheid aanvaard—heil al dezulken, wyl deze van Godswege de zekerheid der behoudenis ontvangen. Wie daarentegen dit Evangelie verwerpt, bezondigt zich tegen de hoogste liefde Gods en moet veroordeeld, wyl hij niet heeft willen aannemen, de hand die hem uit den hemel werd toegereikt, voorzien van vrijheid en gerechtigheid.

„Er is geen ander Evangelie.” Aan dat Evangelie is ook in onze dagen, waarin men roept om een Evangelie naar den mensch, grootelijks behoefte. Dat de predikers getrouw mogen worden bevonden in het brengen van „een Evangelie niet naar den mensch,” uit hetzelfde beginsel, met dezelfde beslistheid, in denzelfden geest. 't Is waar, tegenstand zal zich dan openbaren, maar ook vrucht worden aanschouwd. Op 's menschen roem kan men dan niet rekenen, doch een heerlijk loon wacht ons in den hemel en daarom laat ons roemen in onzen grooten Koning, de Heere Jezus Christus, door Wien de wereld ons gekruisigd is en wij der wereld.

AMEN.

niers meer ijver hebben voor godsdienst dan de andere Grieken.”

Te Athene was in Paulus' dagen de voornaamste universiteit der wereld. Doch het leven van die universiteit was doordrongen van den heidenschen geest. De vele schoone dingen die Paulus aldaar zag bekoorden hem geenszins. Misschien zullen sommigen hem wel gehouden hebben voor een Filistijn, die de schoonheid en de pracht der kunst aldaar ten toon gespreid niet kon waardeeren. Doch Paulus zag dieper dan vele anderen. Zijn blik doordrong den dunnen dekmantel der Grieksche beschaving. Alles wat hem omringde werd door hem van een zedelijk en godsdienstig standpunt beschouwd. En ons oordeel over omstandigheden, zaken, en personen wordt soms aanmerkelijk veranderd wanneer zij van dat standpunt beschouwd worden. Anderen mochten misschien vele dingen in Athene zien die voor hen bewonderenswaardig waren en derhalve daaromtrent niet genoeg konden zeggen. Doch Paulus zag niets dan verderf, verrotting, en den dierlijken dienst van het schepsel in plaats van den Schepper Die te prijzen is in der eeuwigheid. Daarom lezen wij dat zijn „geest in hem ontstoken” was.

Soortgelijke toestanden vindt men nog in deze wereld. Wij spreken thans niet van de uitwendige beschaving die niet in dezelfde mate gevonden wordt in landen die eeuwenlang onder den invloed van het heidendom geweest zijn als in oud Griekenland. Wij spreken van de afgoderij, hetzij zij bestaat in de aanbidding van beelden, of in de vereering van een persoon, of voorwerp, of geloofsbelijdenis in de plaats van God, den Schepper des hemels en der aarde en het Woord der waarheid dat Hij ons gaf. Slechts enkelen onzer zullen het voorrecht genieten om deze omstandigheden persoonlijk te aanschouwen. Doch door de getuigenis van opmerkelijke reizigers, en van de lippen der kruisgezanten die voor een poos met verlof tehuis zijn, en door de beschrevene ervaringen dergenen die wij misschien niet persoonlijk zullen kunnen ontmoeten en hooren, vernemen wij dat de steden dorpen en

landelijke streken van vele natien ook „zoo zeer afgodisch” zijn, en dat er overal altaren zijn ter eere van goden die geene goden zijn, en men leeringen omhelst die in strijd zijn met het onderwijs van Gods Woord, waarin wij vooral deze waarheid vinden dat Israel's God een eenig God is.

Doch deze omstandigheden hebben niet dezelfde uitwerking op allen die ze mochten gezien hebben, of daarvan gelezen of gehoord hebben. Sommigen zien er iets belachelijks in; niets meer. Zij bewonderen de pracht en de kostbaarheid van de afgoden-tempels, maar in het nederbuigen van zoovele millioenen voor afgoden, die zij of anderen gemaakt hebben, schijnen zij iets humoristisch te vinden. Anderen zijn er die zeggen, „Deze godsdiensten zijn bijzonder geschikt voor die heidensche natiën. Laat hen eenvoudig alleen. Verstoort hen niet door de opdringing van een anderen godsdienst.” En een derde zegt: „Deze godsdiensten, en de afgoderij daarmede verbonden, zijn noodzakelijke trappen in de natuurlijke ontwikkeling dier natiën, waardoor zij moeten gaan, zullen zij tot een hooger trap komen. Doch zij zullen wel vordering maken. Zij zullen wel vooruitgaan. Door de wijsheid die met de jaren en eeuwen zal komen, en uit den strijd die onafscheidbaar is van de ontwikkeling van het menschelijk geslacht zullen deze natien in de toekomst eindelijk komen tot de hoogste trap hunner bestemming.” En dan zijn er nog anderen, die, gelijk vele belijdende Christenen, in de dagen van William Carey, koud en ongevoelig blijven, er zich niet veel om bekommeren dat millioenen van menschenzielen God onteeren, en zichzelf verlagen door de aanbidding van afgoden.

In niet een dezer vindt men den rechten geest. De spottende geest is zekerlijk niet te rechtvaardigen. Zeer ongevoelig en oppervlakkig moet hij wel zijn die iets humoristisch en belachelijks kan vinden in een van de teekenen van den val des menschen. En terwijl ik daarvan spreek, is het als of ik nog de trillende stem van Ds. John W. Conklin, eenmaal reizend secretaris van den

Board van Buitenlandsche Zending, kan hooren, die, toen eene groote schare, die hij toesprak, begon te lachen om een afgodje dat hij het gehoor liet zien, zijne hand ophief om zijne hoorders tot stilte te brengen, en met diepen ernst uitriep, „Lach niet, O, lach niet. De afgoderij is te afgrijselijk om belachen te worden.” Buitendien hebben vele van deze arme stervelingen, die de begeerten huns harten uitstorten voor de machteloze afgoden nog meer godsdienst in zich, hoewel niet gericht tot den eenigen, waarachtigen God, dan vele van degenen die ze uitlachen. De geest van bespotting en van verwaande zelfverheffing is zekerlijk niet gepast voor de nazaten van voorouders, die eeuwen geleden op een veel lageren trap der beschaving stonden dan de Chineezzen van hunnen tijd, en die zijn wat zij zijn door de genade Gods in Christus Jezus aan hunne voorvaderen verkondigd door de zendelingen, die het bevelwoord huns Heilands gehoorzaamden en uitgingen om het Woord des levens te verkondigen aan degenen die van den Zaligmaker der wereld nooit gehoord hadden.

En het is ook niet redelijk of recht voor iemand om te zeggen, „Zulke godsdiensten zijn voor die natien geschikt: laat ze daarom eenvoudig alleen.” Want indien dat waar is, dan zijn diezelfde godsdiensten ook voor ons geschikt, want de geestelijke behoeften der heidenen zijn de behoeften van het gansche menschdom waartoe wij behooren, namelijk de verlichting van het verduisterd verstand, de vernieuwing des harten, de afwassing der zonden, verlossing van de macht der zonde, en van den tijdelijken en eeuwiggen dood. En de toepassing van de leer der evolutie aan den toestand der heidenen is ook niet betamelijk voor hen die de erfgenamen zijn van die waarheid Gods, welke de oorspronkelijke onschuld van den mensch leert en dat de hoogste bestemming van het menschdom niet bereikt zal worden door de navolging van de geboden der menschen kinderen, maar door de volkomene verlossing in en door Jezus Christus, die de verzoening voor onze zonden, en de zonden der geheele wereld. En dit is ontengen-

sprekelijk dat de geest van belangeloosheid en koudheid tegenover het Zendings-werk zeer te berispen is in belijders van dien Jezus die zijne gemeente in leven geroepen heeft om het middel te zijn in zijne hand tot de evangelizatie der wereld. Niet in deze verhoudingen, maar in den geest waarmede Paulus bezielde was toen hij de straten van Athene bewandelde vindt men den rechten geest waarmede ieder discipel des Heeren, en de gansche gemeente van Jezus Christus behoorde bezielde te worden wanneer zij staan voor het droeve feit dat drie-vierden van het menschelijk geslacht onzen God niet kennen, en Hem daarom ook niet dienen. „Zijn geest was in hem ontstoken.” Moge de gansche gemeente, gekocht met het dierbaar bloed des Heilands, en door Hem geroepen tot de verkondiging zijns evangelies met dien zelfden geest bezielde worden.

Wij twijfelen er niet aan of er was in het h art van den apostel een teeder medelijden met de blinde heidenen, wier afgodendienst hem zoo ontstoken deed zijn. Hoe kon het anders zijn met een man die door de werking van God's Geest zoo krachtdadiglijk veranderd was? Hoe kon het anders zijn met een man die zooveel had van den Geest van Christus, Die „innerlijk met ontferming bewogen werd toen hij de scharen zag, omdat zij als schapen waren zonder herder.” Sterk in zijne berisping van alles wat niet overeenkwam met de waarheid Gods en de grondbeginselen van zijn koninkrijk, een man van ijzeren resolutie, van onverzettelijke geestdrift, werd hij toch gekenmerkt door eene teedere liefde, diep medelijden, en eene menschlievendheid zoo uitgestrekt als het menschelijk geslacht. Doch dit is niet zoozeer de gedachte van onzen tekst. Zijn geest was in hem *ontstoken*. Het oorspronkelijk Grieksch woord beteekent eigenlijk hij *werd verbolgen, of toornig*. De ziel van Paulus was vervuld met verontwaardiging toen hij zoovele afgoden op de straten en in de tempels van Athene zag. Doch waarom toch zoo toornig? Waarom toch die verontwaardiging? Waarom werd hij door dien geest

overmeesterd? Twee oorzaken die ongetwijfeld bij den apostel aanwezig waren komen ons voor de aandacht:

1. *De onredelijkheid van alle afgoderij.*

Want zij was onredelijk niet slechts voor den Jood, die de openbaring van den Allerhoogste had ontvangen, die zichzelven had geopenbaard in zijnen Zoon, Jezus Christus: maar onredelijk ook voor den heiden, daar hij uit de werken Gods in de schepping genoeg kennis had van het Opperwezen om hem te bewaren voor de schandelijke afgoderij, indien hij maar acht had gegeven op de stem Gods die tot hem kwam door de werken zijner handen.

't Is waar zij hadden niet de kennis van de waarheid die noodig was tot behoud der ziel zij waren „vervreemd van het burgerschap Israels; zij waren vreemdelingen van de verbonden der belofte; zij hadden geene hoop; zij waren zonder God in de wereld.” En toch, hoewel zij zich in dien toestand bevonden, waren zij, in hun afgoden-dienst onredelijk, zij handelden niet overeenkomstig de waarheid geschreven op hun geweten, in den hemel boven hen, op de aarde die zij bewoonden, in de wateren onder de aarde; ja, zelfs in hunne lichamen, in hun verstand en hun geest. Luistert slechts naar de overtuigende redeneering van den Apostel Paulus wanneer hij in den zendbrief aan de Romeinen beweert dat de heidenen niet te verontschuldigen zijn voor hunne veelgoderij en afgoderij. Hij beweert dat de onzienlijke dingen Gods, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien worden. Welke onzienlijke dingen? „Beide zijne eeuwige kracht en goddelijkheid.” Door deze kennis van de kracht en goddelijkheid Gods, die in de schepping beschreven stond, behoorden zij bewaard gebleven te zijn van de grove afgoderij waaraan zij zich schuldig maakten. Doch „zij werden verijdeld in hunne overleggingen; hun onverstandig hart werd verduisterd; zij gaven zich uit voor wijzen en ziet zij waren dwaas. Zij kenden God in zoover als hij zich geopenbaard had in de natuur, maar zij dankten of verheerlijkten Hem niet als God;

zij veranderden de heerlijkheid des onverderfelijken Gods in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevoelte, en van viervoetige en kruipende dieren. Hierin waren zij geenszins te verontschuldigen, want zij waren onredelijk, zij handelden niet overeenkomstig de Godsopenbaring in de schepping. De verontwaardiging waarmede de Apostel Paulus de afgoderij van deze beroemde stad gadesloeg was zekerlijk wel gedeeltelijk daaraan toe te schrijven. En er was ook wel reden voor; want de afgoden waarvoor zij zich nederbogen waren „silver en goud, het werk van des menschenhanden. Zij hadden een mond, maar spraken niet; zij hadden oogen, maar zagen niet; ooren hadden zij, maar hoorden niet; zij hadden een neus, maar zij riekten niet; hunne handen hadden zij, maar tastten niet; hunne voeten, maar gingen niet; zij gaven geen geluid door hunne keel.” Ja waarlijk, zij die zich voor een oogenblik verbeelden dat de God, Die zijne eeuwige kracht en goddelijkheid in de werken der natuur ten toon gespreid heeft, alzoo voorgesteld en aangebeden kan worden, zijn gansch onredelijk, loochenen de waarheid die men zelfs in de natuur kan leeren, en staan dus schuldig voor God. Er was dan ook wel eene goede reden voor den ontstoken geest van den Apostel Paulus. En toch hebben wij nog niet, naar ons oordeel, de voornaamste reden daarvoor genoemd. Indien gij dien dag met den Apostel Paulus in Athene geweest waart, zijne houding had kunnen waarnemen, zijn gefronst voorhoofd had kunnen zien, en hem had kunnen vragen, „Maar Paulus wat scheelt er toch aan?” Dan zoudt gij ongetwijfeld als antwoord gekregen hebben, „Ik kan deze dingen niet verdragen. Zij zijn Godonteerd. Zij nemen in de harten der heidenen de plaats in die den Heere toekomt. Het ergert mij zeer. Daarom ben ik zoo bewogen. Daarom is mijn geest in mij onstoken.” En deze gezant des evangelies had recht. De zwaarste beschuldiging die men tegen de afgoderij kan inbrengen is

2. *Dät God daardoor onteerd wordt.*

Laat de geest van medelijden met degenen die in duisternis zijn ons vrij de hand doen uitstrekken om hen te hulp te komen, en hen in kennis te brengen met het dierbaar evangelie dat „de kracht Gods is tot zaligheid een iegelijk die gelooft.” Laat de onredelijkheid der afgodendienaars ons aansporen om hen bekend te maken met de waarheid, die, indien zij daaraan gehoorzaam zijn, hen redelijk zal doen worden. Doch laat deze gedachte vooral de gemeente onzes Heeren Jezus Christus aansporen tot ernstigen en biddenden arbeid, dat deze wereld nog zoo grootendeels onder den invloed is van eene afgoderij die God *onteert*, en de plaats inneemt in de harten van vele millioenen waarop de Heere alleen recht heeft. De afgoderij is God-onteerend.

A. Omdat zij den mensch doet nederbuigen voor verkeerde voorwerpen van aanbidding.

Dit behoorde voor ons als dienstknechten en dienstmaagden van den Koning der koningen en den Heer der heirscharen ondragelijk te zijn. De Schrift protesteert er zoo sterk tegen, beide in het Oude en Nieuwe Testament. Want, indien er een waarheid is waarop de Schrift veel nadruk legt, dan is het deze, dat er maar een God is, en behalve Hem is er geen God. Dit leerstuk maakt een belangrijk deel uit van de eerste openbaring door God aan den mensch gegeven; zij werd door Hem in de harten der menschenkinderen levend gehouden in de donkere dagen na den val; gij vindt haar in de stille dagen der patriarchen, die op zulk eene eenvoudige wijze gemeenschap hielden met den Heere; zij wordt vernomen te midden van den donder op Sinai's gebergte; daaraan werd Israël herhaaldelijk herinnerd na hunne aankomst in het „land vloeiende van melk en honig;” zij werd verkondigd door de getrouwe profeten des Heeren in de dagen van afval en afgoderij, toen de wolken van God's gramschap boven de Oostersehe kimmen begonnen te rijzen; men vindt haar in de prediking en de zendbrieven van den Apostel aan de heidenen. Paulus gevoelde in de diepte zijner ziel dat de afgoderij een onteering

was van Hem, die met nadruk zeide, „Gij zult geene andere goden voor Mijn aangezicht hebben;” oteerend voor Hem, Die, ijverig voor de eer die Hem toekomt, den beeldendienst verboden had, en eeuwenlang deze waarheid op het verstand en geweten van zijn verkoren volk zocht te drukken, „De Heere uw God is één God.” Als erfgenamen van deze waarheid die aan Paulus overgeleverd was; als een oprecht aanbiddend van den God zijner vaderen, als de gezant des Heeren, gezonden met eene boodschap des vredes voor alle volkeren der aarde, en vervuld met den geest van liefde en trouw aan den Zender, werd zijn geest in Hem ontstoken toen hij zag hoe de heerlijkheid van zijnen onverderfelijken God door deze Grieken veranderd werd in de gelijkenis van het beeld van een verderfelijk schepsel. Och, ware er maar meer van dienzelfden geest in de gansche Kerk van Christus! Het gansche Christendom heeft daaraan groote behoefte! De Kerke Christi trekt zich deze onteering haars Heeren niet aan in de mate waarin Hij dat op billijke gronden kan verwachten. Ja, ook onze Gereformeerde Kerk, behoorende tot dat gedeelte van de gemeente des Heeren dat zich houdt aan de Calvinistische opvatting van de leer des Bijbels, en dus klem legt op de souvereiniteit Gods in de leer der verlossing, behoorde ook veel meer van dienzelfden geest te hebben, en alles te doen wat mogelijk is tot uitbreiding van het koninkrijk Gods, opdat God en God alleen souverein mag zijn in de harten dergenen die zich thans nederbuigen voor beelden door hunne eigene handen gemaakt. De Dagonen der heidensche volkeren moeten vallen voor de ark onzes Gods. De Heere onze God moet over hen regeeren, en zijn gezag moet door hen erkend worden. Stokken en steenen mogen niet door menschen aanbeden worden. De Heere alleen is de aanbiddewaardige. De gruwelijke afgoden in Indië mogen niet aanbeden worden, maar God alleen. Het beeld van een Buddha mag het voorwerp van aanbidding niet zijn, maar God alleen. Mahomed komt de eere niet toe die hem gegeven wordt in verband met

den dienst van eenen God die een caricatuur is van onzen God, maar onzen Heere alleen. Neen, de Baals der heidensche volkeren mogen niet verhoogd worden. De Heere alleen is alle eer, lof en aanbidding waardig. En de harten van God's kinderen behooren in zulk een volkomene harmonie te zijn met Gods hart, dat deze dingen voor hen een gruwel zullen zijn; ja, dat zelfs de gedachte aan het nederbuigen van den mensch, geschapei naar het beeld Gods, voor afgoderr die zij met hunne eigene handen geformeerd hebben, afschuwelijk zal zijn.

Het hart van den Christen behoorde in hem ontstoken te zijn

B. *Omdat de dienst der afgoden duivelsdienst is.*

De aanbidding van afgoden is niet eene onschuldige nederbuiging van menschen voor levenlooze, machteloze beelden, zogenaaemde goden die geen bestaan hebben. De Bijbel plaatst den afgodendienst in een zeer donker licht. Paulus was gereed om toe te stemmen dat een beeld in zichzelf niets is. En toch beweert hij dat wat de heidenen aan deze beelden offeren zij den *duivelen offeren*. Een beeld is in zichzelf niets dan het materiaal waarvan het gemaakt werd. Maar het zijn juist die dingen die in zichzelf niets zijn die menigmaal de dekmantels worden van dingen die wel terdege iets zijn. Wij beschouwen het heidendom niet in het rechte licht totdat wij daarin zien eene afdeeling van het rijk des Satans, en de bolwerken van den Vorst der duisternis. Aanbidt men iets anders of iemand anders in de plaats van God, dan aanbidt men duivelen, de gevallen engelen die op allerlei manieren het werk onzes Gods en de uitbreiding van zijn koninkrijk tegenstaan. En de waarheid van deze beschouwing gevoelt men terstond wanneer wij denken aan alles wat met beeldendienst gepaard gaat. Leest het Woord des Heeren, vooral de geschiedenis des Ouden Testaments waarin het karakter van den afgodendienst zeer duidelijk beschreven staat en dan vindt gij dat hij gepaard ging met de gruwelijkste onzedelijkheden. En zoo is het heden ten dage. De getuigenis derge-

nen die spreken van wat zij gezien hebben, verzekert ons dat één dag doorgebracht in Benares, Indië, of in Canton, China, of in Kyoto, Japan te midden van de afgodentempels, en van de schandelijke dingen die in die tempels geschieden eenig oprecht mensch zal overtuigen dat dezelfde Satanische invloed die Jannes en Jambres bezielde en hen Mozes deed wederstaan, dezelfde geest die Elymas den toovenaar bewoog om het werk van Paulus te Paphos tegen te staan, en die de zonen van Sceva bezielde met den geest van duivelbezwering, het verstand der heidenen in dezen tegenwoordigen tijd dronken maakt met dezelfde verderfelijke invloeden. *De afgoderij niets? Het stomme beeld waarvoor de heiden zich buigt is een masker waarachter Satan zich houdt!* Dat begreep de Apostel toen hij zich bevond te midden van de prachtige marmeren beelden van Jupiter en vele andere ondergeschikte goden en godinnen die door de Atheniërs en andere Grieken aanbeden werden. Daarom was hij zoo bewogen. Daarom werd zijn geest in hem ontroerd en ontstoken. Paulus beschouwde de zaak van het rechte standpunt. En van dat standpunt moet de Kerk van Christus in deze dagen het heidendom meer beschouwen. Wij hebben de rechte beschouwing niet-totdat wij van harte gelooven dat afgodendienst duiveldienst is. Achter den boom, de stomp, de aardhoogte, waarvoor de Afrikaner zich biddend nederbuigt om de machten van het geestenrijk te bevredigen loert de aartsvijand van God en van den mensch; achter de afgoden van Indië, afgrijselijk, walgingwekkend, en de Pantheistische leer en het ontuchtig leven dat daarmede verbonden is loert de bedrieger van het menschedom; achter de pagodes en tempels van het Buddhisme met zijne Godlooehening, zijne leer van zielsverhuizing, en zijn hemel van vernietiging schuilt de duivel; achter het Confucianisme, met zijne aanbidding der natuur, zijne vereering van gestorvene wijzen, helden en voorouders schuilt de duivel; in de moskeën der Mohammedanen, de machtigste vijanden van het Christendom, met hun caricatuur van onzen God, hunne ver-

hooving van Mahomed boven den Christus, en hun vertrouwen op zoogenaamde goede werken, loert de Satan. Deze zijn de bolwerken van den overste der duivelen van waar hij den levenden God tart, en ook de Kerk van Christus, gekocht met zijn dierbaar bloed, en uitgezonden om als medearbeidster Gods zijn evangelie te verkondigen tot aan de einden der aarde. Deze zijn de verschansingen van Satan die hij opgeworpen heeft te midden van de natiën die voor Christus gewonnen moeten worden.

Moge de gansche gemeente, die door het optreden van teruggekeerde zendelingen en het lezen en de bestudeering van het vele dat over deze zaak geschreven wordt in deze dagen meer bekend wordt met den toestand van zaken, meer en meer bewogen worden door den geest van Paulus, en uitgaan met al de kracht des gebeds, die door haar nog niet ten volle gebruikt wordt; met haren rijkdom van jongelingen en jongedochters waarvan veel meer konden uitgestooten worden indien de gemeente des Heeren daarom meer ernstig bad; met haren overvloed van goud en zilver die zij in veel grootere mate behoorde te storten in de schatkist des Heeren, om de sterkten van den vijand onzes Gods en van zijn rijk omver te werpen, niet door een beeldenstorm, die de aangebedene beelden afbreekt, doch de harten der afgodendienaars niet bereikt, maar door de navolging van het voorbeeld van den apostel in de prediking van een gekruisigden, verrezenen, en verhoogden Christus, in redeneering met hen in hunne synagogen, in vermaning op de marktplaatsen, opdat de overwinnende Christus de plaats van eere en liefde moge gewinnen in hunne harten. Moge de Kerk met alle kracht hierin, en in dezen geest werkzaam zijn, totdat de valsche godsdiensten hunnen invloed op de harten van vele menschenkinderen zullen verliezen, en zij hunne afgoden zullen werpen voor de mollen en de vledermuizen, en de duivel het gebied waarover hij thans bewind voert zal moeten overgeven aan onzen Koning, en de honderden van millioenen die zich thans bevinden onder den invloed der heidensche godsdiensten

(waaronder ook de dertien en een half miljoen voor wier evangelisatie de Gereformeerde Kerk in Amerika verantwoordelijk is) de stem van den Zoon Gods zullen hooren, en zich zullen buigen voor den Zaligmaker der wereld. Laat ieder dienstknecht des Heeren, door Hem geroepen om het rijk onzes Heeren te bevorderen, diep bewogen door de afgoderij van vele natiën, met den geest van getrouwheid en gehoorzaamheid aan God alles doen wat mogelijk is in zijn kortstondig leven om de aardrijkskunde van het koninkrijk Gods in deze wereld te veranderen, in het sterkst vertrouwen dat de dag eenmaal aanbreken zal wanneer de banier des kruises in alle landen zal wapperen boven alle andere banieren en de koninkrijken van deze wereld de koninkrijken zullen worden van den Heere en zijnen Gezalfde. De Heere voert zijnen raad uit. Daarmede is Hij al voor eeuwen bezig geweest. Daarmede is Hij thans bezig. Daarmede zal Hij voortgaan totdat deze aarde, die thans onder den vloek der zonde ligt vol zal zijn van de kennis des Heeren gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. Doch eer die tijd zal kunnen komen moet de gemeente des Heeren het evangelie brengen aan alle natiën, totdat van het Noorden tot het Zuiden, en van het verste Oosten tot het verste Westen al de werelddeelen en natiën der aarde, en de verst afgelegene eilanden der zee het Evangelie der zaligheid zullen gehoord hebben. De gemeente des Heeren is het van God aangewezen werktuig tot de aanbrenging van dien heerlijken dag. Zonder haar zal het niet geschieden, want zoo heeft de Heere het aldus gewild en beschikt. Zij mag zich verblijden in de gunst die hierin aan haar bewezen werd, dat, hoewel zij alles verbeurd heeft, de Heere in zijne goedheid haar „deze genade gegeven heeft om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus.” Is dit dan de taak van de gansche Kerk van Christus, dan is elk lid daarvan verplicht om onder biddend opzien tot God de vraag te doen en te beantwoorden, „Wat kan ik doen om des Heeren werk te bevorderen, om

door de evangelisatie der natiën dien dag aan te brengen wanneer het rijk van den Vorst des vredes zijne voltooiing zal bereiken?" Want gelijk ten tijde van oorlog de verovering van het grondgebied des vijands niet geschiedt slechts door den generaal, eenige officieren en een stuk of wat soldaten, maar door de optrekking ten strijde van al de soldaten des legers, zoo is de evangelisatie der wereld, waardoor de volkeren der aarde de onderdanen onzes Konings zullen worden niet het werk slechts van de zendelingen op het veld, van Correspondeerende Secretarissen, en degenen die hen behulpzaam zijn in de administratie van het Zendingswerk, of van den leeraar, de opzieners, en de vrouwen der gemeente, *maar van elk lid in het bijzonder*. De bijdragen voor het Zendingswerk komen in de meeste gemeenten van een kleine minderheid in plaats dat elk een *naar vermogen* bijdraagt. En zou er niet reden zijn voor de vrees die soms wel eens gekoesterd wordt dat het ernstig, aanhoudend, oprecht gebed voor de komst van het koninkrijk Gods, dat gepaard gaat met toewijding van zichzelf met alles wat de Heere ons gaf, bij eene kleine minderheid van Gods kinderen gevonden wordt? Hoe anders zullen wij het verklaren dat zoovele belijdende leden van de Kerk van Christus zich zoo op hun gemak kunnen gevoelen wanneer er nog zoovele millioenen zijn waarover de scepter onzes Konings nog niet zwaait? De uitbreiding van Gods koninkrijk is eene heilige oorlog. Het doel daarvan is de verovering der wereld voor den Gezalfde des Heeren. Het leger is de geheele gemeente des Heeren. Het wapen is het zwaard des Geestes, het tweesnijdend zwaard dat onder den zegen des Geestes doordringt in de harten dergenen die het hooren, hen tot overtuiging van zonde en tot het geloof in Christus brengt, en doet buigen voor Hem. En dus komt de Heere tot zijn recht. Op deze wijze alleen kan de tijd komen wanneer onze Heiland van den arbeid zijner ziel zal zien en verzadigd worden. Vuriglijk behoorden zijne discipelen daarnaar te verlangen; ernstiglijk behoorden zij daarvoor te bidden;

tot zelfopoffering toe behoorden zij daartoe bij te dragen; met ernst en toewijding behoorden de jeugdigen der gemeente zichzelven aan te bieden als antwoord op de vraag „Wien zal ik zenden?” Geve God dat zijn volk, verlost door het dierbaar bloed des Zaligmakers, zich met alle kracht moge toeleggen op dit heerlijk werk, totdat het van Hem gezegd kan worden „Hij regeert van zee tot zee en van de rivier tot de einden der aarde,” en het profetisch woord van den Psalmist vervuld zal zijn:

„Dan zal na zooveel gunstbewijzen,
’t Gezegend heidendom
’t Geluk van dezen Koning prijzen,
Die David’s troon beklom.
Geloofd zij God, dat eeuwig Wezen,
Bekleed met mogendheên.
De Heer in Israël geprezen,
Doet wondren, Hij alleen.

„Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen,
Men loov’ Hem vroég en spa:
De wereld hoor’ en volg’ mijn zangen
Met Amen, Amen na.”

AMEN.

De Hongerigen Gespijsigd.

DOOR WIJLEN FREDERICK J. ZWEMER, Binnenl. Zendeling.

Lezen: Markus 6:1—13, 30—44. Tekst: Markus 6:37a.

Zingen: Ps. 81:12; 132:10; 146:4, 5; 25:2.

Markus 6:37a. „Maar Hij antwoordende, zeide tot hen: geeft gij hun te eten.”

Uit het verband van het u voorgelezen hoofdstuk weten we bij welke gelegenheid Jezus deze woorden sprak, en welke bedenkingen de Heiland door zijn antwoord bestrafte. Dit wonder der brooden liet merkbaar zulk een indruk na, en schijnt in het oordeel der evangelisten, onder leiding des Heiligen Geestes, zulk een gewicht van leering te bevatten, dat het eene van die enkele wonderen is welke door elk een der vier evangelie-schrijvers geboekt werd. In al de vier evangeliën vinden wij het breedvoerig vermeld, en de eerste drie bezigen bijna dezelfde woorden in hun verhaal.

De discipelen hadden nu omstreeks twee jaren hunnen Meester gevolgd, en waren getuige geweest van de groote krachten door den Heiland gedaan; maar zij waren ook gewaar geworden de beperking van zijn macht, want, ik lees in het vijfde vers van ons teksthoofdstuk: „En Hij kon aldaar geene kracht doen, dan hij leidde weinige zieken de handen op en genas hen.”

Daarna riep Hij de twaalven tot zich en begon hen uit te zenden, twee aan twee, en gaf hun macht over de onreine geesten. Na eenigen tijd keerden zij weder en boodschapten Hem alles, beide wat zij gedaan en geleerd hadden. Na dezen trouwen en drukken arbeid zeide hun Zender tot hen: „Komt gijlieden in

een woeste plaats hier alleen en rust een weinig." Zij vertrokken dan in een woeste plaats alleen. Maar, deze woeste plaats bleef niet lang onbevolkt.

De nieuwsgierige en leergierige scharen zagen hen heenvaren, kwamen den eenzamen tocht van het scheepken voor, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden, en straks stonden zij voor Hem als een schare nooddruftigen.

Jezus kende den honger dezer schapen in de woestijn, en hen ziende, werd Hij met innerlijke ontferming bewogen, en daar zij geen herder hadden, begon Hij, de goede Herder, hen vele dingen te leeren. De schare wilde o zoo gaarne luisteren, en de Heiland was nog meer gewillig om te onderwijzen en Hij bleef zulks doen totdat de avond begon te dalen, want het was toch zijne spijsz die geestelijk hongerigen te voeden.

Het blijkt, dat noch Hij noch de schare aan spijsz om te eten dachten, zoo opgenomen waren zij in hooren en Hij in spreken, dat als het nu laat geworden was de discipelen het eerst bezorgd werden en zeiden: Laat de schare van U, het is toch zoo laat en de plaats zoo woest en zij hebben niet met al, alsof zij zeggen wilden, moeten wij voor die velen zorgen, laat hen voor zichzelf koopen.

Zijn antwoord was, „Geef gij hen te eten." Ik heb voor hen het mijne gedaan, doet gij nu ook iets voor hen. Is het waar dat hun honger u op het harte weegt, geeft hun dan te eten. Vanwege gebrek aan geloof in hun Heer en gebrek aan liefde jegens de schare hadden zij een reeks van bezwaren, die Jezus aanhoort, hen gebiedt Hem te gehoorzamen, de schamele voorraad in zijn machtige handen laat leggen, ten hemel opziet, en zegenend de kleine voorraad breekt, en breken blijft, totdat zij allen aten en verzadigd werden, en men van het overschot twaalf volle korven konde overhouden.

Dit, geeft gij hun te eten, werd gesproken, zooals Johannes leert, met het doel om de discipelen te beproeven, „want Hij

wist zelf wat Hij doen zou;” Hij wilde zijn medewerkers beproeven of zij aan Hem, aan zijn woord en te voren zoo vaak ervaren macht genoeg konden hebben.

En indien de leering van dit heerlijk wonder eenige duurzame draagkracht heeft, dan gelooven wij, dat we dit woord ook tot onze leering, beproeving en bemoediging mogen gebruiken, en daarom nemen we uit onzen tekst de hoofdgedachte: *Het spijsigen der hongerigen*, en met name dergenen die in onze wijde, woeste streken hongeren naar het brood des levens.

Het verhaal teekent ons een woeste plaats, een hongerig volk, eenige discipelen met weinige brooden en een medelijdenden, machtigen Verlosser.

Zonder dit nu, zoo genaamd te vergeestelijken, komt den nadenkenden Bijbellezer aanstonds voor de aandacht een wijde wereld van menschen die voeding behoeven, ja lafenis voor het leven, voor een leven dat waarlijk leven is, dat er een Heer en Christus is, die zich over dezulken innerlijk ontfermt en zich voor hen noemt het brood des levens, en dat er, tusschen Hem en die hongerigen, discipelen zijn wien het bevel gegeven wordt, „Geefte gij hen te eten.”

In de behandeling van ons onderwerp letten we op

- I. *De gelegenheid om hongerigen te voeden.*
- II. *De genoegzame voorraad in Jezus' handen.*
- III. *De vereischte van een groot overschot.*

Als discipelen van onzen Heiland wordt het van ons verwacht, dat wij, al is onze voorraad nog zoo weinig, hetgene wij hebben anderen, die missen wat wij bezitten, van het onze meedeelen, en dat wij daartoe de gelegenheid zullen zoeken. Vanzelf, die nimmer hongerde en nooit verzadigd werd, en niets bezit van dat brood des levens, kan niet uitdeelen uit een ledig hart, of uit een ongezegend leven tot een zegen zijn.

Maar we durven stellen dat ieder Christen, die zulks waar-

lijk is, omdat hij of zij van het brood des levens heeft gegeten en eenige geestelijke ja en ook stoffelijke zegeningen heeft ontvangen, geroepen is en vele gelegenheden vinden kan om mede te deelen aan hen die ontberen.

Vonden wij in de kennis van de genade Gods rust en vinden wij in het bezit van Gods Woord leiding, dan behooren wij anderen dat Woord en die genade aan te prijzen. Meenen wij onzen Verlosser lief te hebben, omdat Hij ons reddē van uit den grooten nood en dood der zonde, dat Hij ons leven verlostē van het verderf, dat Hij onze ongerechtigheden vergeeft en onze zielen verkwikt, en dat Hij, als „het brood des levens,” ons en de onzen volop wil spijzen en laven ten eeuwigen leven, dan dient die liefde ons te dringen om wat wij bezitten anderen aan te bieden, en wegen en middelen te zoeken om hen die het niet hebben daarmee te begiftigen.

God wil onze brooden gebruiken. In de menigerlei bedeeeling der genade handelt Hij middellijk. Dit was altijd zoo, en het blijft Gods koninklijke weg. Elia werd door raven gevoed, en het water der beek stroomde voor hem tot dat, toen bij het uitdroogen der beek, hem het noodige ontbrak, eene arme weduwe geboden werd den profeet te onderhouden. De almacht des Heeren kon het zonder ons doen, maar de wijsheid en liefde des Heeren belooft het niet zonder ons te willen doen. Hij zou nog de geestelijke hongerigen als uit den hemel het Manna kunnen zenden, maar het heeft Hem behaagd om door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven.

De Heere wil ons gebruiken met wat we hebben. Wij zijn, met de ons geschonken gaven, Gods medearbeiders. Hij beroept zich op onze liefde, en op de gelegenheden dezer liefde. Hebt gij Mij lief, hoedt mijne schapen en weidt mijne lammeren, en, terwijl wij dan gelegenheid hebben laat ons goed doen aan allen, is de vermaning van den apostel Paulus. Zulke gelegenheden vinden we voor den voet op ons pad. Zij doen zich dagelijks voor

en op veel meer onderscheidene wijzen dan wij menigmaal vermoeden. Vooral laten wij soms gulden gelegenheden voorbij gaan, omdat wij die te gering achten; den dag der kleine dingen verachtende, zooals onze jongens somtijds het voorname en het groote willen doen, maar het kleine en alledaagsche ontwijken.

De Schrift zegt, dat we zouden doen wat onze hand vindt maar vinden is een gevolg van zoeken, en gelegenheden moeten gezocht, waar zij zich niet voordoen; doch zij doen zich voor en aan alle zijden. Heft uwe oogen op en aanschouwt de landen—de onthloote streken, de kleine worstelende en wachtende gemeenten, de vele velden, binnen den kring onzer geloofsgenooten, en er buiten in breederen, meer wijden omvang van het land onzer inwoning, om thans niet te spreken van de duizenden verdubbeld in de woestenij der verre landen, die van het brood des levens nimmer hoorden, of er hunnen honger mee mochten verzadigen.

Neem een voorbeeld, denk aan een behoeftig gezin zonder voedsel of deksel, gij kunt voor dit gezin een van drieën doen: gij kunt het noodige zenden, van uit eigen voorraad, of gij kunt geld aanbieden om spijze te koopen, en, gij kunt meer dan die beide, gij kunt het voorrecht genieten om in persoon met eigen handen en met een verkwikkend woord het noodige te brengen.

Op eene of andere wijze heenzenden om brooden te koopen is gemakkelijk genoeg, maar omhet: „Geeft gij hun te eten” te gehoorzamen, zie hier is de gehoorzaamheid die beter is dan slachtoffer. Ja, er zijn middelen noodig om het werk der Evangelisatie te steunen en uit te breiden, geld verantwoordt veel, en door onze gaven en gebeden kan onder 's Heeren zegen veel tot stand gebracht worden. Doch zulks is slechts een klein deel van het werk dat van ons verwacht wordt. Ik meen, in de woorden van onzen tekst iets van een persoonlijke opdracht te bemerken. Alsof Jezus zeggen wilde: Beproeft niet een of ander door bemiddeling, maar doet het zelf.

Er is dezer dagen veel behoefte en niet minder gelegenheid

aan wat men noemt persoonlijk arbeid. Weten onze kinderen en huisgenooten dat wij als ouders bezorgd zijn, niet alleen voor hun stoffelijk, maar ook voor hun geestelijk welzijn? Om maar niet verder te gaan, dan bij het eerst begin onzer verantwoordelijkheid, waren wij en blijven wij getrouw aan die goede en blijde belofte om te doen en te helpen onderwijzen wanneer die kleinen tot hun verstand komen? Waar wij in ons werk, op den weg, in onderling verkeer met vriend en nabuur omgaan, waar, in de voorzienigheid Gods, de reiziger, de vreemdeling, iemand, waar ook, wien Jezus onzen naasten noemen zoude, met ons in aanraking komt, kan dan hij te weten komen door een woord op zijn tijd gesproken, dat we iets goeds bezitten, ook voor hem, zoowel als voor ons zelve? Leeft in ons gevoel voor anderen iets van den geest van Mozes, die op reis naar het beloofde land zijnen medereiziger de verzekering gaf, dat waarmede de Heere bij hem weldoen zou, hij en de zijnen ook bij dien Midianiet weldoen zouden?

Er zijn binnen bereik van onzen invloed en van onze stem meer behoeftige zielen en ook heilbegeerige harten, die verlangen naar een woord van raad of troost, dan wij vermoeden. Deze arme wereld is eene zuchtende, verlangende, ja, hongerende wereld, die in hare vervreemding van den God des levens iets verwacht, hoe onbestemd en onderdrukt het dan ook zij, van hen die belijden volgelingen te zijn van den Zaligmaker der wereld.

En hoe vaak komen de gelegenheden, om langs een of andere wijze aan de velen, of aan de enkelen, „te eten te geven” ons mischien onpas, wanneer wij rust begeeren of in eigen werk te druk zijn, wanneer zooveel noopt om met de discipelen te zeggen: „Laat ze van u gaan,” maar alweer hooren wij, of dienen wij te willen hooren: „Geef gij hen te eten.”

Ik denk aan zekeren leeraar, die eens met een predikatie voor een bijzondere gelegenheid aan 't schrijven was en zich in zijn studeerkamer opsloot met het bevel dat niemand hem mocht

verstoren. Een vreemdeling klopte aan, maar werd afgewezen; en het bleek later dat hij een van de hongerigen was, die leiding en lavenis begeerde maar niet vond, en ledig heenging op een pad dat nimmer tot die plaats terugkeerde.

De keuze van tijd en gelegenheid, om iets van de genade ons gegeven anderen mede te deelen, wordt ons niet vrijgelaten, die ligt in des Heeren bepaling, en waar Hij ons in aanraking brengt, hetzij nabij of verder van ons, met weinigen of velen die de middelen der genade, of een woord van vermaning of troost behoeven, blijft het „Geeft gij hen te eten.”

En niemand zegge, wie is tot deze dingen bekwaam, om zich te verschoonen; want als uit onszelfen zijn we ook niet bekwaam; onze bekwaamheid is uit God, die ons met het weinige, dat er bij ons gevonden wordt, wil gebruiken; waarom we ten tweeden letten op:

II. *Den genoegzamen voorraad in Jezus' handen.*

De weinige voorraad, dien wij meenen te hebben, wordt in de handen van onzen Heer en Meester een voorraad die genoegzaam is voor de behoeften waarvoor Hij ons verantwoordelijk houdt. Want, laten we niet vergeten, dat Hij die weinige brooden *nam* uit hunne handen, de spijze *segende*, en ze bleef *breken* totdat men verzadigd was, en er meer brokken overbleven dan er eerst brooden waren. Maar, mijne Hoorders, het komt bij ons hierop aan, dat wij gelooven dat de Heere het onze nemen *wil*, en het zegenen *kan* en daarvan breken *zal* totdat er verzadiging genoten wordt. Vanzelf, de Heere mag niet verzocht en Hij, die de velerlei genademiddelen beschikte, belooft zich van deze middelen te bedienen, en verwacht dat zijn volgelingen nooit roekeloos, maar altijd redelijk zullen doen wat hunne hand vindt; maar, wie van Gods dienstknechten of dienstmaagden Hem ooit vertrouwden, hij of zij werd nooit teleurgesteld waar men den Heere gehoorzaamde.

De ervaring van zendelingen, de geschiedenis der Kerke

Gods, 't leven van menig getrouw prediker en eenvoudig geloovige heeft overvloedig bewijs geleverd dat, waar men zijn „vijf brooden” in de handen van den Heiland leerde leggen, en Hij die van ons nam om ze te gebruiken, er geen arbeid in den Heere ijdel was, want Hij maakte zijn woord waar, dat dit of dat, of dat die beide te saam deden waartoe Hij het uitzond, en zijn Woord niet ledig tot Hem wederkeerde.

En hoe werd dan de kracht van zijn werk volbracht in de zwakheid van onze pogingen? Dat Hij onze gave, ons woord en ons werk als onder het vriendelijk aangezicht zijns Vaders legde, als Hij met het onze in zijne handen ten hemel opziet, en het zegent; en hoe wordt dan die gezegende voorraad, hoewel zoo gering dat gij en ik terecht mogen zeggen wat zijn deze voor zoo velen, goddelijk vermenigvuldigd in het breken totdat de duizenden gevoed zijn.

Zie hier ons dierbaar voorrecht, ja en onzen duren plicht om dat zoo kwistig gebrokene en ons vertrouwde brood van huis uit, in aller ijl, met blijde harten uit te deelen, en zoo op den man aan dat het niet een der hongerige schare aan een bete broods ontbreke.

Het scheen wel ongerijmd en ongelooflijk om met dien schralen voorraad te beginnen; maar, waar Jezus bleef voortbreken, moesten de discipelen wel voort met de gevulde manden. Het doet ons denken aan dat eenig heerlijk woord, dat het Gode behaagd heeft om door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven, en dat ze niet kunnen gelooven in Hem van Wien zij nimmer hoorden, en dat men niet kan hooren zonder dat men gepredikt wordt.

Wij moeten uitdeelaars worden van het levensbrood dat Hij ons zoo rijkelijk gebroken heeft. De woorden der zaligheid ons toevertrouwd moeten door ons worden uitgesproken en verbreid. De rijke en vrije genade ons geschonken dient tot het heil van anderen aangelegd te worden. Deze schatten tellen we

ook onder de talenten ons toevertrouwd, waarvan Hij zeide: Doet er winst mede door den hongerigen te eten te geven, en hen ten eeuwigen leven te voeden. Er is zoo iets als onze brooden, instee van die in de handen van Jezus te leggen, op zijn zegen en breking wachtende, die voor ons zelve te houden. Er zijn „zweetdoek-heiligen” die hun talent in de aarde verbergen en die straks bestempeld zullen worden als onnutte dienstknechten wier eindverblijf in de buitenste duisternis zal zijn.

Waar de Heere ons en het onze als zijne middelen aanneemt en zegent en breekt, is het opdat wij het een en ander aan de schare brengen zouden.

Op de eenvoudige vraag eens aan een zieke gedaan kreeg ik ten antwoord: „Breng mij weer eens wat voedsel voor mijne ziel.” Blijder woord kon een herder nimmer hooren. Ja, zalig zijn zij die hongeren, maar niet minder zalig zijn zij die de hongerigen en dorstigen spijzen en laven ten eeuwigen leven, want het is ook in dezen zaliger te geven dan te ontvangen.

Wat de uitkomst aangaat, die ligt niet voor onze rekening. Het wordt van ons verwacht dat wij getrouw zullen zijn in het uitdeelen, getrouw als dezulken wien de woorden des levens zijn toebetrouwd.

En hoe wordt de bedenking, dat het weinige of gebrekkige bij ons maar al te veel gevonden, niet voldoende of aannemelijk is, te gemoet gekomen waar we beseffen dat de Heere onze „broodjes” wil aannemen en zegenen en als bereidde *gebrokene* spijze ons wil laten rond dragen heinde en verre.

Omdat wij zoo vaak vergeten, dat de eenvoudigste spijze en de meest ongekunstelde manier van uitdeelen, met behoorlijke orde en vlijt, op het bevel en onder het oog van Jezus, aldaar een genoegzamen voorraad verschaft voor zooveel, zijn wij dikwerf beschaamd, schroomvallig, kieskeurig en achterhoudend in het gehoorzamen van het woord, van zulk eene veelvoudige toepassing: „Geeft gij hun te eten.”

En wij zijn toch als leeraars en herders Gods medearbeiders. Als geloovigen zijn wij getuigen van Christus. Hij wilde ons aannemen in zijnen dienst. Wij dragen zijn woord, wij brengen zijn boodschap, en hoe waar het ook is dat wij slechts aardenvaten zijn, o vergeten we het nooit, ter bemoediging van onzen moeilijken arbeid, dat de schat dien we dragen in dat aardenvat, de zijne is, dien Hij er in legde; dat we dan steeds in staat mogen zijn Hem altijd en overal, onder enkelen en onder velen, Hem te dienen, eenvoudig en kinderlijk vast staande in de overtuiging, dat wij zijne instrumenten zoowel als zijne volgelingen zijn; dankbaar, dat onze gaven in 's Heeren gebruik en met zijnen zegen genoegzaam zijn, voor alle werk waartoe Hij ons roept.

III.

Niet alleen kanalen van zegen voor velen, want de hand des Heeren is niet verkort, maar we zullen ook ondervinden dat er Een is, die zoo dikwerf als wij zijn gebrokene spijze den volke aanbieden, ons het genot geeft om met twaalf volle korven weder te keeren, waar wij 's Heeren woord gehoorzaam waren: „Geef gij hun te eten.”

Daarom leert dit wonder ons ook te letten op de vereischte van een groot overschot. Dit vereischte is onzen Heiland te gelooven en te gehoorzamen in alle werk dat de verbreiding van zijn Evangelie betreft, en dat overschot belooft zoowel voorraad voor den anderen dag, als dat het de verzekering geeft dat we nooit gebrek of tekort hebben te vreezen waar we ons houden aan het woord van onzen Heer: „Geef gij hun te eten,” in alle zendingswerk van huis uit, ons land door, tot aan de einden der aarde.

Die het gebrokene uitdeelt houdt meer over dan wat hij eerst had.

Vijf broodjes, mogelijk van de grootte als een scheepsbuis, en twee vischjes, „een lunch voor een jongken” lieten,

nadat de duizenden er van gegeten hadden en verzadigd waren, nog „twaalf volle korven brokken en van de visschen.”

De uitkomst van dit heerlijk wonder herinnert ons aan den regel van Gods huishoudnig, dat de zegenende ziel vet gemaakt zal worden, dat die heeft dien zal gegeven worden, en dat hij die zijn talenten weet te gebruiken zij hem verdubbeld zullen worden.

Alle arbeid op het oogstveld van den Heer des oogstes geeft een batig saldo, dat is, Hij laat het ons niet ontbreken aan een heerlijk overschot.

Werk voor den Heere ontwikkelt de werkkrachten van den christen, vermeerderd daardoor zijn vermogen om van kracht tot kracht voort te gaan.

Door het zien van eenige vrucht op ons werk in den Heere gedaan wordt de liefde tot dat werk, hoe moeilijk soms ook, niet weinig gevoed, en de hope op zegen, dikwerf zoo beproefd, levend gehouden en we vertragen niet.

Begeeren we het genot van frisschen groei en weligen wasdom in de genade, dan er op uit, om uitdeelaars te worden van de menigerlei genade ons toevertrouwd!

Begeeren we breeder kennis en dieper ervaring, dan anderen onderwezen, en dikwerf gezegd: Komt allen, die God vreest, hoort toe, en ik zal vertellen wat de Heere aan mijne ziel gedaan heeft.

Ga uit met de gebrokene spijze in uwe handen en gij zult met eenen vollen korf mogen wederkeeren.

Hoe meer gij inhoudt, hoe meer gij verarmt!

Hoe meer gij uitdeelt, hoe meer gij overhoudt!

Dit geldt van de woorden Gods u gegeven om te gelooven en te belijden.

Het geldt van uwen christelijken invloed door uwen wandel in uwe omgeving. En het geldt ook, gelooven we, van de stoffe-

lijke middelen door den God uws levens in uw bezit gesteld, om die tot zijne eer te gebruiken.

Ja, en zou het niet gelden van uw gebedsleven voor anderen, die in tijdelijken of geestelijken nood verkeerden, immers door biddend arbeiden voor anderen groeit gij zelf in gemeenschap met God.

We zouden durven zeggen, draag vrijmoedig de nooddrift van velen voor den troon der genade en gij zult wederkeeren met eene volheid van zielsverzadiging, die het geheim zal verklaren op wat wijze gij en ik een heerlijk overschot zullen kunnen wegdragen.

Me dunkt, dat wij het in de latere jaren van den overvloedigen arbeid der apostelen kunnen nagaan, hoe zij indachtig zijn gebleven aan de lessen van dit wonder. O, hoe hadden zij geleerd om de arme hongerigen, hetzij Jood of heiden, hetzij dienstbaar of vrij, van uit den voorraad hen door Jezus nagelaten, te eten te geven; en waar wij lezen van hun genot en ijver, hun volharding en zegen in dit werk, den armen te spijsigen met het evangelie des koninkrijks, meenen wij te mogen opmerken dat zij altoos met blijdschap wederkwamen, ook uit den druk en van onder het kruis, dragende de volle korven met de overgeschotene brokken.

Broeders en zusters, indien wij den machtigen, trouwen Heiland kennen als het brood des levens, het Brood onzes levens, dan past ons bij de dankbaarheid voor zielsverzadiging de dankbaarheid dat Hij ons verwaardigde om te mogen staan tusschen Hem en de vele hongerigen, in blijde gehoorzaamheid aan het woord: „Geeft gij hen te eten.”

Hongerige vrienden, sommigen uwer zijn van uwen honger bewust, gij zijt inderdaad hongerend naar de spijs die niet vergaat. O, laat u bedienen door Jezus, waar Hij zich u heden aanprijst als dat ware brood, dat uit den hemel nederdaalde. Hij begeert uwe ziel te verzadigen met zijne genoegzame genade.

Uwe ziel eet van dat brood door te gelooven in den Zoon van Gods liefde.

En, hoevelen zijn er niet, ja hoe velen kennen we, die, ten overstaan van de volle tafel des Heeren eenige en noodige spijs, hun geld uitwegen voor hetgeen geen brood is, en hun arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan; o, neigt uw oor en komt tot Hem, en uwe ziel zal leven; want die van dit Brood des levens eet, dat wij en de vele gezanten Gods u aanbieden, die zal leven, en leven ook al ware hij of zij gestorven.

AMEN.

Grondige Redenen voor het Ondoorgondelijk Godsbestuur.

DOOR HENRY J. VELDMAN.

Lezen: Jesaja 40. Tekst: Rom. 11:36.

Zingen: Ps. 97:1; 118:8; 89:1, 6; 42:5.

Rom. 11:36. „Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.”

De geleerde Apostel der Heidenen besluit in dit hoofdstuk zijne verhandelingen van de vraagstukken, die diep ingrijpen in het wezen van den Christelijken godsdienst. Het valt te betwijfelen of er ergens elders in de Heilige Schrift een elftal hoofdstukken te vinden zijn, waarin zoo fundamenteele en diepe goddelijke waarheden op meesterlijke wijze uiteengezet worden als juist hier. Het zijn immers die leerstukken die Paulus hier verhandelt, waarmede de Kerk van Christus staat of valt, namelijk uitverkiezing, rechtvaardigmaking en heiligmaking; en het zijn die verborgenheden, die met de ontwikkeling des goddelijken koninkrijks in het nauwste verband staan, die hij in het licht stelt, als daar zijn, de roeping der heidenen, de tijdelijke verwerping der Joden, en hunne eindelijke herstelling.

Maar nu vergist men zich deerlijk indien men meent dat de Apostel zich in deze waarheden zou hebben verdiept alleen maar met het verstand, zoodat zijn hart daar ongevoelig onder was gebleven. Neen, dat niet. Des Apostels webben zijn, wel is waar, fijn gesponnen. Zijn logica laat niet toe om er ook maar de punt

van eene speld tusschen te krijgen, toch, met dat alles spreekt zich door heel de redeneering een hart uit dat een gevoel heeft voor de waarheden zoo meesterlijk uiteengezet.

Men bespeurt dat, waar hij in denzelfden adem met eene bittere klacht een juichtoon laat hooren, gelijk dat blijkt uit deze woorden: „Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere.”

Men bemerkt dat verder, waar hij alle aardsche en helsche machten uitdaagt om den geloovige te scheiden van de liefde Gods, die er is in Christus Jezus onzen Heere.

Dat niet maar alleen Paulus' hoofd, maar voornamelijk zijn hart zich in de waarheden uitsprekt, die hij verhandelt, dat bewijst de diepe beteekenis der woorden: „Want ik zou zelf wel wenschen verbannen te zijn van Christus, voor mijne broederen, die mijne maagschap zijnnaar het vleesch.” Dat blijkt echter nergens sterker dan waar hij aan het slot van zijne discussie nog eens weer den weg bewandelt, dien hij van stap tot stap gegaan is. Waar hij dat doet, daar overweldigt hem zijn gevoelig hart en zoo breekt hij uit inde woorden: „o diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!” Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergouden worden? Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen.”

In het eerste gedeelte van deze aanhaling wordt buiten allen twijfel „het ondoorgrondelijke in het Godsbestuur” ons voor oogen gesteld; maar zoo ja, dan vinden we in het laatste gedeelte, dat is, in de woorden van onzen tekst, „de grondige reden voor dit ondoorgrondelijke in het Godsbestuur,” ons aangegeven, en daarbij begeeren we stil te staan.

Willen we nu voet bij stuk houden dan moeten we u aantoonen:

I. *Dat God de oorsprong van alles is.*

II. *Dat Hij de onmiddellijke en middellijke bewerker van alles is*

III. *Dat waar zulks het geval is, Hij daar ook het voorwerp van aller roem en dank moct heeten.*

En nu beginnen we met te zeggen, dat het verre van ons moet zijn om met de openbaring Gods in onze handen de leer van het agnosticisme te onderschrijven. We kunnen en mogen die verfoeilijke leer der onkenbaarheid Gods niet staande houden. Immers komen we reeds iets van den grooten Schepper des heelals te weten waar we de bladzijden van het boek der natuur een voor een opslaan en lezen. Maar onze kennis aangaande God, aangaande zijn Wezen en zijn werk breidt zich aanmerkelijk uit waar we niet het boek der natuur, maar het Boek der boeken ter hand nemen en bestudeeren; vooral waar we dan in den Zoon van Gods liefde, 't beeld des hemelschen Vaders bespeuren; en de Heilige Geest de diepten Gods onderzoekt. En toch, zoo zegt een vertrouwbaar schrijver: „kan deze leer van de onkenbaarheid Gods tot op eene aanmerkelijke hoogte worden toegestemd, en van heeler harte worden beaamd. Edoch, de Schrift en Kerk handhaven beide met nadruk de onnaspeurlijke majesteit en de souvereine hoogheid Gods. Er is geene kennis Gods, gelijk Hij in Zichzelf is. Er is geen naam die zijn Wezen ten volle uitdrukt, geen bepaling, die Hem omschrijft. Hij is boven onze voorstelling, boven onze gedachte, boven onze taal oneindig verheven. Hij is bij geen schepsel te vergelijken; alle volken zijn bij Hem geacht minder dan niet en ijdelheid.” Hoe wel we dan de leer van 't agnosticisme verwerpen door eene volmondige belijdenis dat God het den mensch mogelijk gemaakt heeft om Hem te kennen, zoo zeggen we niet dat die kennis een

zeer uitgebreide of volkomene kennis van God of van zijn werken mag heeten.

Waagden we die stoute bewering we kwamen dan aanstonds in onverzoenlijken strijd met dezen geheelen uitroep van den apostel Paulus. Hij toch spreekt het duidelijk uit dat er onpeilbare diepten zijn beide in Gods wijsheid, d.i. in zijne alwetendheid, en in zijne kennis, d.w.z. in de ordelijke regeling van de verschillende lotgevallen der schepselen; ja, dat 's Heeren oordeelen ondoorzoekelijk, en zijne wegen onnaspeurlijk zijn.

In die waarheid daalt hij nog wat dieper in en wijst er de redenen voor aan als hij zegt: gewis er zijn zulke diepten, er zijn zulke ondoorgrondelijke, onnaspeurlijke dingen, en wel daarom, omdat alles uit Hem is, door Hem is, en tot Hem moet zijn. Ze zijn er omdat alle dingen in zoo nauw en onafscheidbaar verband staan tot Hem, die we noch in zijn wezen, noch in zijn werk ooit ten volle, slechts ten deele kunnen kennen.

Maar kunnen wij de voetstappen van den Almachtige niet nagaan in de schepping, onderhouding en bestemming van 't heelal, liggen zijne wegen somtijds te hoog, gaan zijne daden bij tijden te diep, dank zij zijnen naam, ze liggen niet te hoog, en gaan niet te diep voor Hem, want ze zijn zonder uitzondering uit Hem, door Hem, en tot Hem. Dit stort het bange hart, en troosteloos gemoed, te midden van de schokkenste gebeurtenissen, goddelijke kalmte en Christelijke tevredenheid in.

Het is dan met een dankbaar hart dat we kennis nemen van de waarheid dat alle dingen uit God, door God en tot God zijn.

Wanneer Paulus hier zegt dat alle dingen uit God zijn, dan hebben we daarbij niet uitsluitend te denken aan God den Vader, even zoo min als we den term „door Hem” op den Zoon, en „tot Hem” op den Heiligen Geest van uitsluitende toepassing mogen maken. Het „uit Hem” en „door Hem” zou eenige grond vinden in de Schrift als waar we lezen: „Nochtans heb-

ben wij maar eenen God en Vader, uit welken alle dingen zijn, en wij tot Hem; en maar eenen Heere Jezus Christus door welken alle dingen zijn, en wij door Hem." (1 Cor. 8:6.) Het „tot Hem" als doeling hebbende op den H. Geest is echter van allen Bijbelschen grond ontbloot. Wanneer er van zijn heerlijk werk sprake is wordt het voorzetsel „in" gebruikt. Dat niet alleen, maar ook de gedachte dat alles ter eere moet komen van den derden Persoon in de aanbiddelijke Drieëenheid is zoo geheel bezijden hetgeen we van dezen Persoon in zijn werking weten dat het ons zeer verwondert dat er geweest zijn, die zeiden: „Het uit Hem, door Hem, tot Hem spreekt toch niet alleen van drie onderscheidene werken Gods, maar het wijst ook op de drie onderscheidene personen in het éene Goddelijk wezen."

Het komt ons veel aannemelijker voor om hier aan de Godheid te denken, dan toch sluiten we geen der personen in het goddelijk wezen uit. De geheele Godheid is de bron aller dingen; is de werkzame oorzaak aller dingen, is het einddoel aller dingen. Dat hindert of verbiedt ons niet om bijzondere werkingen aan bijzondere personen toe te schrijven, gelijk Paulus dat doet in den tekst aangehaald, door het, „uit Hem," op den Vader, en het „door Hem" op den Zoon te laten slaan. In geen deele, dat mag.

Welaan dan, alle dingen zijn uit Hem, zoo zeggen we met het oog op die gansche schepping, en zoo zeggen we ook met het oog op dat gansche verlossingsplan.

Wat we daarmee bedoelen is niet dit, dat die gansche schoone schepping uit het wezen Gods zijn ontstaan heeft, noch ook uit eenige stof, die van gelijke eeuwigheid met God vooraf reeds bestond, dat is de bewering van sommigen, die van geen kloof tusschen den Schepper en het schepsel willen weten. Neen, niet uit van eeuwigheid bestaande stof, ook niet uit het wezen

Gods, maar uit niets heeft God de gansche schepping te voorschijn geroepen.

En toch zeggen we alle dingen zijn „uit Hem.” Wanneer we aldus spreken dan bedoelen we daarmee dat alles teruggeleid kan worden tot den eeuwigen raad Gods. De idee om 't schoon en groot geheel in aanzijn te roepen, om het juist zulk een aanzijn te geven als het verkreeg, 't onder zulke wetten te stellen als geschiedde, uit de drie rijken samen te stellen gelijk gebeurde, zie dat geheele plan was van A tot Z uit God. Hij, de Drieëenige was er de ontwerper van. Tot dat besluit kwam hij zeer vrijwillig, ja, gansch zeer vrij. Door geen drang van buiten werd hij daartoe aangevoerd; 't was geheel en volkomen uit Hem.

Wanneer we aldus spreken dan denken we maar niet alleen aan zon, maan en sterren, aan die werelden zonder getal die eeuw in eeuw uit hun loopbaan behouden, we denken dan niet slechts aan 't geen dat wegens zijn grootheid onze bewondering verwekt; o, neen, we denken dan ook aan het kleinste vogeltje dat daar vliegt, en het verachtste wormpje dat daar kruipt; we denken dan aan het musschje dat daar valt, en de haren des hoofds door God geteld. Alle dingen, klein en groot, alle dingen, ingrijpend of niet ingrijpend, „zij waren in zijn boek geschreven, toen nog geen van die was.”

Wat we daar nu vastgesteld hebben van de schepping, dat is evenzeer van de herschepping waar. Ai, schepping en herschepping zitten in elkander vast. In het plan der schepping werd rekening gehouden met het plan der herschepping; God zette alles zoo in een in de schepping dat waar er uit den kosmos een chaos geboren werd, hij dien kosmos in de herschepping weer herstellen kon.

Het gaat dus niet door om het scheppingsplan wel, maar het verlossingsplan niet aan God toe te schrijven; neen, maar beide zijn „uit Hem.” 't Is God die in den morgen der eeuwig-

heid gedachten des vredes gehad heeft, en 't vredesplan beraamde. 't Is de Zoon die zich daar aangeboden heeft, de Vader die Hem heeft afgestaan, de H. Geest die zich heeft willen laten zenden. 't Is de Drieëenige, die zich op het allerdiepst heeft ingelaten met den jammerstaat der menschheid, en de ontsierde schepping, die beide als voor de deur stonden,—werkelijkheden zouden worden. „Uit Hem” dus is het geluk, het geheele geluk, het eeuwige geluk den mensch in den Verlosser beschoren. „Uit Hem” zijn de schalmen, die de onverbreekbare ketting der eindelijke zaligheid vormen, als daar door Paulus genoemd worden, b.v. voorkennis en voorverordineering, roeping en rechtvaardigmaking, heiligmaking en verheerlijking. „O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!”

Die eerste gedachte waarbij we nu even stilstonden, leidt als vanzelfs, leidt desnoods, tot de tweede waarop we u thans begeeren te wijzen. Dat wil zeggen, het „uit Hem,” maakt het „door Hem” noodzakelijk. Wie anders dan God alleen kon uitvoering geven aan de heerlijke scheppingsidee en het nog veel grootscher herscheppingsplan? Wie hier dus A zegt moet, wilens of niet, ook B zeggen.

't Is Daarom ook dat de éene heilige algemeene Christelijke Kerk zich zoo hartelijk vereenigen kan in deze eene geloofsbelofte: „Ik geloof in God, den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.”

We aanvaarden dan het scheppingsverhaal gelijk dat in het boek Genesis opteekening vond en we noemden het zoo juist als schoon, ja, we verblijden er ons in dat het ook door natuurvorschers als Cuvier en Von Humboldt, om strijd geprezen is. Zelfs Jean Paul heeft gezegd: „'t Eerste blad der Mozaïsche geschriften heeft meerder gewicht dan alle boeken van Naturalisten en filosofen.” We waardeeren zoodanige getuigenis omdat de leer der schepping alleen uit 't Woord Gods gekend wordt. In de schepping van 't heelal treffen we geen tweede

oorzaken aan. 't Is daar zuiver en alleen God, die alles door het woord zijner almacht te voorschijn roept. Hij spreekt in den scheppingsmorgen en 't is er, Hij gebiedt, en 't staat er. Niemand heeft Hem raad of hulpe gegeven; er waren er geen, noch had Hij er ook de minste behoefte aan. Het is dan in den hoogsten zin bepaald naar waarheid, om, gedachtig aan het groote werk der schepping, den term van onzen tekst te bezigen, alle dingen zijn „door Hem.”

Maar nu dwalen zij zeer die meenen, dat God in den dag der schepping alles zoo in beweging heeft gezet, dat het ten einde der tijden toe zijn loopbaan zal bewaren *zonder tusschenkomst* van Hem, die 't heelal in aanzijn riep; nu begaan de Remonstranten groot abuis wanneer die beweren dat God in de creatie aan de schepselen krachten heeft geschonken waarop ze voortaan kunnen teren. Neen, maar het „door Hem” passen we ook toe, maken we ook van kracht, op de gansche schepping zooals die geen oogenblik zonder de Voorzienigheid kan blijven bestaan. De schrijver aan de Hebreëen zegt zeer duidelijk dat de Zoon van God, alle dingen draagt, door het woord zijner kracht. En het is die Zoon zelf, die gezegd heeft, „mijn Vader werkt tot nog toe, en Ik werk ook.” Van die voortdurende dragging aller dingen gewaagt de Profeet als we lezen: „Heft uwe oogen op omhoog, en ziet, wie deze dingen geschapen heeft; die in getal hun heir voortbrengt; die ze alle bij name roept, vanwege de grootheid zijner krachten, en omdat Hij sterk van vermogen is, er wordt er niet één gemist.” Neen, niet een, niet een dier lichamen, die het hemelruim doorklieven worden gemist; wilt ge het geheim? Ziet daar, 't is omdat ze „door Hem” worden gedragen.

Maar we gingen nog niet ver genoeg. Het „door Hem” moet toegepast niet maar alleen op de levenlooze en redelooze schepping maar ook op den redelijken mensch, op al zijn lotgevallen en gebeurtenissen. Hierdoor worden we voor de Bij-

belsche leer der goddelijke Voorzienigheid geplaatst. Met die leer verstaan we: „het eeuwige, vrije, onveranderlijke, goede voornemen Gods, waarnaar Hij al het goede in alle schepselen werkt, toelaat dat het kwade geschiedt, en alles, beide goed en kwaad bestuurt tot zijn eer en de zaligheid der geloovigen.”

Was onze taak tot nu toe betrekkelijk gemakkelijk aangezien er van tweede oorzaken alsnog geen sprake was, nu, waar we voor die tweede oorzaken gesteld worden, wordt die taak een zware, worden de raadselen machtig vele.

Van zelfs we willen, we moeten vasthouden aan hetgeen onzen tekst zegt: „door Hem” zijn alle dingen, en toch willen we, en moeten we den mensch vrijlaten, en God niet maken de oorzaak der zonde, en hare schrikkelijke gevolgen. Om goed en wel tusschen die beide klippen door te zeilen is eene moeilijke onderneming. Het „door Hem,” is in zooverre waar met het oog op het bedrijven der zonde, dat het God alleen is, die den zondaar alle leven en kracht verleent, welke hij tot het bedrijven eener zonde van noode heeft; maar de zonde heeft niet God maar den mensch tot voorwerp en auteur. B.v. God schonk aan dat instrument des duivels dat onzen hooggeeerden President McKinley eenige jaren geleden zoo eensklaps ter neer veld, 't leven en de kracht om zijn helsch plan ten uitvoer te brengen, maar geloof niet dat Hij part of deel had aan zijn schrikkelijke zonde. Neen, daarvan was de booze de auteur, en deze snoodaard de uitvoerder. En toch, boven dit alles was er nog een hogere macht, een hogere wil, 't welk de President zelf inzag, zelf bekende, toen hij zeide: „'t Is Gods wil, 't is Gods wil.” Ai, zoo zeker als het naar den bepaalden raad Gods was, dat Christus den vervloekten kruisdood sterven moest, zoo zeker ook waren deze droevige lotgevallen in het boek Gods geschreven. „Uit Hem,” ja; maar ook „door Hem” zijn dus, in den hoogsten zin des woords, alle dingen.

Heet dit waar met het oog op deze ingrijpende gebeurtenis,

't is eveneens waar wanneer we denken aan hetgeen ons in het leven trof. Gelukkig waar 't geloof vermocht te zeggen: „'t Was Gods wil, 't was Gods wil!”

O, Hoe vertroostend, hoe versterkend voor het hart om vast te kunnen gelooven, dat de goede Voorzienigheid Gods over al deze dingen gaat. En dat geloof heeft toch vasten grond waar het zich wortelt in de waarheid, dat wat God doet, goed moet zijn, voornamelijk wanneer het de geloovigen betreft. Zij kunnen dan ook, zoo niet altijd, dan toch bij tijden, zoo niet zonder, dan toch onder hunne tranen zeggen:

„Ons hart verheugt zich, dat bij God
't Bestuur is van geheel ons lot,
Dat Hij ons vreugd, of ongeval,
Naar wij behoeven, zenden zal.

Hij, die ons gansch bestaan doorziet,
Houdt ook de schaal van ons verdriet,
Zijn wijsheid weet, of ongeneugt
Ons best bereidt voor hemelvreugd.

God kent alleen het naaste pad,
Dat uitloopt op de hemelstad;
Hij weet, wanneer in ons gemoed,
Of smart, of blijdschap voordeel doet.

Daar die verwachting in ons leeft,
Behaagt ons alles, wat hij geeft:
Wijl elke last, ons opgeleid,
Ons vormt tot hooger zaligheid.

Komt! treên we dan gemoedigd voort,
In vast vertrouwen op zijn woord:
Hoe moeilijk ons de weg ook schijn'
Het eind zal zeker zalig zijn.”

Ja, het einde der kinderen Gods zal zeker zalig zijn. Wilt

ge weten waar we die waarheid zoo vol van zoeten troost op bouwen? Weet dan dat we haar bouwen op de eenige waarborg dat het geheele verlossingsplan „door Hem” is. Wat God in den morgen der eeuwigheid besloot ter redding der menschheid te zullen doen dat voerde Hij in den tijd ter rijper stonde uit. Met het uitspreken der verdiende straf over het schuldige echtpaar, en hun geheele nakroost werd ook de Moeder-beloofte gegeven. Aanstonds begonnen de tijden zich hoe langs zoo meer te rijpen voor de vleeschwording van den Zone Gods, en zie, toen het uur der Godsbepaling had geslagen, kwam Hij, die van eeuwigheid in den schoot zijns Vaders was. Als Profeet leerde hij zijnen jongeren, en onderwees Hij het volk; als Priester liet Hij zijn eigen bloed op het altaar des kruises vergieten; als Koning verrees Hij uit het graf, voer Hij ten hemel, beklom Hij den troon. Wat hier gebeurde in de rijping der tijden, in de wonder geboorte van den Zone Gods uit de maagd Maria, in de aanbrenging van eene volkomene genoegdoening, in de glansrijke overwinningen behaald, in den Naam boven allen naam verkregen, dat zijn zaken op het terrein van het goddelijke alleen gevonden. Door den Drieëenige alleen kon een zoodanig bovennatuurlijk werk tot stand komen. In groote leesbare letteren vinden we dan ook het „door Hem” in het geheele werk der verlossing ingeschreven.

Wat nu waar heet van een deel, heet ook waar van het geheel. Liever, in het deel nu genoemd ligt het geheel opgesloten. Het „door Hem” moet dus ook op het gebied van de rechtvaardigmaking en heiligmaking, op het gebied van des menschen gansche zaligheid worden overgebracht. De Apostel Paulus laboreert om zulks de gemeente te Rome duidelijk te maken. Het is er hem om te doen om het rotsvaste karakter der eeuwige zaligheid boven allen twijfel te verheffen. Zoo nu de rechtvaardigmaking, 't geloof en de heiligmaking in den wil des menschen hun oorsprong, in de kracht des menschen hun voortgang,

en in het verlangen des menschen hun einde moesten hebben, wat zou er dan van zijn rechtvaardigmaking, geloof en heiligmaking te verwachten zijn? Immers, dan zou geen enkele ziel behouden worden. Niemand toch heeft in zijn natuurlijken staat ooit naar zijn God gevraagd. 't Was immer zoo, 't zal altijd zoo zijn, dat God 't verlorene schaap, ten koste van o, zooveel opzocht en terugbracht; dat Hij 't huis met bezemen keerde ten einde den verloren penning te vinden, om daarop 't beeld des goddelijken Konings bij vernieuwing te drukken; dat Hij den verloren zoon tot zichzelf deed komen, om thuis komende als een kind met liefde en eer te worden bejegend.

Neen, neen, Christus en zijn gerechtigheid liggen daar nu maar niet om genomen te worden door wie maar willen. 't Stond er waarlijk treurig met de menschheid bij ware dat het geval. Dan was de schrijver van onzen tekst op den weg naar Damascus geen Christen geworden, want hij was toen den Christus en diens gerechtigheid zoo vijandig als het maar kon. Ai, laten we 't maar bekennen, dan was niemand onzer ooit een geloovige geworden. Wij vonden Hem omdat Hij ons eerst zocht, wij volgden Hem omdat Hij ons eerst trok, wij hebben Hem lief omdat Hij ons eerst liefhad.

Maar gelijk het begin, zoo de voortzetting, zoo de eindelijke overwinning. Hij die het goede werk begon zet het voort tot den dag van onzen Heere Jezus Christus. Hij die zijn hand reddend aan den zondaar legde trekt die niet terug. Hij grijpt Petrus bij de hand, wanneer des mans vertrouwen begint te wankelen; Hij draagt hem op de vleugelen des gebeds wanneer zijn geloof hem dreigt te begeven. Zoo draagt Hij, zoo sterkt Hij, zoo redt Hij, zoo behoudt Hij voor de eeuwigheid. Dit maakt het geloof, het gebed, het werken van zijns zelfs zaligheid met vreeze en beving; het zich versterken in de wapenrusting Gods, niet overbodig. Niemand meene het. Het geeft alleen waarborg dat deze mogelijk, echt, en niet te vergeefs zullen zijn. o,

Gewis, omdat we van ganscher harte met Paulus gelooven, dat alle dingen betreffende onze zaligheid „door Hem” zijn, zoo kunnen we kalm, goedsmoeds, en vol van blijde verwachting wezen, immers, hoe bange ook de strijd, hoe donker ook de nacht, hoe vreeslijk ook 't geklots der golven, één ding weten we, en dat is ons genoeg, namelijk, dat het anker der hope geworpen is op het strand der eeuwigheid, en daar vast en zeker rust in het werk van den Verlosser. We zingen dan ook met verheuging des harten:

„Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht.

Uw vrije gunst alleen wordt d' eerè toegebracht!

Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen

Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen:

Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,

En onze Koning is van Israels God gegeven.”

De tijd ontbreekt ons om het „door Hem” van toepassing te maken ook op de plannen Gods met het Jodendom en Heidendom. Maar omdat ook dit „door Hem,” door Hem is, zoo houden we ons verzekerd dat Hij de *volheid* der Heidenen, ja de *gansche* volheid zal doen ingaan, en alsdan ook *gheel* Israël zalig maken. Wat nood al zien we er op het heden ook nog, o, zoo weinig van, wat nood al is er ook een Laodiceasche geest in de gemeente des Heeren; wat nood al neemt de goddeloosheid ook hand over hand toe, die zich geloovig klemt aan de waarheid van onzen tekst, die zal aan de uitkomst niet twijfelen.

Die uitkomst zal de glorie des Allerhoogsten in het licht stellen. Die uitkomst zal bewijzen dat niet alleen alles uit God, en door God, moest wezen, maar dat ook alles tot Hem moest zijn. Op die wijze krijgen de besluiten en werken der Drie-eenheid een kringvormige beweging; zij keeren tot hun bron en oorsprong terug. Gelijk een vader in zijn huisgezin, en een vorst in zijn rijk de hun toekomende eer zoeken, zoo zoekt ook de Schepper en onderhouder van 't heelal, de oorsprong en mid-

delijke werker van der geloovigen zaligheid, zijn eer en roem. God is, dusdoende, niet zelfzuchtig want der geloovigen hoogste heil valt met de eere Gods altijd te zamen. Toen God op het volmaakt geëerd werd toen was niet alleen de mensch, maar ook het nu zuchtende schepsel op het hoogst gelukkig, en de gansche schepping op het schoonst volmaakt.

Zoo zal het andermaal wezen wanneer Jehova de verschuldigde eer weer zal worden toegezwaaid. Geliefden; laten we er naar staan om de eere Gods tot „principe te maken van alle leer en leven, van dogmatiek en moraal, van huisgezin, maatschappij en staat, van wetenschap en kunst.” Ja, laten we instemmen, van harte instemmen met den uitroep des Apostels: „Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid.” En we zullen dat beter, gaandeweg beter doen, waar we dagelijks beter leeren verstaan, en waar we 't niet kunnen verstaan toch gelooven, dat alle dingen in Hem hun oorsprong hebben en door Hem te voorschijn worden geroepen, en waar we ook als kinderen amen leeren zeggen op al zijn wegen, die Hij in teedere goedheid, en groote wijsheid met ons houdt.

AMEN.

Egbert Winter, D. D.
In leven Hoogleraar aan het West. Theol. Seminarie
Holland, Mich., 1895 - 1904

Een Woord voor Land en Volk.

DOOR WIJLEN EGBERT WINTER, D. D.

Lezen: Psalm 78:1—39. Tekst: Spreuken 14:34.

Zingen: Ps. 100:2; 81:9, 10; 78:3, 4; 144:7.

Spreuk. 14:34. „Gerechtigheid verhoogt een volk; maar de zonde is een schandvlek der natien.”

(EEN „VIERDE JULI” WOORD.)

De kansel is niet voor de politieke vraagstukken. Al vaak heeft men hem daarmee verlaagd. Niettegenstaande de bewering, dat men voor *beginselen* ijvert, is toch al menigwerf gebleken, dat men voor *partij* stond. Geen Evangeliedienaar mag den kansel daarvoor gebruiken.

Hieruit mag echter niet afgeleid worden, dat alle politieke belangen van den preekstoel verwijderd moeten blijven. Nooit mag vergeten worden, dat ook nationale en maatschappelijke belangen met de waarheid Gods in verband moeten komen en gehouden worden.

Zij staan in nauw verband met huis en gemeente, en moeten daarom ook naar de beginselen der waarheid behartigd worden.

De kansel, die het stilzwijgen aangaande gewichtige nationale belangen en vraagstukken bewaart, wordt ontrouw aan eene heilige roeping. Daaraan wenschen wij ons niet schuldig te maken, En daarom worden we geleid om een *volksles* uit het Woord van God te bespreken.

In den tekst wordt gesproken over *Gerechtigheid en Zonde*, met hare *respectieve gevolgen* in het volksleven.

Vooreerst dus hebben wij te handelen over:

I. *Gerechtigheid en hare Gevolgen.*

1. *Wat door gerechtigheid bedoeld wordt?*

In den engsten zin beduidt ze overeenstemming met den standaard van het recht. Niet alleen, zelfs niet altijd, gelijkvormigheid en gehoorzaamheid aan bestaande nationale wetten.

Alleen wanneer, en naar gelang, die naar den woorde Gods zijn, wordt zulks onmisbaar. Gerechtigheid sluit daarom in, handhaving en behartiging van het onderlinge zedelijke recht.

Maar zouden we het bij dezen beperkten zin mogen laten? Wij houden het er voor, dat het woord hier, gelijk veelal in het O. Testament, in veel breederen zin genomen moet worden. Niet in meer rekkelijken, maar in meer omvattenden zin.

Vergissen wij ons niet, dan sluit het in, alles wat op het gebied van ware godsvrucht te huis behoort. Alleen dan is een volk in overeenstemming met het wezenlijkste recht, wanneer het in heerschenden zin den Heere vreest en dient.

2. *Maar het moet nader bepaald worden waarin zulks dan al uit moet komen?*

In de regeering. Hiermede bedoelen we niet zoozeer, dat de Overheden zelve door gerechtigheid beheerscht dienden te worden, en den Heere gewijd te zijn. Wel achten we zulks van groot belang. Maar vooral hebben we ten doel, dat de *bestiering* van land en volk door de beschrevene gerechtigheid gekenmerkt en beheerscht behoort te zijn.

De wetten moeten de gerechtigheid ademen. En de uitvoering daarvan moet getuigen van trouwe gewijldheid daaraan. De schuldige, de misdaad, mag geen bescherming vinden bij hoog of laag; en de schuldelooze, het recht, mag niet gekrenkt worden in het belang van iets of iemand.

Roofzucht, eerzucht, waardoor en waarvoor al zooveel bloed vergoten werd, mogen geen genade vinden onder het nationale vaandel.

Dan ook moet de gerechtigheid, in beschreven zin, onderling tusschen de standen der maatschappij behartigd worden. Ze moet de betrekkingen kenmerken tusschen hoogere en lagere standen. Die in hooger stand geplaatst, en anderen onder zich gesteld zien, die in betrekkelijken zin van hen afhankelijk zijn, hebben er voor te zorgen, dat het geschrei dergenen, wier loon is ingekort op onrechtvaardige wijze, niet kome in het oor van den God Zebaoth.

Slavernij hebben we hier te lande gehad, maar die mag niet weer bestaan onder de Sterren en Strepen. Men mag geen klas of kleur door onderdrukking tot een soort van slavernij doen komen. De Heere zal Zich ook immer betoonen een wreker der onderdrukten.

Men meene echter niet, dat men de gerechtigheid in beschreven zin bij deze hooger gestelde klassen mag beperken. In alle lagere standen moet die evenzeer behartigd worden, zoo land en volk er door gekenmerkt zullen worden. Onder die lagere standen moet trouw en eerlijkheid gevonden worden. Rechtmatige belooning mag men op alle rechtmatige wijze vorderen.

Maar wordt die ook al weerhouden, dan wordt daarmee nog geen recht verleend om inbreuk op anderer rechten te maken, of anderer bezittingen aan te tasten, gelijk dezer dagen elders gedaan werd. Men mag de wielen der maatschappelijke bezigheden, waarvan anderen en nog anderen afhankelijk staan, door geen vereeniging tot stilstaan doen komen. Anderer rechten—die van de vrijen in den lande—hebbe men immer te respecteeren; en anderer belangen hebbe men immer heilig te eerbiedigen. In alle aangelegenheden moet men de gerechtigheid doen en laten zegevieren, zoo men de gevolgen, waarvan hier gewaagd wordt, wil verwezenlijkt zien.

3. *Wat zal dan de uitkomst wezen?* Gerechtigheid met hare heerlijke gevolgen.

Aanstands valt het in het oog, dat zoodanig volk in zedelij-

ken zin op hooger baan treedt. Men treedt dan boven het gebied van bloot menschelijke redeneeringen en beginselen. Men stijgt tot de hoogere Goddelijke beginselen. De zelfzucht met al haar nasleep, wordt tenondergebracht.

Men stijgt boven de pestwalmen van zonde en onreinheid. Een reiner lucht wordt ingeademd. Een edeler leven vloeit door de aderen des maatschappelijken lichaams. Een schooner glans straalt af van weg en wandel. Een volk, dat de gerechtigheid behartigt, *leeft hoog* in een goeden zin des woords.

En zeker wordt zoodanig volk ook hoog aangeschreven door alle weldenkenden onder de natiën der aarde. Voor zoodanig volk wordt hooge achting gekoesterd. Strekte het Engeland niet tot eer, toen ettelijke jaren geleden door Gladstone den Boeren in de Transvaalsche Republiek hun door een vorige administratie ontnomen recht teruggegeven werd; en dat terwijl het trotsche leger van Brittanje een geduchte nederlaag van die Boeren was aangebracht?

Maar meer dan dit alles, *de zegen Gods* staat met zoodanige gerechtigheid verbonden. Welvaart wordt daar geschonken in den regel. Het ware gemakkelijk aan te toonen, dat die gerechtigheid een natuurlijke, eigendommelijke strekking heeft, om bloei en welvaart aan land en volk, aan alle rangen en standen, te verzekeren. Onderdrukking, tegenwerking, verdringing—waardoor vaak vele belangen lijden, en waaronder velen moeten zuchten—vinden dan geen plaats. Alle krachten werken dan in liefelijke harmonie. Die gezamenlijke werking levert gemeenschappelijk heil op.

En door middel daarvan, in verband daarmede, zal de zegen Gods op den akker bloeien, en in alle takken van nijverheid en bedrijf gezien worden.

„’t Rechtvaardig volk zal welig groeien:

Daar twist en wrok verdwijnt;

’t Zal alles door den vrede bloeien,

Totdat geen maan meer schijnt.”

4. En vraagt gij naar bewijzen uit de geschiedenis? Ze komen uit de vorige dagen helder voor de aandacht. In zoover Israels volk de gerechtigheid behartigde, was het volk gelukkig in den krijg, en voorspoedig in alles. Zelfs ook onder sommige Mohammedaansche vorsten hebben we beelden die christenvolken wel van schaamte mogen doen blozen. Er zijn tijden geweest onder Mohammedaansche Kaliefen, dat geen deur gegrendeld behoefde te worden: er waren geest dieven.

Dat kan voorzeker van ons land en volk niet gezegd worden.

Maar te midden van de donkerheden onzes tijds, en met de gedachte aan de onweerswolken, die zich aan den gezichteinder samenpakken, strekt het ons tot blijdschap, dat een betere dag te komen staat. Wij staren op de teekenen der tijden, en zien door de wolken heen. De stralen van den heerlijken dag begroeten ons geloof. „Van zee tot zee zal Hij regeeren”—onze Heer en Zaligmaker, Die den vredescepter over alles uit zal strekken.

Dan zal Ephraim Juda niet benijden, noch Juda Ephraim. Dan zal er nergens leed gedaan worden. Welvaart en zegen, als nimmer te voren, worden dan verwezenlijkt. Een maatschappij zal zich dan vertoonen, waarin gerechtigheid haar volle werking zal vinden. „Heiligheid des Heeren” zal op de bellen der paarden geschreven staan, en allerwege zal de zegen Gods in zedelijke en maatschappelijke verhooging aanschouwd worden.

„Haaste die dag!”

Doch wij zijn er nog niet.

Het is reeds aangetoond dat de gerechtigheid een volk verhoogt. Nu rest ons om:

II. *De Zonde en hare Gevolgen* in het volksleven te bespreken.

1. *Wat hier door Salomo betwijd wordt?*

Dat „de zonde is een schandvlek der natiën.”

Het vordert geen betoog om duidelijk te maken, dat hier

onder „*de zonde*” alles, dat met de besprokene gerechtigheid in contrast staat, begrepen wordt. Het onrecht in al zijn vormen; heerschende zondige richtingen, van welken aard en op welk gebied ook, worden hier bedoeld. Zoodanige zonde wordt hier eene „schandvlek der natiën” geheeten. Ze is dat voor elke natie, die zoodanige zondige richtingen openbaart; die door de zonde gekenmerkt staat.

2. Maar *welke nationale zonden* kenmerken ons als land en volk?

Het ontbreekt dezer dagen zeker niet aan nationale zonden onder de volken. De richting en de geest der tijden openbaren de macht der zonde. Elke natie heeft ook iets eigenaardigs. Ons land heeft ook zijn eigenaardige verkeerdheden. Onder de nationale zonden alhier mogen die van dronkenschap, en vloeken van den heiligen naam Gods gerekend worden. Zelfs de jeugd vloekt. Het wordt op de straten geleerd.

Ook worden vermaakzucht en gewinzucht al gaande weg meer kennelijk als bijzondere nationale zonden. Er is haast, om rijk te worden. De arbeider mag daardoor niet zoozeer gekenmerkt staan, maar onder de wat hooger staande klassen wordt zulks duidelijk openbaar. Niet weinigen, die in de oude wereld in druk en ellende verkeerden, vonden hier ruimschoots voorziening in de tijdelijke behoeften.

Soms is men niet meer tevreden met wat men reeds ontving. Men wordt mede aangetast door den ijver om steeds vooruit te komen. Zeer velen die alhier hun tijdelijken toestand aanmerkelijk verbeterden, beginnen ook allicht een zucht naar rijkdom te openbaren. Binnen behoorlijke beperking is een begeerte naar verbetering wel genoeg; maar wanneer die de grenzen te buiten gaat, moeten edeler belangen lijden. Die worden overleugeld.

En dan, in verband hiermede wordt een zondige toestand openbaar in den *strijd tusschen kapitaal en arbeid*. Die strijd

begint treurig te worden, en begint ook alreeds hachelijke gevolgen op te leveren.

Wij veroorloven het ons niet om uitspraak te doen over de vraag aan welke zijde, in voorkomende gevallen, de meeste schuld gevonden wordt. Wij hebben het met beginselen te doen, die in hun toepassing die schuld moeten en kunnen ontdekken. Dat de schuld aan éene zijde alleen zou liggen, kunnen wij niet zonder bewijs aannemen. Hiervan houden we ons verzekerd, dat den arbeider soms wel grond tot klacht gegeven wordt. De kapitalist vergeet wel eens den toestand van den arbeider. Of de man, die dertig jaren geleden geen „flour” op crediet kon krijgen, maar nu millioenen van goud en zilver de zijne noemen kan, zich zijn eigen vorigen toestand nog te binnen brengen kan, is ons onbekend.

Maar hierover kunnen wij wel oordeelen, dat geen toestand van geleden onrecht aan iemand het recht verleent om zich te wreken: om inbreuk te maken op anderer rechten of eigendommen. Die daaraan zijn hand leent verliest de sympathie die door den Bijbel wordt aangeprezen. Wanneer dan, gelijk dezer dagen, op het machtwoord van enkelen de duizenden buiten werk gesteld worden,—hoewel ze anders geen klacht hadden, en gaarne met hun arbeid voort zouden willen gaan,—en wanneer daardoor de wielen der maatschappelijke bezigheden gestremd worden, en vele duizenden, die hun geweten aan geene vereeniging toevertrouwen, van eerlijken arbeid worden teruggehouden, dan behoeven we niet meer te vragen of daarmee geen schreiend kwaad aanschouwelijk wordt.

Wij hebben geen kommer over den kapitalist. Ook niet over de leiders in zoodanige bewegingen als we daar noemden. Maar wel hebben we kommer over de vrijen in den lande, die hun geweten onder geen menschelijke dwinglandij willen stellen, waardoor ze dan, willens of onwillens, meê zouden moeten doen in zoodanige stremming van maatschappelijke bezigheden.

Wij zijn bekommerd over de duizenden van christelijke werklieden, die hun geweten vrij willen houden van verwickeling met vereenigingen, en vrij willen blijven, om in elk voorkomend geval naar besef van roeping te kunnen handelen.

Wij spreken van vrijheid onder de Sterren en Banen. Wordt die niet bedreigd? Ons land is geweest een toevluchts-oord voor duizenden, die in armoede verkeerden. Zal het zulks nog lang blijven? Wanneer het woord van God terzijde wordt geschoven, en de willekeur op den troon stijgt, is er reden om te beven. *De wetteloosheid duldt geen vrijheid!*

Dan ook wordt er openbaar een zondige verkrachting van het recht in crimineele rechtsgedingen. Wanneer ook al een snoode misdaad begaan wordt, wordt het niet zelden moeilijk bevonden om een rechtvaardig vonnis te doen komen. En ook waar dat nog komt, wordt de uitvoering nog niet zelden verhin-derd. Het onrecht wordt beschermd, en de onschuld wordt ge-krenkt in haar recht.

Maar genoeg. Er zijn dus openbare volkszonden.

3. *Wat zal het gevolg daarvan moeten wezen?*

Wordt de zonde hier door Salomo „een schandvlek” genoemd, dan bedoelt hij meer dan dat ze tot oneer strekt. Wel strek-ken de genoemde zonden ons land tot oneer. Moeten wij niet beschaamd staan, die anders zoo bogen op maatschappelijke vrij-heid? Hoe zou het ons tot roem kunnen zijn, dat de zonde ei-gendom en leven straffeloos aanrandt? Is het ons niet tot schan-de, dat onder de drukking der tijden zoovelen nog al in diepere ellende worden gebracht?

Maar hier wordt meer bedoeld. In de dichterlijke voor-stelling ligt het opgesloten, dat de tweede clause in direct con-trast zou staan met de eerste. En daarom ook wordt het door de Vulgata, de Latijnsche overzetting en door Luther aldus ver-taald: „zonde *verwoest* de natiën.”

Waar zoodanige zonden openbaar worden, is de maatschap-

pij zedelijk in zinkenden toestand. Het edele wordt dan verwoest. Dan gaat teloor ontzag voor wet en orde.—Voor alle wetteloosheid mag men daarom wel beven, Die heeft te veel overeenkomst met hem, die komen zal tot verwoesting, en die in de H. Schrift „*de wetteloose*” wordt genoemd, (2 Thess. 2:8). Wij zien daarom dreigende onweerswolken aan den hemel, die dreigen los te breken tot verwoesting. Alle zonde is verwoestend. Geen individu, geen huis, geen land kan, welvaren met heerschende zonde van eenigen aard.

En daarom vragen we met zorg, waar gaat het heen met ons land? Wat zal er van ons worden, zoo geen andere geest heerschend zich vertoone?

En daarom, laat het allerwege klinken: „Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën.”

Nu rest ons nog de taak om:

III. *Eenige Practische Stemmen* ten beste te doen hooren.

Er komt hieruit een stem die roept:

1. *Tot nationale verootmoediging.*

Nooit komt een persoon of volk goed terecht uit de ellende, zonder verootmoediging voor God wegens de zonde. Zal ons land verlost worden van de steeds toenemende ellenden, van de jammeren die dreigen, dan moet er verootmoediging komen. De tijd behoorde niet verbeuzeld te worden door wederkeeringe of ook beurtelingsche beschuldiging tusschen hoogere en lagere standen. Allen behooren wat lager voor God te beginnen, om dan daarna wat hooger geplaatst te worden door de zegenende hand des Allerhoogsten.

2. *Verder, terug tot den Bijbel.*

Deze natie is gegroeid uit een kiem van Godvruchtigen. De eerste kolonisten, die op de groote wateren reeds den te geboren worden Staat organiseerden, stonden op Bijbelschen grondslag. Aan den Bijbel werd alles getoetst.

Dat we als land en volk nog al ver van die oorspronkelijke

basis afgeweken zijn, is wel al gebleken. Wij moeten terug. Voor hoog en laag, voor fabriekswezen en handel, voor arbeider en heer moet die Bijbel het Wetboek weer worden. Wel raakt die dezer dagen wat uit de mode. Men houdt er een eigen standaard op na. En die verschilt nogal aanmerkelijk van den Goddelijken regel voor geloof en leven.

Daarom, terug naar den Bijbel! Daarmede alleen kan die verhooging verwacht worden, die met gerechtigheid verbonden staat.

3. En eindelijk een stem, die ons roept om *personeel aan deze zaak bevorderlijk te zijn*.

Individu's maken samen het geheel. De vele kleine zandkorrels maken samen het strand der zee, en de bergen. Niemand schuile daarom achter zijne geringheid. Wat kan één enkel persoon doen? Wat beteekent een enkele zandkorrel? Men vergete niet, dat alles met het individu moet beginnen. Is de persoon in goede verhouding met den wil van God, dan zal in zoover huis, gemeente en maatschappij daarmede in goede verhouding komen. In allen gevalle zal er dan invloed ten gunste zijn. Laat ieder zijn roeping kennen en behartigen; de aangebodene gelegenheden, om goeden invloed uit te oefenen, gebruiken.

En dan kan men beginnen te rekenen op de heerlijke gevolgen. De uitkomst zal het woord van Salomo bevestigen: „Gerechtigheid verhoogt een volk—maar de zonde is een schandvlek der natiën.”

TOEPASSING.

1. *Waarvoor dankbaar?*

Dat onze stad zich alsnog zoo gunstig onderscheidt. En ook vooral, dat zulks toe te schrijven is, grootendeels althans, aan de *christelijke gezindheid van ons Hollandsch volk*.

Hier zal men ook wel grond tot klacht hebben, zoowel als elders. Maar de Hollander in den regel zal zich niet aansluiten bij hen, die het gezag in eigen handen nemen. Enkel en mogen

zulks doen, doch ook maar enkelen. Hiervoor zijn we dankbaar.

2. *Waarvoor we bevreesd zijn.*

Dat de reeds openbaar wordende richtingen van wetteloosheden toe zullen nemen. Wij hebben ook aanwijzingen in de H. Schrift te dien aanzien, die ons doen beven. Waar gaat het heen? Wie kan zonder vrees en bezorgdheid de strekking onzer tijden gadeslaan?

3. *Wat wij allen ernstig aanraden.*

Vergeet nooit dat het oneindig beter is onrecht te lijden, dan kwaad te doen.

En om uwe zelfstandigheid te behouden, geeft uw geweten nooit in bewaring van eenige vereeniging. Behoudt uwe vrijheid om naar omstandigheden, en vooral naar het woord van God, in alle voorkomende gevallen te kunnen handelen. Legt uzelfven aan geen banden. Wordt geen slaven, die onder de dwingelandij staan van heethoofden.

Blijft in alles *christen*. En de getuigenis van een vrij geweten, en de goedkeuring Gods zullen u van veel grootere waarde worden bevonden, dan zelfs eenig tijdelijk gewin.

Beware de Heere ons volk in dit land, dat het den zegen niet in een vloek verkeere.

En geve Hij, dat wij allen gerechtvaardigd door geloof in Jezus, ook door eeuwige genade verhoogd mogen worden om het eeuwige Koninkrijk, om de aarde mede te beërven.

AMEN.

Een Voorspoedige Gemeente.

DOOR ALBERT H. STRABBING.

Lezen: Psalm 118. Tekst: Psalm 118:25b.

Zingen: Morgenzang 4, 6; Psalm 122:3; 118:7, 12; 90:9.

Psalm 118:25b. „Och Heere, geef nu voor-
spoed.”

Het is voor allen duidelijk, dat hier geen gewone voorspoed bedoeld wordt, of zegeningen voor het uiterlijke leven; want in het voorgaande vers spreekt de Psalmist van den „dag des Heeren,” en in het vers dat volgt van het „huis des Heeren.” Hij heeft dus iets hoogers op het oog, namelijk het geestelijke welzijn van het volk Gods, en den bloei zijner gemeente op aarde.

In de eerste plaats denkt hij ongetwijfeld aan zijn eigen tijd en volk. Hij merkt dat er veel plaats heeft, waardoor de zegen des hemels wordt ingehouden. Israël diende niet altijd den God hunner vaders, zooals zij hadden moeten doen. Zij weken geduriglijk van den rechten weg af, en volgden andere goden na, of zochten in uiterlijken voorspoed hun geluk. En zoo misten zij de gunst en de goedkeuring des Heeren; en de beloofde zegen ging verloren.

Maar wij gelooven dat de Psalmist verder zag dan zijn eigen volk en natie. Gelijk hij in een ander vers spreekt van „den Steen door de bouwlieden verworpen, maar door God tot

een hoofd des hoeks geplaatst," zoo heeft hij in de tekstwoorden ongetwijfeld mede het oog op den dag des Nieuwen Testaments; en dan zijn zijne woorden ook op ons van toepassing. Wij hebben behoeften evangelijk aan die van Israël. Het ontbreekt ons zoo vaak aan den waren voorspoed, uit oorzaak onzer zonden. De zegen blijft achterwege, omdat wij te veel de wereld liefhebben en najagen, en tengevolge ons niet recht beijveren in de dingen des Heeren. En dan is er niet die opbouwning in genade en kennis, noch die toewijding onzer krachten, waartoe het evangelie ons roept; dan is er achteruitgang, en het geestelijk leven kwijnt. In plaats van ijverig te zijn voor het heil van zielen, en voor de uitbreiding van het rijk Gods, zoekt het belijdende volk des Heeren te veel het genot en de gemakken van het tijdelijke leven; en alzoo wordt het zout, dat tot zegen moest zijn, smakeloos, en het licht, dat verspreid moest worden, gaat verloren.

Zou er dan in onzen tijd, zoowel als toen David deze woorden uitsprak, geene groote behoefte zijn om te bidden: „Heere geef nu heil?" Zou het voor de gemeente heden ten dage, niet wenschelijk zijn, in het gezicht van eigen behoefte en den nood der wereld, om veel te bidden: „Heere, geef nu voorspoed?" Voorzeker is er niets, dat ons meer past, en waartoe wij ons sterker moesten aangedrongen gevoelen; want alle ware voorspoed komt van boven.

Wat David dan hier bad voor het volk van Israël in het algemeen, worden wij geroepen te bidden voor de gemeente van onzen dag, en inzonderheid voor de plaatselijke gemeente, waarmee wij op het nauwst verbonden zijn.

Maar *wanneer* is nu zulk eene gemeente voorspoedig? En *hoe* kan die voorspoed het best bevorderd worden? Overdenken wij deze twee vragen een oogenblik.

I. *Wanneer is eene gemeente voorspoedig?*

Dit diende wel verstaan te worden, om recht te gevoelen de beteekenis en kracht van David's gebed.

Er zijn bij velen oppervlakkige gedachten aangaande den toestand eener gemeente. Men rekent haar voorspoedig, wanneer er zekere uiterlijke teekenen van welvaart en bloei in haar gevonden worden. Bij voorbeeld, een groot ledental; of een geldelijk vermogen om veel voor de zaak des Heeren te doen; of een schoone en geriefelijke plaats, waar men vergadert; of misschien een prediker, die zeer welsprekend is, en zijne hoorders boeit. Nu zijn zeker alle deze dingen goed en wenschelijk, maar zij zijn er ver van daan de eenige en zekere bewijzen te zijn van waren voorspoed.

1. Het moge aangenaam zijn eene groote gemeente te hebben, maar de zegen des Heeren is niet slechts daar, waar er veel volk samenkomt. De weinige discipelen, die in de opperzaal te Jeruzalem vergaderd waren, en daar in gemeenschappelijk gebed en smeking den zegen afwachtten, hadden meer kracht, en waren beter geschikt, om een machtigen invloed op hunne tijdgenooten uit te oefenen, dan al de duizenden, die zich van hen afgezonderd hielden. De eersten waren waarachtige volgelingen, die den Heere in geest en waarheid dienden; de anderen hielden er een kouden vormdienst op na, zonder kracht en leven.

En Jezus zelf heeft deze waarheid bevestigd. Als er, bij eene zekere gelegenheid, een groote menigte hem volgde van plaats tot plaats, en velen hunner met verkeerde bedoeling, maakt Hij den eisch van het discipelschap zoo duidelijk, dat velen geërgerd waren, en „na dien tijd niet meer met Hem wandelden.” Hij rekende alleen op zulke volgelingen, die gereed waren, om alles voor Hem te verlaten, daar toch niets zijne zaak kracht kon bijzetten, dan levende godsvrucht in het hart, en geheele toewijding aan zijn dienst. En daarin is nog de voorspoed gelegen, evenals toen.

2. Maar als eene gemeente veel bijdraagt tot ondersteu-

ning van het werk des Evangelies, in haar midden en naar buiten, moet dat niet beschouwd worden als een teeken van voorspoed? Niet altijd. Waar er veel gegeven wordt, maar niet naar de mate van bekwaamheid, noch overeenkomstig den geest van ware liefdadigheid, daar is de zegen klein, beide voor eigen hart, en wat de zaak des Heeren betreft. Niet de grootte van onze gifte, maar de liefde van het hart, waaruit zij voortvloeit, en de zelfop-offering die zij ons kost, beslist haar waarde. Laodicea, een gemeente van Klein Azië, die Johannes ons beschrijft, was „verrijkt met wereldlijke goederen,” maar terzelfdertijd „arm in de vruchten des Geestes.” ’t Is zeker een nuttige les voor ons, wanneer wij uit de geschiedenis vernemen, dat de drukkendste tijden voor gemeenten vaak de gezegendste zijn geweest op geestelijk gebied; en wanneer alles volop was, was het geestelijk leven dor. Het gaat met gemeenten ook al juist zooals met personen. Iemand kan moeilijk een ootmoedigen geest bewaren, waar alles naar het uiterlijk leven meeloopt. De gemeente, die op tijdelijk gebied nog al wat te worstelen heeft, blijft daardoor voor vele verzoeken bewaard. Zij is beter geschikt, om met gepasten ootmoed het werk des Meesters te verrichten. Wij vergissen ons zeer, wanneer wij de welvaart eener gemeente afmeten aan het vele of het weinige, dat zij aan de zaak des Heeren kan doen, of—doet.

3. Een schoon en doelmatig kerkgebouw is voor eene gemeente een wenschelijke zaak. De Israëlieten offerden hunne kostelijkste bezittingen op aan den tabernakel in de wildernis, en later aan den tempel te Jeruzalem. En dit was den Heere aangenaam. Zij hadden het niet overdreven. Maar toch bestond hierin nog hun voorspoed niet. Hun ijver voor den tempel deed hen vaak den Heer des tempels voorbijzien en vergeten. Zij verwachtten te veel van uiterlijke dingen, in plaats van omgang met God te zoeken. En dat gebeurt nog. Al is dan de plaats, waar wij God gemeenschappelijk dienen, noodzakelijk van vele

schoonheden ontbloot, en al zijn de geriefelijkheden ook klein, die dingen kunnen onmogelijk den zegen terughouden. Het is niet de sierlijkheid van het gebouw, noch de schoonheid van de muziek, noch de welsprekendheid van den leeraar, waardoor eene gemeente opgebouwd wordt en waren voorspoed geniet. Zulke dingen mogen tijdelijk eene gemeente den schijn geven van welvaaren en groei; maar het zal op teleurstelling uitloopen. Ware voorspoed veronderstelt iets, dat veel dieper gaat, en dat meer wezenlijke waarde heeft, dan dit uitwendig aantrekkelijke.

4. Het groote doel, dat God met elke gemeente voorheeft, is: de bevordering van zijn eer; de opbouw van zijner kinderen in geloof, en liefde, en arbeid, door de waarheid; en de bekeering van zondaren tot kennis en geloof des Evangelies. Alle andere dingen moeten daaraan ondergeschikt blijven. Deze alleen, wanneer zij recht verstaan worden, en met een biddend hart, in afhankelijkheid van God beoefend, maken een gemeente voorspoedig. Overal, waar de eere Gods gezocht wordt, daar nemen geloovigen toe in genade, en daar ontwaken zondaars, en komen tot bekeering en geloof. Wanneer dat plaats heeft, dan is een gemeente voorspoedig. Daartoe verkeert zij hier op aarde, en is haar het woord der waarheid toebetrouwd.

En om dat nu verwezenlijkt te zien behoorden alle instrumenten in de gemeente samen te werken. Een ieder diende zijn plaats te kennen en met getrouwheid te vervullen.

Er hangt in de eerste plaats veel af aan de *bediening*. De herders der gemeente dragen geen kleine verantwoordelijkheid. Hun leven moet godvruchtig zijn, en hun werk met getrouwheid verricht worden, zullen de gemeenten opbouw en uitbreiding genieten. Bijna allen komen hierin min of meer te kort. Een leeraar heeft vaak te groote verwachting van menschen en van middelen, en zoo gaat de zegen verloren. Een gemeente verwacht gewoonlijk te veel van welsprekendheid, in plaats van het oog te hebben op ernst, en godsvrucht, en getrouwheid aan den

grooten Zender zijner dienaren; en de leeraar komt onder sterke verzoeking o m zijne woorden aangenaam te maken voor het oor, ten koste van de behoeften des harten. Er zijn menschen in alle gemeenten, die het gaat zooals de mannen van Athene—zij zijn er altijd op uit om wat nieuws te hooren. Aan het voedsel, dat de ziel behoeft, wordt er weinig gedacht. Gelukkig, wanneer Gods dienstknechten getrouw zijn, en zich geroepen gevoelen, niet om menschen te behagen, maar om het werk des Heeren te doen. En God zal ook gewis de bediening zegenen, waar de bevordering van zijn eer en de redding van zielen altijd op den voorgrond staan. Er behoorde niets achterwege gehouden te worden, omdat het mogelijk niet zou streelen met het gevoel van enkele hoorders. Laat het onaangenaam zijn. De waarheid moet zeer doen, en wonden, zal ze tot genezing verstrekken. En daarbij is de bediening die getrouwelijk wordt waargenomen, niet verantwoordelijk voor de gevolgen. Daarvoor zorgt de Heere.

Maar niet minder hangt er af aan het belijdende volk des Heeren. De gemeente wordt door den apostel genoemd „de pilaar en vastigheid der waarheid;” dat wil zeggen, dunkt mij, het groote instrument, waardoor het Christendom zijn invloed uitoefent op de wereld. En wat waar is van het Christendom in het algemeen, is ook waar van elke gemeente in het bijzondere. Indien zij aan hare roeping zal beantwoorden, moet zij toonen, dat zij de waarheid liefheeft, en ook geene geschikte middelen ongebruikt laten, om die waarheid te verspreiden. En hieraan werkt elk waar lid mede.

Een gemeente met zulke leden, zij ze dan klein of groot, arm of rijk, moet wel noodzakelijk een heilzamen invloed rondom zich verspreiden. Zij is een stad op een berg, die niet verborgen kan zijn. Zij is een licht in een donkere wereld, en een levend bewijs van de waarheid en kracht des Evangelies. Zij maakt de middelen der genade gezegend, en is alzoo den leeraar tot hulp

en bemoediging . De meest getrouwe bediening kan weinig verrichten, zoo zij de ijverige medewerking der gemeente mist.

In samenwerking ligt de ware voorspoed.

Zou hier niet een van de groote oorzaken kunnen gevonden worden, waarom menig een getrouw arbeider in den wijngaard des Heeren betrekkelijk weinig vrucht op zijn werk ziet? Hij werkt te veel alleen. Er is niet genoeg overgave des harten en godsvrucht bij hen, die hem behoorden bij te staan en de handen te sterken. Hij wordt daardoor ontmoedigd; zijn werk wordt verhinderd; en de zegen blijft terug. Dat de verkondiging des Woords vaak krachteloos wordt gemaakt door het ongelijkvormige leven van belijders, werd door Johannes verstaan, die de discipelen van zijnen tijd vermaande: „Ziet toe voor uzelf, opdat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar eenen vollen loon mogen ontvangen.” Daarom wierp ook Paulus zich op de gebeden zijner broederen, en verzocht hen, om toch deel te hebben aan zijnen arbeid der liefde voor den Heere, opdat het Woord Gods een vrijen loop mocht hebben, en verheerlijkt worden. Belijders zijn „levende brieven, gezien en gelezen door alle menschen,” en hebben veel te doen met den voorspoed van eene gemeente.

Er zijn meer zaken, die wij in deze betrekking niet uit het oog moeten verliezen; zooals, een geregeld waarnemen van de middelen der genade; een getrouwe onderwijzing der jeugd in gemeente en huisgezin; meer godsdienstig gesprek in het onderling verkeer met elkander; en een ernstige belangstelling in alles wat gedaan kan worden tot opbouw van het koninkrijk, in ons midden en over de wereld. Maar wij kunnen over deze punten niet uitwijden; want nog een tweede vraag eischt onze aandacht.

II. *Waaruit vloeit dan de waarachtige voorspoed eener gemeente voort?*

Hoewel er veel van afhangt aan de gezonde prediking des

Woords door den leeraar, en aan de rechte beoefening der waarheid door de gemeente, en aan het getrouw waarnemen der genademiddelen door oud en jong, toch blijft onze *afhankelijkheid van God* eene zaak van het grootste gewicht, en ons *gaan tot Hem in het gebed om een zegen* de eerste behoefte. Van Hem alleen komt ware voorspoed. Hij is de Bron. De psalmist zegt zoo met nadruk: „Zoo de Heere het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zoo de Heere de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.”

Het is nog, zooals altijd, de Heere, die zijne gemeente vergadert en voorspoedig maakt. Wij mogen op zijne hulp rekenen. Hij blijft haar nabij. „Ik zal mijne gemeente bouwen,” is zijne belofte. En zijn vaarwelwoord luidt: „Ziet Ik ben met u al uwe dagen tot de voleinding der wereld toe.” Niet slechts met de apostelen dus, maar ook met ons en onze geslachten. Hij zal het werk zijner handen niet laten varen.

En zoo worden wij door vele woorden Gods aangespoord, om op te zien tot Hem van Wien onze hulp komt. Wij worden opgewekt tot het gebed, in het belang der gemeente; ja, aangemoedigd om met den psalmist uit te roepen, totdat de zegen in rijke mate zal afdalen: „Och Heere, geef nu voorspoed.”

Allen, die de gemeente van harte liefhebben, zullen dan ook niet nalaten deze behoefte vooraan te stellen in hunne gebeden tot God. David deed zulks, omdat hij Zion beminde. Hij zocht het goede voor haar. Hij bad geduriglijk voor haar welvaart. En Mozes was evenzoo gesteld. De belangen van Gods volk waren hem dierbaarder dan zijn eigen leven. Eens smeekte hij, dat zijn naam uit het boek Gods mocht uitgewischt worden, liever dan dat Israel den zegen zou missen. De oude Eli was niet zoo ontsteld door het hooren van den dood zijner twee zonen, als door het verlies van de ark Gods. Nehemia, en velen met hem te Babel, weenden als zij aan Zion gedachten, uitroepende: „In'tien ik u vergeet, o Jeruzalem, zoo vergete mijne rechterhand

zichzelve." En zoo door al de eeuwen heen hebben de ware kinderen Gods dierbaarheid opgemerkt in de zaak des Heeren.

Het was ook ditzelfde belang in het welzijn der gemeente Gods, waarmede de apostelen bezielde waren, als zij in gemeenschappelijk en volhardend gebed hun werk voortzetten, vaak onder zeer ontmoedigende omstandigheden. En bovenal was het de geest van den Heiland zelf, die zijne gemeente lief had, en zich voor haar overgaf, „een offerande en een slachtoffer Gode tot een welriekende reuk;" die uit den dooden is opgestaan, en nu leeft ter rechterhand Gods om voor zijne gemeente te bidden.

Wanneer Zion voorspoedig is; wanneer velen zich buigen voor God met boetvaardige harten; wanneer het huis des Heeren vol is met aandachtige hoorders, en de harten hongeren naar waarheid,—dan is het, dat God eer ontvangt, en zijne zaak opgebouwd wordt. Maar wanneer Zion kwijnt, als een gevolg van de toelating der zonde, al schijnt zij ook uiterlijk voorspoedig; wanneer de gezindheid der wereld toeneemt en het geestelijke leven dor is,—dan wordt het tijd, dat hare liefhebbers zich opmaken, om Gods almachtige tusschentreding te verzoeken, bidende met eenparige harten: „Och Heere, geef nu voorspoed."

Laat ons niet te veel verwachten van uiterlijke middelen, noch onszelfen voorspoedig rekenen, zoolang er weinig geestelijk leven zich onder ons openbaart. Gelukkig, dat er vaak in de harten meer omgaat, dan wij opmerken; maar er blijft behoefte aan ernstig, eenparig en aanhoudend gebed, om een meer doorbrekend werk der genade. In den tijd der apostelen „deed de Heere toe tot de gemeente, die zalig werden." Vandaar moeten wij het nog verwachten; en 's Heeren hand is niet verkort.

De reden, waarom er vaak zoo weinig geestelijk leven aanwezig is, en waarom de gemeente zoo weinig kracht heeft tegenover wereld en zonde, ligt bij ons. Wellicht verwachten wij te veel van uiterlijke dingen. Ongetwijfeld is de bediening niet wat zij behoorde te zijn. Ook voldoet de gemeente niet

aan hare roeping, heeft het hart te veel in de wereld, en mist daardoor de gemeenschap met God.

Aan niets is er grootere behoefte, nu en altijd, dan aan de hulp en kracht van boven. Door die alleen kan de ware voorspoed eener gemeente bevorderd worden. Niets is van meer ernstig belang. En aan niets heeft de gemeente van alle tijden grootere behoefte.

Wijden wij ons dan, bij vernieuwing, met hart en ziel aan de zaak des Heeren, en wij zullen voorspoed hebben op al den weg. Doen wij met getrouwheid ons werk, en houden wij aan in gebed, en voorzeker de zegen zal niet uitblijven.

AMEN.

De Goedertierenheid Gods.

DOOR A. W. DE JONGE.

Lezen: Psalm 36. Tekst: Psalm 36:8, 9.

Zingen: Psalm 103:1; 89:1; 36:2, 3; Avondzang:7.

Psalm 36:8, 9. „Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid, o God! dies de menschenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten.”

„Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen, die zijn verbond en zijne getuigenissen bewaren.”

„De goddelooze heeft vele smarten, maar die op den Heere vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.”

„De Heere zal des daags zijne goedertierenheid gebieden, en des nachts zal zijn lied bij mij zijn, het gebed tot den God mijns levens”.

„Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat zijne barmhartigheden geen einde hebben; zij zijn allen morgen nieuw; uwe trouw is groot.”

„Heere! de aarde is vol van uwe goedertierenheid.”

„Uwe goedertierenheid is beter dan het leven.”

„Uwe goedertierenheid, Heere, is in eeuwigheid.”

„O Heere! uwe goedertierenheid is tot in de hemelen.”

Is het wonder, mijne geliefden, dat elk kind van God, wanneer het in de taal des Bijbels de goedertierenheden des Heeren hoort roemen, in de ziel wordt aangegrepen en tot waarachtige

aanbidding gestemd, zoodat hij zijn hart uitstort in dat schoone loflied uit den 89sten psalm:

„'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên?”

O, wie bij tijden en oogenblikken de goedertierenheden Gods heeft mogen smaken aan zijne ziel en kennelijk heeft ondervonden, dat de Heere goed is en goeddoende, die zal zich verlustigen in de oneindige goedertierenheden des Heeren en uitroepen met David in het woord van onzen tekst:

„Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God! dies de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes, en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten.”

Naar aanleiding van dit tekstwoord wenschen we voor enkele oogenblikken tot u te spreken over dit onderwerp:

„De Christen sich verlustigende in de goedertierenheden zijns Gods.”

In dit woord beluisteren we:

- I. *Den toon der heilige bewondering;*
- II. *De taal des geloovigen vertrouwens;*
- III. *Het loflied der zalige genieting;*
- IV. *De betuiging der dankbare erkenenis.*

I. „Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God!”—wie beluistert hier niet den toon der heilige bewondering!

Goedertierenheid!

De oorspronkelijke beteekenis van het woord schijnt te zijn: een innig, ernstig, vurig verlangen, waardoor iemand wordt aangegrepen.

En wanneer dat innig, vurig zielsverlangen zich nu uitstrekt naar zeker persoon, dan openbaart het zich in liefde tegenover hem.

Gods goedertierenheid is dan ook de liefde, waarmede de Heere zijne kinderen omringt, die Hij heeft liefgehad met eene

eeuwige liefde, en die Hij daarom heeft getrokken met goedertierenheid.

Zeker, er is ook een algemeene liefde Gods, die Hij betoont aan al zijne schepselen; en Gods goedheid ligt over al zijne werken verspreid. Of doet Hij niet dagelijks zijne zon opgaan over boozen en goeden; en regent Hij niet over rechtvaardigen en onrechtvaardigen? In de algemeene gratie Gods deelt de gansche schepping.

Maar zijne goedertierenheid schenkt onze God alleen aan zijn uitverkoren volk. Aan dat volk toch heeft Hij gegeven zijnen eeniggeboren Zoon, om voor dat volk te lijden en te sterven. Aan dat volk schenkt Hij zijn Heiligen Geest, die de kruis- en zoenverdiensten van den Borg toepast aan de harten van Gods kinderen. En zoo is dan de Heere goedertieren jegens ons in Jezus Christus, den Zoon zijner liefde. Vandaar dat wij de goedertierenheid Gods kunnen noemen de samenvatting van al de rijke zegeningen, welke onze hemelsche Vader ten toon spreidt op het terrein der particuliere genade.

Welnu, deze goedertierenheid wordt in onzen tekst aangeduid als komende van God, van Elohim.

Elohim is de naam, die aan God wordt toegekend, om uit te drukken, dat Hij is de Bron en Oorsprong aller dingen, de Fontein, waaruit ontspringt alle zegen, alle heil en alle zaligheid

Ja, uit den Drieëenige borrelt op de stroom van alle genadegaven. En het is alleen om het eeuwig welbehagen, dat de Heere ons overstelpt met zijne zegeningen, zoodat Gods volk menigmaal zingen kan met een dankbaar hart:

„Geloofd zij God met diepst ontzag,
Hij overlaadt ons dag aan dag
Met zijne gunstbewijzen.”

Is het dan wonder, dat David, de man naar Gods harte, als van dankbaarheid wegs melt en vol heilige bewondering uitroept:
„Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid!”

Dierbaar!

Dit woord wordt ook gebruikt van edelgesteenten, alsmede van de kostbare soorten marmer, die als bouwsteen zoo gezocht zijn

Welnu, gelijk juweelen en diamanten „dierbaar”, dat is duur zijn, zoo gaat Gods goedertierenheid in waardij en prijs alle aardsche schatten verre te boven. Hare waardij is oneindig groot en valt met menschelijke maatstaf niet te berekenen.

En daarom klinkt het hier: „Hoe dierbaar.”

„Hoe!” d.w.z. deze dierbaarheid gaat alle beschrijving te boven en boven alle berekening uit; voorwaar, de helft er van is ons niet aangezegd.

Maar als wij nu daarenboven nog bedenken, dat een zondig, schuldig menschenkind elke genadegave ten eenenmale verbeurd heeft, en niets anders dan de eeuwige verdoemenis heeft verdiend, zegt mij, krijgt dan niet dit „hoe” de kracht der hoogste, heiligste bewondering?

II. Doch merkt nu ook verder op, hoe in dit schoone lied de toon der bewondering zich oplost in *„de taal des geloovigen vertrouwens”*; wanneer de godvruchtige zanger ons komt betuigen: „dies de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen.”

Welk eene verrassende tegenstelling schildert ons hier de godsman: tegenover Elohim, den Schepper aller dingen, wiens goedertierenheid o zoo dierbaar is, plaatst hij nu de menschenkinderen, nietige, zwakke, zondige, schepselen! Letterlijk staat er: „zonen van Adam.” En, niet waar, wij weten, dat de zonen en dochteren van Adam allen in hun bondshoofd gevallen zijn, en daarom der ellendigheid, ja der verdoemenis onderworpen.

Ach, wat is de mensch uit en van zichzelf! Er is geen goeds in of aan hem. En zelfs na ontvangene genade struikelt hij nog dagelijks in vele. Ook staat hij in dit leven bloot aan allerlei gevaren. En het is een geduchte strijd, dien hij te strij-

den heeft tegen zijne hoofdvijanden: den Satan, de wereld en zijn verdorven vleesch.

Zal hij in dien strijd bezwijken, en ten onder moeten gaan in dezen gansch zeer ongelijken kamp? Neen, geliefden, toch niet! want te midden van den strijd en in de ure des gevaars wordt de Christen omringd door Gods goedertierenheden.

Ziet, de Heere vertoont zich aan zijn volk in ons tekstvers onder eene zeer schoone beeldspraak, waarvan kracht uitgaat, en troost en bemoediging. Immers, hier wordt gesproken van „*de schaduw van Gods vleugelen.*”

Dit beeld is ontleend, of aan de vleugels van de cherubim, die de ark des verbonds overschaduwden, of aan eene hen, die hare vleugels uitbreidt, om hare kiekens te bedekken en te beschermen.

De laatste gedachte schijnt ons de juiste te zijn, en is ook zoo geheel in overeenstemming met de betuiging des Heilands in Matth. 23:37: „Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de profeten doodt en steenigt, die tot u gezonden zijn! hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild?”

Ook lezen we in Psalm 91:4: „Hij zal u dekken met zijne vlerken, en onder zijne vleugelen zult gij betrouwen; zijne waarheid is eene rondas en beukelaar.”

Daar staat dan nu onze goedertieren God en Vader, als eene hen, de vleugelen uitgebreid. En daar zijn de zonen en dochteren van Adam, die de dierbaarheid van Gods goedertierenheid hebben mogen leeren kennen.

Verwondert het ons nu nog, dat thans de taal des geloovigen vertrouwens ons tegenklinkt: „dies de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen.”?

Ziet, daar vlieden de kiekens onder de vleugelen der hen.

In de trouwe Vaderhoede des Heeren zijn Gods kinderen

volkomen veilig. „Bij U schuil ik”—roepen ze uit met den dichter van Psalm 143. En hier wordt bewaarheid, wat geschreven staat in Psalm 91:1: „Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.”

III. Doch daar is meer! Want na de taal des geloovigen vertrouwens laat de zanger ons beluisteren een „*loflied der zalige genieting*,” als het daar klinkt: „zij worden dronken van de vettigheid uws huizes.”

Welk eene schoone voortzetting van de beeldspraak valt hier op te merken: de goedertieren Vader, Die de zijnen heeft genomen onder de schaduw zijner vleugelen, ontsluit nu voor zijne kinderen de deur zijns huizes; en daar doet Hij hen aanzitten aan eenen heerlijken feestdich. Ja, de hemelsche Gastheer richt de tafel toe voor hunlied aangezicht; Hij maakt hun hoofd vet met olie, en hun beker is overvloeierende.

Hoe zou het ook anders kunnen? Want immers, het is de „vettigheid zijns huizes,” waarmede de Heere zijnen disch heeft gekroond. En van die „vettigheid,” van dien overvloed van rijke zegeningen, wordt ruimschoots genoten, want de dichter roept uit: „zij worden *dronken* van de vettigheid Uws huizes.”

Het Hebreeuwsche woord, door „dronken” vertaald, wil eigenlijk zeggen: gedronken te hebben tot verzadigings toe. En dat van drinken gesproken wordt, vindt zijn reden hierin, dat de feestvreugde zoo groot is, dat ze wordt genoten tot verzadigings toe, gelijk men het water drinkt bij volle teugen.

Wat nu met deze kostelijke beeldspraak bedoeld wordt? Ons antwoord is: het actueel genieten van de goedertierenheden onzes Gods.

Ja, genieten doet het kind van God, wanneer het mag nederzitten onder de dierbare verkondiging van het Woord des Heeren; en het stemt zoo van harte in met den aanhef van Psalm 89:7: „Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort.”

Genieten doet de geloovige, wanneer de Heere Jezus, die zelf

de sacramenten instelde als teekenen en zegelen van het verbond zijner genade, nu ook onder de bediening van Doop en Avondmaal de ziele sterkt in het geloof en bevestigt in de hope op een eeuwig, zalig leven.

O, is dat geen genot, wanneer men in de binnenkamer gemeenschap mag oefenen met zijnen Vader die in het verborgen is, om het te mogen weten, dat die Vader het ons straks in het openbaar zal vergelden?

Zeer zeker, op het krankbed wordt veel pijn en smart geleden; daar moet menigmaal de beker des lijdens tot den laatsten druppel uitgedronken, maar toch, voor hoe velen van Gods kinderen is het ziekbed niet tot rijken zegen geworden! En menigeen kan nog heden ten dage spreken met den dichter van Ps. 119: „Het is mij goed verdrukt te zijn geweest.” „Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik Uw Woord.”

Ook in tijden van rouwe, toen de dierbaarste panden ons door den dood werden ontnomen en onze ziele scheen als vaneengescheurd, toen werd het ondervonden dat de Heere zich niet onbetuigd liet aan ons; maar Hij omringde ons met zijne trouw en gunst en barmhartigheid. Toen heeft Hij zelf balsem gedruppeld in de wonden, die Hij had geslagen; en Hij heeft getroost het hart dat schreiend tot Hem was gevlucht. In bange dagen wordt dan ook steeds de geloofspsalme aangeheven:

„In de grootste smarten
Blijven onze harten
In den Heer gerust;
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn Helper heeten,
Al mijn Hoop en Lust.”

Het actueel genieten van Gods goedertierenheden, het dronken worden van de vettigheid van Gods huis, o, heeft dit niet plaats, wanneer Gods Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn? wanneer de Heere in zijne genade ons het „Abba Va-

der” op de lippen legt? wanneer wij onszelfen mogen weten gerechtvaardigd te zijn door het geloof in Jezus Christus? wanneer wij mogen smaken de zalige en troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes? of, wanneer de Heere ons psalmen geeft in den nacht, zoodat wij kunnen uitjubelen:

Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten?”

O, Gods kinderen verstaan het, zij weten het bij bevinding, wat de dichter bedoelde, toen hij sprak: „Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes.” En zij beluisteren in deze woorden het „loflied der zalige genieting.”

IV. Doch wie in waarheid een kind van God is en zoo ruimschoots geniet van Gods goedertierenheden, die zal met al die rijke zegeningen willen eindigen in den Gever.

Vandaar dan ook, dat we ten slotte nog mogen hooren uit Davids mond *de betuiging der dankbare erkenenis*: „En Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten.”

Drenken wil zeggen: doen drinken. Wij drenken het paard uit de put. Het water is in de put; maar het paard kan er zoo niet bij. Daarom pompen wij het water op uit de put in den emmer; en zoo *doen* wij het paard drinken.

Zoo nu ook is het, wil David zeggen, met het genieten van Gods goedertierenheden. Die goedertierenheden zijn in God. Maar wij kunnen er zoo maar niet bij. De Heere moet eerst den stroom van de wateren des heils langs onze ziele henen leiden. En dan is het, dat wij met vreugde wateren kunnen scheppen uit de fonteinen des heils, om te drinken tot verzadiging toe.

En nu is het opmerkelijk, geliefden, dat er in het oorspronkelijk letterlijk geschreven staat: „En Gij drenkt hen uit de rivier van uwe Edens.”

O, welk eene schoone gedachte wordt daardoor aan onze zielen vertolkt! Is het niet, alsof er stond, dat de goedertieren God

voor al zijne kinderen, die zonen en dochteren Adams zijn, weer opnieuw eenen hof van Eden, een Paradijs ontsluit, waar zij zich kunnen verkwikken aan de heldere, frissche wateren der Paradijs-rivier?

Welnu, wanneer dan ook een kind van God voor een oogenblik door de goedertierenheden des Heeren overstelpt wordt, en uit de beek van Gods wellusten mag drinken, dan geniet hij ook inderdaad paradijsvreugde, iets van die zaligheid, welke de moordenaar aan het kruis smaakte, toen voor hem het woord zijns Heilands in vervulling trad: „Voorwaar, zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.”

Echter blijft het altijd de betuiging der dankbare erkenenis: *Gij* drenkt hen, *Gij*, o God, want
„Uit U en door U en tot U zijn alle dingen.”

Hoe is het nu met ons gesteld, zooals wij hier vergaderd zijn voor Gods heilig aangezicht? Kunnen wij ons allen verlustigen in de dierbaarheid van Gods goedertierenheden? Neen, dat kunnen alleen de kinderen Gods in ons midden; zij, die door Gods genade het eigendom van den Heere Jezus Christus geworden zijn. Want zij hebben zichzelf als arme, verloren zondaars leeren kennen; en zij hebben hunne zaligheid bij Christus gezocht, en bij Hem alleen gevonden. „Wij zijn uit genade zalig geworden,” dat is de belijdenis, waardoor zij vertolken de dierbaarheid van de goedertierenheid Gods over hen. En bij hen is geen andere roem dan het kruis van Golgotha.

En toch, er wordt in onzen tijd zoo veel geklaagd over een ingezonken geestelijk leven, over doodigheid en lauwheid in de verschillende gemeenten.

Moet de oorzaak daarvan bij ons gezocht? of ligt de schuld bij den Heere? Neen, dat zij verre! Want God is de Vader der lichten, bij Wien geen verandering is, noch schaduwe van

omkeering. En de Heere Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde, ja tot in der eeuwigheid.

De schuld ligt bij u, o mensch! bij u alleen!

Waarom toch is uwe ziele zoo zeer verkleefd aan de dingen van het stof? Waarom zoekt ge de dingen, die beneden zijn, veel meer dan de dingen, die boven zijn, waar Jezus Christus is, zittende aan de rechterhand des Vaders? Moet gij u er niet over schamen, dat ge niet zoo veel meer in de binnenkamer komt, als in die dagen der eerste liefde? En hoe is het toch, dat de opgang naar Gods huis verslapt, zoodat zoo zelden de begeerte van David van uwe lippen wordt vernomen: „Eén ding heb ik van den Heere begeerd; dat zal ik zoeken; dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in zijnen tempel?”

Gij zijt ook niet ijverig genoeg in den dienst des Heeren; en in uwe ziele brandt niet genoegzaam het liefdevuur voor God en zijnen dienst.

O, mensch gij moet voor uwen God in de schuld. Het dient bij u te komen tot algeheele verootmoediging. Uwe zonden moet ge belijden; en ge moet smeeke van den Heere, dat Hij u getrouw doe worden, en dat Hij u schenke toewijding en overgeevenheid aan de zaak des grooten Konings.

Wanneer het maar komen mag tot eene dagelijksche bekeering bij u, dan zal het al veranderen; en uw God zal zijn vriendelijk aanschijn weer over u doen lichten en uwe ziel verblijden door den stroom van zijne goedertierenheid. Zij het dikwerf uwe bede:

„Zend, Heer! uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door dien glans geleid,
Tot uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereeder
Ten berge van uw heiligheid,
Daar mij uw gunst verbeidt.”

Zijn er nog onbekeerden in ons midden, die het alleen verwachten van deze wereld?

Maar weet gij dan niet, dat deze wereld voorbijgaat en al hare begeerlijkheid, maar dat die den wil van God doet, blijft in der eeuwigheid? Bekeert u dan, bekeert u, want waarom zoudt gij sterven, o huize Israëls?

Bidt God, dat Hij uwe oogen moge openen voor uwe verlorenheid, opdat ge als een tollenaar tot Hem moogt leeren vluchten, zeggende: „O God! wees mij zondaar genadig!” Als gij dan door Gods genade zult hebben leeren zien, dat het hier beneden niet gevonden wordt, dan zult ge veel uw zielsoog naar boven richten, om van den Heere te begeeren datgene, wat u welgetroost kan doen leven en eenmaal zalig sterven; en dan zullen er oogenblikken komen ook in uw leven, dat gij u zult kunnen verlustigen in de goedertierenheden uws Heeren, om het dan met David uit te jubelen: „Hoe dierbaar is uwe goedertierenheid, o God! dies de menschenkinderen onder de schaduw uwer vleugelen toevlucht nemen. Zij worden dronken van de vettigheid uws huizes; en Gij drenkt hen uit de beek uwer wellusten.”

AMEN.

De Genade van den Heere Jezus Christus.

DOOR NICHOLAS M. STEFFENS, D.D.

Lezen: Jes. 53. Tekst: 2 Cor. 8:9.

Zingen: Psalm 84:1; 33:1; 89:7, 8; 84:6.

2 Cor. 8:9. „Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.”

Een heerlijk Evangelie klinkt ons te gemoet uit deze woorden. Al wat eene hongerige ziel begeert, wordt haar hier tot verzadiging aangeboden. Een hongersnood gaf aanleiding tot uiting van dit heerlijk woord. Jeruzalem, de moedergemeente bestond uit arme, behoeftige leden, die gedurig bijstand van noode hadden. Vele der gemeenten uit de heidenen daarentegen waren beter bedeed met tijdelijke goederen, en daarom was Paulus belast, de mededeelzaamheid in deze gemeenten op te wekken. Hij vergat dezen last, hem opgedragen, volstrekt niet. Overal, waarheen hij komt met de boodschap des Evangelies maakt hij de broeders bekend met den nood te Jeruzalem, en met vele drangreden zoekt hij hen tot milddadigheid te bewegen. Zulk eene drangreden is ook het woord van mijnen tekst. Nadat Paulus de Corinthiërs bekend gemaakt heeft met den goeden ingang, dien hij gevonden heeft bij de gemeenten in Macedonië, en nadat hij hen gewezen had op de noodzakelijkheid, nu bij al de gaven, die zoo krachtig uitstraalden in hun midden, nu nog te voegen de

mededeelzaamheid, weet hij aan deze vermaning geen betere drangrede toe te voegen, dan hen te wijzen op de vrijwillige armoede, die de Heere Jezus op zich wilde nemen voor zijn volk. Deze vrijwillige daad der vernedering noemt hij de genade van den Heere Jezus Christus.

Die beschrijving van de armoede van Jezus als zijne genade schijnt ietwat wonderspreukig, en nochtans is zij uitermate gepast en schoon. Dit zal ons blijken, wanneer wij nu

DE GENADE VAN DEN HEERE JEZUS CHRISTUS

in het midden onzer overdenking plaatsen en onderzoeken

- I. *Waarin zij bestaat;*
- II. *Wat zij uitwerkt, en*
- III. *Waartoe zij aanspoort.*

I. *Wat is genade?* Op die vraag begeert ieder zondaar, die de breuk van zijn hart kent, gaarne een voldoende antwoord te ontvangen. Wanneer wij ons bezig houden met deze vraag, dan denken wij gewoonlijk aan den verheerlijkten Christus, die ter rechterhand des Vaders zit. Wij gelooven, dat de genade des Heeren Jezu Christi daarin bestaat, dat Hij van den troon zijner heerlijkheid door zijnen Geest een woord des vredes in onze zielen doet afdalen, waardoor onze harten vertroost en verkwikt worden. Wij prijzen zijne genade, wanneer wij ons bewust worden van de vergeving onzer zonden en van onze betrekking tot Hem en door Hem tot onzen Hemelschen Vader.

Deze bewijzen van genade zijn groot en onze harten zijn vol van dank jegens God die in Christus ons nabij is, ons trekt en overbrengt uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht. Geen wonder, dat wij geene woorden genoeg vinden om deze gunsten en gaven der genade naar waarde te bezingen. Wij begeeren in oogenblikken, wanneer de gaven der genade ons dierbaar zijn,

duizend tongen en een duizendvoudigen mond om de goedertierenheden des Heeren naar waarde te prijzen. Groot en uitnemend zijn de gunstbewijzen, die tot ons nederdalen uit den hemel, maar de genade zelve zijn zij niet. Genade was uitgestort op zijne lippen, toen de Zaligmaker op aarde rond ging om goed te doen. Zittende aan zijne voeten met Maria, drinken wij zijne woorden in als water des levens, maar zijne genade is ook daarin niet uitgeput. Zij zijn vruchten van den boom des levens, de boom zelf is heerlijker dan de vruchten, die hij draagt.

Paulus wijst de Corinthiërs en ook ons op de gedachte van den vernederden Zaligmaker, wanneer hij spreekt van de genade van den Heere Jezus Christus. In de diepe armoede van Jezus vindt hij de hoogte en diepte, de breedte en de lengte van zijne genade. De wereld ziet grootheid in rijkdom, zij veracht het armoedige en nietige. Wie zou ooit genade gaan vragen van een bedelaar? Wat echter dwaasheid is in de schatting der wereld, is wijsheid bij God. De wereld moge zich blind turen op de krib in Bethlehem's stal; zij moge den Zoon Gods met verachting begenen, wanneer zij Hem hooren zeggen: De vossen hebben holen en de vogelen nesten, maar de Zoon des menschen heeft niets, waar Hij zijn hoofd kan nederleggen; zij moge het hoofd schudden wanneer zij Hem zien hangen aan een kruis, met de moordenaars gerekend; Paulus roept ons niettegenstaande dit alles toe: Gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij arm werd. Die genade had Jezus; daarin werd Hij geoefend en voorbereid om onze Zaligmaker te zijn. Gaarne wilde Hij zonder gedaante en heerlijkheid zijn, gaarne wilde Hij een aanstoot zijn voor velen, gaarne wilde Hij zelfs door zijn broeders naar het vleesch gehaat worden. Zijn genade was de drijfveer, die Hem dit alles in stilheid en onderworpenheid des harten deed dragen. Wij bidden aan in het stof, wanneer wij de armoede van Jezus gadeslaan, terwijl zij, die er zich aan ergeren uitroepen met Pilatus: Ziet, welk een mensch!

Maar gij vraagt misschien, hoe kan de armoede van Jezus zijne genade genoemd worden? Licht in deze armoede en vernering zulk eene heerlijkheid? In de armoede als armoede, wij stemmen het toe, vinden wij het tegendeel van heerlijkheid. Wij gevoelen ons door haar niet aangetrokken, wij begeeren haar niet als ons deel. Maar met de armoede van Jezus is het geheel anders gelegen. Hij was rijk, en hoewel rijk zijnde, werd Hij arm. En het was geene gedwongen armoede, neen, Hij verloochende zichzelf door vrijwillig arm te worden. En hoe groot is deze zelfverloochening! Denkt gij aan de zelfverloochening van Mozes, die, groot geworden zijnde, weigerde een zoon van Farao's dochter genoemd te worden, dan stemmen wij u toe, dat zulk een zelfverloochening alleen door het geloof mogelijk was. Maar men denke aan de glorie, die Jezus had bij den Vader voor de grondlegging der wereld en voordat Hij in het vleesch verscheen. Hij deelde als Zoon Gods in de heerlijkheid des Vaders. Hij was almachtig—de wereld en al wat er in is, is door Hem geschapen—en Hij werd vrijwillig een onmachtig, hulpeloos kind. Hij was oneindig—de hemel der hemelen kon Hem niet vatten—en Hij wilde eene plaats vinden in de krib. Hij was de algenoegzame—Hij was eeuwig zalig in de gemeenschap des Vaders—en Hij werd een behoeftig mensch. De engelen dienden Hem, de hemel luisterde naar zijne stem, en Hij wilde het tegen spreken van zondaars geduldig verdragen.. Alle goederen der aarde waren zijn eigendom, en Hij wilde hongeren en dorsten. Met één woord. Hij ontledigde zich van alle heerlijkheid, die Hij bij den Vader had. Hij was de Zoon en werd een dienstknecht, die gehoorzaamheid leerde tot in den dood aan het vloekhout. En vergeten wij het niet, er vooral nadruk op te leggen, dat Hij volledig vrij was in zijne diepe vernedering. En dat niemand wane, dat Hij die vernedering niet gevoelde, omdat Hij de Zoon Gods was. Hij was niet verheven boven menschelijk gevoel. Hij had gehoorzaamheid te leeren, omdat zijne ziel, in de

hachelijkste oogenblikken van zijn leven bedroefd was tot den dood toe. De moeite en arbeid van zijn leven maakte zijnen gang vaak zwaar.

En zullen wij zulk eene vrijwillige opoffering en vernietiging niet roemen met Paulus als zijne genade, wanneer wij ons herinneren, dat Hij de gedaante van een dienstknecht aannam voor ons, toen wij nog onder den vloek lagen om der zonde wil? Om onzentwil is Hij immers arm geworden. Voor zichzelf kon Hij niets verdienen door zijne armoede. De Heere der heerlijkheid kon niets toevoegen tot zijne majesteit en glorie. Maar zijne liefde en zijn ijver brandden voor hen, die de Vader Hem gegeven had om voor hen de zaligheid te verwerven. Hen tot den Vader te brengen, opdat zij in zijne gemeenschap zouden deelen was het doel, waarom Hij zich ontdeed van zijne heerlijkheid. Soms openbaarde Hij iets in de dagen zijner vernedering van de heerlijkheid, die niet opgeheven was, hoewel Hij in zijne armoede in den regel van die heerlijkheid niets liet zien. Maar wanneer Hij het deed, in de wonderen, die Hij verrichtte, was het de verheerlijking van zijnen Vader en het heil der zijnen, die Hij voor oogen had. Voor zichzelf maakte Hij van wat Hij achtergelaten had in den hemel, geen gebruik. Paulus verstond de volheid van het woord *om uwentwil*. Hij zag er in de grootheid van Jezus in zijne diepste ellende.

Zulk eene liefde hadden wij niet verdiend. Noemen wij *genade* de gunstige genegenheid van iemand jegens eenen onwaardige, met het volste recht wordt dan de armoede van Jezus zijne genade genoemd. Het is een hard woord, wanneer wij zeggen, dat zij, voor wie de Heere arm werd, van nature vijanden zijn van God en hunnen naaste. Maar—het is een waar woord. Gods Woord zegt het ons uitdrukkelijk, dat de Heere Jezus zich opofferde om vijanden te verzoenen. (Rom. 5:10.) En wie weet het niet bij eigen ondervinding dat wij van nature geneigd zijn, God en onzen naaste te haten? Niemand is er, die ooit de

komst van Jezus zou hebben begeerd, die ooit uit eigen beweging den Heere zou hebben aangenomen als zijnen Heere en Koning, indien hem niet eerst de oogen waren geopend. Voor onwaardigen dus is Jezus arm geworden, en daarom juist is die armoede in den volsten zin van het woord zijne genade. Hij predikt niet alleen het Evangelie der genade, Hij is het.

Wordt u, door de overweging hiervan, de genade van den Heere Jezus niet boven alles dierbaar? Vergelijken wij zijne oorspronkelijke glorie met zijne diepe vernedering, en ontwaren wij dan tusschenbeide éenen onafmetelijken afstand, zoo vinden wij in dien afstand den maatstaf, dien wij moeten aanleggen om zijne genade naar waarde te schatten. Kunnen wij den afstand tusschen de glorie en de armoede van Jezus niet meten dan erkennen wij, dat de genade van Jezus niet te doorgronden is. Maar ligt dan niet juist in zijne armoede de openbaring van zijne heerlijkheid als Verlosser? Met Johannes zeggen wij: „Het Woord is vleesch geworden, en het heeft onder ons gewoond (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des eeniggeborenen van den Vader) vol van genade en waarheid.” (Joh. 1:14.) En dit alles zien wij met het oog des geloofs in zijne armoedige gestalte.

II. Dat de genade van den Heere Jezus Christus heerlijke vruchten draagt en veel uitwerkt voor allen, die in Jezus gelooven, wordt licht van te voren ingezien. Laten wij enkele der heerlijke uitwerkingen der genade in het rechte licht stellen.

Van nature bevinden zich alle menschenkinderen in de grootste armoede en ellende. Zij hebben gebrek aan alles, en zelfs de goederen, die zij meenen te bezitten, zijn niet hun eigendom. En in zijne algemeene genade geeft hun de Heere vele dingen, waarop zij als zondaars geen recht hebben. Het liefelijk zonlicht, dat hen vriendelijk toelacht, verlicht en verwarmd, het dagelijksch brood, dat zij eten, de kleeding, die hunne schaamte bedekt, het tehuis waarin zij wonen, en de buitengewone goe-

deren, rijkdom en eere, zouden niet hun deel zijn, indien God in zijne lankmoedigheid en goedheid hun dezelve niet mededeelde, hoewel zij er geen recht op hebben. Door de zonde immers zijn alle menschen, en niet slechts enkele crimineele misdadigers, van God afgevallen, gescheiden van God en daarmede ook van alle goederen, die des Heeren zijn.

Deze armoede, waarvan wij thans gesproken hebben, drukt niet op alle schouders gelijk. Maar er is eenē armoede, waarin alle menschen gelijkelijk deelen, en die veel droeviger is dan het gebrek aan een wettig eigendomsrecht op aardsche goederen. Allen, 't zij dat zij hoog zijn van staat of laag, hebben gebrek aan gerechtigheid voor God. Niemand van nature voldoet aan de wet Gods, zij schieten te kort in het oordeel van den Almachtige. Zij liggen derhalve onder Gods toorn daar zij de heerlijkheid derven, die zij voor God moeten hebben om voor Hem te kunnen bestaan. Toegesloten is derhalve voor hen de bron der zaligheid en genot, want daarin bestaat ware zaligheid, dat men God geniet als het hoogste goed. Groot is de armoede van het van God afgevallen menschdom. Alle ellenden van het tijdelijke leven dienen er voor ten bewijze. Het kloppende hart bij het gevoel van zonde en schuld, het beschuldigende geweten bij de herinnering aan gedaan onrecht, de bange vrees bij de gedachte aan den dood en het laatste oordeel, zijn slechts enkele bewijzen voor de ontzaglijke waarheid, dat het menschdom van nature naakt is en ontbloot van al hetgeen het noodig heeft om hier zalig te leven en in vrede en rust te sterven. Dit is zoo, gij moogt er bewust van zijn, terwijl gij deze woorden hoort, of niet.

Waar vinden wij nu den waren rijkdom, de echte goederen, die beantwoorden aan alle behoeften, tijdelijke een eeuwige? Nergens anders dan in de armoede van Jezus, of laat mij liever zeggen in hetgeen die armoede voor hen, die in Hem gelooven, uitwerkt. Hij, die arm werd, is rijk; dien rijkdom deelt Hij

mede aan allen, die arm zijn en tot Hem hunne toevlucht nemen.

Door de armoede van Jezus zou de armoede der geloovigen worden weggenomen? Wel zeker. Hij immers vernietigde zichzelf voor hen die deze vernietiging verdiend hebben. Waarom werd er voor Jezus geene plaats gevonden in de herberg toen Hij geboren werd? Omdat zij, voor wie Hij in eene krib lag, geen recht hadden op eene woning. Waarom was de Heere Jezus minder dan vossen en vogelen? Omdat de zijnen niet hadden verdiend, eene plaats te bezetten, waar zij hunne hoofden konden nederleggen. Verstaat gij het niet, waarom Jezus een man was van smarte, verzocht in krankheid; veracht, verworpen en gehaat? Verblijdt u, indien gij Hem kent als uwen Verlosser, het was om u te bevrijden van alle ellenden en uwe armoede weg te nemen, hier op aarde gedeeltelijk, maar u eindelijk te overladden met zijnen rijkdom in den hemel.

Hoe donker dus ook Gods weg met de zijnen in deze wereld moge schijnen, de rijke Jezus, die arm werd, maakt u rijk in het bewustzijn, dat de Heere voor u zorgen zal al de dagen uws levens, en dat hope des eeuwigen levens u vergezellen zal over dood en graf. Hoe zalig zal het zijn te wandelen in de gouden straten van het hemelsche Jeruzalem, en intrek te houden in de woningen, voor ons aldaar bereid.

Maar deze heerlijkheid is slechts de zoom van het kleed dat Jezus draagt als onze rijke Zaligmaker, die arm werd om onzentwil. Treurig is het arm te zijn naar de wereld en dagelijks te moeten worstelen met de nooden van dit leven, en het is uitmend te weten, dat de Heere voor ons zorgt. De armoede van Jezus echter werkt niet voor ons uit hetgeen wij noodig hebben voor het tijdelijke leven; de geestelijke goederen zijn nog veel uitnemender van aard. Het eerste geestelijk goed is het leven en de gerechtigheid door Jezus' plaatsbekleedende armoede aangebracht. Dit goed is vooral noodig voor ons om te bestaan voor God en gemeenschap te hebben met Hem. Jezus deelde

in onze armoede, omdat Hij deelde in onze zonde, de oorzaak er van. Deelde in onze zonde? Niet alsof Hij een zondaar werd, toen Hij zich vereenigde met zijn arm volk, maar omdat Hij zich met de overtreders wilde laten tellen. Hij nam op zich met de gevolgen der zonde, de armoede in elk opzicht, de zonde zelve. Hij stelde zich bloot aan Gods toorn, werd verlaten van zijn Vader en hing aan het vloekhout tusschen hemel en aarde, alsof de aarde Hem had uitgespogen en de hemel Hem niet wilde ontvangen. Geen wonder, dat Luther bij het aanschouwen van zulk een wonder uitriep: Heere Jezus, Gij zijt mijne zonde, en ik ben Uwe gerechtigheid. De Vader onthield aan zijnen Zoon alles, zelfs de gemeenschap in de ure toen het Hem bang werd, om den stroom zijner liefde uit te gieten op allen, die naar de stem van zijn Zoon luisteren. De schatkamers der liefde Gods staan voor hen open. Al wat zij in den naam van Jezus begeeren, zal hun gegeven worden; met al hunne smeekingen en gebeden mogen zij komen tot den troon der genade om verhooring te vinden ter rechter tijd.

Hier op aarde ontvangen echter de geloovigen nog niet den vollen rijkdom voor hen verworven. Zij dragen hier nog het kleed der zonde. Daarenboven is hun geloof vaak zwak. Eenmaal echter zal de volheid der genade openbaar worden. Eenmaal zullen zij het lichaam der zonde afleggen om daarvoor in plaats te ontvangen een lichaam, gelijkvormig aan het verheerlijkte lichaam van Christus. Hoe rijk zullen zij dan zijn, wanneer alle sporen der vroegere armoede zullen zijn uitgewischt, en zij in 's Vaders huis waarlijk te huis zullen zijn. Voorwaar, de armoede van Jezus is het grootste wonder, dat ooit op aarde is aanschouwd. Jezus daalde af tot op den diepsten afgrond onzer ellende om ons op te heffen tot den hoogsten trap der zaligheid.

De rijkdom, dien de Zaligmaker ons verworven heeft door zijne armoede bevredigt het hart volledig en voor altoos. Dit is

niet het geval met aardse schatten. Iets, dat ons heden heerlijk toeschijnt, kan morgen reeds veel van die heerlijkheid verloren hebben in onze schatting, en over kort of lang hebben wij misschien walging aan hetgeen wij vroeger op hoogen prijs stelden. Hoe onvoldaan, hoe ontevreden is het tegenwoordig geslacht met al de weelde en den rijkdom, dien het bezit! Hoe uitnemend daarentegen zijn en worden hoe langs zoo meer de goederen, die wij als eene erfenis ontvangen uit de hand van Jezus, die arm in de wereld kwam, in armoede leefde en in de diepste armoede stierf. Van dag tot dag, van jaar tot jaar, van eeuwigheid tot eeuwigheid zullen wij ons verlustigen in schatten, die nooit hunne waarde verliezen. Hoe dieper wij indringen in het besef van onzen rijkdom des te reiner en heiliger zal onze vreugde en blijdschap zijn in het genot van al de zegeningen, waarmede wij overladen zijn. Den Heere zij er eeuwiglijk dank voor!

III. Wij dalen echter af uit de hoogte om ook nog te letten op de praktische beteekenis van de genade van Jezus Christus voor ons leven. Wij vragen ten slotte, waartoe spoort de genade van Jezus Christus ons aan?

Wij beperken ons bij enkele verplichtingen, waartoe de genade van Jezus Christus roept. Wij kunnen die zaak niet uitputten, slechts enkele wenken kunnen wij geven. Maar hebben wij wel het rechte woord gekozen? Kan er sprake zijn van verplichtingen? Wel zeker. Zegt niet het spreekwoord: Een edelman moet een edel man zijn? Zegt niet de Duitscher: Geene waardigheid zonder zwaarigheid? En zegt niet de Heere zelf: Wien veel gegeven is van dien zal ook veel geëischt worden?

Het verband waarin mijn tekst staat met het redebeleid van den Apostel wijst er ons op, dat wij geroepen worden tot mededeelzaamheid. Wij noemen ons volgelingen van Jezus. Zijn wij het wel, indien wij onze harten toesluiten voor den nood en de ellende, die ons omringt? En zouden wij niet vooral ook een hart hebben voor de huisgenooten des geloofs?

Welk eenen invloed moet de armoede van Jezus, waardoor wij rijk geworden zijn, op onze mededeelzaamheid uitoefenen! Vooreerst op de hoeveelheid onzer gaven. Denkt gij, dat gij ooit te veel geeft? Hoeveel heeft Jezus ons gegeven? Hij heeft alles opgeofferd om ons rijk te maken. Hij deed wat de arme weduwe deed, toen zij alles, wat zij had, in deschatkist wierp. Maar zij had slechts twee penningen. En Maria deed, zooals de Heere van haar zeide, wat zij konde. Maar haar vermogen was niet groot. Maar Jezus de Zone Gods gaf zichzelf met al de volheid zijner gaven. Nooit geven wij te veel, indien wij Jezus volgen. Schamen moesten wij ons vaak over de geringheid onzer gaven, het gebrek aan vrijwilligheid en offervaardigheid. Zelfs indien wij het tot regel stelden, de tienden te geven, hoe weinig toch beteekent dit in het licht der genade van onzen Heere Jezus Christus. Heeft Hij zich geheel en al aan ons gegeven, Hij mag dan verwachten, dat ook wij ons geheel en al aan Hem toewijden in den dienst der broederen en der wereld.

Niet alleen in de veelheid maar ook in de hoedanigheid der genade van onzen Zaligmaker is zijne armoede ons voorbeeld. Wij kunnen en mogen niet oordeelen over de bedoelingen van anderen, wanneer zij duizenden en millioenen dollars bijdragen tot den dienst der barmhartigheid en der liefde. Maar dit mogen wij vrijelijk zeggen, dat de hoeveelheden onzer gaven nog volstrekt niet aanduiden, dat zij gelijkvormig zijn aan de volledige overgave van Jezus. Zijne barmhartigheid en medegevoel, zijne zorg voor de eer zijns Vaders en de zaligheid der zijnen waren in de volste harmonie met hetgeen Hij deed. Waren zijne gaven ontzaglijk groot, zijne bedoeling was zuiver als het fijnste goud, er was geen vlek en rimpel in het wezen van zijn doen. De zon heeft vlekken, de zon der gerechtigheid heeft geene. Hebben wij dan niet behoefte aan den Geest des Heeren, opdat onze toewijding aan Hem in den dienst der liefde een weinig althans beantwoorde aan het karakter van de genade onzes Heeren? Al-

tijd zullen wij wel beschaamd zijn, wanneer wij onze menschen en broederliefde vergelijken met de zijne? Is reeds iemand onzer arm geworden voor anderen opdat zij door die armoede rijk zouden worden? En indien er iemand is, die het gedaan heeft, heeft hij het gedaan in den geest, die in Jezus woonde, toen Hij den hemel met al zijne heerlijkheid verliet, om tot ons af te dalen in onze armoede en ellende. Maar zouden wij moedeloos worden? Neen, gelooven wij in Jezus, dan zal ook in ons de begeerte groeien, anderen te helpen en mede te deelen uit den schat dien de Zaligmaker ons gegeven heeft.

Mededeelzaamheid is uitnemend, maar zij is niet de eenige Christelijke deugd, waartoe Jezus' armoede ons roept. Velen van Gods kinderen, en het zijn vaak niet de slechtste, kunnen geene in het oog vallende philanthropische werken verrichten. Petrus en Johannes zelfs moesten het zeggen tot den bedelaar, die verwachtte, dat hij een gave van hen zoude ontvangen: Goud en zilver hebben wij niet. Zij behoorden tot de armen. En toch hadden zij iets, dat beter was dan goud en zilver. De kracht des Heeren woonde in hen, toen zij zeiden: Sta op en wandel. Indien wij geen goud en zilver kunnen mededeelen, en indien wij ook niet in den naam des Heeren kreupelen kunnen doen wandelen, wij zijn toch in staat, de geestelijke gaven, die in Jezus gevonden worden, anderen aan te prijzen. Aangetrokken door de armoede van Jezus en door het geloof rijk geworden zijnde in Hem, behoorde een ieder geloovige zich aangespoord gevoelen, om dien Zaligmaker anderen aan te prijzen. Wij hooren veel van het heerlijk karakter van Jezus en zijne weergalooze grootheid, die daarin openbaar is geworden. Dat is zoo. Maar geloovigen ondervinden, dat zijne hoogste majesteit uitschittert in zijne diepe armoede. Ja, dat is de aantrekkingskracht, die in Jezus, het Lam van God, woont. Gelooven wij dit van harte, laten wij het dan uitroepen met het geluid eener sterke bazuin: De armoede van Jezus maakt allen rijk, die tot Hem gaan.

In deze wereld zult gij verdrukking hebben, leert ons de Heilige Schrift. Het is eigenaardig, dat rijke kinderen Gods op aarde te strijden hebben met zelfverloochening en kruisdragen. Soms is ons dit een raadsel, dat goddeloozen gelukkig zijn, terwijl oprechte kinderen van God te worstelen hebben met tegenspoeden hun leven lang. Is het wel een wonder, dat Asaph de wegen Gods niet verstond? Verstaat gij het niet, dat een Job zichzelf zoo ver vergat, dat hij den dag zijner geboorte vervloekte? Wie in soortgelijke omstandigheden ooit zijn brood met tranen at, verstaat het, dat men niet altijd met een opgeruimd hart den Heere prijst, maar dat men meer dan eens bij de pakken nederzit en weenende zijn zaad zaait. Ja, wij verstaan het, maar goedkeuren kunnen wij het niet, evenmin in onszelf als in anderen. Waarom niet? Omdat wij in de genade van onzen Heere Jezus een voorbeeld hebben waardoor wij ons aangetrokken moeten gevoelen om den Heere te volgen niet alleen, wanneer de zon schijnt, maar ook wanneer zich wolken opeen hoopen, niet slechts wanneer onze weg met rozen is bestrooid, maar ook wanneer er vele steenen des aanstoots ons vaak doen struikelen. Ja, er zijn oogenblikken in ons leven, waar niets ons in staat stelt in nederigheid den Zaligmaker te volgen dan het zien op Hem, die voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht. Een blik op Hem is genoegzaam, het hardste hart te verbreken en den meest trotschen geest ootmoedig te maken onder de slagen der roede van een goedertieren Vader, die zijnen Zoon gaf als zijne uitnemendste gave. Of zal het hart voortgaan in murmureeren tegen de wondere leidingen Gods, wanneer het oog gevestigd is op weergadelooze armoede, waarin Jezus wilde deelen om onzentwil? Of zal het hart zich blijven verheffen, uitslaande tegen den prikkel des lijdens, wanneer het oog gevestigd is op de genade van Jezus Christus? Neen, neen, waar men op zulk een voorbeeld mag staren, daar past geen trots meer, daar moet het murmureeren verstommen. Een geloovige,

die aan de voeten van Jezus ligt, gewillig om zichzelve te verloochenen en zijn kruis op te nemen, zingt met den dichter:

„Mij naar alles stil te voegen,
Hoe veracht en bitter 't schijn
Zonder woorden met genoegten,
Aller knechten knecht te zijn;
Nooit te pralen met mijn gaven,
Nooit om menschenroem te slaven;
Heer! ik zoek bij U alleen,
Deze wijsheid met gebeên”

Met vreugde en blijdschap zal hij zulks kunnen doen. Want hij heeft deel aan de liefde van Jezus, die zulk een voorbeeld van zelfverloochening gegeven heeft. Hij weet, dat Jezus deze gehoorzaamheid door lijden in armoede heeft willen leeren tot ons heil. En daarom houdt hij zich overtuigd, dat hem daarenboven alles ten beste zal dienen, dat zelfs druk en ellende hem overvloedig stof zal geven tot verheerlijking van God. Wonderbare genade voorwaar, in Jezus geopenbaard. Uit haar put een zwakgeloovige kracht om te bestaan zelfs in den smeltkroes der heetste beproeving.

Is er veel in de genade van den Zaligmaker in zijne armoede, dat tot wezenlijke stichting der geloovigen dient, zij bevatten ook veel tot bemoediging voor allen, die nog van verre staan, en toch gaarne geteld willen worden onder de kinderen Gods. Zondaars, ziet op de genade van Jezus Christus, die om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was. En gij hebt gehoord, waartoe. Opdat de armen door zijne armoede rijk zouden worden. Alle hinderpalen, die ons in den weg staan om zalig te worden, zijn dus uit den weg geruimd. Kunnen wij onze zaligheid niet verdienen? Het behoeft ook niet. Jezus heeft den prijs betaald. De weg is effen. Wie tot Hem komt ontwaart, dat de volheid van den rijkdom Christi, die door zijne vrijwillige armoede ons erfdeel is geworden, zoo groot is, dat de diepst gezonken zondaar niet behoeft van verre te staan. Er is brood genoeg in het

broodhuis, de stroomen des levenden waters vloeien onophoudelijk voort. Wie wil, die kome en neme het water des levens om niet.

Sommige opgewekte zondaars wagen het niet Jezus aan te zien, omdat zij zoovele zonde en ongerechtigheid in zich ontwaren. Zij willen dus eerst rijk worden in zichzelf, eer zij tot Jezus gaan en op Hem hun vertrouwen vestigen. Dwaze verbeelding! Alsof zij door eigen werk eerst rijk moesten worden, eer zij in de armoede van Jezus hunnen rijkdom mogen aanschouwen en aannemen! Waartoe toch werd Jezus arm? Waarom toch hing Hij aan een vloekhout, indien gij, o! zondaar u zelven rijk zoudt kunnen maken zonder Hem? Dat Jezus arm werd, is een bewijs, dat wij arm zijn, maar ook dat wij als armen tot Hem mogen gaan om uit zijne volheid te nemen genade voor genade. Dat dan niemand in twijfelzucht en vreesachtigheid terug blijve van eenen Zaligmaker, die, wijzende op zijne armoede ons toeroept: Ik ben eens geworden met u, laat Mij dan nu ook toe u eens te maken met Mij

Nog een enkel ernstig woord, en onze taak is geëindigd. Jezus werd arm, zouden wij dan, die in Hem gelooven, onze harten verpanden aan de ijdelheid? Zouden wij, die rijk geworden zijn door zijne armoede, behagen kunnen scheppen in de schatten dezer wereld en ons daaraan vergapen? Zouden eer en aanzien nog kunnen betooveren in deze wereld, en onze harten afrekken van den dienst des Heeren? Zouden wij moedwillig kunnen zondigen, daar Jezus om der zonde wil eene onbeschrijfelijk diepe vernedering heeft moeten ondergaan? Zulke en nog meer andere vragen liggen mij nog op het hart, terwijl de tijd mij roept te eindigen. Afscheid nemende van den armen Jezus, is het ons, alsof wij de vermanende stem der liefde hooren, die ons toeroept tot meer ernstigen strijd tegen de zonde tot eer des Heeren, tot heil onzer zielen en tot dienst van onzen naaste.

AMEN.

INHOUDSOPGAVE.

	Bladz.
ADRIAAN ZWEMER. De Stem des Roependen. Matth. 3:1—6	9
JOHN H. KARSTEN, D.D. Biddag voor het Gewas. Ps. 146:7b	29
EVERT J. BLEKKINK, D.D.. Een Uitverkoren Geslacht.	
1 Petri 2:9.....	39
JAMES DE PREE. De Hemel Geopend. Hand. 10:11.....	53
JACOB P. DE JONG. Een vertroostende Verzekering.	
Job 19:25a.....	69
GERRIT H. DUBBINK, D.D. Een Beslissend Contrast. Joh. 3:36	79
GERHARD DE JONGE. De Veerkracht des Geloofs. Ps. 42:6.	89
DIRK J. DE BEY. De Invloed van het Geloof. 1 Cor. 10:15..	105
ALBERTUS PIETERS. Rechtvaardigmaking door het Geloof.	
Gen. 15:6	116
JOHN M. LUMKES. De Rechtvaardige Nauwelijks Zalig.	
1 Petri 4:18.....	127
SETH VAN DER WERF. Genezing van den Kranke te Bethesda.	
Joh. 5:5—15	139
HARM VAN DER PLOEG. Christus de Gekruisigde.	
1 Cor. 1:23, 24.....	154
ALE BURSMA. Het Profetische Woord. 2 Petri 1:19.....	170
JOZIAS MEULENDIJKE. Leve de Koning. Matth. 23:10b.....	186
JOHN HOEKJE. De Geest van Christus. Luc. 22:27c—29a..	194

JACOB VAN DER MEULEN, D.D. De Rechtvaardiging door het Geloof. Rom. 10:4—10.....	203
JOHN VAN DER MEULEN. De Rust. Matth. 11:28—30....	217
HENRY J. PIETENPOL. De Keuze van het Kruis. Luc. 9:51..	227
NICHOLAS H. DOSKER. Het Gebouw van God. 1 Cor. 3:9c..	240
PETER A. J. BOUMA. Het Ware Evangelie. Gal. 1:11.....	254
WILLEM J. VAN KERSEN. De Echte Zendingsgeest. Hand. 17:16	264
FREDERICK J. ZWEMER. De Hongerigen Gespijzigd. Markus 6:37a	280
HENRY J. VELDMAN. Grondige Redenen voor het Gods- bestuur. Rom. 11:36.....	293
EGBERT WINTER, D.D. Een „Vierde Juli” Woord. Spr. 14:34	307
ALBERT H. STRABBING. De Voorspoedige Gemeente. Ps. 118:25b	318
A. W. DE JONGE. De Goedertierenheid Gods. Ps. 36:8,9..	328
NICHOLAS M. STEFFENS, D.D., LL.D. De Genade van Jezus Christus. 2 Cor. 8:9.....	339

